RISØR KOMMUNE

Handlingsprogram og økonomiplan 2026-29 med budsjett 2026

Innholdsfortegnelse

1 Vedtak ... 4
2 Innledning ... 10
2.1 Kommunedirektørens innledning ... 10
2.2 Sammendrag av Kommunedirektørens forslag ... 10
2.2.1 Tiltak/utredninger/pådriverfunksjon ... 12
2.2.2 Forslag til drifts- og investeringsrammer for perioden ... 13
3 Grunnlag Handlingsprogram og økonomiplan ... 15
3.1 Styringssystem ... 15
3.1.1 Kommuneplanlegging i lovverket ... 15
3.1.2 Kommuneplan ... 16
3.1.3 Handlingsprogram og økonomiplan ... 17
3.1.4 Årsbudsjett og årsplaner ... 18
3.1.5 Statlige og regionale planer ... 18
3.2 Økonomisk utvikling i perioden ... 18
3.2.1 Befolkningsutviklingen/demografiutviklingen fremover ... 20
3.2.2 Statlige finansieringsordninger ... 24
3.2.3 Lønns- og prisvekst (Deflator) ... 27
3.2.4 Inntektssystemet ... 28
3.2.5 Eiendomsskatt ... 28
3.2.6 Finansområdene - renter og avdrag ... 29
3.2.7 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) ... 32
3.3 Sektorutviklingen fremover ... 35
3.3.1 Interne tjenester ... 35
3.3.2 Sektor for Samfunnsutvikling ... 38
3.3.3 Sektor for Helse og omsorg ... 43
3.3.4 Sektor for Oppvekst ... 48
4 Økonomiplan 2026-2029 ... 54
4.1 Investeringsplan 2026-2029 ... 54
4.1.1 Investeringsplan for perioden ... 54
4.1.2 Vurdering av kommunens investeringsaktivitet i perioden ... 57
4.2 Driftsrammer 2026-2029 ... 61
4.2.1 Økonomi fellesområdene ... 61
4.2.2 Bærekraft-25, tiltak til handlingsprogram ... 68

4.2.3 Fordeling av driftsrammer til sektorene ... 70
4.3 Oppsummering handlingsprogram og økonomiplan ... 73
5 Budsjett 2026 ... 77
5.1 Innledning ... 77
5.2 Bemanning/arbeidsgiverpolitikk ... 77
5.3 Felles inntekter og utgifter ... 80
5.3.1 Skatt og rammetilskudd ... 81
5.3.2 Pensjonskostnader ... 84
5.3.3 Finansområdet ... 86
5.3.4 Statlige finansieringsordninger ... 89
5.3.5 Avsetninger lønn og pensjon ... 90
5.4 Sektorrammer 2026 ... 91
5.4.1 Interne tjenester ... 94
5.4.2 Sektor for Samfunnsutvikling ... 98
5.4.3 Sektor for Helse og omsorg ... 104
5.4.4 Sektor for Oppvekst ... 109
5.5 Investeringsbudsjett 2026 ... 115
6 Folkehelse og levekår ... 118
7 Klimabudsjett 2026-29 ... 121
7.1 Innledning/sammendrag ... 121
7.2 Klimamål for kommunen ... 121
7.3 Status klimagassutslipp ... 122
7.4 Prioriteringer i planperioden ... 126
7.5 Klimatiltak ... 130
8 Handlingsprogram 2026-2029 - Tiltaksplan ... 132
8.1 Vedlegg 1 Tiltaksplan Drift og Investering 2026-29 ... 132
8.2 Vedlegg 2 Arbeidsbøker med tiltaksplaner 2026-29 ... **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

1 Vedtak

Kommunestyrets vedtak

Med hjemmel i kommunelovens §§ 14-2 til 14-5 og plan og bygningslovens §§ 11-1 til 11-4 handlingsprogram og økonomiplan for 2026-2029 med budsjett for 2026,
vedtar kommunestyret kommunedirektørens forslag med følgende endringer:

Økonomiplan Investeringer 2026-29

1. Salg av tomter Rønningsåsen:

2026: kr. 500 000
2027: kr.1.500.000
2028: kr.1.500.000
2029: kr.1.500.000

Inntekter fra salg avsettes til ubundne investeringsfond for salg av eiendom

2. Salg av kommunale bygg

Kommunedirektøren iverksetter salg av kommunale bygg (f.eks Buvikbakken 34 og Riggen 18). Forventet inntekt på kr.5.000.000 i 2026 avsettes til ubundne investeringsfond for salg av eiendom.

Økonomiplan Drift 2026-29

3. Styrke arbeidet med lesing og bruk av skolebibliotekene på alle de fire grunnskolene i kommunen.: Det bevilges kr 450 000 som en engangsbevilgning i budsjett 2026

4. Folkehelsetiltak/Forebyggende innsats: Det bevilges kr.1.0 mill. årlig i perioden 2026-29 til tiltak rettet mot trinn 1-4 innsatstrappa (f.eks. Aktiv på dagtid, sterk og stødig, lavinntektsfamilier, arbeidstiltak)
KD kommer tilbake til KS innen Q1 med en sak på hvordan disse midlene best kan disponeres samt retningslinjer/vilkår for midlene.

5. Risør By AS: Det bevilges kr. 400 000.- i 2026 og 200.000.- per år i perioden 2027-2029

6. Fane Risør barneskole: Det bevilges kr.40 000 i 2026 til kjøp av ny 17-mai fane til Risør barneskole.

7. Kunststipend: Budsjetterte midler til kunststipend tas ut av budsjett med kr. 115 000 årlig i perioden 2026-2029

8. Søndeled grendehus: Det bevilges kr. 300 000 til oppgradering av Søndeled Grendehus i 2026. Midler ut ifra vedtak 2025 til oppgradering av kjøkken, samt innkjøp av nye border ble ikke brukt. Må bevilges på nytt.

9. Pott ordfører: Det bevilges kr.80 000 årlig i perioden 2026-29 til disposisjon for ordfører. (seremoni/feiring 80 åringer ol.).

10. Varm mat kommunestyre: Det bevilges kr. 30.000 årlig til kjøp av varmmat til kommunestyremøter i 2026-2029

11. Endringer i Skatt/rammetilskudd 2026-29 etter budsjettforliket: Forventet økning i skatt/rammetilskudd i budsjett 2026 og økonomiplanperioden 2027-29 Som følger:

- 2026 kr.1.759.000
- 2027 kr.3.633.000
- 2028 kr.3.710.000
- 2029 kr.3.703.000

13. Finansiering av forslag: Endringer til kommunedirektørens forslag til økonomiplan finansieres gjennom bruk og avsetninger til disposisjonsfond i perioden 2026-29 som følger:

- 2026: Økt bruk av disposisjonsfond kr 426.000.-
- 2027: Økt avsetning til disposisjonsfond kr.2.238.000
- 2028: Økt avsetning til disposisjonsfond kr.2.315.000
- 2029: Økt avsetning til disposisjonsfond kr.2.308.000

14. Tekstforslag ny ungdomsskole:
Kommunedirektøren legger frem nye alternative analyser og mulighetsstudier for ny ungdomsskole med trafikkavviklingsløsning ila 1 halvår 2026 i en egen politisk sak til beslutning om valg av endelig løsning og prosess.

Kommunedirektøren skal legge vekt på energieffektive løsninger og mulig gjenbruk av bygningsmasser i et økonomisk og miljøperspektiv, med effektiv arealplanlegging av skolebygg og parkering som dekker fremtidens behov.

Kommunedirektøren legger fram en sak tidlig i 2027 etter tilbudsinnhenting med endelig kostnadsramme og forslag til finansiering.

Kommunedirektøren legger i HP/ØP 2027-30 frem forslag til finansiering på ny løsning innenfor en ramme på 190 mill inkl.mva, og inndekning av kapitalkostnader, med utgangspunkt i en fremdriftsplan med mål om oppstart av prosjektet i 2027 og ferdigstillelse til skolestart høsten 2029.

15. Tekstforslag Serviceverter/serviceteam:
Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med en sak som belyser mulige løsninger for ytterligere å utvide arbeidet med oppgavefordeling og støttefunksjoner i helse- og omsorgstjenestene, herunder utvidelse av ordningen med serviceverter gjennom varig tilrettelagt arbeid (VTA). Utredningen skal vurdere hvordan tiltaket kan gjennomføres uten vesentlig økning i kommunens driftskostnader, for eksempel gjennom omdisponering av eksisterende ressurser eller samarbeid med NAV og arbeidsmarkedsbedrifter.

16. Kommunedirektøren legger årlig frem for kommunestyret hvordan de jobber og hvilke resultater som oppnås for å bedre arbeidsmiljøet og sykefraværet i hele organisasjonen

17. Risør kommune bevilger kr 500 000 i 2026 fra disposisjonsfondet til videoovervåking av kommunale parkeringsplasser, med prioritet ved Tjenna og det nye legesenteret, samt under kjerrgårdbrua, der gies det 2 timer gratis hele året. Tiltaket regnes som utgift til inntektservervelse. Kommunedirektøren gis fullmakt til gjennomføring i tråd med gjeldende regelverk. Systemet skal være operativt innen 1. mai. 2026.

Eiendomsskatt er en skatt som ilegges eier av bl.a. (nesten) alle boliger i Risør med hjemmel i eiendomsskatteloven, uavhengig av eiers økonomiske evne - det er en objektskatt.

Kommunedirektøren kommer tilbake med en sak til kommunestyret i løpet av 2026 med en redegjørelse for om kommunen bør gjøre mer for å oppfylle formålet med eiendomsskatteloven § 28, eksempelvis:

- bedre synliggjøring av den lovhjemlede, om enn svært snevre, muligheten til å få redusert eller ettergitt eiendomsskatten og
- eksempler på hva som kan være særlige grunner som gjør at det kan være særs urimelig å innkreve hele eiendomsskatten.

1	Avgifter og betalingssatser	
	a	**Eiendomsskatt**
		• I medhold av eigeskattelovas (esktl) §§ 2 og 3 skrives eiendomsskatten for 2026 ut på «faste eigedomar i heile kommunen, unnateke næringseigedom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum» (utskrivingsalternativ esktl § 3 g) • Generell skattesats settes til 3,8 promille (esktl § 13) • For utskrivning av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet (esktl §8 C-1). For øvrige skattepliktige eiendommer benyttes gjeldende kommunale takster (esktl § 8 A-2 og A-3) • Gjeldende kommunalt fastsatte eiendomsskattetakster kontorjusteres med 10% fra 2025 til 2026 (esktl § 8 A-4) • Eiendomsskatten betales i minimum seks (6) terminer (esktl § 25) • Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter
	B	**Kommunale avgifter**
		Kommunale avgifter for selvkostområder vedtas med virkning fra 1/1 2026 og betales i minimum seks (6) terminer **Vann og avløp** Husholdninger: • Abonnementsavgift pr år, vann kr.1.940 (tidligere kr.1.848) • Abonnementsavgift pr år, avløp kr.2.898 (tidligere kr.2.760) Næring: • Abonnementsavgift pr år, vann kr.1.940 (tidligere kr.1.848) • Abonnementsavgift pr år, avløp kr.2.898 (tidligere kr.2.760) Forbruksgebyr: • Vann pr m3 kr.9,45 (tidligere kr.9,00) • Avløp pr m3 kr.20,25 (tidligere kr.19,25) Engangsgebyr (tilkobling): • Vann kr.10.000 (uendret) • Avløp kr.10.000 (uendret) Leie av vannmåler: • Vannmålerleie pr år kr.400 (uendret) • Kontrollgebyr for manglende avlesning av vannmåler kr.500 (uendret) **Renovasjon (gebyrer fastsettes av RTA AS)** Renovasjon – helårsabonnement normal kr.4.030 (tidligere kr.3.830) Hytterenovasjon differensieres i kategorier ihht vedlagt brev fra RTA AS

Kategori	*Fast del*	*Volum del*	*Sum årsgebyr*
A- Std hytteabonnement	*1 010*	*1 256*	*2 266*
B- Innlandshytte	*1 010*	*704*	*1 714*
C- Innlandshytte NLF	*1 010*	*251*	*1 261*

		Sorteringsbu/nedgravd | | | *400* **Slamgebyr:** • Slamgebyr årsavgift helårsbolig kr.1.200 (uendret) • Slamgebyr årsavgift fritidsbolig kr.600 (uendret) • Slamgebyr årsavgift tett tank inntil 3m3 kr.2.200 • Slamgebyr årsavgift tett tank inntil 6m3 kr.2.800 • Slamgebyr nødtømming pr gang kr.1.600 (uendret) • Slamgebyr ekstra tømming slamavskiller pr gang inntil 4m3 kr.2.400 • Slamgebyr ekstra tømming tett tank pr gang inntil 3m3 kr.2.200 • Slamgebyr ekstra tømming tett tank pr gang inntil 6m3 kr.2 800 • Slamgebyr ekstra tømming større volum pr m3 kr.600 (uendret) • Bomtur ekstra tømming pr gang kr.700 (Tidligere kr.600) **Feieravgift:** Feieravgift pr år pr pipe kr.350 (uendret) **Særskilt forhøyede tilkoblingsgebyrer Prosjekt VA Fie til Krabbesund (PS 24/71)** • Tilkoblingsgebyr Vann kr.41 000 • Tilkoblingsgebyr Avløp kr.54 200 *Alle priser er oppgitt eksklusive mva.*
	c	**Kommunale båtplasser** • Pris for utleie av båtplasser holdes uendret. • Engangsgebyr for venteliste holdes uendret på kr.500
	d	**Betalingssatser gjestehavn** • Betalingssatser for gjestehavn økes med 5% fra 2025 til 2026 • Overnattingsavgift gjestehavn økes til kr.250 i skuldersesongen (tidligere kr.200)
	e	**Betalingssatser parkering** • Betalingssatser indre og ytre sone indeksreguleres med 2,5% • Betalingssats årskort næringsparkering indeksreguleres med 2,5% • Betalingssats beboerkort parkering holdes uendret • Årskort allmenhet holdes uendret • Betalingssatser bobiler holdes uendret
	f	**Gebyrer Plan og byggesak** Gebyrer vedtas i egen sak og legges ut til høring.
	g	**Betalingssatser Skolefritidsordningen, SFO.** • 4 trinn oppholdstid full plass pr måned kr.2.812 (Tidligere 2 678) • 4 trinn oppholdstid inntil 11 timer/uke pr måned kr.2.055 (Tidligere 1 957) • 1-3 trinn har gratis kjernetid inntil 12 timer pr uke • 1-3 trinn ut over 12 timer pr uke kr.757 pr måned (Tidligere 721) • Betaling dagsatser kr.210 pr dag (Tidligere 200) • Betaling for kost pr måned kr.300 (Tidligere kr.200)
	h	**Oppholdsbetaling i kommunale barnehager** Risør kommune følger til enhver tid regjeringens makssatser. Sats for 2026 er foreslått til kr.1.200 pr mnd. Betaling for kost i kommunale barnehager økes til kr.450 pr mnd. (Tidligere kr.400)
	i	**Satser for tilskudd til private barnehager** Tilskudd til private barnehager pr heltidsplass for 2026 fastsettes som følger; • Driftstilskudd 0-2 år kr.318.719,66 pr heltidsplass • Driftstilskudd 3-6 år kr.168.809,96. pr heltidsplass

		• Kapitaltilskudd godkjenning år tom 2016 kr.13.200 pr heltidsplass/år (nasjonale satser)
	j	Øvrige kommunale gebyrer omtalt i gjeldende gebyrregulativ økes generelt med 5%. De nye betalingssatsene gjøres gjeldende fra 01.01.2026 – gitt at de enkelte gebyrregulativ ikke sier noe annet.

2 Det fastsettes følgende netto driftsrammer for Handlingsprogram og økonomiplan 2026-29 hvor første året i økonomiplanen fastsettes som budsjett 2026

Bev.oversikt drift § 5-4 2 ledd	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Risør kommune				
Netto	607 039 000	598 437 000	593 290 000	589 335 000
Sektor Interne tjenester				
Netto	40 983 000	40 983 000	40 983 000	40 983 000
Sektor samfunnsutvikling				
Netto	82 575 000	77 299 000	73 799 000	72 872 000
Sektor helse og omsorg				
Netto	258 727 000	256 967 000	256 967 000	256 967 000
Sektor oppvekst				
Netto	208 182 000	205 052 000	202 144 000	199 605 000
Felles inntekter, utgifter og avsetning				
Netto	16 572 000	18 136 000	19 397 000	18 908 000

3 Kommunestyret vedtar investeringsplan for 2026-29 med brutto investeringsrammer som vist i saksforarbeidet, og tilhørende finansieringsplan som følger

Bev.oversikt investering ihht §5-5 1 ledd	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett
Investeringer i varige driftsmidler	31 975 000	18 400 000	18 000 000	10 000
Tilskudd til andres investeringer	800 000	0	0	
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	**34 775 000**	**20 400 000**	**20 000 000**	**12 000**
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 425 000	-2 780 000	-2 700 000	-1 100
Tilskudd fra andre	-3 500 000	-2 000 000	0	
Salg av varige driftsmidler	-5 500 000	-1 500 000	-1 800 000	-1 500
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	
Bruk av lån	-20 600 000	-13 620 000	-15 000 000	-8 900
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	**-34 025 000**	**-19 900 000**	**-19 500 000**	**-11 500**
Videreutlån	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000
Bruk av lån til videreutlån	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-30 000
Avdrag på lån til videreutlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000
Netto utgifter videreutlån	**0**	**0**	**0**	
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	
Avsetning til ubundne investeringsfond	5 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500
Bruk av ubundet investeringsfond	-6 250 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**-750 000**	**-500 000**	**-500 000**	**-500**

Finansiering investeringsplan 2026-29 (beløp i hele 1000)	Totalt	2 026	2 027	2 028	2 029
Sum investeringskostnad brutto	**197 175**	**59 275**	**48 900**	**48 500**	**40 500**
Sum finansiering MVA-kompensasjon	-11 005	-4 425	-2 780	-2 700	-1 100
Sum finansiering tilskudd/salg/fond	-8 050	-4 250	-2 500	-800	-500
Sum finanslerings låneopptak	**-178 120**	**-50 600**	**-43 620**	**-45 000**	**-38 900**
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	145 510	39 160	35 500	36 350	34 500
Sum Lånebehov ekskl.VAR og Husbank	**-32 610**	**-11 440**	**-8 120**	**-8 650**	**-4 400**

Lånefinansieringen tas opp ihht gjeldende finansreglement med nedbetalingstid på 30 år på lån til investeringer, og 25 år på lån til videre utlån i Startlånsordningen.

4 Fremlagt økonomiplan legger til grunn en utvikling i kommunestyrets vedtatt måltall.

Utvikling måltall i økonomiplanperioden	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Netto driftsresultat i % av samlede driftsinntekter (mål 1,75%)	0,35 %	0,98 %	1,28 %	1,68 %
Lånegjeld i % av samlede driftsinntekter (mål 75-85%)	87,47 %	85,82 %	84,41 %	82,25 %
Netto finansutgifter i % av samlede driftsinntekter (mål 3%)	5,72 %	5,61 %	5,38 %	5,27 %
Disposisjonsfond i % av samlede driftsinntekter (mål 8-10%)	8,85 %	8,93 %	9,08 %	9,64 %
Disposisjonsfond i % av akkumlert premieavvik (mål 100%)	94,52 %	100,24 %	110,03 %	125,55 %

5 Fremlagt forslag til handlingsprogram og økonomiplan 2026-29 med budsjett 2026 for Risør kommune vedtas med de investeringer og netto driftsrammer som fremkommer i saksforarbeidet.

2 Innledning

2.1 Kommunedirektørens innledning

Handlingsprogram og økonomiplan 2026-2029 følger en etablert tradisjon i Risør, med administrativ og politisk vilje til nøktern og langsiktig budsjettering.

Trange økonomiske tider i kommune-Norge utfordrer oss også, i enda større grad enn før, til å tenke effektivisering i alt vi gjør. Vi må bruke mindre penger pr. innbygger, og samtidig levere tjenester av høy kvalitet. Det er nødvendig, og sannsynligvis også sunt, at vi må finne nye måter å løse oppgaver på. Det være seg nye samarbeid, anvendelse av ny teknologi eller innlemmelse av ressurser som i dag står utenfor arbeidslivet.

Vi trenger å bruke det vi har av pågangsmot og kreativ kraft for å håndtere utfordringene som følger av en aldrende befolkning, og at alt for mange i vår kommune står utenfor arbeidslivet. Vi må hente inn ressursene fra utenforskapet for å håndtere demografi-utfordringene.

Økonomiplanen gir grunnlag for optimisme. Gjennom perioden planlegges det for gradvis positiv utvikling av driftsresultatene. Dette vil styrke kommunens «finansielle muskler», som igjen vil styrke vår rolle i videre utvikling av Risørsamfunnet.

Risør kommune skal satse på barn og unge. Det settes av midler til å utrede løsninger for ungdomsskolebygget, som vil gi faglig og økonomisk grunnlag for beslutning om veien videre. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å prioritere skolebyggene i denne perioden, men budsjetteringen gjennom økonomiplanen er innrettet for å skape dette handlingsrommet på noe sikt.

Dette skal vi klare - i samarbeid med dyktige og løsningsorienterte tillitsvalgte, ansatte og ledere, og i godt samspill mellom administrasjon politikk.

2.2 Sammendrag av Kommunedirektørens forslag

Fremlagte handlingsprogram og økonomiplan skal følge opp Kommuneplanens overordnede mål "Sammen om et bærekraftig og levende samfunn", og baseres på kommunedirektørens tre hovedfokusområder;

- **Sikre fortsatt gode tjenester til innbyggerne.**
- **Attraktivitet for unge mennesker og barnefamilier.**
- **Klima og natur,** i alt vi gjør

Kommunedirektørens forslag til handlingsprogram og økonomiplan for 2026-29 fremstår som en svært nøktern plan med fokus på lovpålagte oppgaver og å fortsatt levere gode tjenester til våre innbyggere og gjester.

Kommunedirektøren peker spesielt på to områder i årets handlingsprogram og økonomiplan som vurderes som kommunens hovedutfordringer.

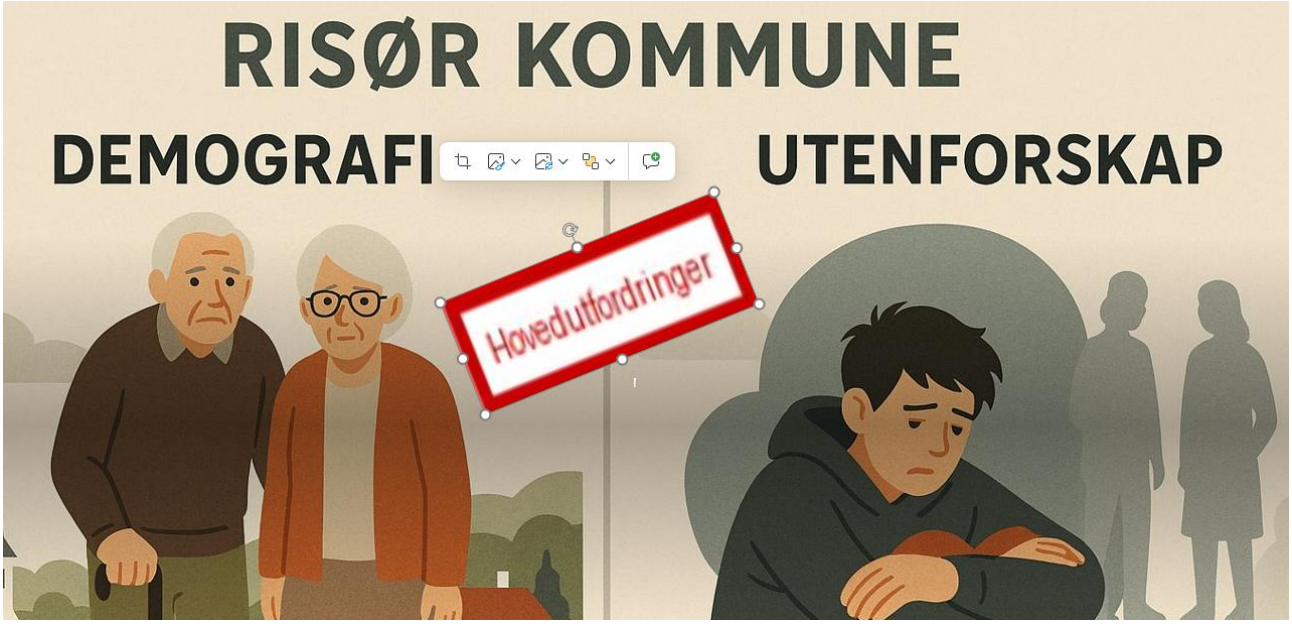

Befolkningsframskrivingene viser Risør kommune stadig skrider fremover i den såkalte "Eldrebølgen". Dette er et tema kommunedirektøren har hatt fokus på i mange år allerede, men ønsker å holde fokuset høyt da de neste 10 årene virkelig vil vise veksten i eldre innbygger.
Innen 2035 vil antall innbyggere over 80 år vokse med ca 70% ihht siste SSB framskrivinger. Samtidig får kommunen færre barn og unge og innbyggere i yrkesaktiv alder som skal ta vare på den aldrende befolkningen.
Forsørgerbyrden, som viser forholdet mellom antall innbyggere i yrkesaktiv alder (20-66 år) opp mot andel eldre (67+), viser at Risør kommune i 2025 er på samme nivå som resten av landet vil være i 2050, altså langt foran i "bølgen". Dette krever at kommunen omstiller seg ressursmessig, både mennesker og økonomiske midler, og har fokus på tjenesteutvikling og velferdsteknologi innen helse og omsorg.

Risør kommune har også en utfordring knyttet til stor andel innbyggere i utenforskap. I denne sammenhengen henvises det til innbyggere i yrkesaktiv alder som ikke er i arbeid eller under utdanning. Tall fra 2024 viser at Risør kommune har størst andel utenforskap i hele Agder med hele 27,7% av aldersgruppen 20-66 år. Det er en viktig samfunns-utfordring som må tas tak i på alle vis, både for individene og for samfunnet. Dette er ressurser samfunnet trenger fremover, og for individet kan man se sammenheng med utenforskap og tidligere behov for kommunale tjenester.

Kommunedirektøren har i arbeidet med fremlagt handlingsprogram og økonomiplan hatt fokus på hvordan kommunen kan omstilles for å kunne håndtere disse varslede utfordringene, og håper iverksatte og foreslåtte tiltak kan ruste kommune til å håndtere dem på en god måte. Det gjøres allerede veldig mye bra ute i tjenestene, men arbeidet bør intensiveres de kommende årene.

De siste årene har Kommunenorge vært under stort økonomisk press. Mye som følge av at den statlige finansieringen ikke har holdt tritt med den høye pris- og lønnsveksten. Det ble beregnet at Kommunenorge var underfinansiert med ca 15 milliarder i 2024, før det ble lagt friske 5 milliarder på bordet i desember-24. De siste 10 milliardene har det vært stille om, og i årets valgkamp har kommuneøkonomi kommet i skyggen av debatt om formueskatt, forsvar og ungdomskriminalitet. Hva som legges på bordet medio oktober er ukjent, men kommunedirektøren er ikke veldig optimistisk på at det skal komme mye ekstra midler utover det som ble signalisert i Kommuneproposisjonen i mai-juni.

Kommunens driftssektorer har gjennom 2025 jobbet med iverksettelse og gjennomføring av vedtatte tiltak fra Bærekraft-25, og grundig konsekvensjustering av driftsbudsjettene i de enkelte enheter for å møte 2026 og årene som kommer. Sektorene er gjennom fremlagt budsjett presset ressursmessig på alle måter, men legger frem et optimistisk men realistisk budsjett. Samtidig er naturen i kommunal drift slik at det er helt sikkert at det vil komme nye utfordringer som ikke er tatt med i forutsetningene. Det er derfor viktig å ha handlingsrom gjennom disposisjonsfondet for å kunne håndtere disse. Fremlagt plan opprettholder disposisjonsfondsnivået fra 2026-nivå, og styrker dette forsiktig utover perioden.

Generasjonsprinsippet, som innebærer vi må forvalte økonomien slik at det ikke får vesentlige konsekvenser for de som kommer etter oss, legges til grunn i det kanskje mest "kontroversielle" tiltaket i kommunedirektørens forslag til investeringsplan for 2026-29. Kommunedirektøren utfordrer Kommunestyrets nylige vedtak om å fremskynde oppstart at ny ungdomsskole til 2026, med ferdigstillelse i 2029, og ber kommunestyret ta ett skritt tilbake og gjøre nye vurderinger. Det foreslås å utrede flere alternativer til det fremlagte mulighetsstudiet som har en anslått kostnad på 286 mill (2024-anslag), og se om det kan finnes andre gode, og kanskje, bedre løsninger for å få på plass en moderne og funksjonell ungdomsskole. Kommunedirektøren ser behovet for ny ungdomsskole, men ser også at driftsøkonomien som må til for å håndtere en økt kapitalkostnad på 13-15 mill årlig må sikres først.

Kommunedirektøren er optimistisk for året som kommer, og har tro på at organisasjonen, ved hjelp av dyktige ledere, ansatte og politikere, sammen skal klare målene i fremlagt plan.

2.2.1 Tiltak/utredninger/pådriverfunksjon

Kommunen har en viktig rolle som pådriver på mange ulike områder, både administrativt og politisk. I fremlagt handlingsprogram er fokuset rettet inn mot nødvendige tiltak for å sikre fortsatt gode kommunale tjenester i fremtiden, og tiltak med pådriverfunksjon er prioritert lavere enn tidligere som følge begrenset handlingsrom og kapasitet i organisasjonen.

Kommunedirektøren fokuserer på kommunens primæroppgaver som leverandør av kommunale tjenester, men det ligger også viktige samfunnsutviklingsoppgaver i den daglige driften i den kommunale virksomheten. Det være seg gjennom kommunens tjenestekontorer, fagutviklere, samfunnsutvikler, næringssjef, kultursjef, frivillighets-koordinator, ungdomsmedarbeidere og frisklivskoordinator for å nevne noen. Gjennom disse funksjonene jobber kommunedirektøren daglig med utvikling av kommunen for å bli

et enda bedre sted å leve for våre innbyggere og gjester.

Fremlagt handlingsprogram og økonomiplan inneholder også oppfølgingen av kommunens klimabudsjett som vil være av stor betydning i tiden som kommer og forhåpentligvis være et nyttig styringsverktøy for både administrasjon og politikere. Dersom Risør kommune skal klare å nå de vedtatte klimamålene frem mot 2030 vil Risør kommune som organisasjon ha en viktig rolle som pådriver for arbeidet internt i egen organisasjon, og mot næringsdrivende og kommunens innbyggere.

2.2.2 Forslag til drifts- og investeringsrammer for perioden

1. Det foreslås følgende rammer for kommunens investeringer i økonomiplanen 2026-29, hvor første år i planen foreslås som kommunens budsjett for 2026.

Bev.oversikt investering ihht §5-5 1 ledd	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Sum periode
Investeringer i varige driftsmidler	31 975 000	18 400 000	18 000 000	10 000 000	78 375 000
Tilskudd til andres investeringer	800 000	0	0	0	800 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	**34 775 000**	**20 400 000**	**20 000 000**	**12 000 000**	**87 175 000**
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 425 000	-2 780 000	-2 700 000	-1 100 000	-11 005 000
Tilskudd fra andre	-3 500 000	-2 000 000	0	0	-5 500 000
Salg av varige driftsmidler	0	0	-300 000	0	-300 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-20 600 000	-13 620 000	-15 000 000	-8 900 000	-58 120 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	**-28 525 000**	**-18 400 000**	**-18 000 000**	**-10 000 000**	**-74 925 000**
Videreutlån	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	120 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-120 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	28 000 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-28 000 000
Netto utgifter videreutlån	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-6 250 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-12 250 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**-6 250 000**	**-2 000 000**	**-2 000 000**	**-2 000 000**	**-12 250 000**

Finansiering av investeringene kan også vises som nedenfor.

Finansiering investeringsbudsjett (beløp i hele 1000)	Totalt	2 026	2 027	2 028	2 029
Sum investeringskostnad brutto	**219 195**	**64 775**	**50 400**	**50 000**	**42 000**
Sum finansiering MVA-kompensasjon	-14 110	-4 425	-2 780	-2 700	-1 100
Sum finansiering tilskudd/salg/fond	-9 945	-9 750	-4 000	-2 300	-2 000
Sum finansierings låneopptak	**-195 140**	**-50 600**	**-43 620**	**-45 000**	**-38 900**
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	149 810	39 160	35 500	36 350	34 500
Sum Lånebehov ekskl.VAR og Husbank	**-45 330**	**-11 440**	**-8 120**	**-8 650**	**-4 400**

Rammene tar utgangspunkt i investeringsplan for 2026-29 med følgende prosjektoversikt som viser brutto investeringskostnad pr prosjekt.

Investeringsplan 2026-29	2 026	2 027	2 028	2 029
	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto
Biler og utstyr (arb.bok 3)	1 400	2 500	5 000	0
Hovedplan vann og avløp	8 600	4 500	4 500	4 500
Oppgradering kommunale veier (arb.bok 2)	2 900	200	300	0
Standardheving kommunale bygg (Vedlegg X)	3 000	3 000	3 000	3 000
Energitiltak kommunale bygg	1 000	600	600	0
Friluftsområder (arb.bok X)	1 125	4 500	0	0
Kommunale kaier og havn	0	1 700	3 000	1 500
Nærmiljø-, trafikksikkerhet (arb.bok 4)	1 550	250	100	0
Egenkapitalinnskudd KLP	2 000	2 000	2 000	2 000
Startlånsordningen Husbanken	30 000	30 000	30 000	30 000
Velferdsteknologi/ Medisinsk utstyr	500	500	500	500
Oppgradering Digitale kartgrunnlag	150	150	0	0
Robotosering renholdstjenester	500	500	500	500
Frydendal kirke - Tilskudd maling innvendig	800	0	0	0
Ny ungdomsskole m/parkeringsløsning	2 000	0	0	0
Enkel oppgradering av svømmehallen	3 000	0	0	0
Tilpasning av bolig Sandnes Ressursenter (hus 3)	5 000	0	0	0
Padel bane nr.2 på Kjempesteinsmyra	1 250	0	0	0
Minnelund Sandnes kirkegård	0	0	500	0
Sum investeringer	**64 775**	**50 400**	**50 000**	**42 000**

2. Det foreslås følgende netto driftsrammer for kommunens sektorer i økonomiplanen 2026-29, hvor første år i planen foreslås som sektorenes netto driftsrammer for budsjett 2026.

Bev.oversikt drift §5,4 andre ledd	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Risør kommune				
Netto	604 354 000	597 242 000	592 095 000	588 140 000
Sektor Interne tjenester				
Netto	40 873 000	40 873 000	40 873 000	40 873 000
Sektor Samfunnsutvikling				
Netto	81 490 000	77 214 000	73 714 000	72 787 000
Sektor Helse og omsorg				
Netto	258 727 000	256 967 000	256 967 000	256 967 000
Sektor Oppvekst				
Netto	206 692 000	204 052 000	201 144 000	198 605 000
Felles inntekter, utgifter og avsetning				
Netto	16 572 000	18 136 000	19 397 000	18 908 000
Netto driftsrammer sektorene	**604 354 000**	**597 242 000**	**592 095 000**	**588 140 000**

Kommunedirektøren fremmer handlingsprogram og økonomiplan for 2026-29 og budsjett for 2026 i balanse.

3 Grunnlag Handlingsprogram og økonomiplan

3.1 Styringssystem

3.1.1 Kommuneplanlegging i lovverket

Kommunelovens § 1 om formål
Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig myndighet. Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

Kommunelovens § 14-1 om grunnleggende krav til økonomiforvaltning viser til at kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.
Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Kommuneloven § 14-3. Behandling av økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning
Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett.

Økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapene, årsberetningene og saksdokumentene fra det innstillende organet skal sendes departementet til orientering. Dette gjelder også revisjonsberetningen og kontrollutvalgets uttalelser til årsregnskapene og årsberetningene.

Departementet kan gi forskrift om frister for disse oversendelsene

Plan og Bygningslovens § 11-1 om kommuneplan viser til at kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen.

Plan og Bygningslovens § 11-3 om virkningen av kommuneplanens samfunnsdel viser til at kommuneplanens samfunnsdel skal legges til grunn for kommunens egen virksomhet og for statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen. Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Plan og Bygningslovens § 11-4 om revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan og rullering av handlingsdel viser til at ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplaner gjelder bestemmelsene om kommunal planstrategi, jf. § 10-1, og om behandling av kommuneplan, jf. §§ 11-12 til 11-15.

For den årlige rullering av kommuneplanens handlingsdel, jf. § 11-1, skal kommunen innhente synspunkter fra berørte statlige og regionale organer og andre som har ansvar for gjennomføring av tiltak i handlingsdelen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 14 dager før kommunestyrets behandling.

3.1.2 Kommuneplan

Handlingsprogrammet (kommuneplanens handlingsdel) angir hvordan gjeldende kommuneplan skal følges opp de fire påfølgende år, og tar utgangspunkt i vedtatte mål og strategier/tiltak i Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2023-2035, **"Sammen om et bærekraftig og levende samfunn"**. Kommuneplanens arealdel ble påstartet juni 2024 og forventes ferdigbehandlet innen årsslutt 2025.

Kommuneplanens mål og hovedelementer ligger til grunn for arbeidet med det fremlagte handlingsprogrammet.

Figuren viser hvordan vi følger opp kommuneplanen.

Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a inngår i handlingsprogrammet.

3.1.3 Handlingsprogram og økonomiplan

Kommunelovens § 14-4 om økonomiplan og årsbudsjett viser til at økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.

3.1.4 Årsbudsjett og årsplaner

Kommunelovens § 14-5 om årsbudsjettets bindende virkning. Budsjettstyring viser til at årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnete organer. Første punktum er ikke til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget kan gi et underordnet organ myndighet til å avgjøre at deler av en bevilgning i driftsbudsjettet skal benyttes til å finansiere utgifter i investeringsregnskapet. Første punktum gjelder ikke for utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta. Kommunestyret eller fylkestinget skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse.

Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet.

3.1.5 Statlige og regionale planer

Risør kommune forholder seg til enhver tid til en stor mengde statlige og regionale planer innenfor alle sine tjenesteområder. Spesielt viktig for kommunen er Regionplan Agder 2030 (RPA2030).

Staten styrer kommunene gjennom lover, forskrifter og vedtak, samt gjennom faglige satsinger og fokusområder, evt. med tilhørende økonomiske incentivordninger. I tillegg til dette styrer stat og regionale myndigheter kommunene gjennom innsigelsesordningen etter Plan- og bygningslovens § 5-4 samt gjennom tilsynsordningen (Statens Helsetilsyn og Statsforvalteren).

I ny kommunelov § 2-2 er det kommunale selvstyret lovfestet:
Det kommunale og fylkeskommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål. Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges til det forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne. Innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk bør kommuner og fylkeskommuner ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom

3.2 Økonomisk utvikling i perioden

Kommunenorge legger bak seg noen år med svært krevende økonomiske forutsetninger. Etter en periode med lave renter og høy pris og lønnsvekst, opplever landets kommuner en sterk underfinansiering i skatt og rammetilskudd. Det ble i 2024 anslått at kommunene var underfinansiert med ca 15 milliarder, og på slutten av året ble kommunene "etterbetalt" med 5 mrd av disse som kompensasjon. Allikevel gikk over 60% av kommunene med underskudd, og mange kommuner brukte opp sine oppbygde reserver fra disposisjons-fond. De ekstra 5 milliardene er videreført i 2025, men over halvparten av kommunene varsler underskudd også i 2025, og ROBEK-listen gjør plass til nye kommuner for "overvåking" og bistand.

Kommunens økonomiske utvikling er svært avhengig av landets økonomiske utvikling på mange felt. Skatt og rammeoverføringer fra staten utgjør ca 70% av kommunens samlede inntekter hvert år. Kommunenes budsjettrammer i statsbudsjettet skal konkurrere med andre svært viktige oppgaver som folketrygden, forsvar og beredskap, helse og omsorg,

utdanning, og samferdsel. Av statsbudsjettets samlede utgifter på ca 2000 mrd, utgjør overføringene til kommunesektoren ca 12% (2025). I dagens verdensbilde med flere kriger ved Europas grenser som stiller økt krav til forsvar og beredskap, og ustabile verdensledere som utfordrer stabiliteten i den globale økonomien, blir kampen om ressursene i statsbudsjettet hardere. I Årets valgkamp har kommuneøkonomien kommet i skyggen av kampen om formueskatt, privatøkonomien til "folk flest", og Norgespris på strøm.
Kommunesektoren på sin side er vesentlig mer opptatt av økte statlige overføringer for å dekke økt tjenestebehov, og å redusere den statlige styringen av kommunene, som gjennom generalistkommuneprinsippet utfordrer spesielt små og mellomstore kommuner med utfordrende økonomiske rammer og tilgang på arbeidskraft.

Demografiutviklingen viser (fremdeles) at landets befolkning utvikler seg i retning av flere eldre og færre yngre innbyggere, og Risør kommune er allerede kommet langt i denne utviklingen. Innen oppvekstsektoren "sikres" trygg bemanning gjennom nasjonale bemanningsnormer i barnehager og grunnskolen, mens helse- og omsorgstjenesten ikke har dette. Samtidig viser befolkningsframskrivingene at forsørgerbyrden blir mer og mer utfordrende i årene som kommer. Risør kommune er allerede på det nivået som gjennomsnittsnorge vil være om 20-25 år. Dette krever at kommunene må jobbe smartere og mer effektivt, og ta i bruk ny teknologi som kan supplere og erstatte oppgaver som utføres av ansatte i dag. Utviklingen vil trolig også medføre at innbyggere i større grad må ta ansvar for egen velferd og klare seg lengre selv uten bistand fra tjenestene.

I arbeidet med økonomiplan og handlingsprogram for 2025-28 jobbet kommunedirektøren med Bærekraft-25 prosjektet som underlag for planen. Mange av tiltakene ble implementert i vedtatt handlingsprogram og økonomiplan og har vært jobbet med inn i driften i 2025, og kommunedirektøren jobber hardt for å holde vedtatte budsjettrammer.

Samtidig kan man se at noen av de største tiltakene ikke ventes å gi den effekten som ble lagt til grunn utover planperioden. Dette gjelder i særlig grad tiltaket "rammebrev i grunnskolen" som var forventet å gi innsparinger på ca 10-11 mill i slutten av 4 års perioden. Kommunedirektøren har følgelig måtte korrigere kursen underveis, og holde igjen i hele organisasjonen for å sikre en forsvarlig drift i økonomiplanen. Dette har krevd tøffe prioriteringer i budsjettrammene som legges frem, men for å sikre fortsatt gode kommunale tjenester til innbyggerne også utover planperioden har dette vært vurdert nødvendig.

Fremlagte handlingsprogram og økonomiplan omhandler de neste 4 årene, men for å sikre en bærekraftig økonomi for periodene som kommer etter denne, ihht generasjons-prinsippet, må kommunedirektøren også se lengre frem. De politiske beslutningene er avgjørende for å sikre en stabil, sunn og bærekraftig kommuneøkonomi også utover kommunestyrets valgperioder. Kommunedirektøren forsøker derfor i fremlagt handlingsprogram og økonomiplan å gi et godt beslutningsgrunnlag til den politiske prosessen for å rette fokus på langsiktige bærekraftige beslutninger.

De påfølgende kapitler tar for seg noen av de mest vesentlige elementer som er lagt til grunn for den langsiktige økonomiske planleggingen.

3.2.1 Befolkningsutviklingen/demografiutviklingen fremover

Befolkningsutviklingen er en viktig indikator på den økonomiske utviklingen i kommunen da innbyggertallene legges til grunn ved de statlige rammeoverføringene, men også på fremtidig tjenestebehov for kommunens tjenester.

Befolkningsprognoser fra 2024 viser følgende utvikling for Risør kommune frem mot 2050 hvor årene fremover er justert for utviklingen i 2025, hvor en stor del av nedjusteringen skyldes grensejusteringen med Røysland krets hvor ca 101 innbyggere "flyttet" til Tvedestrand.

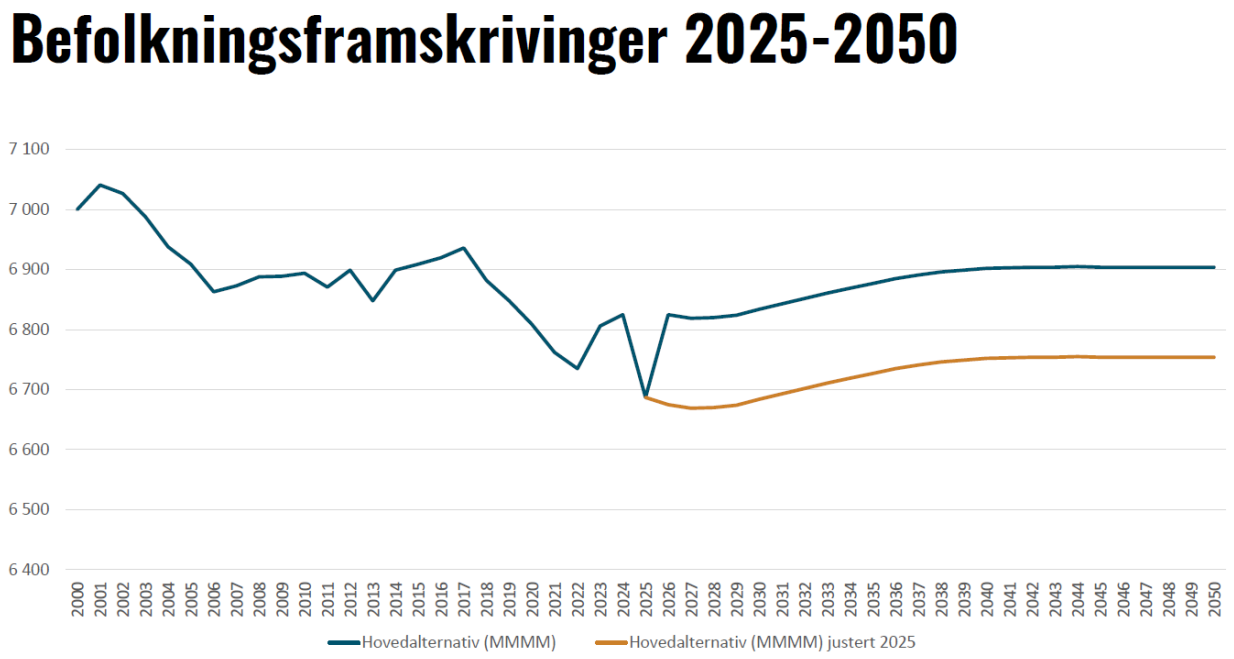

Befolkningsframskrivinger 2025-2050. Alternativ M fra SSB. Historisk utvikling 2000-2024. Risør kommune. Kilde: SSB

Utviklingen viser ihht hovedalternativ 4M at Risør kommune vil ha en svakt positiv vekst fremover mot 2050, mens på kort sikt vil holde seg stabilt eller få en liten nedgang.

Tabellen nedenfor viser befolkningen fra 2022 til 2025 og forventet utvikling i planperioden frem til 2029 fordelt på aldersgrupper.

SSB 4M-alternativ	01.07.2022	01.07.2023	01.07.2024	SSB 1/1-2025	2025	2026	2027	2028	2029
0-1 år	99	104	91	0					
0-5 år	301	326	326	319	319	313	316	322	313
6-15 år	724	693	700	672	672	650	638	612	622
16-66 år	4192	4212	4 123	4 047	4 047	4 039	4 018	4 013	3 994
67-79 år	1196	1207	1 239	1 218	1 218	1 223	1 204	1 186	1 177
80-89 år	306	331	351	357	357	376	422	469	500
90 år og eldre	85	84	82	74	74	74	71	68	68
Sum innbyggere totalt	6804	6957	6912	6 687	6687	6675	6669	6670	6674
Aldergruppe 0-66 år	5217	5231	5 149	5 038	5 038	5 002	4 972	4 947	4 929
Aldersgruppe 67+	1587	1622	1 672	1 649	1 649	1 673	1 697	1 723	1 745

Tabellen viser at vi skal bli flere i de eldre aldersgruppene (+96), færre i de yngre gruppene (-56), og at aldersgruppen 16-66 år som mulig yrkesaktive også reduseres (-53).

Ser man videre i et 15 års perspektiv, frem mot 2040 ser utviklingen ut som nedenfor.

SSB 4M-alternativ	SSB 1/1-2025	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-1 år	0																
0-5 år	319	319	313	316	322	313	315	315	315	316	317	317	320	321	321	321	321
6-15 år	672	672	650	638	612	622	608	601	594	603	602	600	600	602	606	598	602
16-66 år	4 047	4 047	4 039	4 018	4 013	3 994	3 972	3 968	3 953	3 921	3 903	3 893	3 886	3 864	3 847	3 814	3 778
67-79 år	1 218	1 218	1 223	1 204	1 186	1 177	1 173	1 153	1 158	1 163	1 175	1 184	1 185	1 194	1 182	1 222	1 248
80-89 år	357	357	376	422	469	500	545	573	600	614	622	626	626	626	639	635	625
90 år og eldre	74	74	74	71	68	68	71	83	82	94	100	107	118	134	151	159	178
Sum innbyggere totalt	6 687	6687	6675	6669	6670	6674	6684	6693	6702	6711	6719	6727	6735	6741	6746	6749	6752
Aldergruppe 0-66 år	5 038	5 038	5 002	4 972	4 947	4 929	4 895	4 884	4 862	4 840	4 822	4 810	4 806	4 787	4 774	4 733	4 701
Aldersgruppe 67+	1 649	1 649	1 673	1 697	1 723	1 745	1 789	1 809	1 840	1 871	1 897	1 917	1 929	1 954	1 972	2 016	2 051

Frem mot 2040 ventes det en vekst på ca 65 innbyggere samlet, men utviklingen viser da en vekst på +402 i aldergruppene 67 år og eldre, en reduksjon på -68 i aldersgruppene 0-15 år, og en reduksjon på -269 i aldergruppen 16-67 år som er potensielt yrkesaktive innbyggere.

Kommunedirektøren bruker befolkningsframskrivingene til å analysere demografien og de tilhørende demografikostnadene utviklingen kan vente å medføre for kommunen. Kommunedirektøren har over mange år sett at utviklingen går mot en stor vekst i den eldre del av befolkningen, og en reduksjon i den yngre. Det signaliserer at fokuset bør rettes inn mot å styrke helse- og omsorgstjenestene i kommunen til å kunne håndtere denne veksten og sikre fortsatt gode kommunale tjenester i årene som kommer.
Demografiutviklingen gir indikasjoner på hvordan kommunens fremtidige utgiftsbehov vil endres med endringen i befolkningssammensetningen. Grafen nedenfor viser estimert en vekst i kommunens samlede utgiftsbehov på ca 9% mot 2035, mens endringer i tjenesteområdene er svært variabel. Tabellen under tar utgangspunkt i 2025 som 0-punkt, og viser utviklingen i prosent fordelt på de sentrale tjenesteområdene i kommunen frem mot 2035.

Utgiftsbehov 2025-2035

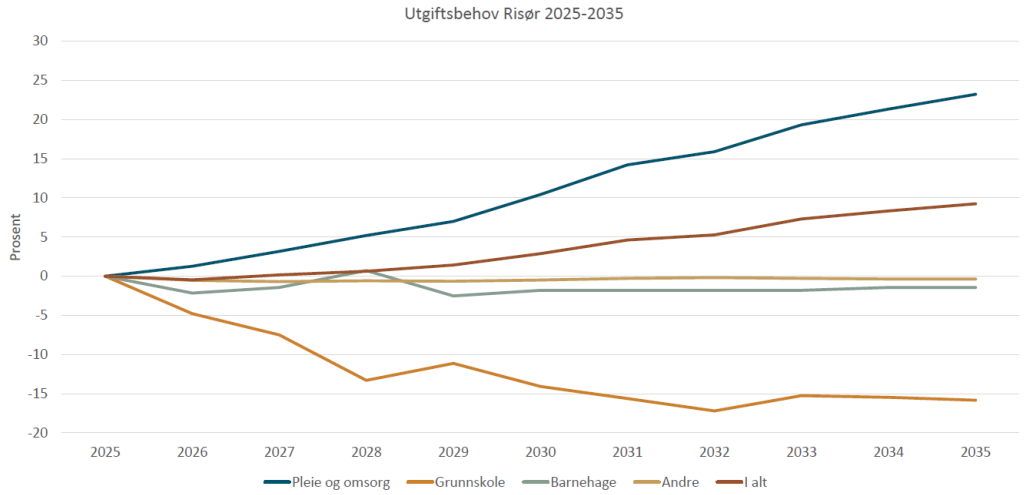

Endring utgiftsbehov 2025-2035. SSB M justert. Risør kommune. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Mens veksten i kommunens kostnader er ventet å bli sterkest i helse og omsorgstjenestene med ca 24%, kan vi også se at den svakeste utviklingen er i grunnskolekategorien som er ventet en nedgang på ca 15% mot 2035. Utviklingen i utgiftsbehovet gir en veldig klar indikasjon på hvor kommunens kostnadstrykk vil komme de neste 15 årene, og også hvor det kan være mest sannsynlig at det vil komme et handlingsrom i tjenestebehovet.

Demografiutviklingen kan også gi oss indikasjoner på forsørgerbyrde og bemanningsbehovet fremover. Forsørgerbyrden viser til forholdet mellom andel innbyggere i arbeidsfør alder (20-66 år) opp mot antall eldre som potensielt vil ha behov for bistand (67 år og oppover). Tabellen nedenfor viser dette forholdet for Risør sammenlignet med Agder og landet for perioden fra 2025 til 2050.

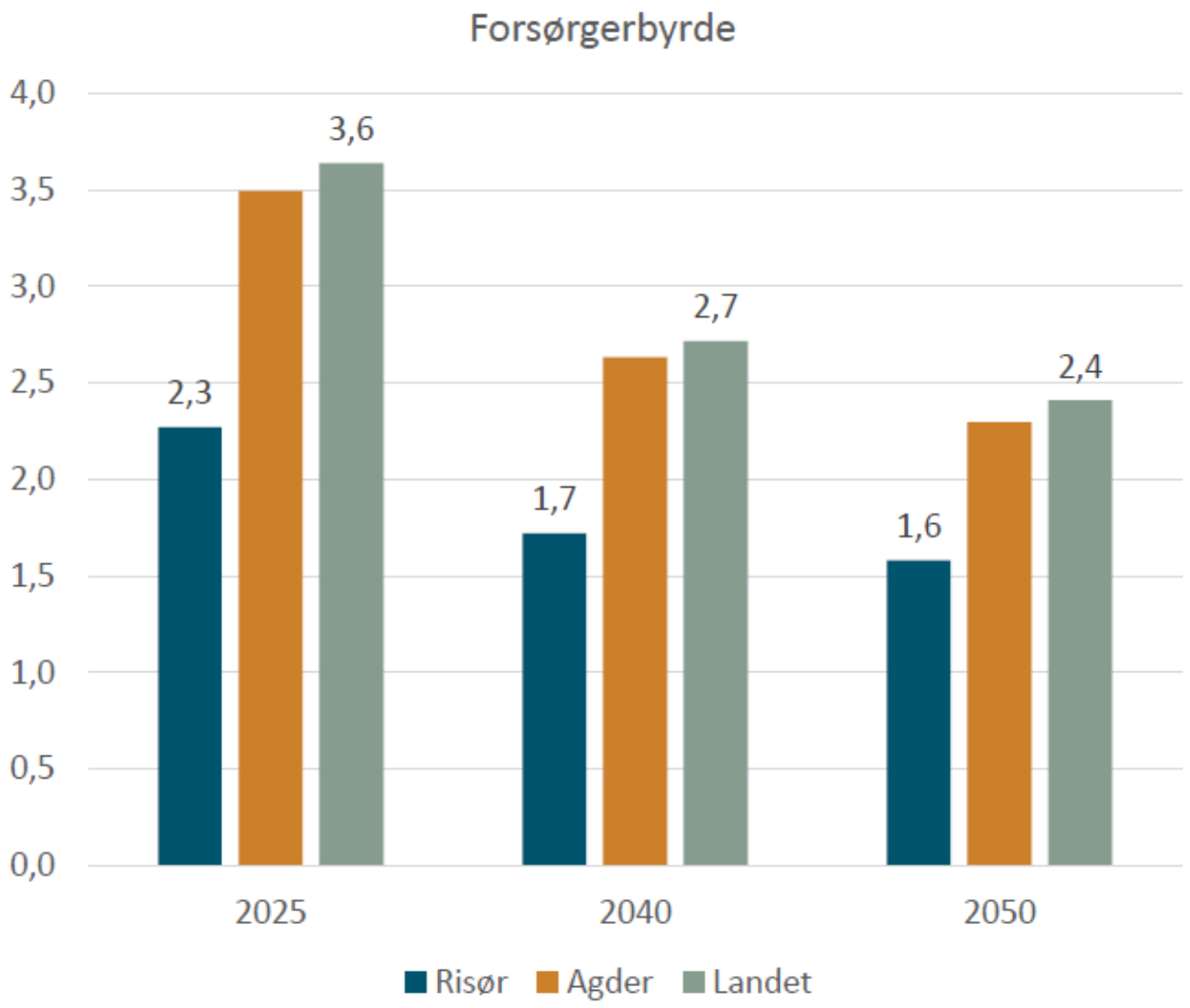

Antall innbyggere 20-66 år i forhold til eldre innbyggere. 2025, 2040 og 2050. Risør kommune. MMMM justert 2025. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Tabellen viser at Risør kommune i 2025 har en forsørgerbyrde som er lavere enn det Agder og landet forventer å ha i 2050, og bekrefter Risør kommunes "posisjon" i eldrebølgen.

Befolkningsutviklingen i de ulike aldersgruppene kan også gi en indikasjon på det fremtidige behovet for årsverk innenfor de sentrale tjenesteområdene, gitt de samme forutsetningene for standard og dekningsgrad som i dag.

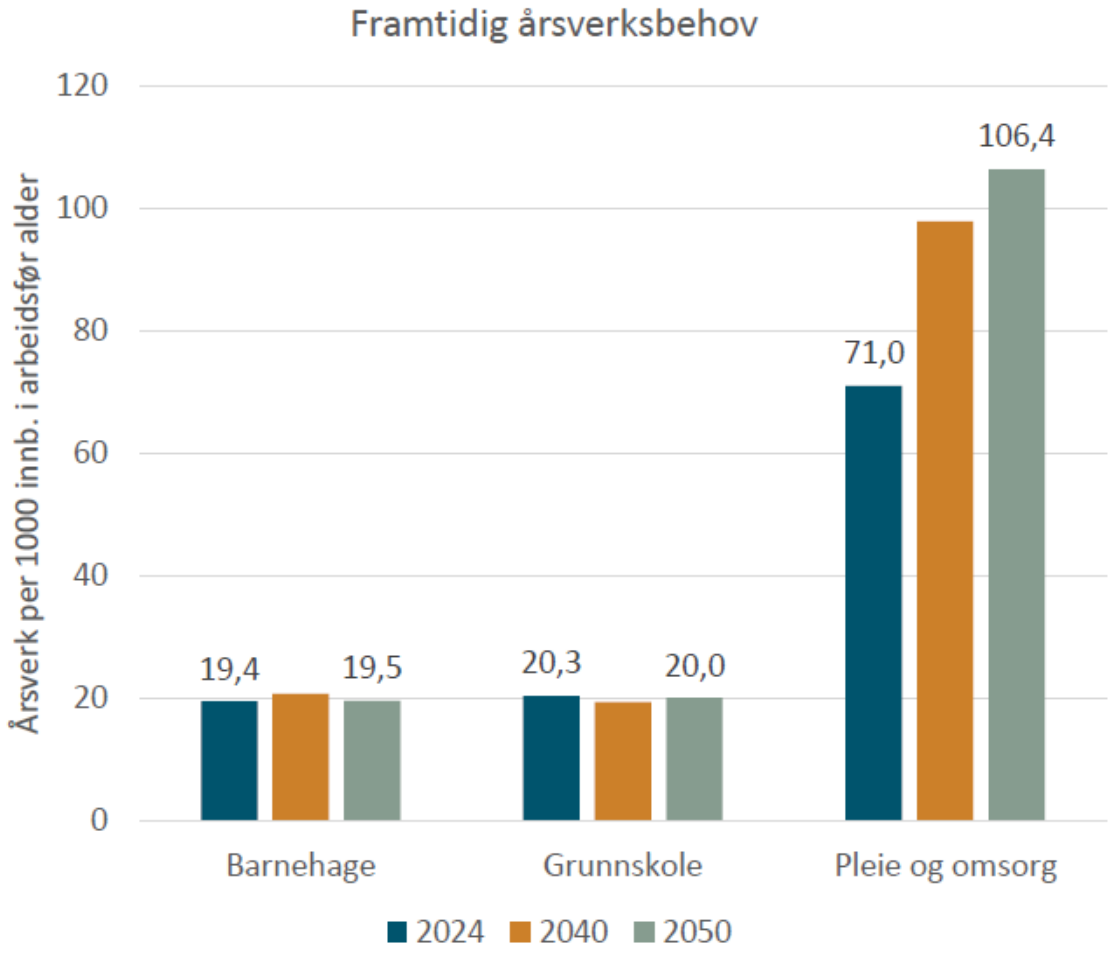

Anslått framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere i arbeidsfør alder (20-66 år). 2024, 2040 og 2050. Risør kommune. SSB M justert. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Tabellen viser at befolkningsutviklingen indikerer små endringer i årsverksbehovet i barnehage og grunnskole, mens behovet innen pleie og omsorg øker vesentlig i kommende 15-25 års periode.

Demografianalysene er ikke noen fasit for hvordan utviklingen faktisk vil bli fremover, og utviklingen både i landet og i kommunen påvirkes av mange eksterne faktorer. På den ene siden fødes det færre barn samtidig som de eldre lever lengre, og på den andre siden er innvandring og innenlands flytting. De siste 10 årene viser at flyktningsituasjonen i verden kan gi store utslag på befolkningsutviklingen på kommunenivå. Denne innvandringen kan gi sårt tiltrengt befolkningsvekst og ressurser som kommunene trenger for å møte det fremtidige behovet for offentlige tjenester i hele landet.

Kommunedirektøren er bevisst på at fasiten på demografiutviklingen ikke finnes, men SSB-framskrivningene gir allikevel en god indikasjon på utviklingsbildet for Risør kommune de neste 10-15 årene.

Kommunedirektøren må forholde seg til den forventede utviklingen, bygge et tjenesteapparat som er rustet til å møte denne, og samtidig sikre at organisasjonen har en fleksibilitet til å håndtere uforutsette hendelser på relativt kort sikt.

3.2.2 Statlige finansieringsordninger

Generalistkommuneprinsippet innebærer at alle kommuner skal levere likeverdige tjenester og forholde seg til samme lovverk, uavhengig av størrelse, geografi og økonomi. Regjeringen tilstreber at kommunene skal styres lokalt gjennom lokaldemokratiet, men samtidig vedtas lover og normer som begrenser kommunenes selvstyrerett. Endringer som følge av de statlige påleggene kompenseres som oftest gjennom økte ramme-overføringer eller øremerkede tilskudd, men ikke sjeldent ser kommunene at det blir merutgifter og merarbeid som må dekkes innenfor egne rammer.
Det er heller ikke alltid at det er økonomien som begrenser kommunenes muligheter til å følge opp de statlige kravene, men fremover vil også tilgang på ressurser og kompetanse være begrensende for mange kommuner. Lovkrav, bemanningsnormer og oppgave-overføringer fra staten er ofte en økonomisk utfordring for kommunene, men er også en bidragsyter til at kommunesektoren må omstille seg gjennom effektivisering og digitalisering, og utviklinger seg i et hurtig tempo.

Integreringstilskuddet er koblet direkte til antall flyktninger kommunen mottar og bosetter årlig. Integreringstilskuddet varer i 5 år fra bosettingsåret og skal dekke kommunens kostnader til opplæring, bosetting og integrering i denne perioden, og kommer i tillegg til det ordinære innbyggertilskuddet.
Tilskuddssatsene vedtas årlig i Statsbudsjettet, og kommunene og KS har de siste årene kjempet for å få økt satsene da disse ikke har fulgt utviklingen i kostnadsnivåene for kommunenes tjenesteleveranse. Frem til 2018 har Risør kommune hatt en stabil mengde flyktninger i kommunen, som har gitt stabilitet i økonomien og ressursinnsatsen, mens innstrammingen i 2019 og deretter tilstrømningen som følge av Ukrainakrigen i 2022 har skapt ustabilitet på området. I 2025 opplever kommunene igjen en innstramning og følgende blir at inntektene fra integreringstilskuddet reduseres rask, og kommunene må omstille tjenestene igjen.

Tabellen nedenfor viser en framskrivning av utviklingen i kommunens integreringstilskudd basert på de forutsetninger som legges til grunn for økonomiplanperioden.

År	Bosatte nye	R2024	Tilsk sats	2025	2026	2027	2028	2029
2020	16	1 196 800		-	-	-	-	-
2021	17	1 553 800	74 800	1 271 600	-	-	-	-
2022	60	11 058 000	91 400	5 484 000	4 488 000	-	-	-
2023	74	19 180 800	184 300	13 638 200	6 763 600	5 535 200	-	-
2024	62	12 524 000	259 200	16 070 400	11 426 600	5 666 800	4 637 600	-
2025	25	-	202 000	5 050 000	6 480 000	4 607 500	2 285 000	1 870 000
2026	25	-	-	-	5 050 000	6 480 000	4 607 500	2 285 000
2027	25	-	-	-	-	5 050 000	6 480 000	4 607 500
2028	25	-		-	-	-	5 050 000	6 480 000
2029	25	-		-	-	-		5 050 000
Sum integreringstilskudc		45 513 400		41 514 200	34 208 200	27 339 500	23 060 100	20 292 500
Særskilt tilskudd		4 340 525		667 900	1 477 200	1 477 200	1 477 200	1 477 200
Antall i 5 års perioden		229		238	221	211	162	125
Sum estimert tilskudd		49 853 925	-	42 182 100	35 685 400	28 816 700	24 537 300	21 769 700
Endring i tilskudd pr år					*-6 496 700*	*-6 868 700*	*-4 279 400*	*-2 767 600*
Endring i tilskudd akkumulert				*-7 671 825*	*-6 496 700*	*-13 365 400*	*-17 644 800*	*-20 412 400*

Som tabellen viser vil kommunen i 2029 motta ca 20,41 mill mindre i integreringstilskudd enn forventet i 2025, og medfører at kommunen må tilpasse sin virksomhet til korrekt nivå gjennom planperioden. Kommunestyret vedtok i 2025 å redusere mottaket av flyktninger til 25 stk, og kommunedirektøren har jobbet for å tilpasse virksomheten til dette nivået i kommende planperiode.
Kommunedirektøren har videreført nivået i 4 års perioden med håp om stabilisering av tjenestene som påvirkes. Dette vil gi grupper på ca 238 i 2025 og gradvis reduseres til ca 125 som er inne i 5 års perioden frem mot 2029.

Refusjonsordningen for særlig krevende helse og omsorgstjenester har over mange år blitt strammet inn på flere fronter. Både direkte gjennom å øke innslagspunktet for refusjon utover lønnsvekst årlig, samt en skjerping av forutsetningene som ligger til grunn i refusjons-grunnlagene. Refusjonsordningen ble vesentlig endret ifm revideringen av inntektssystemet i 2024, særlig beregningsmetode for innslagspunktet som er kommunens egenandel. Risør kommune ble ikke vesentlig påvirket av dette.

Utviklingen i refusjonene kommunen har mottatt i perioden 2015-2024 kan vises som nedenfor. Utviklingen gir både uttrykk for økt netto belastning for kommunens økonomi, men også en nedgang i antall tjenestemottakere som faller inn under refusjonsordningen.

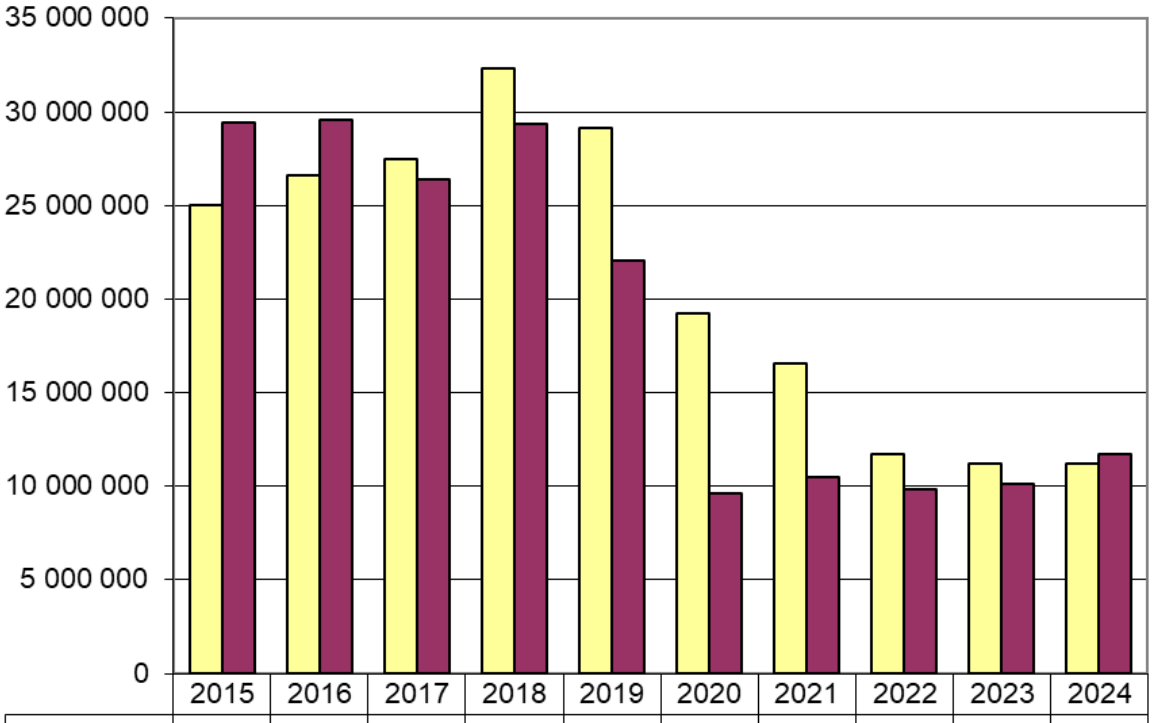

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Budsjett	25000	26608	27461	32305	29105	19205	16556	11705	11200	11200
Regnskap	29427	29600	26397	29372	22030	9645	10476	9822	10098	11710

Kommunedirektøren registrerer at kommunen får flere yngre innbyggere som får omfattende tjenester, men hvor ressursinnsatsen ikke når opp til innslagspunktet. Ordningen har en øvre aldersgrense på 67 år, som medfører at eldre med store tjenestebehov ikke faller inn under ordningen til tross for at ressursinnsatsen opprettholdes på samme nivå eller øker.

Den statlige finansieringsordningen er en meget god ordning for å kunne sikre individets rettigheter til et godt liv, men innstramminger i regelverk og økte innslagspunkt legger press på kommuneøkonomien.

Barnevernsreformen trådte i kraft 1/1-2022 og innebar en vesentlig endring i finansieringen av tiltakene som iverksettes i og utenfor hjemmet. Fra 2025 er overgangsperioden ferdig og kompensasjonsordningene fra omleggingen inngår i kostnadsnøklene i rammetilskuddet. Kommunene har etter omleggingen overtatt fullt finansieringsansvar for fosterhjemsplasseringer, og fått en vesentlig økning i egenandelen ved plassering på institusjoner. Formålet kan sies å være for å gi kommunene insentiv til å satse mer på forebygging og tidlig innsats, men i krevende økonomiske tider vil dette arbeidet ofte måtte vike for økt kostnader til lovpålagte oppgaver.

Bemanningsnormer i barnehage og grunnskole har blitt innført over flere år, og stiller krav til minimumsbemanning og kompetansekrav i viktige tjenester i kommunene.

Bemanningsnormene gjør også at det i noen tilfeller blir vanskelig å drive effektivt drift av tjenestene da normene som regel er "terskelbasert". Bemanningsnormene gir dermed kommunene incentiver til å optimalisere sine tjenester ut fra kravene, da det vil være det som er mest økonomisk og effektivt. Det som trolig var ment til å være en norm for å sikre tilstrekkelig bemanning i barnehager og grunnskoler (minimumsnorm), har dermed i større grad blitt en norm for å styre mot effektiv drift (maksimumsnorm).

I en kommune med 1 ungdomsskole og 3 barneskoler vil effektiv/optimal drift ihht ordningen være å samle grunnskolene for bedre ressursutnyttelse fremover. Det samme gjelder for barnehagene, hvor optimal drift innebærer store barnehager med stordrifts-fordeler og fleksibilitet i bemanning. Samtidig er det ingen bemanningsnormer innenfor helse og omsorgsektoren som sikrer en minimumsbemanning på et sykehjem, en institusjon eller i hjemmetjenestene. "Forskjellsbehandlingen" av disse to viktige kommunale oppgavene gir utfordringer når kommunedirektøren og kommunestyret må prioritere de økonomiske rammene i en kommune med voksende antall eldre, men hvor handlingsrommet er begrenset.

Gratis SFO 1-3 trinn og redusert oppholdsbetaling i barnehager
Regjeringen har over år innført gratis kjernetid i SFO og redusert oppholdsbetalingen i barnehager som et meget positivt tiltak for å sikre barn beste i hverdagen. Tiltakene er kompensert gjennom økninger i rammetilskuddet, men kommunene opplever økt press på tjenestene som medfører svikt i oppholdsbetalingen og økt krav til bemanning utover kompensasjonen fra regjeringen.

Nytt revidert inntektssystem kom på plass med virkning fra 2025 med flere vesentlige endringer som påvirket Risør kommunes samlede inntekter. Særlig omleggingen av distriktstilskudd Sør-Norge slo kraftig ut for kommunen.
Endringen innebar også en økt kompensasjonsgrad i inntektsutjevningen av skatteinntektene opp til ca 96% av landsgjennomsnittet. Som lavinntektskommune med gjennomsnittlig skatteinngang på ca 83% kan det oppleves krevende at staten ikke kompenserer opp til 100% av gjennomsnittet da det samtidig forventes at alle kommuner skal levere samme nivå på lovpålagte oppgaver uavhengig av inntektsnivå.

3.2.3 Lønns- og prisvekst (Deflator)

I fremlagte økonomiplan har kommunedirektøren lagt til grunn en deflator på 3,5% som er satt sammen av en lønnsvekst på 3,7% og en prisvekst på 3,3% ved etablering av sektorrammene fra 2025 til 2026. Resten av perioden er videreført i 2026-kroner, dvs uten pris og lønnsvekst.
Deflatorjustering av sektorrammene har som formål å indikere hvor store budsjettrammene må være i 2026 for å kunne utføre de samme tjenestene, på samme nivå, med utgangs-punkt i opprinnelig budsjett 2025.

Ved fremleggelse av revidert nasjonalbudsjett ble det anslått en vekst for 2025 på 3,9% (lønn 4,4%/pris 3,3%), som var en reduksjon på ca 0,2% ifht det som ble lagt til grunn i Statsbudsjettet, og følgelig ga et økt handlingsrom på ca 1,1 milliard til kommunesektoren i

inneværende år gjennom forventet lavere lønns- og kostnadsvekst.

Oppdatert deflator for 2025 og anslag for deflator for 2026 legges frem sammen med forslag til statsbudsjett medio oktober. Endringer i deflatoranslaget vil ha innvirkning på forventede inntekter fra rammetilskudd for neste år.

3.2.4 Inntektssystemet

Skatt og rammetilskudd utgjør ca 70% av kommunens samlede inntekter og er således kommunenes viktigste inntektskilde. Skattens andel av de samlede overføringene utgjør ca 40%, mens de øvrige delene av rammetilskuddet utgjør resten.
Kommunenes inntektssystem er et intrikat system som fordeler de statlige overføringene ut til kommunene på en så rettferdig måte som mulig. Rammetilskuddet er bygd opp av 3 hovedelementer; Innbyggertilskudd med utgiftsutjevning, regionalpolitiske tilskuddsordninger, og skatteinntekter og inntektsutjevning.

Inntektssystemet sørger for å gi like bidrag til alle kommuner gjennom **innbyggertilskuddet** som deles ut med fast beløp pr innbygger i rammetilskuddet. Deretter korrigeres rammetilskuddet til kommuner ut fra hvilken sammensetning den enkelte kommune har basert på flere innvirkende kriterier. Dette omfordeles gjennom det som kalles **utgiftsutjevningen** som forsøker å ta hensyn til at enhver innbygger er unik, og alle kommuner er forskjellige. Utgiftsutjevningen omfordeler rammetilskuddet ut fra hvor kostbar en kommune er å drifte sammenlignet med gjennomsnittskommunen.

Inntektssystemet har også en veldig fin omfordelingsmodell på skatteinngangen. Hvor skatterike kommuner trekkes i overføringene, og kompenserer de skattesvake kommunene. Risør kommune har en gjennomsnittlig skatteinngang siste årene på ca 82,8% av landsgjennomsnittet, og får kompensert opp til ca 95,6% av snittet gjennom **inntektsutjevningen.** Omfordelingsmodellen gjør at kommunen ikke er særlig sårbar ifht lokal skatteinngang, men i mye større grad avhengig av nasjonal skatteinngang. Så lenge Risør kommune har lavere skatteinngang enn landsgjennomsnittet kan man som tommelfingerregel si at effekten av nye skatter som tilfaller kommuner kun gir ca 4-5% effekt på kommunens inntekter.

I tillegg til skatteinntekter, innbyggertilskudd og inntektsutjevning mottar mange kommuner **distriktspolitiske tilskudd** som har som mål å stimulere til at det skal være folk og virksomhet rundt om i hele landet. Sør Norge er en av landsdelene som sliter med befolkningsutvikling, levekårsutfordringer, og næringsutvikling. Risør kommune mottar Distriktstilskudd Sør-Norge på 4,3 mill i 2026, og ordningen med redusert sats for arbeidsgiveravgift (10,6% avgift) videreføres.

3.2.5 Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er en av få skatter som kommunen selv kan bestemme over, innenfor lovens begrensninger. Risør kommune innførte eiendomsskatt i 2003, og har skrevet ut eiendomsskatt på boliger, fritidsboliger og næringsbygg frem til 2021. Fra 2022 fjernet kommunen eiendomsskatt på næringsbygg og kraftanlegg, og skriver ut skatt på boliger og fritidsboliger som må likebehandles ihht lov om Eiendomsskatt til kommunene.

Endringer i eiendomsskatteloven har innskrenket kommunenes handlingsrom, til fordel for skatteyterne. Regjeringen har over 2 trinn redusert maksimal skattesats fra 7 til 4 promille, og innført en obligatorisk 30% reduksjonsfaktor på skattegrunnlaget.

Risør kommune har ikke foretatt ny taksering siden innføringen, men har oppjustert takstgrunnlagene gjennom kontorforretninger for å fange opp prisutviklingen. Kommunen gikk over til å ta i bruk Skatteetatens verdier på boliger fra 2021, mens fritidsboliger og næringsbygg fortsatt vurderes ut fra de gamle takstene. Prosesser for å få etablert formuesverdier på fritidsboliger som kan brukes av kommunene som skattegrunnlag pågår, men ordningen kommer trolig ikke på plass for bruk før tidligst i slutten av planperioden og er ikke hensyntatt i fremlagt økonomiplan.

Det er ikke gitt signaler om endringer i dagens ordning for utskrivning av eiendomsskatt. Dersom kommunedirektøren skal etablere et handlingsrom for å styre inntekter fra eiendomsskatt i kommunen, vil det være nødvendig å foreta en alminnelig taksering for å få etablert nye takster på næringseiendom og fritidsboliger slik at det etableres et reelt grunnlag å skrive ut skatten på.

3.2.6 Finansområdene - renter og avdrag

Kommunene er som store eiendomsbesittere og samfunnsutviklere tungt gjeldsbelastet, og dermed sårbare for svingninger i finansmarkedene.

Etter en lang periode med svært lave markedsrenter nasjonalt og internasjonalt endret situasjonen seg raskt gjennom 2022 og 2023 med brå renteoppgang. Styringsrenten har i påfølgende år vært holdt stabilt på 4,5% med stadig forventninger om rentenedsettelser.

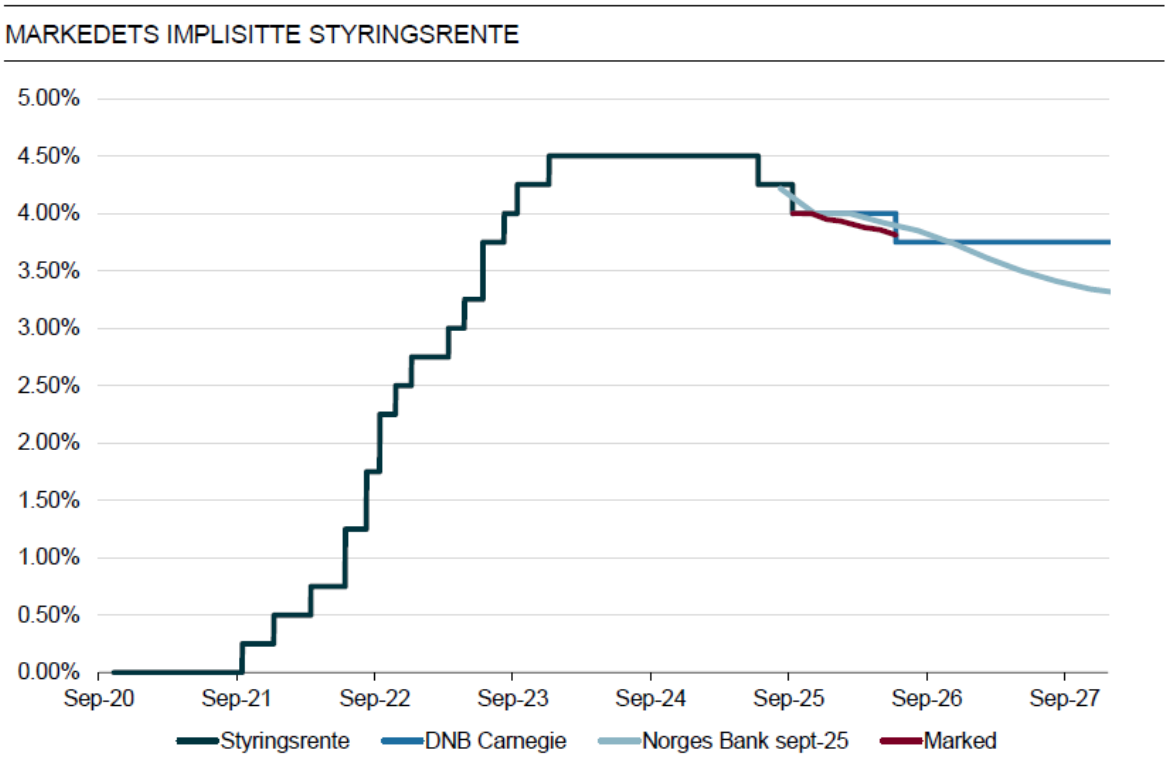

Rentenedsettelsene fra Norges Bank har i flere runder blitt utsatt som følge av at ikke inflasjonen reduseres ned mot målet på 2%, og den generelle ustabiliteten som ligger i verdensøkonomien.
Norges Bank satte i juni ned renten til 4,25% og ytterligere til 4,0% i septembermøte, men signaliserte samtidig at ytterligere rentenedsettelser ville skje gradvis over tid. Trolig med en nedsettelse på ca 0,25% årlig fremover. Basert på Norges Banks pengepolitiske rapport fra septembermøtet indikerer markedet fremtidige budsjettrenter som vist nedenfor.

Kommunedirektøren legger forventningene til grunn for kommende planperiode.

Risør kommune har de siste årene hatt fokus på nøktern investeringsaktivitet og å stoppe gjeldsveksten og dermed redusere gjeldsgraden ifht inntekter. Dette har gitt utslag i en bedret gjeldssituasjon som igjen medfører til at kapitalkostnadenes andel også reduseres. Ved utgangen av 2024 utgjør kommunens netto gjeld ca 83,7% av driftsinntektene og nærmer seg dermed det vedtatte målet på 75-80%.

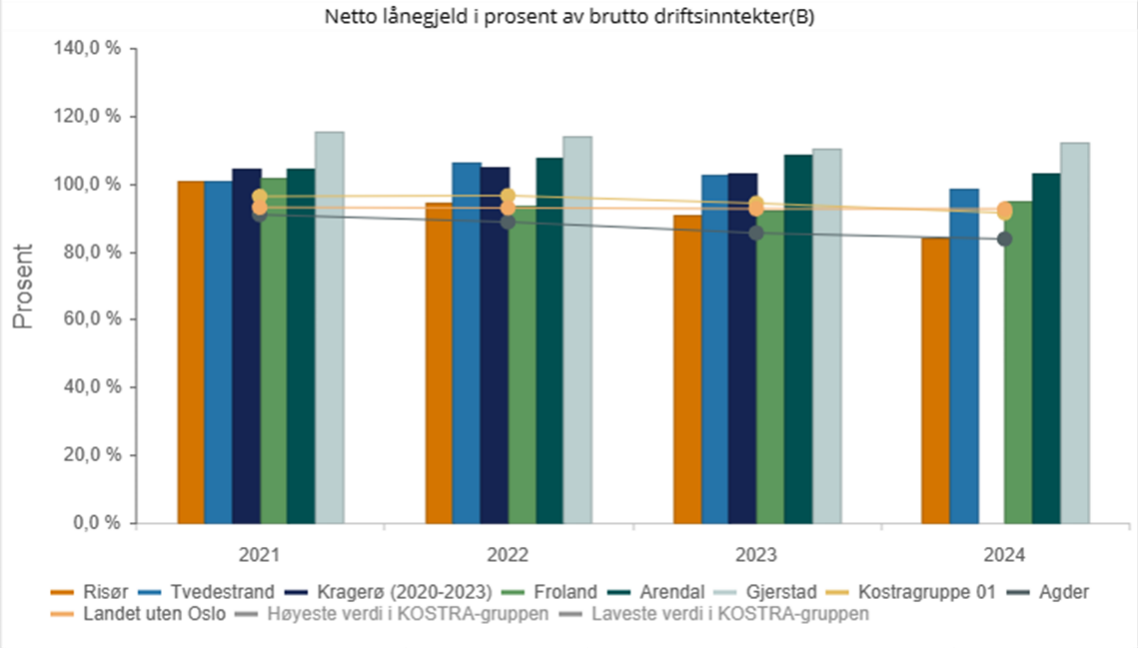

	2021	2022	2023	2024
Risør	100,7 %	94,6 %	90,6 %	83,7 %
Tvedestrand	100,8 %	106,3 %	102,8 %	98,5 %
Kragerø (2020-2023)	104,5 %	104,7 %	103,0 %	
Froland	101,7 %	93,5 %	92,2 %	94,6 %
Arendal	104,4 %	107,4 %	108,5 %	102,9 %
Gjerstad	115,2 %	114,0 %	110,5 %	112,1 %
Kostragruppe 01	96,2 %	96,5 %	94,2 %	91,4 %
Agder	90,9 %	88,7 %	85,5 %	83,7 %
Landet uten Oslo	93,0 %	92,9 %	92,6 %	92,6 %

Måltallene viser også at kapitalkostnadenes andel reduseres selv om det fremdeles er en vei å gå før anbefalt nivå oppnås.

Nøkkeltall/Indikator	2020	2021	2022	2023	2024	Snitt 5 år	Anbefalt nivå
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	1,18 %	2,80 %	-0,24 %	**-3,25 %**	**-0,34 %**	0,03 %	1,75 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	104,06 %	101,08 %	94,85 %	**91,29 %**	**83,77 %**	95,01 %	75-80%
Disp.fond i % av driftsinntektene	11,00 %	12,90 %	9,26 %	**9,73 %**	**8,38 %**	10,25 %	5-10 %
Netto finansutg. i % av driftsinntekter	5,05 %	4,85 %	4,26 %	**4,11 %**	**3,98 %**	4,45 %	2-3 %
Disp.fond i % av akk. premieavvik	195,49 %	187,99 %	112,01 %	**82,35 %**	**72,62 %**	130,09 %	100 %

Fremlagt investeringsplan vil bygge videre på de siste årenes nøkternhet og styrke den positive utviklingen i nøkkeltallene, og god forvaltning av kommunens gjeldsportefølje vil tilstrebe å søke stabilitet på finansområdene i kommende planperiode.

3.2.7 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB)

Kommuneloven krever at kommunestyret skal vedta finansielle måltall som skal legges til grunn for langsiktig økonomisk styring. Risør kommune har over tid brukt måltall i analyse av drift og egenkapital, og i 2021 vedtok også kommunestyret måltall som skal være styrende for kommunens langsiktige planlegging fremover. Disse er som følger, med historiske resultater 5 år bakover i tid.

Nøkkeltall/Indikator	2020	2021	2022	2023	2024	Snitt 5 år	Anbefalt nivå
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	1,18 %	2,80 %	-0,24 %	**-3,25 %**	**-0,34 %**	0,03 %	1,75 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	104,06 %	101,08 %	94,85 %	**91,29 %**	**83,77 %**	95,01 %	75-80%
Disp.fond i % av driftsinntektene	11,00 %	12,90 %	9,26 %	**9,73 %**	**8,38 %**	10,25 %	5-10 %
Netto finansutg. i % av driftsinntekter	5,05 %	4,85 %	4,26 %	**4,11 %**	**3,98 %**	4,45 %	2-3 %
Disp.fond i % av akk. premieavvik	195,49 %	187,99 %	112,01 %	**82,35 %**	**72,62 %**	130,09 %	100 %

Kommunedirektøren ser til styringsmodellen (KØB) for å skape kommunal økonomisk bærekraft. Modellen tar utgangspunkt i sammenhengen mellom lånegjeld, disposisjonsfond og netto driftsresultater i kommunene.

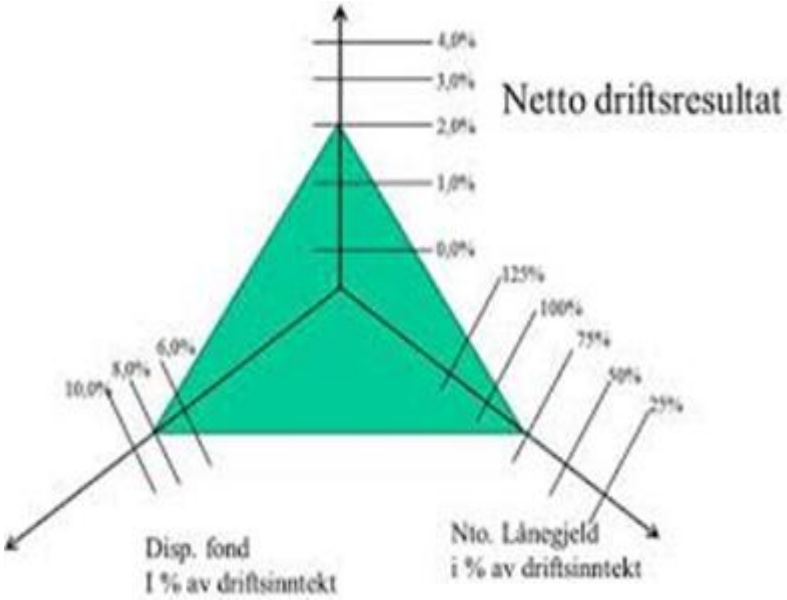

Handlingsregelen for bærekraft er dynamisk. Dersom gjeldsnivået er høyere enn ca 75 prosent eller disposisjonsfondet er lavere enn ca 8 prosent må driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent. Nivået på driftsresultatet må settes høyere enn 2 prosent inntil gjeldsnivået er 75 prosent eller lavere og disposisjonsfondet er 8 prosent eller høyere. Når disse forholdene er på plass og de økonomiske forhold er i balanse, kan driftsresultatet settes ned til 2 prosent. Driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent for å nå nivået for bærekraft. Jo høyere en setter driftsresultatet, jo fortere vil kommunen nå bærekraftnivået. Modellen legger derfor til grunn at man må ha balanse i de tre pilarene for å sikre bærekraftig kommuneøkonomi, og dersom man svikter i en av pilarene så må det

kompenseres i de andre for å gjenskape balansen. Virkemiddelet er da å planlegge langsiktig med gode netto driftsresultat for å kunne øke disposisjonsfondet, og eller redusere netto lånegjeld.

Dersom man legger Risør kommunes nøkkeltall for 2024 inn i modellen viser den at kommunen ikke er i balanse. Netto driftsresultat på -0,34 %, og netto lånegjeld på 83,77 % gjør at trekanten ikke balanserer selv om disposisjonsfondet utgjør 8,38% og er innenfor målsettingen. For å skape balanse må først og fremst netto driftsresultat over tid bedres før evt disposisjonsfondet brukes, eller lånegjelden kan økes for store nye investeringer.

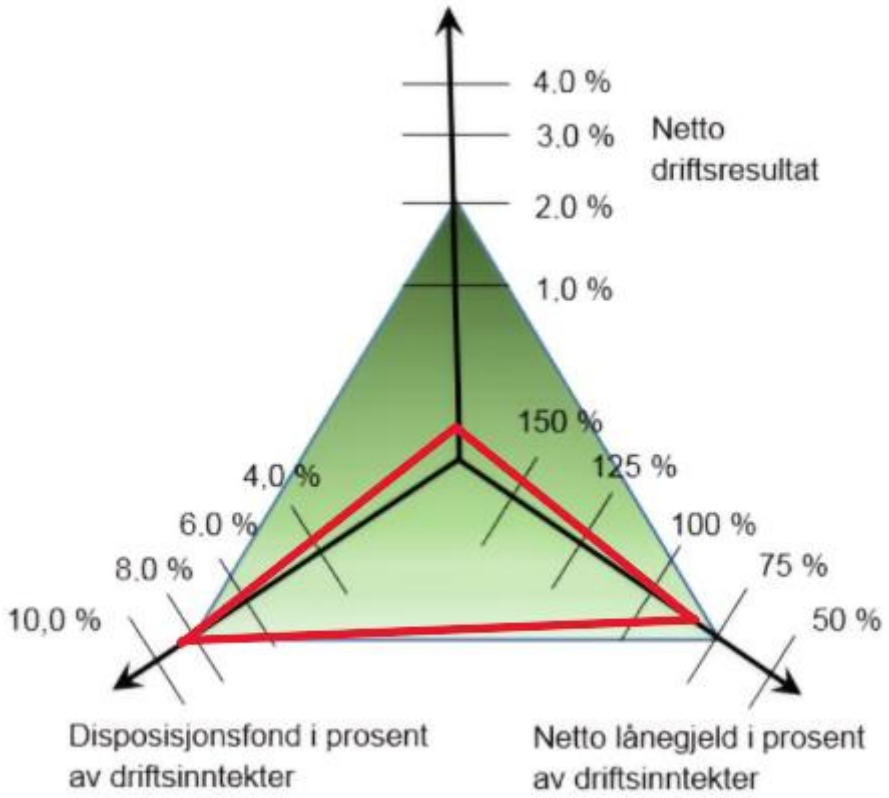

Kommunedirektørens foreslåtte økonomiplan for drift og investeringer ventes å ha en positiv utvikling i de vedtatte måltallene gjennom planperioden.

Utvikling måltall i økonomiplanperioden	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Netto driftsresultat i % av samlede inntekter (mål 1,75%)	-0,34 %	1,08 %	0,47 %	0,68 %	0,98 %	1,37 %
Lånegjeld i % av samlede inntekter (mål 75-85%)	85,67 %	9,36 %	87,66 %	86,21 %	84,80 %	82,63 %
Netto finansutgifter i % av samlede driftsinntekter (mål 3%)	3,98 %	4,36 %	5,73 %	5,63 %	5,41 %	5,29 %
Disposisjonsfond i % av samlede inntekter (mål 8-10%)	8,38 %	9,39 %	8,87 %	8,97 %	9,13 %	9,68 %
Disposisjonsfond i % av akkumlert premieavvik (mål 100%)	81,39 %	91,69 %	94,52 %	100,24 %	110,03 %	125,55 %

Fremlagt økonomiplan vil gradvis rette opp i de to svake pilarene, med jevn positiv utvikling i netto driftsresultat i hele perioden, en gradvis styrking av disposisjonsfondet, og en styrking av gjeldsgraden frem mot 2030. Gitt at planen oppnås vil kommunal økonomisk bærekraft oppnås i stor grad i slutten av perioden.

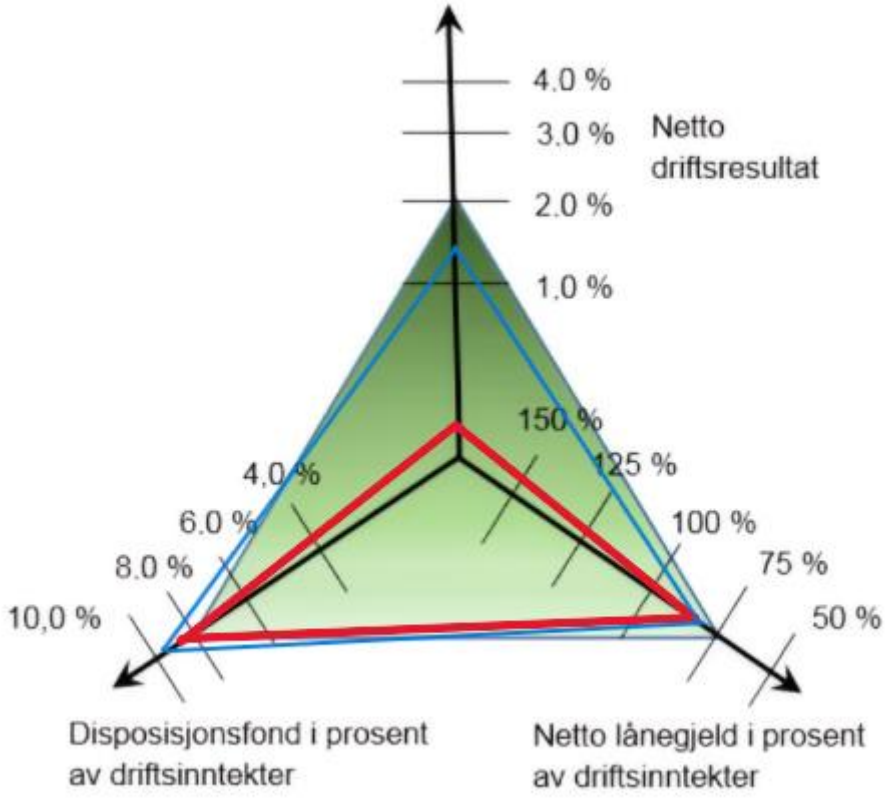

Rød trekant viser status 2024, mens blå viser status 2029 ved oppnådd plan.

Kommunedirektøren mener fremlagt økonomiplan viser riktig kurs gjennom planperioden, og vil forberede kommuneøkonomien til å kunne håndtere viktige investeringer for kommunen på mellomlang sikt.

3.3 Sektorutviklingen fremover

I de påfølgende kapitler redegjøres det for den forventede utviklingen de nærmeste årene i de 3 driftssektorene og interne tjenester.

3.3.1 Interne tjenester

Sektor Interne tjenester kan betegnes som navet i organisasjonen og må fungere godt for at driftssektorene skal kunne gjøre sine oppgaver, og innbyggerne motta gode tjenester fra kommunen. Sektoren fungerer som kommunens administrasjon og i krevende økonomiske tider, der presset på tjenesteleddet øker, er det også viktig å fokusere på om disse funksjonene fungerer godt og eventuelt kan bidra til at hele organisasjonen kan jobber mer effektivt.
Gode kommunale tjenester er avhengig av gode administrative støttetjenester slik at både fag og systemer fungerer optimalt og organisasjonen kan jobbe agilt.
Det er kommunedirektørens vurdering at støttefunksjonene i Interne tjenester er knapt bemannet ut fra organisasjonens behov, og at det bør vurderes om funksjonene bør styrkes i tiden fremover.

Interne tjenester har ansvaret for følgende oppgaver:

- Økonomiplanlegging og økonomistyring
- Regnskap
- Innfordring
- Lønn
- HR/personal-arbeid
- HMS/internkontroll
- IKT
- Dokumentsenter/arkiv
- Informasjonstjeneste og kommunikasjon
- Politisk sekretariat
- Publikumstjenesten med sentralbord
- Startlånsordningen

Kommunedirektøren, politisk aktivitet, revisjon og kontrollutvalg, samt samhandling med Kirkelig fellesråd faller også inn under sektorens rammer.
Kommunedirektøren er i tillegg direkte overordnet kommunalsjefene og har etter kommuneloven det overordnede ansvaret for hele den kommunale administrative organisasjonen. Kommunedirektøren er også leder av kommunens kriseledelse.

3.3.1.1 Tjenesteutvikling

Sektor for interne tjenester er sentrale i implementering av de fleste nye IKT-systemer. De aller fleste IKT-prosjekter handler mest om organisasjonsutvikling og minst om teknikk. Anskaffelse og innføring av nye systemer utfordrer oss til å tenke nytt rundt hvordan vi løser oppgavene, hvordan vi samhandler og hvordan hver enkelt arbeidsprosess bidrar til den store helheten. Dette gir gode muligheter for utvikling, men byr også på utfordringer, samtidig med at nye systemer skal implementeres og læres, skal tjenestene leveres upåvirket. Godt og systematisk arbeid med forventningsavklaring, tilstrekkelig involvering og bygging av eierskap i organisasjonen, og jakt på gevinstrealisering er blant

suksessfaktorene i slike prosesser. I samarbeid med IKT-Agder og øvrige kommuner i samarbeidet er det kontinuerlig fokus på utvikling av fagsystemer som skal holde tritt med utviklingen gjennom digitaliseringsprosesser. Bruk av kunstig intelligens (KI) i den kommunale virksomheten er et av områdene som det jobbes med å implementere i større grad fremover. IKT-Agder drar lasset for samarbeidskommunene for å finne smarte og trygge arenaer hvor KI kan tas i bruk i den kommunale forvaltningen som f.eks i saksbehandling og innen merkantile oppgaver.

Fagområdet informasjon og kommunikasjon er tjenester som kommunene må øke fokuset på i fremtiden. Det offentlige har et ansvar for å sikre god informasjon til rett tid til våre innbyggere. Dette blir viktigere og viktigere blant annet for å sikre transparens i forvaltningen for å bygge tillit i samfunnet, sikre involvering og deltakelse i samfunns-byggingsprosesser og for sikkerhet og helse ved krisehåndtering. God kommunikasjon er også svært viktig for å kunne jobbe effektivt og bidra til at innbyggerne opplever at kommunen er for innbyggerne, og gjør deres liv litt lettere i hverdagen. Dette er områder som Interne tjenester jobber med gjennom ny og bedre hjemmesider og intranett, nye kommunikasjon og informasjonskanaler, og bedre samhandlingsverktøy mellom kommunen og innbyggerne.

Annet viktig utviklingsarbeid for staben er knyttet til god og systematisk lederutvikling, heltidskultur, kompetanseutvikling og arbeid med å legge til rette for godt arbeidsmiljø og styrke nærvær. Sektoren har fokus på økt nærvær og deltar i det interkommunale samarbeidet i Agder Arbeidsmiljø fra og med 2025. Samarbeidet gir kommunen tilgang på stor kompetanse og mye ressurser til å jobbe med økt nærvær, arbeidsmiljø og arbeidsgiverrollen fremover.

Sektoren jobber også med revisjon og gjennomgang av rutiner og retningslinjer for innenfor HR-området og internkontroll. Dette er et omfattende arbeid som krever god samhandling med tillitsvalgte i prosessene, og er svært viktig for å kunne være en god, profesjonell arbeidsgiver og arbeidsplass for kommunens ansatte. I 2025 har kommunen tatt i bruk et nytt internkontrollsystem, Compilo, som skal bedre prosessene i arbeidet med HMS og internkontroll. Det nye systemet har også moduler for årshjulsprosesser og ROS (Risiko- og sårbarhetsanalyse) som vil tas i bruk i overgangen 2025-26.

Interne tjenester vil gjennom planperioden ha fokus på effektivisering, og om tjenestene som produseres kan gjøres på andre, mer ressurseffektive måter. Sektorens ansatte er i stor grad alene på sine fagfelt, og samarbeid på tvers av kommunegrenser er derfor viktig for å redusere sårbarhet og styrke fagutviklingen. Kommunene i Østre-Agder samarbeidet jobber med kartlegging og vurderinger av samarbeidsområder som kan være aktuelt å videreutvikle i mer formelle former. Flere av interne tjenester sine fagområder har vært vurdert og vil vurderes i ulike konstellasjoner i planperioden.

Utviklingen av interne tjenesters fagområder vil i mange tilfeller innebære nye systemer og økt samarbeid på tvers av kommunegrenser, men vil ikke alltid gi vesentlig gevinster ifht ressursbruk i sektoren. I noen tilfeller kan ressursbehovet øke, mens gevinsten kan komme i form av økt kvalitet, økt sikkerhet og redusert sårbarhet rundt tjenestene som leveres.

3.3.1.2 Økonomi

Sektorens budsjett er i stor grad knyttet opp til vesentlige kostnader som er felles for hele organisasjonen, og spesielt IKT-kostnader til fellessystemer for alle ansatte i kommunen som utgjør ca 29% av sektoren budsjettrammer. Totalt har Interne tjenester en driftsramme på ca 40,2 mill for 2026 som innebærer en videreføring av dagens drift uten vesentlige endringer i tjenestene.

Hovedpostene i sektorens netto driftsrammer er

- Administrative funksjoner ca 39,5%
    - herav lønn ca 92,7%
- Felles IKT-kostnader ca 29%
- Felleskostnader til forsikring/KS-medlemskap ol ca 19,3%
- Politikk og kontroll ca 12,5%

Interne tjenester har også ansvar for forvaltningen av Startlånsordningen i kommunen, hvor det bevilges en utlånsramme på 30 mill årlig. Denne ordringen gir ingen netto effekt på de økonomiske rammene i budsjett og økonomiplan, men de siste årenes store svingninger i rentemarkedet har medført til at det i enkelte år kan bli høyere innlånsrenter enn kommunen får i utlånsrenter. Dette vil utjevnes over tid som følge av svingningene.

Interne tjenester har kontinuerlig søkelys på effektivisering av tjenestene som leveres til resten av organisasjonen og innbyggerne, og trolig vil ytterligere innsparinger måtte medføre til at oppgaver kuttes helt ut eller automatiseres fremover.

3.3.1.3 Medarbeidere

Kommunen har i dag svært slanke støttefunksjoner. De ansatte er dyktige og dedikerte, men fagmiljøene er små og sårbarheten stor. Fagressursene i interne tjenester har fokus på å gjøre resten av organisasjonen gode på økonomi- og personalstyring da ansvaret ligger ute på den enkelte leder i tjenestene. Fokus på økt kompetanse og effektiv bruk av digitale verktøy, både for ledere og ansatte, er viktige satsningsområder for sektoren.

Sektoren har budsjettert med ca 15,8 årsverk inn i 2026 og videre utover planperioden. Reduksjonen på 0,13 årsverk kommer som følge av vikariat for en avsluttet barselpermisjon og har ingen innvirkning på bemanningen.

Årsverkene som ligger i sektoren inneholder også

- Kommunedirektør 1 årsverk
- Politisk sekretariat 1 årsverk
- Ordfører og varaordfører 1,2 årsverk
- Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud 2,3 årsverk
-

Kommunedirektøren registrerer at både fagområdene økonomi og HR/personal har lav bemanning ut fra arbeidsmengden. Kommunedirektøren gjør løpende vurderinger ifht om det må gjøres justeringer i sektoren ila planperioden for å sikre gode tjenester til resten av organisasjonen og kommunens innbyggere.

3.3.2 Sektor for Samfunnsutvikling

Samfunnssektorens oppgave er å omsette kommuneplanens visjon «Sammen om et bærekraftig og levende samfunn» til praktisk handling og gjennomføring, innenfor sektorens økonomiske rammer og administrative ressurser.

Planen omtaler syv satsingsområder for samfunnssektoren, som skal møtes både gjennom drift og utvikling. Disse syv satsingsområdene er:

- Vi tar ansvar i klima- og naturkrisen verden står ovenfor
- Risør og regionen har et variert og framtidsrettet næringsliv
- Risør er et attraktivt reisemål året rundt
- Kunst og kultur er en viktig kraft i utviklingen av Risør mot 2035
- Risør har mangfoldige, aktive og inkluderende lokalsamfunn
- Risør har et variert og attraktivt boligtilbud
- Risørs historiske sentrum er et levende sted å bo og besøke

På hvilken måte bidrar prioriteringer og endringer i årets budsjettarbeid, til at vi oppnår målene i kommuneplanen?

Planstrategi 2024 - 2028
Planstrategien ble vedtatt i 2024 og hovedmålet med denne er å sikre at kommunen jobber strategisk med å utarbeide planer og strategier, som svarer på de utfordringene kommunen står ovenfor og samtidig sikrer god samfunnsutvikling framover for innbyggerne. Samfunnssektoren har et hovedansvar for å følge opp kommunens planstrategi og mye av planarbeidet er komplekst og tidkrevende, og krever involvering fra de andre sektorene og medvirkning fra store deler av Risørsamfunnet. En av de viktigste planene vi jobber med i perioden, og som er vesentlig for den retningen som kommunen ønsker å utvikle seg, er kommuneplanens arealdel. Her møtes også interessemotsetninger mellom lokale ønsker og nasjonale forventninger. Det har kommet strengere nasjonale føringer innen flere tema, blant annet for å ivareta naturverdier og jordvern, redusere klimagassutslipp og ta større hensyn til naturfare, som flom, ras og skred. Det er foreløpig lite veiledning for hvordan kommunene skal ivareta alle hensynene i sin planlegging, og det gjør arbeidet med konsekvensutredningene mer utfordrende og tidkrevende enn ved tidligere revisjoner av kommuneplanen. Målet er at kommuneplanens arealdel blir vedtatt i 2026.

Parallelt med kommuneplanens arealdel jobbes det med å utvikle en helhetlig boligplan. Det legges opp til medvirkning og ferdigstillelse av planforslag for boligplanen samtidig som kommuneplanens arealdel er på høring. Da har vi noe mer tilgjengelig ressurser i organisasjonen og vi kan knytte de to planene sammen innholdsmessig.

I 2025 ble Risørs næringsplan vedtatt hvor ett av flere mål var å utvikle næringsarealene på Moland Vest. Det er gjennomført et forstudie som tar for seg alternative løsninger for en trinnvis videre utvikling av området. I 2026 må det tas stilling til hvordan området mest kostnadseffektivt kan tilgjengeliggjøres for ny næringsetablering. Næringsplanen omhandler også konkrete tiltak knyttet til Risør som destinasjon.

I 2026 vil både reguleringsplanen for Tjenna og reguleringsplanen for Kjemepsteinsmyra komme til behandling og dette er planarbeid som kan bidra til utvikling av nye boligtilbud

og nye arenaer for idrett- og kulturtilbud.

Kulturplanen ble påstartet i 2022, men er av ulike årsaker ikke ferdigstilt. Det er gjort mye godt innspillsarbeid i forbindelse med dette planarbeidet, og målet er at også denne planen ferdigstilles i 2026.

3.3.2.1 Tjenesteutvikling

Sektor for samfunnsutvikling er ansvarlig for et mangfold av tjenester, både til kommunens innbyggere, næringsdrivende og besøkende. Sektoren drifter kommunale veier og havner, har vedlikeholdsansvar for den kommunale bygningsmassen, legger til rette for kunst, kultur, idrett og frivillighet for å nevne noe. Videre er kommunens behandling av plan- og byggesaker avgjørende for at både egne og andres prosjekter har fremdrift.

Samfunnssektoren leverer også tjenester av stor betydning for noen av våre mest sårbare, gjennom tjenester fra både NAV sosial og NAV flyktning

Sektoren har mange kontaktpunkter med lokalsamfunnet, gjennom samarbeid og dialog med lag- og foreninger, velforeninger, privatpersoner, frivillige, besøkende, nærings-drivende, investorer, utbyggere, kunst- og kulturutøvere med flere.

I likhet med kommunens overordnede økonomiske situasjon, er rammene til samfunnssektoren stramme. Sektoren preges av store og delvis uforutsette endringer, og behovet for nytenking, fleksibilitet og omstilling vil være stort framover.

Det er en krevende balansegang å imøtekomme innbyggernes, næringslivets, besøkendes og frivillighetens forventninger om å bidra til et levende lokalsamfunn, parallelt med at rammer blir strammere og innsatsen skal fordeles på stadig færre ansatte. Over to år har samfunnssektoren tatt ned ressursene med over 10 årsverk og dette tvinger enhetene til å prioritere kjerneoppgaver og nedprioritere andre tjenester. Selv om kommunen investerer i ny teknologi innen renholdstjenesten, vil en stadig lavere bemanning føre til at renholdsfrekvensen går ned, og tjenesten er da avhengig av å kunne prioritere mellom bygg.

Hvilke endringer vil skje i de enkelte enhetene og tjenestene som følge av de prioriteringene vi har gjort?

Bosetting og integrering
Kommunen har over flere år bosatt svært mange flyktninger, noe som gjør at det er mange flyktninger som trenger oppfølging fra ulike tjenester i 5 års perioden. Bosettingsarbeidet har vært krevende og vil fortsatt kreve mye kapasitet av den kommunale organisasjonen. Blant annet må det gjøres en stor innsats for å få flyktninger i jobb. Dette er en utfordring for mange kommuner og Risør har deltatt i KS sitt nettverk «Flyktninger i arbeid» for å dele erfaringer og lære av hva andre kommuner har gjort på dette feltet. I 2026 planlegges det å teste ut et bransjekurs innen helse med arbeidstittelen "Fremtidens helsearbeidere".
I perioden er det planlagt en kontrollert nedtrapping til et stabilt og håndterbart nivå for bosetting. Etter at vi bosatte 63 flyktninger i 2022, 76 i 2023, 63 flyktninger i 2024 og 25 flyktninger nå i 2025, planlegges det bosetting av 25 nye flyktninger pr år i perioden. Vi må dermed justere og tilpasse driften til et stabilt nivå, som vil gi en økt forutsigbarhet for

tjenesten og tilstøtende tjenester.

Bo-trivsel, er et samarbeid mellom NAV sosial, psykisk helse og enhet for eiendom. Prosjektet er finansiert av midler fra Statsforvalteren under paraplyen "Utvikling av sosiale tjenester" og det er ansatt en prosjektmedarbeider i 100 % stilling over tre år, hvor målet er å utvikle en tjeneste hvor praktisk bistand til vedlikehold og ivaretakelse av de fysiske boforholdene er det sentrale fokus.

Plan og bygg
Innen plan og bygg er det ikke de store endringene av driften og tjenesteleveransen, men i 2026 skal enheten starte arbeidet med å gjennomføre en selvkostvurdering av de aktuelle fagområdene plan, byggesak, kart og oppmåling. Byggesaksgebyrer skal i utgangspunktet være et selvkostområde og det skal utarbeides nye rutiner for gebyrfastsetting. Dette kan bety at kostanden for den enkelte både kan bli høyere og lavere.

Kultur og frivillighet - det utvidede kulturbegrepet.
Det foreslås en intern omorganisere innen kultur, ved at frivilligområdet blir en del av kulturenheten, sammen med kunst, kultur og idrett.
Et av målene fra kommuneplanens samfunnsdel er at "vi skal ha et mangfoldig, aktivt og inkluderende lokalsamfunn", og ettersom kommunens egne ressurser reduseres er mobiliseringen av de frivillige i samfunnet stadig viktigere i arbeidet med å ha aktiviteter nederst i Innsatstrappen. Ungdomsbasen er etablert på Risørhuset og sammen med Ung i Risør er det mobilisert mange frivillige som deltar i å skape aktiviteter for barn og unge på huset. Her har kommunen søkt midler og foreløpig fått midler til en 20% stilling som arbeider med å bemanne opp den nye gamingaktiviteten.

Enhet for eiendom og tekniske tjenester har hovedansvar for kommunens vann og avløpstjenester (VA). Her vil det i perioden bli behov for å få mer kunnskap om det nye EU direktivet som blir gyldig etter 2028 og hva det vil betyr for Risør. Dagens hovedplan for vann og avløp er fra 2013 og det er vedtatt at den skal rulleres. I løpet av 2026 må det tas en avgjørelse på om arbeidet skal gjennomføres med interne eller eksterne ressurser. Renholdsavdelingen går inn i 2026 med færre ansatte enn i år, og det krever at det tenkes nytt både med hensyn til kompetanse og hvor det er nyttig å investere i ny teknologi for å løse renholdsbehovet i de kommunale byggene.

3.3.2.2 Økonomi

Som i resten av kommuneorganisasjonen har den stramme økonomien ført til at det er flere mål og tiltak i kommuneplanens samfunnsdel, som det er vanskelig å gjennomføre med full kraft. Et eksempel fra kommuneplanen er at Risør skal være et attraktivt reisemål året rundt og dette skal vi oppnå ved tett samarbeid med Risør By AS og besøksnæringen. Dette er et krevende tiltak når det samtidig foreslås å kutte kommunens bidrag til selskapet. Det har vært sett på ulike løsninger for at selskapet allikevel kan ivareta sine oppgaver om en samordnet destinasjonsutvikling, og det foreslås en prøveordning ved at næringssjefen dedikerer mer av sin stilling til konkrete destinasjonsoppgaver for selskapet, som et arbeidende styremedlem. Dette foreslås som en prøveordning som vil evalueres i løpet av 2026.

Det er også mulig å få ekstern finansiering til prosjekter i kommunen. Det er gjennom flere år søkt om midler fra Agder fylkeskommune til tiltak fra forvaltningsplanen for statlige sikrede friluftsområder, og pr i dag har vi fått midler til å lage en universell utformet sti på Stangholmen og til tiltak på Mindalen. I tillegg har vi fått noe midler til stien på Vestre Randvik. Nytt av året er at vi også har mottatt en privat gave som skal gå til å bygge en tørrsteinsmur på Gustavs Pønt.

Kultur og frivillighet
Et annet mål i kommuneplanens samfunnsdel er at "Kunst og kultur er en viktig kraft i utviklingen av Risør fram mot 2035". I kulturbudsjettet for 2026 er det prioritert å opprettholde det samlede beløpet for tilskudd til de eksterne kunst og kulturaktørene, samt lag- og foreningene. Disse tilskuddene anses å være svært viktig for motivasjon og inspirasjon, både for amatører og profesjonelle aktører. Kulturenheten bemanner Risørhuset, som er en av kommunens viktigste møteplasser og en betydelig ressurs i de nederste trinnene i Innsatstrappa. Her er det ønske om enda mer aktivitet for flere, hvor også frivilligheten vil være en viktig kraft. Det er gjort investeringer som gjør at huset kan være mer selvgående, det være seg flere digitale løsninger som meråpent, og teknisk utstyr som gjør at aktivitet på huset kan driftes av færre.

Et annet tiltak som kan bidra til inntekter til ulike prosjekter og satsinger i kommunen, er at vi opprettholder abonnementet på Tilskuddsportalen, et digitalt oppslagsverk med over 2700 søkbare tilskuddsordninger. Portalen har to innganger, en for kommuneansatte og en for frivillige lag og foreninger samt organisasjoner. I 2026 vil vi jobbe mer systematisk med å få egen organisasjon kjent med portalen, samtidig som vi ønsker å motiverer lag og foreninger til å søke om tilskudd fra andre aktører enn kommunen gjennom å etablere søknadsverksteder. Her er det muligheter for at vi sammen med andre kan oppnå ekstern finansiering av tiltak som er viktig for lokalsamfunnet.
I årets budsjettforslag har vi valgt å opprettholde det generelle driftsbudsjettet til eiendomsforvaltningen. Vi har også opprettholdt 1,0 mill til lukking av brannavvik, og av denne er kr. 500.000 øremerket avvik ved frivilligsentralen på Hope. Det Hvite Huset på Sandnes er tatt i bruk som et forsamlingshus, men må gjennom en bruksendring fra bolig. Det må derfor gjøres brannmessige tiltak for å kunne bruke huset til frivillig aktivitet.

Det er ikke satt av ytterligere midler til ekstraordinære driftstiltak som ligger i arbeidsboken for vedlikehold av kommunale bygg. Her har de ulike enhetslederne som drifter sine tjenester i ulike bygg, spilt inn ulike behov for endringer eller utbedringer, men det er ikke funnet rom til de prosjektene i budsjettet for 2026. Dette kan medføre noen utfordringer i driften til kommunens andre tjenester.

3.3.2.3 Medarbeidere

Til sammen utgjør medarbeidere, avdelingsledere og enhetsledere sektorens viktigste ressurser og de ansatte strekker seg langt i oppdraget med å utvikle et bærekraftig og levende samfunn, sammen med innbyggerne i Risør.

I den krevende situasjonen Risør står i, har ett av tiltakene fra Bærekraft 25, vært å vurdere alle ledige stillinger, og dermed også organisasjonsformer, for å oppnå budsjettbalanse. De aller fleste stillingene som av ulike grunner er blitt ledige de siste

årene, er holdt tilbake og konsekvensen av det er at samfunnssektoren går inn i 2026 med lavere bemanning enn i 2025. Dette var også situasjonen ved inngangen til 2025, hvor samfunnssektoren reduserte sin bemanning med 5,25 årsverk fra 2024.

Gjennom høstens budsjettprosess er det spesielt sett på bemanningsbehovet hos NAV. Særlig ved NAV flyktning vil det bli store endringer i behov for bemanning gjennom fireårsperioden. Oppbemanningen som ble gjort i 2022, som et resultat av krigen i Ukraina, må vurderes og reduseres. Ved inngangen til 2025 ble det budsjettert med å bosette 40 personer i 2025, for deretter å redusere til 35 bosatte pr år i perioden. I budsjettbehandlingen i fjor ble dette tallet redusert til 25 bosatte pr år i perioden, og det er det antallet som ligger til grunn for årets budsjett også. Det betyr at NAV flyktning må redusere antall ansatte, og det ligger an til at enheten klarer det ved naturlig avgang. Budsjettering av bosetting er et av områdene som i løpet av høstperioden er svært vanskelig å budsjettere og som gir grunn for store usikkerhetsmomenter.

Endringene innen renholdsavdelingen vil fortsette i 2026. Reduksjonen i antall ansatte i avdelingen, vil skje ved naturlig adgang, og det gjør at avdelingen oppnår tiltaket i Bærekraft 25, som både består av at antall ansatte skal ned, samtidig som vi skal investere i ny teknologi. På sikt vil dette kunne resultere i at avdelingen har behov for en ny type kompetanse, for å styre teknologien.

Innen kulturenheten er det også foreslått endringer ved inngangen til 2025, ved at det foretas en intern omorganisering. Kultursjefsstillingen som har vært ledig siden august 2025, lyses ikke ut, men ved en intern omorganisering bemannes stillingen med ansvar for det brede kulturbegrepet; kunst, kultur, idrett og frivillighet. Det betyr noe mindre kapasitet totalt sett innen kulturenheten, men hvor det også er gjort investeringer som gjør at enheten klarer å opprettholde tilbudet og tilgjengeligheten til kino og bibliotek.
Det rapporteres om et høyt arbeidspress i flere enheter, og sykefraværet har i 2025 vært høyt sammenliknet med tidligere år. Det er etablert HMS grupper i alle enhetene, og Agder Arbeidsmiljø benyttes der hvor det er mulig.

Endringer i organisering krever et samarbeid med de tillitsvalgte og de ansatte. I kommende periode er det viktig med fokus på oppfølging av ledelse og arbeidsmiljø, slik at mellomledere og ansatte er motivert og har forståelse for den omstillingen og endringen organisasjonen går gjennom.

3.3.3 Sektor for Helse og omsorg

Sektoren vil stå overfor flere store utfordringer i årene som kommer. Andel barn og unge reduseres, samtidig som sektoren opplever at det er et stort fokus på barn og unges helse. For å styrke laget rundt barnet er Helsestasjonen og skolehelsetjenesten sammen med Barnevernet flyttet over til sektor for oppvekst fra og med 2026. Denne endringer tror vi er viktig for samarbeidet i forhold til laget rundt barnet og jobbingen for barn og unges utvikling, og på sikt gi gevinster både for den enkelte og for samfunnet.

Legetjenesten i kommunen er nå samlet under ett tak, noe som vi mener vil gi gevinster både for befolkningen og for det faglige miljøet. Ett felles journalsystem og et robust fagmiljø er positivt både for innbyggerne og for fremtidig rekruttering.

For å sikre bærekraftige tjenester i møte med de demografiske endringene som sektoren vil stå overfor i årene som kommer må vi tenke nytt om organisering, samspill og innbygger rollen. I møte med en aldrende befolkning må sektoren satse på forebygging og egen mestring slik at flere kan bo trygt i eget hjem.
Den aldrende befolkning er en av de store samfunnsendringene vi står overfor, sammen med teknologisk utvikling og klimaendringer. Andelen eldre øker, for Risør vil det i de neste fire årene (2025-2029) være en økning i aldersgruppen 67+ med ca. 6%, mens aldersgruppen 0-66 vil ha en nedgang på ca. 2%. Dette vil være utfordrende for tjenesteleveransen da antallet personer i yrkesaktivt arbeid synker.

Kommunen må hjelpe innbyggerne til å ta ansvar og planlegge for egen alderdom. Vi må aktivt innføre og ta i bruk teknologiske løsninger som vil kunne gi gevinster som redusert ressursbehov høyt i trappa samtidig som tjenestemottakerne kan oppleve større trygghet og selvstendighet. Å bidra til økt bruk av digitale løsninger som legger til rette for at flest mulige skal oppleve mestring og kunne leve gode, selvstendige liv, samtidig som en tenker nytt om hvordan en møter den demografiske utviklingen på tvers av sektorer, vil være helt sentralt for å sikre et bærekraftig velferdssamfunn.

Innsatstrappen videreføres, Bærekraftige oppvekst, helse -og omsorgstjenester (BOHO), en helhetlig innsatstrapp som er et viktig bidrag til å prioritere aktivitet og tidlig innsats som sikrer forebygging og helsefremmende arbeid i alle kommunene i Østre Agder.
For Risør betyr det blant annet at den tverrfaglige satsningen BTI (bedre tverrfaglig innsats) ivaretar kommunens tidlige og tverrfaglige innsats først og fremst rettet mot barn og unge også er synliggjort i trappa. Kommunedirektøren vil anbefale at det videre arbeidet også omfatter samfunnsutvikling, planlegging for mangfold av boliger tilpasset ulike livsløp og tilrettelagte arbeidsplasser i samspill med lokalt næringsliv. Arbeidet med trappa er derfor ikke helse - og omsorgstjenestens ansvar alene.

For at vi skal kunne levere trygge og gode tjenester i fremtiden må fokuset flyttes fra behandling til forebygging og innbyggerne må inspireres til å ta ansvar for egen helse. Tjenesteleveransen må basere seg på å levere nødvendig helsehjelp og ansvarliggjøre tjenestemottakerne til å ivareta funksjoner de fortsatt selv mestrer. Endringen fra å yte passiv hjelp til mer aktiv innsats, understreker at gode og trygge tjenester ikke bare handler om å hjelpe, men også om å sette folk i stand til å klare seg selv.
Saksbehandling og forvaltning har en viktig rolle i kartleggingen av tjenestebehov, finne alternative løsninger og bruk av teknologi med tanke på å endre fokuset på tjeneste-leveransen og effektivisering av driften. Kommune har sammen med nabokommunene inngått avtale om et forsterket samarbeid mellom kommunene på flere felt. Det første som skal kartlegges er et samarbeid innenfor saksbehandling og kartlegging av helse og omsorgstjenestene.

Det er gjort endring internt i sektor helse og omsorg for å optimalisere forvaltningen og øke fokuset på innovasjon i tjenesten. Alle saksbehandlerne i sektoren er samlet i en enhet, og det jobbes videre med hvordan forvaltningen skal jobbe for å sikre kontinuitet, et godt faglig perspektiv og en god fordeling av sakene i enheten. En ser for seg en bedre utnyttelse av funksjonene som allerede er tilgjengelig og styrke samarbeidet på tvers av enhetene i forhold til vedtak. I denne prosessen jobbes det med å integrere teknologi som tjeneste og at det vurderes og fattes vedtak på bruk av teknologi i tjenesteleveransen.

Sektorens behov for å se på alternative arbeidstidsordninger og oppgavedeling er stort. Kommunen deltar i KS-TØRN prosjektet med fokus på disse til områdene. Verktøyene og drahjelpen vi kan få av dette prosjektet håper en vil være med å sørge for at vi bruker kompetansen på riktig måte og at vi kan gi våre medarbeidere en arbeidstidsordning som gjør at de blir i kommunen og ikke søker seg vekk. Vi har allerede sett noen effekter ved at det settes i gang andre arbeidstidsordninger enn rullerende turnus. Sykehjemmet opplevde en nedgang i sykefraværet nås de startet med årsturnus. Sandnes opplevde en stor økning av kvalifiserte søkere til døgnturnus ordning. Risør, som andre nærliggende kommuner, sliter med rekruteringen av helsepersonell spesielt i forhold til sykepleiere og vernepleiere. Flere enheter ser nå på arbeidstidsordningene. Denne utfordringen må vi jobbe systematisk med for å sikre oss kvalifiserte ansatte som klarer å yte nødvendig helsehjelp til kommunens innbyggere.

Vi samarbeider også med Lisand om serviceteam som er inne på Frydenborgsenteret to dager i uken og utfører service oppgaver som en del av VTA plass, og de avlaster personalet med oppgaver en ikke trenger å være helsepersonell for å utføre.

Det jobbes det aktivt med omstilling og digitalisering av tjenestene innen sektoren. Samarbeidet med kommunene i Østre Agder, på Agder og i Helsefellesskapet påvirker og videreutvikler tjenestene på en helt avgjørende måte. Vi har akkurat signert en videreføring av avtalen om tilslutning til det interkommunale administrative vertskommunesamarbeidet om håndtering av helseteknologi, som gjelder for hele Agder

3.3.3.1 Tjenesteutvikling

Tjenesteutviklingen i sektoren er sammensatt og utfordringene i de forskjellige enhetene er like ulike som enheten i seg selv. Kommunen har etablert et eget tverrfaglig helseteam, Team for psykisk helse og miljø for barn og unge. Representanter fra helse og skole som sammen skal jobbe for å bedre barn og unges miljø og psykisk helse.

Enhet Psykisk helse jobber med aldersgruppen 16 år og oppover. I veileder for kommunale psykiske helsetjenester er det beskrevet tre ulike forløp med utgangspunkt i alvorlighetsgrad. Enheten er organisert i ulike team for å ivareta de ulike forløpene. For pasienter med langvarig og alvorlig problematikk er det særlig utfordringer knyttet til bolig og dårlig boevne. Mottak av tjenester er frivillig, og vi opplever ofte at pasienter i dårlige perioder ikke ønsker oppfølging fra kommunen.
For pasienter med lettere og midlere problematikk jobber enheten med implementering av digitale oppfølgings verktøy med vekt på undervisning og selvhjelps metodikk. Vi har prøvd ut og ønsker å videreføre gruppebaserte tilbud, gjerne i samarbeid med Frisklivssentralen hvor en kan kombinere kognitive behandlingsteknikker med fysisk aktivitet/trening. For ungdom og unge voksne er vi godt i gang med å vri tjenesten fra individuelle oppfølgingstiltak til gruppe baserte tiltak hvor en tilrettelegger for å ta i bruk arenaer hvor målgruppen opplever mestring og tilhørighet

Øverst i innsatstrappa finner vi sykehjemmet. Beboernes tjenestebehov når de kommer på sykehjem er mer krevende i dag enn tidligere, og vi ser for oss at denne utviklingen fortsetter. Derfor er det viktig å jobbe videre med oppgavekartlegging og oppgavedeling. I tillegg skal det ses på hvordan velferdsteknologi kan brukes inn i dette arbeidet. Enheten har et godt samarbeidet med frivillige, lag og foreninger, og vi ønsker å videreutvikle dette. Det har vært et ønske om egen avdeling for yngre personer med demens, dette må ses på i samarbeid med andre kommuner. Sykehjemmet ble i 2024 sertifisert som Livsgledehjem. Sektoren har inngått avtale med Lisand om serviceteam, dette er VTA arbeid som da utføres sammen med en veileder fra Lisand. Serviceteamet går inn og avlaster personalet med oppgaver en ikke trenger kompetanse for å utføre. Det vurderes om tiltaket kan utvides til f.eks omsorgsboligene som er tilknyttet Frydenborsenteret.

Habiliterings enheten ble delt opp i to enheter i januar 2025. Enhet Sandnes og enhet habilitering i byen(Orreveien, Tyriveien og Linken). Vi ser at endringene har hatt effekt på sykefravær og faglig oppfølging. Dette var en av grepene som ble gjort i forbindelse med revisjonsrapporten om organiseringen og styringen av enheten som kom i september 2024. Det jobbes med implementering av digitale verktøy for å gi bedre sømløse tjenester. Det jobbes målrettet med fokus på autonomi og mestring blant alle som mottar tjenester. Det er ønsker å jobbe med å videreutvikle individuelt/gruppebaserte tilbud, gjerne i samarbeid med andre instanser. Videreutvikling av botilbud og plassering av bemannede boliger må det jobbes mer med for å sikre at vi klarer å utnytte kommunens ressurser på best mulig måte. På sikt har enheten et behov for tilgang til frittstående boliger/leiligheter

for personer som ikke profiterer på å bo i et bofellesskap.

Som kommune skal vi gi innbyggerne våre nødvendige helse- og omsorgstjenester der de bor. Samfunnet er under utvikling, det blir flere eldre med økende behov. Mulighetene for å levere tjenester slik vi har gjort vil endre seg. Fokuset er å gi gode og trygge tjenester. Videreutvikle konseptet med oppsøkende dagsenter og vanlig dagsenter da en ser at dette er viktig for pårørende som står i tunge omsorgsoppgaver.

Hjemmetjenesten er avhengig av et samarbeid på tvers av sektorene i forhold til nok tilrettelagte boliger, et aldersvennlig samfunn, økt samspill mellom innbyggerne og ha et lokalsamfunn hvor innbyggerne er aktive, inkluderende, bidrar og deltar der de bor. Hjemmetjenesten jobber med å spisse sine tjenester og vurderer fortløpende hva som er gode nok tjenester. På personellsiden jobbes det med kompetansesikring, og kompetanseheving. De skal, som sykehjemmet, starte med årsturnus i løpet av 2026, noe som gir de ansatte større fleksibilitet i planlegging av arbeid og fritid. Det jobbes aktiv på å se på teknologiske løsninger som digital hjemmesykepleie, digitale tilsyn, sensorer og brukervennlige hjelpemidler som kan gi gevinster i forhold til ressursutnyttelse og samtidig gi brukerne økt trygghet og selvstendighet.

Bærekraft 25 inneholder flere tiltak for sektoren, som økt bruk av velferdsteknologi/digital hjemmeoppfølging for å avlaste tjenesteleveransen, tiltaket forsøkes implementert i ordinær drift også i forhold til vedtak om tjenester. Et annet tiltak i bærekraft-25 er samlokalisert legesenter. Mulighetene et samlokalisert legesenteret gir med digitalisering, mulighetene for ny organisering av tjenester, oppgavefordeling og samhandling kan på sikt også gi gevinster. Den største økonomisk gevinsten vil antagelig være muligheten for å oppnå en bærekraftig faglig og økonomisk utvikling ved å samle fastlegene.

Vi har utvidet tilbudet til kommunens innbyggere og opprettet forebyggende hjemmebesøk med ergoterapeut og kreft- og demenskoordinator hvor de som fyller 80 år inneværende år får tilbud om kartlegging av hjemmet sitt med et fokus på hjelpemidler, informasjon om tjenestene i kommunen, opplysninger om treningsgrupper og arrangementer som foregår i kommunen, på den måten ivaretar vi også de nederste delene av innsatstrappa. Fysioterapitjenesten og frisklivskoordinator jobber kontinuerlig med å gi råd og veiledning. De viderefører konseptet med gruppetreninger for å nå flest mulig med de ressursene som finnes.

3.3.3.2 Økonomi

Rammene og budsjettet til sektoren fordrer at sektoren sammen jobber strukturert for å holde de tildelte rammene. Det krever en stram styring fra enhetslederne, og god kontroll inn mot avdelingslederne. Det må sees på om det er muligheter mellom avdelinger og enheter å bruke bemanning på tvers.

Sektoren jobber med å få kontroll på vikarutgifter. Det er innført trafikklysmodell, der en kartlegger hvilke tjenester/tiltak en kan la være å gjøre de to første dagene dersom det er fravær på enhetene/avdelingene. Dette er også et middel for å se på hvilke tjenester og tiltak vi tilbyr og om det er noe å hente på å tenke alternativt og med et større fokus på egenmestring, trygge og gode nok tjenester. En forventer at dette skal gi en bedre kontroll over vikarbruken i året som kommer. Alle enheten skal ha turnuser som er innenfor

rammene slik at ressursstyringen baserer seg på riktige turnuser og bemanningsplaner. Arbeidstidsplanlegging, alternative turnuser, oppgaveforskyvning, fortsatt utvidet bruk av teknologi/digitalisering og tettere samarbeid med frivillige vil kunne avlaste noe. Her kan vi få drahjelp av KS-TØRN prosjekt som vi startet opp høsten 24.

Sektoren har hatt et stor sykefravær som også er med på å øke de økonomiske utfordringene. Fokuset rettes mot sykefraværsoppfølging og være tett på for å prøve å unngå langtidsfravær fra jobb. Bedriftshelsetjenesten er en samarbeidspartner som er tenkt brukt for å bistå enheten med det systematiske arbeidet som trengs. Alle avdelinger har nå HMS grupper som møtes minst en gang i kvartalet for å jobbe med blant annet sykefravær og arbeidsmiljø. Her møter tillitsvalgt, leder, vernetjenesten og bedriftshelsetjenesten.

3.3.3.3 Medarbeidere

Sektoren har utfordringer i forhold til rekrutering, og må jobbe med å sikre kompetansen som trengs for å levere tjenesten til kommunenes innbyggere. Det blir viktig å kunne tilby ansatte alternative arbeidstidsordninger som for eksempel årsturnuser, døgnturnus og langvakter. Noen av enhetene har allerede innført alternative arbeidstidsordninger og arbeidet fortsetter inn i TØRN. I forbindelse med TØRN er det kartlagt hvilke arbeidsoppgaver som utføres av fagpersonell. Det har blant annet ført til at vi har inngått avtale med Lisand om serviceteam, de går inn å gjør oppgaver som ikke krever kompetanse i avdeling to dager pr uke som en del av VTA arbeid. Dette vil gi avlastning på de fast ansatte som kan gi utslag i sykefraværet på sikt.

Vi vurdere hele tiden om vi er optimalt organisert i forhold til de utfordringene vi står overfor. Sykefraværet i sektoren er høyt og det rapporteres om et stort arbeidspress. Det jobbes med tett oppfølging av de sykemeldte, det er opprettet HMS grupper og Agder arbeidsmiljø brukes inn i dette arbeidet.

Endringer i organisering krever et samarbeid med de tillitsvalgte og de ansatte. Ved inngangen til 2026 er 3 x 100% stillinger (ikke turnus) holdt tilbake i sammenheng med endringer i organisering og naturlig avgang.

Alle enheten vil fortsette jobben med kompetanseheving, intern og eksternt for å sikre gode og trygge tjenester på alle nivå. Dossier gir oss muligheter til å "lage" kompetansehevende pakker internt som kan tilpasses arbeidssted og arbeidsoppgaver slik at den ansatte får dokumentasjon på hvilken kompetanse de har fått. Sektoren har en egen kompetanseplan som brukes for å styre behovet til enhetene og den revideres hvert år. Den legger også premissene for søknad om kompetansemidler fra statsforvalter.

Beholde og rektrutere medarbeider vil være et satsningsområde for sektoren de neste årene. Her er stillingsstørrelser og arbeidstidsordninger et virkemiddel i tillegg til lønn. Medarbeiderne er sektorens viktigste ressurs og vi har svært dedikerte og lojale medarbeidere, avdelingsledere og enhetsledere, som strekker seg langt for å imøtekomme innbyggernes forventninger. I kommende periode er det viktig med fokus på ledelse og arbeidsmiljø, slik at ansatte får en forståelse for den omstillingen organisasjonen går gjennom. Det må sikres tilstrekkelig informasjonsflyt og forståelse mellom enheter og sektorer, helt ut til den enkelte ansatt

3.3.4 Sektor for Oppvekst

I sektor for barnehager og skoler driftes de 3 kommunale barnehagene: Trollstua, Fargeskrinet og Hope oppvekstsenter.

Sektoren har ansvaret for tilskudd til private barnehager, barnehageopptak, er tilsynsmyndighet og skal sørge for spesialpedagogiske tiltak for barnehagebarn.

Sektoren har ansvaret for grunnskolene i Risør som består av: Risør barneskole, Hope oppvekstsenter, Søndeled skole og Risør ungdomsskole. Ved alle barneskolene driftes det egen SFO avdeling.

Voksenopplæringen i Risør (VIRK) og den interkommunale Pedagogisk Psykologisk Tjeneste er også en del av driften i sektoren.

Sektoren har ansvaret for skoleskyss og drift av oppvekstkontoret, samt ledelse og administrasjon av sektoren som helhet.

Fra 1. januar 2026 inkluderes helsestasjon med skolehelsetjeneste i sektor for oppvekst. I tillegg overføres ansvaret for barnevernet (interkommunaltjeneste med vertskapskommune Gjerstad) til sektor for oppvekst.

Tjenestene i sektoren strekker seg fra den første oppfølgingen hos jordmor, når barnet ligger i mors mage, til videre oppfølging av barnet på helsestasjon, videre følges barnet over i barnehage til grunnskoleopplæring med skolehelsetjeneste og inkluderer også spesialpedagogiske tiltak gjennom interkommunale PP-tjeneste og tilbud om voksenopplæring (VIRK). Barnevernet, helsestasjonen med skolehelsetjenesten og PPT er selvsagte samarbeidspartnere i laget rundt barnet, og deltar alle i ressursteam for både barnehager og skoler.

I barnehagesektoren er den viktigste oppgaven å skape et trygt og godt barnehagemiljø, der et omsorgsfullt og stimulerende miljø gir barna en trygg og leken introduksjon til læring og sosialt samspill. De kommunale og private barnehagene samarbeider om felles pedagogisk utvikling og deler beste praksis.

For skolene er det viktigste arbeidet å skape en trygg og god opplæringsarena, hvor alle elever er inkludert i et fellesskap. Det jobbes i tillegg kontinuerlig for å forbedre læringsresultater. Skolelederne arbeider sammen med lærere og støttepersonell for å sørge for at alle elever, uansett bakgrunn eller læringsbehov, kan nå sitt fulle potensial.

Den interkommunale PP-tjenesten er en viktig brikke i arbeidet med å sikre at barn og unge med særskilte behov får tilpassede og effektive læringsforløp. Disse tjenestene legger grunnlaget for en helhetlig tilnærming til hver elevs situasjon, og sikrer at ingen faller utenfor det ordinære tilbudet uten grundig vurdering og oppfølging. Etter ny opplæringslov som trådte i kraft 1. august 2024, har PPT sitt mandat endret seg. Tidligere var PPT sine hovedoppgaver å utrede og følge opp enkeltbarn/ elever som hadde eller man mistenkte hadde utfordringer i en så stor grad at de hadde behov for særskilte tiltak. Det forebyggende arbeidet var da en tilleggsoppgave. Nå er det å jobbe med forebygging og tidlig innsats inn mot barnehager og skoler, en av PPTs hovedoppgaver. PPT kan

dermed være tettere på ute i enhetene og samarbeide med det pedagogiske personale om å skape gode og inkluderende miljøer som fører til at alle skal kunne delta i fellesskapet.

Voksenopplæringen (VIRK) i Risør kommune representerer en viktig ressurs i arbeidet med livslang læring og integrering. Tilbudene er varierte og inkluderer grunnskoleopplæring for voksne, norskopplæring for minoritetsspråklige, samt spesialiserte kurs og opplæringsprogrammer som er tilpasset til å møte samfunnets og individets skiftende behov. VIRK engasjerer seg i å utstyre voksne med den nødvendige kompetansen for å forbedre deres muligheter i arbeidsmarkedet og bidra aktivt i det lokale samfunnet.

Som sektor er vi forpliktet til å opprettholde gode tjenester, tilpasse oss endringer i befolkningsmønster, følge nasjonale føringer og forholde oss til økonomiske rammebetingelser. Vi må kontinuerlig utvikle våre tjenester for å møte fremtidens behov. Samarbeid på tvers av enheter og sektorer, innovative pedagogiske tilnærminger og effektiv ressursbruk vil være gode strategier for å oppnå våre mål og ivareta vårt ansvar overfor Risør kommunes yngste innbyggere.

3.3.4.1 Tjenesteutvikling

I Risør kommune prioriterer vi et trygt og inkluderende oppvekstmiljø, hvor hver enkelt skole og barnehage bidrar til utvikling og trivsel for barn og unge. Dette er i tråd med hovedmålene i Oppvekstplanen (skal revideres 25/26) og gjenspeiles i våre forebyggende tiltak og det tverrfaglige arbeidet vi legger vekt på. Vår forpliktelse er å sikre at alle barn og unge får tidlig og individuell støtte, med spesiell oppmerksomhet mot de som krever koordinerte tjenester. Oppvekstplanen (forebyggende plan) er et lovpålagt krav for alle kommuner og skal sikre tverrfaglig samhandling mellom tjenester i laget rundt barnet og familien.

Planer for både barnehager og skoler knyttet til trygt og godt miljø er vedtatt politisk og det jobbes med implementering og system rundt dette. Vi skal ha gode rutiner for å avdekke og sette inn tiltak når noen ikke har det trygt og godt i våre barnehager eller skoler.

I Risør har vi gode barnehager og skoler. Vi har sammen jobbet for å få til en felles progresjonsplan med fokus på språk, som alle enheter (skoler og barnehager) benytter seg av og jobber med. Med denne felles språkplanen setter vi i verk tiltak for å heve grunnleggende ferdigheter hos elevene. Språkplanen skal sikre:

- Systematisk arbeid med språkutvikling fra barnehage til videregående skole.
- Regelmessig refleksjon over resultater og brukerundersøkelser for å etablere mål for forbedring.
- Forsterkning av spesialpedagogisk kompetanse for å garantere kvaliteten i tilpasset og intensiv undervisning.
- Engasjement og veiledning av foresatte for å sikre en felles innsats for barns og elevers utvikling.
-

Videre arbeides det med å utvide språkplanen til å ha en egen del med intensiv opplæring. Denne antas ferdig ila våren 26 og arbeidet med implementering pågår for fullt.

Risørskolen har i løpet av flere år søkt og fått tilskuddsmidler gjennom Udirs ordning for å styrke skolebibliotek. I 2024 fikk kommunen tildelt 450 000 kroner. Disse midlene er overført til 2025 og alle skolene deltar denne høsten i satsingen. Skolebiblioteksprosjektet sees i sammenheng med kommunens språkplan og intensiv opplæring i skolene. Tidlig innsats knyttet til språk og lesing går som en rød tråd gjennom disse satsingene. Vi ønsker å fortsette satsingen på skolebibliotek også gjennom 2026, selv om det ikke følger med friske midler fra Udir. Et godt skolebibliotek er en viktig arena for læring, inkludering og trivsel. Skolebibliotekene er sentrale i arbeidet med å la elevene møte rollemodeller som formidler relevant litteratur, gode litteraturopplevelser og leseglede. Det at elevene opplever leseglede og lesemestring er i praksis god tidlig innsats.

Risør kommune er del av Østre Agder samarbeidet hvor vi deltar i tilskuddsordningene (TSO) der det er fokus på barnehage- og skolebasert utviklingsarbeid knyttet til temaer hentet fra rammeplan, fagfornyelsen og fra stortingsmelding 6 med inkluderende praksis, i både barnehager og skoler. PPT og VIRK er også del i TSO. Når vi deltar i disse tilskuddsordningene sees det i sammenheng med det vi allerede gjør innen oppvekst i Risør, alt skal henge sammen med alt. Arbeidet forankres ute i den enkelt enhet og sikrer at vi får bistand til det vi har behov for. Gjennom Østre Agder-samarbeidet får vi et faglig fellesskap som styrker kvaliteten og letter arbeidet med å gi oss partnerskap med UH. For tiden er det UiA som er vår partner i samarbeidet. Statsforvalter tildeler midler til tilskuddsordningene på vegne av Udir.

Kommunen har opprettet et *Team for psykisk helse og miljø for barn og unge.* Teamet består av kommunepsykolog, fagansvarlig helsesykepleier, representant fra PPT, to representanter fra psykisk helse og rektor på ungdomsskolen, som leder teamet. Teamet skal jobbe med å oppfylle kravene i *Nasjonal veileder for psykisk helsearbeid barn og unge* og bistå skolene i arbeid med trygt og godt miljø samt skolefravær. Høsten 2025 jobber teamet med rutiner, planer og etablering og skal på sikt jobbe både på individ- og systemnivå.

Ungdomslos er et nytt tiltak i sektor. Ungdomslosen skal bistå barn/elever ved overganger fra barnehage til skole og barneskole til ungdomsskole. Ungdomslosen følger opp barn og unge som trenger ekstra støtte for å håndtere skolehverdagen. På lenger sikt tror vi at ungdomslos, i tillegg til de andre satsingene vi har i kommunen, kan være med på å bidra til økt tilstedeværelse og hindre frafall og utenforskap.

Skole:
I Risør kommune har det vært en positiv utvikling i elevresultatene på 5. trinn de siste årene, selv om de siste tallene viser en liten nedgang i lesing sammenliknet med i fjor. Årets NP er enda ikke publisert og skåret ferdig, slik at tallene for inneværende skoleår er ikke klare enda.

På 8. trinn er resultatene noe lavere enn nasjonen, men litt bedre i både lesing og regning sammenliknet med i fjor, i engelsk ser vi imidlertid at resultatet er litt dårligere enn ved siste måling. Når en kommer til 9. trinn ser vi en fin heving av kompetanse for siste skoleår i både lesing og regning. (For mer utfyllende informasjon se til oppvekstrapport som ble avlagt i september.)

Vi tror at satsningen på språk og leseopplæring har god effekt i alle fag. Over tid har

skolene også lagt ekstra engelskundervisning på timeplanene, og flere har tatt videreutdanning i engelskfaget. For 2026 vil vi fortsette satsningen på tidlig innsats i form av språkplan og skolebiblioteksatsning.

Risør har et relativt lite utvalg av elever og en må kunne forvente noe variasjon i resultatene også fremover, men en håper at med felles struktur for språkarbeid og fokus på grunnleggende ferdigheter og intensiv opplæring vil Risørskolen kunne vise til jevne og gode resultater. Det blir viktig å satse på kompetanseheving for de lærerne som ikke har godkjent kompetanse i norsk, matematikk og engelsk og det blir viktig med kompetanseheving rundt opplæring av minoritetsspråklige barn.

Grunnskolepoengene ved Risør ungdomsskole varierer fra år til år. Det er et mål at vi skal ligge over 40. Tall for 24/25 sier at vi nå ligger på 41,9 poeng mot 40,2 poeng i 23/24.

Innen voksenopplæringen er det etablert ressursteam som arbeider mot spesifikke mål som forbedring av leseopplæringen og tilpasning av undervisning til varierte leseferdigheter og norsk kunnskapsnivåer. Ved skolen er det satset på digitale tolkestasjoner, som bidrar til økt læring hos nyankomne innvandrere.

Ved oppstart av skolene i august 25- har PPT startet et prosjekt som kalles «God skolestart». Dette innebærer at PPT systematisk gjennomfører observasjoner på alle 1. og 8. trinns klasser, med påfølgende samarbeid/ veiledninger til personalet. Målet med prosjektet er at PPT på et tidlig tidspunkt kan bistå skolene med å etablere god struktur, organisering, relasjoner og trygge læringsmiljø. Prosjektet fortsetter i 2026.

Barnehage:
I barnehagesektoren i Risør kommuniseres verdier gjennom pedagogisk arbeid med et helhetlig syn på barndommen som et grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagene, både private og kommunale, oppfyller nasjonale pedagognormer og samarbeider under navnet Risørbarnehagen. Det økonomiske tilsynet med private barnehager er overført til Utdanningsdirektoratet fra 2022, dette skal sikre at lovgivning og regelverk etterfølges.

Spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder er en lovpålagt oppgave som kommunen skal legge til rette for og utføre for de barna som har en sen utvikling innen ett eller flere utviklingsområder. Det er ingen nedre aldersgrense for rett til spesialpedagogisk hjelp. Risør kommune har opprettet et spesialpedagogisk team barnehage som nå er inne i sitt andre barnehageår. Med et spesialpedagogisk team sikrer kommunen at alle barn får et likeverdig spesialpedagogisk tilbud. Teamet består av 4 spesialpedagoger som er ute i alle våre 6 barnehager. Spesialpedagogene utfører spesialpedagogisk hjelp knyttet til vedtak, og deltar inn i tidlig innsats og jobber allmennpedagogisk ute i barnehagene. Spesialpedagogene jobber tett sammen med PPT og får tilgang på månedlig veiledning og samarbeid, slik at de kan ta kunnskapen med seg ut i alle barnehagene og dele med de ansatte i form av veiledning samtidig som de skal kunne delta direkte inn i barnegruppene i barnehagen.

I sum gjenspeiler tjenesteutviklingen i oppvekstsektoren en helhetlig tankegang, der trygt og godt oppvekstmiljø står i sentrum. Skolene sørger for trygge og gode opplæringsarenaer. Det er fokus på kvalitet og system i satsingene i sektor, kompetanseutvikling blant de ansatte skjer kontinuerlig og er med på å styrke sektoren.

Læringsmiljø:
I Risør viste den siste elevundersøkelsen at mobbing er en bekymring, men tallene er lavere på de fleste trinn nå enn de var på samme tid i fjor. Og tallene viser oss at vi ligger på nivå med landet eller bedre. (Se oppvekstrapport for 24/25 avlagt i september) Dette gir oss frempek om at fokus på trygt og godt miljø, og systematikk i oppfølgingen hjelper. Det må allikevel bemerkes at Risør har relativt få elever på hvert trinn, slik at variasjoner må påberegnes. I tjenesteutvikling innebærer dette en forpliktelse til nulltoleranse for mobbing i Risørskolen. Det skal for 2026 fortsatt være et stort fokus på trygt og godt miljø i barnehager og skoler.

3.3.4.2 Økonomi

I Risør kommune står vi ovenfor store utfordringer hva gjelder økonomi, så også i skole- og barnehagesektoren. Det er gjort grep for å få kontroll over økonomien knyttet til spesialpedagogisk hjelp i barnehage. Teamet sørger for å ivareta de spesialpedagogiske tjenestene ute i alle barnehagene på en god måte. Når teamet oppnår ny kompetanse deles denne i teamet og videre deles kompetanse med alle barnehagene og kommer alle barn til gode.

Opptak i Risørbarnehagene er endret fra løpende opptak til ett hovedopptak, 1. mars. Ny ordning var gjeldende fra 1.8.2025. Som følge av nytt opptakssystem er også antall telledatoer tatt ned fra 12 til 2. I følge budsjett og råd fra konsulenter skal dette gi kommunen innsparinger i drift. Foreløpig kan en ikke se effekter av innsparingstiltaket, men det gjenstår å se systemet i drift over noe tid før en får endelig svar på dette. Der man imidlertid kan se resultater er i at det blir roligere i barnehagene, både for barna og for de ansatte. Det blir langt færre perioder med innkjøring for nye barn, og bemanningen blir mer stabil gjennom barnehageåret. Tilbakemeldinger på dette er positive.

Ved Risør barneskole jobbes det med å bygge opp en "Stjerneavdeling", en kompetanseavdeling for barn med sammensatte diagnoser og spesielle behov. Avdelingen er i dag i drift, men må utvides og kompetanse må bygges. Avdelingen som nå utvikles skal kunne gi et skoletilbud for inntil 6-7 elever med store, sammensatte behov. Drift av denne avdelingen vil kreve til dels store økonomiske ressurser for Risør barneskole.

Det ble i 2025 innført rammemodell (tildelingsmodell) for skolene, modellen tar inn over seg elevtall og beregner kostpris per elev. En ser at modellen er fin med tanke på rettferdig fordeling mellom skolene, men innsparingen en hadde håpet på er ikke i tråd med planene, ei heller for 2026. I dagens skolestruktur er det vanskelig å spare så mye som modellen legger opp til, da en ikke kan ta ned hele klasser når det blir kun få færre elever på de ulike trinnene. Det anbefales likevel at man beholder modellen for å ha en modell for rettferdig fordeling mellom skoler. Omfordeling mellom særlig Risør barneskole og Søndeled skole har vist seg å være nødvendig og effektiv. Både Risør barneskole og Søndeled skole har fått et mer riktig og rettferdig budsjett. Selv om elevtallet går ned i Risør kommune er det mange skoler som deler på nedgangen, det er ikke hensiktsmessig å ta ned kostnader tilsvarende en klasse dersom elever som blir borte tilhører flere klassetrinn. Mister man en til to elever på hvert trinn, vil ikke dette ved for eksempel Risør barneskole kunne gi besparelser tilsvarende en klasse. For Risør barneskole er elevtallet to flere elever for skoleåret 25/26 enn det var for skoleåret 24/25.

Sektoren jobber med å få kontroll på vikarutgifter. Trafikklysmodellen benyttes fremdeles. Modellen går ut på at man har kartlagt hvilke tjenester en kan la være å gjøre de to første dagene dersom det er fravær på enhetene. En tror at dette har gitt og gir en bedre kontroll over vikarbruken. I skoler og barnehager er det allikevel slik at det er en fastsatt bemanningsnorm som må overholdes. I barnehage er denne særs viktig med tanke på forsvarlig drift knyttet til omsorg og ivaretakelse av mange, små barn.

3.3.4.3 Medarbeidere

Det er mange gode ansatte som gjør en god jobb i å levere tjenester i både barnehager og skoler, samt på VIRK og i PPT. Det er viktig at sektoren trygger de ansatte, slik at vi beholder god kompetanse og har et høyt nærvær på jobb. Å sikre et godt arbeidsmiljø gjøres gjennom medvirkning ute på den enkelte enhet og gjennom å sørge for god informasjon ut til alle ansatte. Det er opprettet HMS- grupper i alle enheter. Det er viktig at man har gode kvalitetssystemer slik at de ansatte har mulighet for å melde avvik når noe ikke er som det skal og at nærmeste leder tar tak i dette når det avdekkes.

Det avholdes kurs i mestring av vold og trusler for ansatte ved grunnskolene hvert år. Det avholdes førstehjelpskurs og livredningskurs jevnlig i både barnehager, grunnskoler og ved Virk.

Vi har gode og trygge ledere i sektor som det er viktig at vi får beholde. Til sammen utgjør sektorens medarbeidere, avdelingsledere og enhetsledere sektorens viktigste ressurs, de strekker seg langt for at tjenestene til innbyggerne skal være av god kvalitet.

I kommende periode er det viktig med fokus på ledelse, jobbnærvær, god informasjon og godt arbeidsmiljø, dette for at organisasjonen skal være i stand til å møte de omstillinger og endringer den står ovenfor. Det må være et særlig fokus på innlemmelse av Helsestasjonen med skolehelsetjenesten i sektoren, slik at de ansatte føler seg velkommen og viktig og riktig plassert i kommunens organisasjonskart. Vi har tro på et enda bedre og mer helhetlig tilbud til barn og unge i vår sektor.

4 Økonomiplan 2026-2029

Kommunal økonomisk bærekraft er avhengig av langsiktig planlegging, og handlings-program og økonomiplan skal se 4 år fremover i tid med utgangspunkt i vedtatt kommuneplan. Handlingsprogram og økonomiplan 2026-29 er laget med utgangspunkt i vedtatt handlingsprogram og økonomiplan for 2025-28, og oppdatert med ny kunnskap.

Gjennom grundig konsekvensjustering av budsjett 2026 og bearbeidelse av de vedtatte tiltakene fra Bærekraft-25 mener kommunedirektøren at driftssektorene legger et reelt, men optimistisk budsjett som danner grunnlag for økonomiplanperioden. Den kommunale virksomheten påvirkes av mange "ytre faktorer" som ikke kan forutsees i et budsjett, og som følge av at kommunen i hovedsak leverer lovpålagte oppgaver kan ikke budsjettet alltid avgjøre om kommunen skal levere disse tjenestene eller ei. For å kunne møte disse uforutsette faktorene er kommunen avhengig av en god buffer i disposisjonsfondet for å ha handlingsrom til å håndtere disse uten at det får vesentlig betydning for driftsrammene på kort sikt.

Investeringsplanen rulleres årlig for 4 år om gangen, og oppleves på noen områder litt for kortsiktig i forhold til å sikre at kommunen kan holde en stø kurs over tid. Dette kommer klarere til uttrykk når kommunen står overfor store investeringer som er viktige for den kommunale tjenesteleveransen, men også har vesentlig innvirkning på kommunens driftskostnader (og inntekter) lang tid fremover. Kommunedirektøren forsøker derfor å se "utvidet" investeringsplan på 10 år sammen med 4 års planen for å fange opp de langsiktige linjene i kommuneøkonomien.

Kommunedirektøren legger til grunn at det er "lys i andre enden" om organisasjonen klarer å drifte sin virksomhet innenfor rammene og hente ut de gevinstene som ligger i de vedtatte tiltakene i planperioden. Samtidig legger kommunedirektøren til grunn et forsiktighetsprinsipp for å sikre sunn, stabil drift før store investeringer foretas, med tilhørende vesentlig effekt på kommunens kapitalkostnader.

4.1 Investeringsplan 2026-2029

4.1.1 Investeringsplan for perioden

Kommunedirektøren understreker viktigheten av en nøktern investeringsplan ved å kun ta med de mest nødvendige investeringer, for å sikre fortsatt gode kommunale tjenester i årene som kommer. Kommunedirektøren legger derfor frem en investeringsplan fram til 2029 som fokuserer på allerede vedtatte tiltak som skal utvikle og sikre dagens tjenester, med ett unntak. Kommunedirektøren skyver prosjektet med ny ungdomsskole utover i planperioden, til tross for kommunestyrets vedtak fra desember 2024 om å fremskynde prosessen.

Kommunedirektøren anerkjenner at en ny ungdomsskole er svært viktig å få på plass da dagens skole er opprinnelig fra 1973 og trolig vil få store oppgraderingsbehov fremover. Mulighetsstudiet som ble lagt frem medio 2024 viste til delvis riving og bygging av en helt ny ungdomsskole med nye trafikkløsninger, med et kostnadsanslag på ca 286 mill. Kommunedirektøren la inn prosjektet i slutten av planperioden, men kommunestyret ønsket å fremskynde oppstart i budsjettet for 2025.

Et ny skole til 286 mill vil gi et estimert lånebehov på ca 209 mill dersom prosjektet hadde blitt delfinansiert med 20 mill fra investeringsfond. En lånekostnad på 209 mill vil gi en gjennomsnittlig økning i årlige kapitalkostnader på ca 13,7 mill de første 10 årene etter ferdigstillelse, gitt en gjennomsnittsrente på 5% og nedbetalingstid på 50 år (nye regler fra 2026). For å kunne gjennomføre en slik stor investering er det behov for å skape et handlingsrom i driftsøkonomien og gjeldsgraden frem mot investeringen slik at ikke allerede pressede tjenester må kuttes ytterligere. Kommunedirektøren ser at de kostnadsreduserende tiltakene i vedtatt økonomiplan trolig ikke vil gi forventet effekt så raskt som tidligere anslått og mener en forskyvning eller endring av prosjektet er nødvendig for å sikre de kommunale tjenestene.

Kommunedirektøren foreslår derfor at det i 2026 settes av 2 mill til å utrede ulike alternativer til fremlagt mulighetsstudie, hvor det også gjøre vurderinger rundt oppgraderinger av dagens skole, og andre alternativer som vil gi en god løsning for ungdomsskolen. Samtidig vil kommunedirektøren jobbe for å skape det nødvendige handlingsrommet i økonomien som må til for å kunne bære kostnaden ved prosjektet. Kommunedirektøren vil da legge frem nye alternativer inn i neste års handlingsprogram og økonomiplan ut fra oppdaterte utredninger og mulighetsstudier.

Investeringsplanen som legges frem for 2026-29 kan vises fordelt på prosjekt og med finansiering som følger.

Investeringplan 2026-29	2 026				2 027				2 028				2 029			
	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån
g utstyr (arb.bok 3)	1 400	-280	0	-1 120	2 500	-500	0	-2 000	5 000	-1 000	-300	-3 700	0	0	0	0
plan vann og avløp	8 600	0	0	-8 600	4 500	0	0	-4 500	4 500	0	0	-4 500	4 500	0	0	-4 500
adering kommunale veier (arb.bok 2)	2 900	-580	0	-2 320	200	-40	0	-160	300	-60	0	-240	0	0	0	0
rdheving kommunale bygg	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400
tiltak kommunale bygg	1 000	-200	0	-800	600	-120	0	-480	600	-120	0	-480	0	0	0	0
områder	1 125	-225	-900	0	4 500	-900	-2 000	-1 600	0	0	0	0	0	0	0	0
unale kaier og havn	0	0	0	0	1 700	-340	0	-1 360	3 000	-600	0	-2 400	1 500	-300	0	-1 200
ljø-, trafikksikkerhet (arb.bok 4)	1 550	-310	0	-1 240	250	-50	0	-200	100	-20	0	-80	0	0	0	0
apitalinnskudd KLP	2 000	0	-2 000	0	2 000	0	-2 000	0	2 000	0	-2 000	0	2 000	0	-2 000	0
nsordningen Husbanken	30 000	0	0	-30 000	30 000	0	0	-30 000	30 000	0	0	-30 000	30 000	0	0	-30 000
dsteknologi/ Medisinsk utstyr	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400
adering Digitale kartgrunnlag	150	-30	0	-120	150	-30	0	-120	0	0	0	0	0	0	0	0
osering renholdstjenester	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400
Frydendal kirke - Tilskudd maling	800	0	0	-800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
domsskole m/parkeringsløsning	2 000	0	-2 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
oppgradering av svømmehallen	3 000	-750	-2 250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilpasning av bolig Sandnes Ressursenter	5 000	-1 000	-1 600	-2 400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
bane nr.2 på Kjempesteinsmyra	1 250	-250	-1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lund Sandnes kirkegård	0	0	0	0	0	0	0	0	500	-100	0	-400	0	0	0	0
vesteringer	**64 775**	**-4 425**	**-9 750**	**-50 600**	**50 400**	**-2 780**	**-4 000**	**-43 620**	**50 000**	**-2 700**	**-2 300**	**-45 000**	**42 000**	**-1 100**	**-2 000**	**-38 900**

Alle prosjektene er beskrevet med litt mer utfyllende informasjon i vedlegg 1 og tilhørende arbeidsbøker til fremlagt handlingsprogram.

Investeringsplanen skal også vises gjennom den lovpålagte hovedoversikten Bevilgningsoversikt investering §5-5 1 ledd som følger.

Bev.oversikt investering ihht §5-5 1 ledd	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.bud 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Sum periode
Investeringer i varige driftsmidler	16 712 965	32 020 000	88 860 000	31 975 000	18 400 000	18 000 000	10 000 000	78 375 000
Tilskudd til andres investeringer	1 050 000	0	5 000 000	800 000	0	0	0	800 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 835 970	2 000 000	3 950 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	**21 598 935**	**34 020 000**	**97 810 000**	**34 775 000**	**20 400 000**	**20 000 000**	**12 000 000**	**87 175 000**
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 025 628	-4 205 000	-5 683 000	-4 425 000	-2 780 000	-2 700 000	-1 100 000	-11 005 000
Tilskudd fra andre	-1 064 128	-895 000	-2 863 000	-3 500 000	-2 000 000	0	0	-5 500 000
Salg av varige driftsmidler	-2 654 664	-11 000 000	-13 800 000	0	0	-300 000	0	-300 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-14 804 406	-25 920 000	-84 944 000	-20 600 000	-13 620 000	-15 000 000	-8 900 000	-58 120 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	**-20 548 826**	**-42 020 000**	**-107 290 000**	**-28 525 000**	**-18 400 000**	**-18 000 000**	**-10 000 000**	**-74 925 000**
Videreutlån	21 022 134	30 000 000	42 328 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	120 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-21 022 134	-30 000 000	-42 328 000	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-120 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	7 131 619	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	28 000 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-4 698 644	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-28 000 000
Netto utgifter videreutlån	**2 432 975**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 432 975	0	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	958 859	10 000 000	11 780 000	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-2 008 968	-2 000 000	-2 300 000	-6 250 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-12 250 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**-3 483 084**	**8 000 000**	**9 480 000**	**-6 250 000**	**-2 000 000**	**-2 000 000**	**-2 000 000**	**-12 250 000**

Oversikten viser investeringsplanen slik den vedtas på brutto nivå med felles finansiering av prosjektene. Alle investeringsinntekter er frie inntekter og kan brukes til å finansiere prosjektene i årsavslutningen. Det er kun øremerkede investeringstilskudd som ikke er frie inntekter.

Summerer man opp alle årene i investeringsplanen, så skal det investeres for brutto 78,4 mill i varige driftsmidler (eiendommer og utstyr), ytes 0,8 mill i tilskudd til andres investeringer, og innbetales 8 mill i egenkapitalandeler i KLP, totalt kr.87,2 mill. I tillegg kommer 120 mill i utlån av midler i Startlånsordningen.

Finansieringen av disse totalt 207,2 mill i investeringsutgifter, inkludert utlån, gir et lånebehov på 178,1 mill, hvorav 120 mill til Startlånsordningen og 25,5 mill til investeringer innen Selvkost-områdene. Holder man Startlånsordningen og VAR-investeringer utenfor vil det være ca 32,6 mill av lånene som vil gi en varig driftskonsekvens for kommunen fremover, samtidig som det legges opp til å betale ned ca 123 mill på lånegjelden i samme periode. Samlet sett vil da kommunens gjeld på investeringer reduseres med ca 65 mill fra inngangen av 2026 til utgangen av 2029, og dermed skape handlingsrom til større investeringer fremover.

4.1.2 Vurdering av kommunens investeringsaktivitet i perioden

Investeringsplanen som legges frem for perioden 2026-29 er godt innenfor handlingsregelen når vi ser finansieringen totalt og korrigerer for investeringer innen selvkostområdet og utlån startlån.

Finansiering vurdert mot handlingsregel	Totalt	2 026	2 027	2 028	2 029
Sum investeringskostnad brutto	**207 175**	**64 775**	**50 400**	50 000	42 000
Lånefinansieringsbehov	-178 120	-50 600	-43 620	-45 000	-38 900
Herav innenfor	**145 510**	39 160	35 500	36 350	34 500
Lånebehov eksklusive selvkost	-32 610	-11 440	-8 120	-8 650	-4 400
Budsjetterte avdrag i planperioden	123 079	31 462	31 100	30 517	30 000
Handlingsregel (10%)	12 308				
Maks grense for låneopptak i planperioden	**110 771**				
Avvik fra handlingsregel i planperioden	**78 161**				

Tabellen viser at finansieringen er ca 78,1 mill innenfor grensene som settes av handlingsregelen. Dette er en bevisst handling av kommunedirektøren med mål om å betale ned så mye som mulig på gjelden før prosjekt med oppgradering/bygging av ny ungdomsskole igangsettes. På den måten etableres et handlingsrom i gjeldsgraden og kapitalkostnadsbelastningen på driftsbudsjettet.

Investeringsplanen for 2026-29 viderefører kommunedirektørens fokus på nøkternhet for å redusere gjeldsgraden og kapitalkostnadene, uten at det går på bekostning av tiltak rettet inn mot de nedre trinnene i innsatstrappen og folkehelsefokuset med prosjekter med god drifts- og samfunns-nytte. De relativt billige tiltakene knyttet til nærmiljø og trafikksikkerhet, samt tiltak knyttet til friluftsområder bidrar til at kommunen blir et enda bedre sted å bo. Tiltakene har også gode tilskuddsordninger som kommunedirektøren vil søke støtte gjennom fra Fylke/Stat og andre.

God samfunnsnytte har også det boligsosiale tiltaket med Startlånsordningen hvor kommunen tilbyr en god finansieringsordning til personer med varige boligfinansieringsutfordringer. Kommunedirektøren foreslår å videreføre bevilgningen til utlån på inntil 30 mill årlig som bidrar til at målgruppen kan etablere seg i selveide boliger. Utlånsordningen har i prinsippet ingen direkte kostnader for kommunen og gir låntakerne gode lånebetingelser.

Kommunedirektøren har høyt fokus på klima og natur i alt kommunen skal gjennomføre av investeringer. Oppgraderinger av kommunale bygg, oppgraderinger innenfor vann og avløpsområdet, og andre investeringstiltak skal bidra med en positiv effekt på klimamålene som kommunen skal være en vesentlig bidragsyter til å oppnå. Kommunedirektøren har også et eget prosjekt i 2026-29 som er rene energieffektiviseringstiltak på kommunale bygg.

Fremlagt investeringsplan vil ha en svakt kostnadsreduserende effekt på driftsbudsjettet fra 2026-30 da det blir betalt inn mer i avdrag enn det vil lånes opp, men samtidig er endringene i forventet markedsrenter i perioden noe høyere enn det som ble lagt til grunn ved sist plan. Kommunedirektøren har lagt inn 200 mill til ungdomsskole i 2030 som øker gjeldsbelastningen og tilhørende kapitalkostnader fra 2031 som et utgangspunkt for utredningene som foreslås i investeringsplanen.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lånemasse 1/1	**671 337 000**	**723 973 000**	**713 111 000**	**695 631 000**	**680 114 000**	**659 014 000**
Av dette tilhører VAR	136 958 000	163 964 000	165 806 000	163 359 000	161 118 000	159 347 000
Lånebehov totalt eks Husbank	82 343 000	20 600 000	13 620 000	15 000 000	8 900 000	152 800 000
Lånebehov eks.Husbank og VAR	28 920 000	11 440 000	8 120 000	8 650 000	4 400 000	152 800 000
Avdragsbelastn inkl VAR (30 år)	**29 707 000**	**31 462 000**	**31 100 000**	**30 517 000**	**30 000 000**	**29 297 000**
Rentesats estimert flytende	5,00 %	4,67 %	4,51 %	4,48 %	4,48 %	4,47 %
Lån med rentesikring (50%)	360 897 000	361 986 500	356 555 500	347 815 500	340 057 000	329 507 000
Rentekostn bundet	10 043 000	10 859 595	11 588 054	12 173 543	11 901 995	11 532 745
Lån flytende rente (50%)	310 440 000	361 986 500	356 555 500	347 815 500	340 057 000	329 507 000
Rentekostn flytende	15 522 000	16 904 770	16 080 653	15 582 134	15 234 554	14 728 963
Rentebelastning inkl. VAR	**25 565 000**	**27 764 365**	**27 668 707**	**27 755 677**	**27 136 549**	**26 261 708**
Rente selvkost vann	2 283 000	2 580 000	2 617 000	2 620 000	2 631 000	2 582 000
Rente selvkost avløp	4 232 000	4 461 000	4 476 000	4 454 000	4 419 000	4 293 000
Samlet rente selvkost	6 515 000	7 041 000	7 093 000	7 074 000	7 050 000	6 875 000
Samlet rente og avdragskostn inkl VAR	**55 272 000**	**59 226 365**	**58 768 707**	**58 272 677**	**57 136 549**	**55 558 708**
Renter eks. VAR	19 050 000	20 723 365	20 575 707	20 681 677	20 086 549	19 386 708
Avdrag eks. VAR	23 714 000	24 705 000	24 152 000	23 776 000	23 730 000	23 083 000
SUM virkning på driftsbudsjettet	**42 764 000**	**45 428 365**	**44 727 707**	**44 457 677**	**43 816 549**	**42 469 708**
Endring fra året for		*2 664 365*	*-700 658*	*-270 030*	*-641 128*	*-1 346 841*

Den øverste linjen viser utviklingen i gjeldsmassen som vil ha kostnadseffekt på driftsrammene fremover, inkludert investeringer i vann og avløp. Denne viser at kommunens gjeld vil reduseres fra ca 723,9 mill inn i 2026 til ca 659 mill ut av 2029, deretter økes gjelden betydelig i 2030 basert på forutsetningene rundt ungdomsskolen som er lagt til grunn. Med et lånefinansieringsbehov på 150 mill til dette prosjektet vil gjelden øke opp til ca 782,5 mill inn i 2031, mens gjeldsgraden vil ligge på 80-85% av driftsinntektene gitt en vekst på ca 3,5% årlig frem mot 2031. Gjeldsnivået vil da fremdeles være innenfor kommunestyrets vedtatte måltall på denne faktoren.

Kommunedirektøren mener planen er bærekraftig på lang sikt. Dette forutsetter at organisasjonen klarer å hente ut de beregnede effektene av tiltakene som foreslås i handlingsprogrammet, og at kommunedirektøren får stabilisert kostnadsnivåene i virksomhetene slik at budsjettrammene holdes. Ved å legge oppstart av investeringen i ny ungdomsskole i slutten av perioden vil kommunedirektøren kunne følge opp disse forutsetningen før prosjektet igangsettes. Når prosjektet først er igangsatt er kostnadene irreversible.

Kommunedirektøren mener det er viktig å jobbe mer langsiktig for å flytte fokus lengre ut i tid å sikre gode beslutningsprosesser og ivareta et økonomisk bærekraftperspektiv.

Investeringplan 2026-36	2 026	2 027	2 028	2 029	2 030	2 031	2 032	2 033	2 034	2 035	2 036
	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto
Biler og utstyr (arb.bok 3)	1 400	2 500	5 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Hovedplan vann og avløp	8 600	4 500	4 500	4 500	0	0	0	0	0	0	0
Oppgradering kommunale veier (arb.bok 2)	2 900	200	300	0	0	0	0	0	0	0	0
Standardheving kommunale bygg	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Energitiltak kommunale bygg	1 000	600	600	0	0	0	0	0	0	0	0
Friluftsområder	1 125	4 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kommunale kaier og havn	0	1 700	3 000	1 500	0	0	0	0	0	0	0
Nærmiljø-, trafikksikkerhet (arb.bok 4)	1 550	250	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Egenkapitalinnskudd KLP	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Startlånsordningen Husbanken	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Velferdsteknologi/ Medisinsk utstyr	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Oppgradering Digitale kartgrunnlag	150	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Robotosering renholdstjenester	500	500	500	500	0	0	0	0	0	0	0
Frydendal kirke - Tilskudd maling	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ny ungdomsskole m/parkeringsløsning	2 000	0	0	0	200 000	0	0	0	0	0	0
Enkel oppgradering av svømmehallen	3 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilpasning av bolig Sandnes Ressursenter	5 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Padel bane nr.2 på Kjempesteinsmyra	1 250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Minnelund Sandnes kirkegård	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedgravde renovasjonsløsninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaifront Strandgata	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Høydebasseng Hope/sandnes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ny gjestehavn inkl elektrifisering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Næringsarealer til nyetableringer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Boligstrategi - utvikling av boliger ihht	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kyststi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30 000	0
Klima og miljøtiltak - klimabudsjett	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elektrisk infrastruktur i sentrum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FV 416- Risørveien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringer	**64 775**	**50 400**	**50 000**	**42 000**	**235 500**	**35 500**	**35 500**	**35 500**	**35 500**	**65 500**	**35 500**

10 års planen har som formål å synliggjøre at det kan ligge viktige investeringer i overskuelig fremtid som vil kunne bli nødvendig å ta stilling til. Som planen viser har ingen av tiltakene et anslag på når i perioden tiltakene kan komme eller en anslått investeringskostnad, med unntak av Kyststien hvor det er brukt anslag fra tidligere arbeid. Noen av investeringene vil kanskje også kunne forkastes underveis, men er tatt med da det har vært et politisk eller administrativt ønske om at kommunedirektøren har tiltaket "på blokka".

Kommunedirektøren jobber med revidering av Hovedplan for Vann og Avløp. Når denne planen foreligger vil den synliggjøre nødvendige behov for investeringer innenfor selvkostområdene. Kommunedirektøren legger til grunn at det vil kunne innebære vesentlige investeringer i vannanlegg og renseanlegg på lengre sikt, men at behovet ikke nødvendigvis kommer ila de neste 10 årene.

10- års planen legges i dette handlingsprogram og økonomiplan frem som et bidrag til utvidelse av horisonten og til ettertanke, og skal ikke fungere som en bindende plan utover de første 4 årene.

Kommunedirektøren mener at nøktern investeringsaktivitet er et viktig virkemidlene for å sikre kommunal økonomisk bærekraft fremover. Ved å redusere investeringsaktiviteten og ha fokus på egenkapitalfinansiering i investeringene, vil kommunen etter hvert kunne redusere andelen finansutgifter i drift, som vil bedre netto driftsresultat. Samtidig med stort fokus på nøkterne investeringsplaner er det viktig at ikke utviklingen som skjer gjennom investeringer stanser helt opp, men at kommunen gjennomfører de nødvendige investeringer som kreves for å fortsatt ha en rasjonell drift og gode tjenester.

4.2 Driftsrammer 2026-2029

Fremlagt handlingsprogram og økonomiplan for 2026-29 tar utgangspunkt i opprinnelig vedtatte driftsrammer for 2025, og handlingsprogram og økonomiplan for 2025-28.

Det er "fellesområdene" som danner grunnlaget for hvor mye ressurser kommunen har til å drive driftssektorene årlig. "Fellesområdene" inneholder de sentrale inntekter og utgifter som ikke føres ute i sektorene, som f.eks. skatt og rammetilskudd, eiendomsskatt, finansposter, og felles avsetninger til lønn og pensjon.

Skatt og rammetilskudd utgjør ca 70% av kommunens totale inntekter og er således kommunens viktigste inntektskilde. Ved bruk av KS-prognosemodell defragmenteres Statsbudsjettets rammer til kommunenivå, og angir hva kommunen kan forvente å motta i skatt og rammetilskudd ut fra de gitte forutsetningene som ligger til grunn på makronivå, justert for kommunens særegenheter. Finansområdene bearbeides og vurderes ut fra kommunens nåværende lånemasse, justeres for forventet utvikling gjennom investeringer i planperioden, og anslår kapitalkostnadene og finansinntektene basert på forventet renteutvikling fremover.

Sektorrammene for 2026 er beregnet med utgangpunkt i opprinnelig budsjett 2025 og vedtatte driftstiltak og effektiviseringskrav i 2025-28. Rammene er deretter oppjustert med pris, lønnsvekst, eller deflator for å fremskrive rammene fra 2025 til 2026. Denne operasjonen gjør at det skal være grunnlag for å videreføre driften fra 2025 på samme nivå.

Når kommunedirektøren har estimert hva kommunen kan forvente av felles frie inntekter og utgifter på fellesområdene for 2026 fremskrives disse utover planperioden. Det gjøres vurderinger på enkeltelementer som er ventet å få vesentlige konsekvenser i perioden og konsekvensjusteres for dette i økonomiplanen. Dersom det ikke er tilstrekkelig ressurser på fellesområdene til å dekke opp for forventet driftsnivå, må det iverksettes tiltak for å korrigere for avvikene. Dette gjøre gjennom tiltak i drift og investering i handlingsprogrammet.

4.2.1 Økonomi fellesområdene

Bevilgningsoversikt drift §5,4 1 ledd viser felles inntekter og utgifter for planperioden, og hvor mye som er disponert netto til driftssektorene hvert år i planperioden.

De viktigste elementene i oversikten er de frie inntektene fra skatt og rammetilskudd, andre statlige tilskudd og eiendomsskatt, samt finanspostene med inntekter fra aktiva og utgifter knyttet til kommunens gjeld.

Oversikten viser også netto bruk og avsetninger til bundne driftsfond og disposisjonsfond hvert år i perioden.

Bevilgningsoversikt drift § 5,4 1 ledd.

Bevilgningsoversikt drift § 5,4 første ledd	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Endring 25-26	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Rammetilskudd	-293 843 700	-317 245 000	-334 224 000	-16 979 000	-334 224 000	-334 224 000	-334 224 000
Inntekts- og formuesskatt	-213 917 392	-226 399 000	-239 145 000	-12 746 000	-239 145 000	-239 145 000	-239 145 000
Eiendomsskatt	-30 732 497	-31 500 000	-33 100 000	-1 600 000	-34 000 000	-34 900 000	-35 800 000
Andre generelle driftsinntekter	-70 749 143	-55 017 000	-48 305 000	6 712 000	-40 797 000	-35 022 000	-32 117 000
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	**-609 242 732**	**-630 161 000**	**-654 774 000**	**-24 613 000**	**-648 166 000**	**-643 291 000**	**-641 286 000**
Sum bevilgninger drift, netto	580 649 534	588 070 410	604 354 000	16 283 590	597 242 000	592 095 000	588 140 000
Avskrivinger	37 560 054	37 891 000	38 711 000	820 000	38 901 000	38 694 000	38 223 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	**618 209 588**	**625 961 410**	**643 065 000**	**17 103 590**	**636 143 000**	**630 789 000**	**626 363 000**
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	**8 966 856**	**-4 199 590**	**-11 709 000**	**-7 509 410**	**-12 023 000**	**-12 502 000**	**-14 923 000**
Renteinntekter	-17 700 081	-13 773 000	-17 719 000	-3 946 000	-17 627 000	-17 581 000	-17 557 000
Utbytter	-21 971 733	-18 950 000	-8 825 000	10 125 000	-9 707 000	-10 580 000	-10 580 000
Renteutgifter	41 997 498	36 720 000	41 714 000	4 994 000	41 669 000	41 006 000	40 363 000
Avdrag på lån	28 896 690	29 707 000	31 462 000	1 755 000	31 100 000	30 517 000	30 000 000
NETTO FINANSUTGIFTER	**31 222 374**	**33 704 000**	**46 632 000**	**12 928 000**	**45 435 000**	**43 362 000**	**42 226 000**
Motpost avskrivinger	-37 560 053	-37 891 000	-38 711 000	-820 000	-38 901 000	-38 694 000	-38 223 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	**2 629 177**	**-8 386 590**	**-3 788 000**	**4 598 590**	**-5 489 000**	**-7 834 000**	**-10 920 000**
Avsetninger til bundne driftsfond	23 521 613	19 546 349	21 832 000	2 285 651	21 711 000	21 824 000	22 072 000
Bruk av bundne driftsfond	-20 037 145	-19 278 233	-20 434 000	-1 155 767	-20 555 000	-20 442 000	-20 195 000
Avsetninger til disposisjonsfond	12 542 878	24 902 474	20 205 000	-4 697 474	23 527 000	27 179 000	29 053 000
Bruk av disposisjonsfond	-18 656 481	-16 784 000	-17 815 000	-1 031 000	-19 194 000	-20 727 000	-20 010 000
SUM DISPONERING/ DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	**-2 629 135**	**8 386 590**	**3 788 000**	**-4 598 590**	**5 489 000**	**7 834 000**	**10 920 000**

Kommunedirektøren bruker KS-prognosemodell til å beregne skatt og rammetilskudd i budsjett og økonomiplanen. Prognosemodellen bruker tallene som legges frem fra Regjeringen på ulike tidspunkt gjennom året, og bryter dette ned på kommunenivå justert for antall innbyggere og sammensetningen av disse. Tallene som er benyttet i økonomiplan er basert på Kommuneproposisjonen for 2026 da forslag til Statsbudsjett ikke legges frem før 15/10-2025.

Rammetilskuddet består av et fast innbyggertilskudd, utgiftsutjevningstilskudd, finansiering av inntektsgarantiordningen (INGAR), skjønnstilskudd, distriktstilskudd og inntektsutjevning skatt. Rammetilskuddet beregnes ut fra innbyggertallet i kommunen 1/7-2025 og blir fast gjennom 2026, med unntak av inntektsutjevningen på skatt som beregnes ut fra innbyggertallet 1/1-2026 og justeres fra endelig skatteinngang i inntektsåret.

Tallene som legges til grunn i kommunedirektørens forslag fanger ikke opp befolkningstallene 1/7-25 og baseres derfor på 1/1-25 tall, som igjen har innvirkning på rammetilskuddet. Modellen fanger heller ikke opp endringer i kriteriedataene som legges til grunn for utgiftsutjevningen. I 2025 er kommunen ca 8,75% dyrere enn landsgjennomsnittet å drifte, og får derfor kompensert ca 42,1 mill ekstra i rammetilskudd. For 2026 er det lagt til grunn at kommunen er ca 8,67% dyrere å drifte og legger til grunn utgiftsutjevnende tilskudd på ca 44,6 mill. Dersom kriteriene endres vil dette kunne få vesentlige effekter for denne delen av rammetilskuddet.

Skatteinngangen i prognosemodellen tar utgangspunkt i gjennomsnittlig skatteinngang pr innbygger for kommunen de siste 3 årene, og legger dette til grunn for kommunens skatteinntekt beregnet ut fra forventet skatteinngang for landet. Forskjellene mellom gjennomsnittlig skatteinngang pr innbygger i Risør og landet totalt kompenseres gjennom inntektsutjevningen opp til ca 95,6% av landsgjennomsnittet. Dette gjør at Risør kommune er mer avhengig av skatteinngangen på landsbasis enn på lokal basis, og lite sensitiv ifht skatteinngangen fra kommunens innbyggere.

Skatt og rammetilskudd Budsjett 2026 (tall i hele 1000)	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Regnskap 2024	RNB 2025	Komprp 2026	KD forslag 2026	2027	2028	2029
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	176 976	191 035	204 437	211 351	228 264	228 267	228 277	228 293	228 286
Utgiftsutjevningen	27 678	26 658	34 062	47 333	50 069	50 069	50 070	50 072	50 071
Overgangsordning - INGAR	-327	-279	-500	-814	-470	-470	-336	-269	-269
Saker særskilt fordeling	1 230	3 426	4 722	8 251	8 598	8 598	8 598	8 598	8 598
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb	9 306	9 619	10 125	4 167	4 296	4 296	4 290	4 290	4 290
Ordinært skjønn	610	700	600	700	700	700	700	700	700
Koronapandemi - ekstra skjønn fra departementet	14 330								
Koronapandemi - tilleggsbevilgn. gjennom innbyggertilskuddet og tabell-C	7 555	516	268						
Stortinget saldering budsjett 2025				1 531					
Tilleggsnummer statsbudsjett (2022 & 2025) og nysaldering 2024	-40	0	5 344	5 377					
Stortinget opprinnelig saldering budsjett 2018 - 2024	-170	847	979						
RNB 2018 - 2025 (utenom koronapandemi) m.v.	-10 895	3 337	-231	4 627					
Nysaldering av statsbudsjett 2018 - 2022 (utenom koronapandemi)	131								
Sum rammetilsk uten inntektsutjevning skatt	**226 384**	**235 859**	**259 805**	**282 522**	**291 457**	**291 460**	**291 599**	**291 683**	**291 676**
Netto inntektsutjevning	27 489	29 492	34 036	40 706	42 767	42 767	42 767	42 767	42 767
Sum rammetilskudd inklusive inntektsutjevning skatt	**253 873**	**265 351**	**293 841**	**323 228**	**334 224**	**334 227**	**334 366**	**334 450**	**334 443**
Rammetilskudd - endring i %	*1,30*	*4,50*	*10,70*	*9,80*	*3,40*	*3,40*	*0,00*	*0,00*	*0,01*
Skatt på formue og inntekt	**230 970**	**216 648**	**213 917**	**224 978**	**239 145**	**239 145**	**239 145**	**239 145**	**239 145**
Skatteinntekter - endring i %	*15,90*	*-6,20*	*-1,30*	*5,17*	*6,30*	*0,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	**484 843**	**481 999**	**507 800**	**548 200**	**573 400**	**573 400**	**573 500**	**573 600**	**573 600**
Sum endring fra året før i %		*-0,59 %*	*5,35 %*	*5,80 %*	*4,00 %*	*4,60 %*	*0,02 %*	*0,02 %*	*0,00 %*

Kommunedirektøren legger ikke inn noen realvekst utover planperioden, som innebærer at skatt og rammetilskudd blir liggende på 2026 nivå utover planperioden. Kommunedirektøren legger ikke inn egne prognoser på skatteinngang eller befolkningsutvikling for landet eller kommunen i perioden 2027-29.

Eiendomsskatten er budsjettert med 33,1 mill i 2026, og øker med ca 0,9 mill årlig fra 2027-29. Kommunedirektøren legger opp til en skattesats på 3,8 promille i hele planperioden, og at takstene oppjusteres med ca 10% årlig gjennom kontorforretning. Denne justeringen vil kun gi utslag på fritidsboliger og boliger uten fastsatte formuesgrunnlag fra Skatteetaten. Estimert konsekvens av å redusere skatten fra 4,0 til 3,8 promille utgjør ca 1,7 mill i tapte inntekter fra eiendomsskatt.

Kommunedirektøren legger i økonomiplanen til grunn fortsatt bruk av skatteetatens verdier på boliger og gamle kommunale takster på fritidsboliger, og at ikke næringseiendommer skal beskattes i planperioden. Kommunedirektøren foreslo i sist HP/ØP å igangsette en full alminnelig taksering for å etablere et mer korrekt grunnlag for å vurdere om næringseiendommer igjen skal beskattes i kommunen og fange opp fritidseiendommer i kommunen med for lav takst. Med et oppdatert takstgrunnlag ville kommunedirektøren i større grad kunne justere skattesatsen og utskrivningsalternativet som ville gitt et handlingsrom på denne inntekten fremover. Kommunedirektøren har ikke fremmet forslaget på nytt i fremlagt HP/ØP, men har valgt å avvente Skatteetatens arbeid med å etablere formuesgrunnlag til bruk for eiendomsskatt på fritidsboliger. Status i prosjektets arbeid er ikke kjent, men det er gitt signaler om at slike nye takster ikke vil være klare til bruk i kommunene før tidligst i 2028, og trolig 2029-2030.

Andre generelle driftsinntekter er en samling av andre statlige tilskudd som ligger ute i sektorrammene, men som skal fremkomme i hovedoversikten som frie inntekter. Dette består i hovedsak av integreringstilskuddet på NAV-tjenestene, tilskudd til VIRK, rentekompensasjon fra Husbanken, diverse tilskudd til skjærgårdstjenesten, kompetanse-tilskudd i sektor for oppvekst og sektor for helse og omsorg, prosjekttilskudd innen rus/psykiatri og helsestasjon, tilskudd til Frivillighetssentral og lærlingtilskudd.

Den største posten i denne inntekten er integreringstilskuddet til flyktninger og VIRK. Disse

tilskuddene endres ifht antall flyktninger i 5 års perioden. Som følge av sterk nedjustering av antall flyktninger som kommer til landet har Risør kommune i 2025 kun blitt anmodet om å ta imot 23 ordinære flyktninger. Den store endringen i mottaket slår raskt ut på kommunens integreringstilskudd da tilskuddet er størst pr flyktning de første to årene etter bosetting. Kommunedirektøren ønsker å stabilisere mottaket for å kunne etablere en stabil og god tjeneste innenfor området, og legger til grunn videreføring med mottak av 25 flyktninger årlig i kommende planperiode. Kommunedirektøren har følgelig lagt til grunn en gradvis nedjustering av integreringstilskuddet på ca 20,4 mill fra 2025 til 2029, og vil tilpasse driften i organisasjonen etter dette.

De øvrige tilskuddene i posten er hovedsakelig tilskudd som har en "adresse" som f.eks Frivillighetssentralen og kompetansetilskudd, hvor inntekten i stor grad styrer kostnadene.

Sum bevilgninger drift, netto er summen a netto driftsrammer som er lagt ut til sektorene, samt felles avsetninger til lønn og pensjon. Disse spesifiseres nærmere senere under sektorrammer.

Avskrivningene representerer verdiforringelsen på kommunens anleggsmidler pr år. Avskrivninger utgjør ikke en kostnad for kommunens regnskap da det er avdragskostnadene som skal gjøre dette. Avskrivningene har derfor en motpost i hovedoversikten som nøytraliserer kostnaden.

Renteinntektene i oversikten viser sum renteinntekter på kommunens bankinnskudd, renteinntekter fra Startlånsordningen, renteinntekter på kundefordringer og internrenter som overføres fra selvkostområdene. Renteinntektene fra bank påvirkes både av markedsrentene og av gjennomsnittslikviditeten til kommunen gjennom årene. Markedsrentene ventet å reduseres noe inn i 2025 og ytterligere utover planperioden, samt at kommunen må reforhandle hovedbankavtalen som vil kunne påvirke innskuddsmargingen som er lagt til grunn.

Innskuddsrenter	2025	2026	2027	2028	2029
Rente snitt(3 mnd NIBOR)	3,82 %	3,97 %	3,81 %	3,78 %	3,78 %
Margin på innskudd	0,45 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
Innskuddsrente	4,27 %	4,57 %	4,41 %	4,38 %	4,38 %
Gjennomsnittlig likviditet	kr 90 000 000	kr 90 000 000	kr 90 000 000	kr 90 000 000	kr 90 000 000
Renteinntekter bank	kr 3 840 000	kr 4 113 000	kr 3 969 000	kr 3 942 000	kr 3 942 000
Renteinntekter Startlån	3 240 000	6 240 000	6 240 000	6 240 000	6 240 000
Renteinntekter fordringer	200 000	325 000	325 000	325 000	325 000
Kalkulatoriske renter VAR	6 493 000	7 041 000	7 093 000	7 074 000	7 050 000
Sum budsjetterte renteinntekter	13 773 000	17 719 000	17 627 000	17 581 000	17 557 000

Renteinntekter fra Startlånsordningen er budsjettert med 6,24 mill årlig gjennom perioden, og utgjør ingen inntekt for kommunens drifts da disse skal ha en motpost i rentekostnad på innlån fra Husbanken i Startlånsordningen. Avvik vil kunne komme i enkeltår, men i det lange løp skap disse utjevnes. Kalkulatoriske renter overført fra selvkostområdene er basert gjennomførte investeringer og fremtidige investeringer innen vann og avløp, og prognoser for kalkylerenten som legges til grunn ihht forskrift gjennom planperioden.

Utbytteinntektene er forventet utbytte fra Å Energi hvor Risør kommune eier 0,0838% av

selskapet. Kommunen mottar årlig utbytte basert på vedtatt utbyttepolitikk i selskapet. For inntektsåret 2026 legges IFRS-resultatet fra 2024 på ca 1,5 mrd til grunn for utbytte, som skal gi Risør kommune et utbytte på ca 8,8 mill.

For planperioden har kommunedirektøren lagt til grunn Å-energi sine egne prognoser for utviklingen av utbytteutbetalingene for perioden frem mot 2028 som ble lagt frem november 2024. Det gir følgende utbytteforutsetning for økonomiplanperioden.

	Utbytte RK
Resultat 2024	1 518 000 000
70% utbyttegrunnlag	1 062 600 000
Aksjonærandel Risør kommune 0,838%	8 904 588
Fratrekk for kostnader til Arbeidsutvalget	80 000
Forventet utbytte utbetalt 2026	**8 824 588**
Å-Energi har i sine beregninger lagt til grunn 10% vekst i utbytt	8 824 588
fra 2026-2027, som legges til grunn	110,00 %
Forventet utbytte utbetalt 2027	**9 707 047**
Å-Energi har i sine beregninger lagt til grunn 9% vekst i utbytte	9 707 047
fra 2027-2028, som legges til grunn	109,00 %
Forventet utbytte utbetalt 2028	**10 580 681**
Å-Energi har ikke lagt noe anslag frem til 2029.	10 580 681
Det legges til grunn likt utbytte til 2028	100,00 %
Forventet utbytte utbetalt 2029	**10 580 681**

Renteutgiftene som fremkommer i oversikten inneholder renter på selvkostområdene og renter på Startlånsordningen i tillegg til renter på kommunens lånemasse. Selvkostrentene og startlånsrentene har ingen direkte påvirkning på kommunens driftsresultat da disse håndteres særskilt gjennom ordningene.

Renteutgifter 2026-29	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Renter lån	28 157 000	26 319 000	27 765 000	27 668 000	27 755 000	27 136 000
Rente overkurs	920 000	908 000	908 000	908 000	177 000	177 000
Renter Selvkostområdet	6 053 000	6 493 000	7 041 000	7 093 000	7 074 000	7 050 000
Renter startlån	6 867 000	3 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Sum renteutgifter	**41 997 000**	**36 720 000**	**41 714 000**	**41 669 000**	**41 006 000**	**40 363 000**

Rentekostnadene er basert på kommunens lånemasse og utviklingen av denne gjennom planperioden og justert for forventet endring i markedsrenter.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lånemasse 1/1	**671 337 000**	**723 973 000**	**713 111 000**	**695 631 000**	**680 114 000**	**659 014 000**
Av dette tilhører VAR	136 958 000	163 964 000	165 806 000	163 359 000	161 118 000	159 347 000
Lånebehov totalt eks Husbank	82 343 000	20 600 000	13 620 000	15 000 000	8 900 000	152 800 000
Lånebehov eks.Husbank og VAR	28 920 000	11 440 000	8 120 000	8 650 000	4 400 000	152 800 000
Avdragsbelastn inkl VAR (30 år)	**29 707 000**	**31 462 000**	**31 100 000**	**30 517 000**	**30 000 000**	**29 297 000**
Rentesats estimert flytende	5,00 %	4,67 %	4,51 %	4,48 %	4,48 %	4,47 %
Lån med rentesikring (50%)	360 897 000	361 986 500	356 555 500	347 815 500	340 057 000	329 507 000
Rentekostn bundet	10 043 000	10 859 595	11 588 054	12 173 543	11 901 995	11 532 745
Lån flytende rente (50%)	310 440 000	361 986 500	356 555 500	347 815 500	340 057 000	329 507 000
Rentekostn flytende	15 522 000	16 904 770	16 080 653	15 582 134	15 234 554	14 728 963
Rentebelastning inkl. VAR	**25 565 000**	**27 764 365**	**27 668 707**	**27 755 677**	**27 136 549**	**26 261 708**

Kommunedirektøren har sikret en vesentlig andel av lånene i rentebindinger fremover for å redusere rentesårbarheten mot kommunens drift. Ved inngangen av planperioden er ca 54% av lånene sikret med fastrente eller rentebytteavtaler, og det legges opp til at bindingsgraden redusere til ca 50% i snitt gjennom planperioden som følge av forventet utvikling i markedsrentene og utløp av pågående avtaler. Kommunedirektøren vil vurdere lånebetingelsene ved hvert låneopptak sett i forhold til gjeldende markedsbetingelser og vedtatt finansreglement.

Avdragskostnadene gir uttrykk for verdiforringelsen av kommunens anleggsmidler, slik avskrivninger gjør i private selskap. Størrelsen på avdragene bestemmes av minimumsavdrags-reglene som er en beregning på hvor mye avdrag kommunen er pålagt å betale sett ifht lånemassen og anleggsmidlene. Avdragskostnadene i planperioden vil reduseres gradvis utover planperioden som følge av en nøktern investeringsplan hvor det legges opp til en reduksjon i kommunens gjeld frem mot 2030.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lånemasse 1/1	**671 337 000**	**723 973 000**	**713 111 000**	**695 631 000**	**680 114 000**	**659 014 000**
Av dette tilhører VAR	136 958 000	163 964 000	165 806 000	163 359 000	161 118 000	159 347 000
Lånebehov totalt eks Husbank	82 343 000	20 600 000	13 620 000	15 000 000	8 900 000	152 800 000
Lånebehov eks.Husbank og VAR	28 920 000	11 440 000	8 120 000	8 650 000	4 400 000	152 800 000
Avdragsbelastn inkl VAR (30 år)	**29 707 000**	**31 462 000**	**31 100 000**	**30 517 000**	**30 000 000**	**29 297 000**
Samlet avdrag selvkost	5 993 000	6 757 000	6 948 000	6 741 000	6 270 000	6 214 000
Avdrag eks. VAR	**23 714 000**	**24 705 000**	**24 152 000**	**23 776 000**	**23 730 000**	**23 083 000**

Avsetninger til og bruk av bundne driftsfond viser kommunenes effekt av bundne driftsfond. I hovedsak er dette føringer knyttet til selvkostområdene som skal balanseres mot fond ved årsslutt, eller bruk/avsetninger av øremerkede tilskudd utbetalt tidligere år.

Avsetninger til og bruk av disposisjonsfond viser kommunens effekt av disposisjons-fondstransaksjoner i planperioden. Kommunedirektøren legger til grunn at all premieavviks-inntekt skal avsettes til eget disposisjonsfond, og at alle amortiseringskostnader fra tidligere års premieavvik skal finansieres av det samme disposisjonsfondet.

Disposisjonsfondets utvikling, basert på fremlagt økonomiplan, vil se ut som vist i tabellen nedenfor, hvor det også er vist forventet utvikling i premieavvikselementer og akkumulert forpliktelser.

Bevegelse Disposisjonsfond Økonomiplan 2026-30	R2024	B2025	B2026	B2027	B2028	B2029	B2030
Inngående balanse	71 750	65 637	72 603	72 182	72 371	73 194	77 227
Bruk drift	-4 620	0	0	0	0	0	0
Bruk til amortisering premieavvik	-14 036	-16 468	-17 813	-19 169	-20 678	-20 010	-18 895
Avsetning innt.ført premieavvik	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Avsetning mindreforbruk drift	0	8 434	2 392	4 358	6 501	9 043	
Bruk merforbruk drift	-2 457	0	0	0	0		
Utgående balanse	**65 637**	**72 603**	**72 182**	**72 371**	**73 194**	**77 227**	**73 332**

Utvikling premieavvik og amortiseringskostnader ØP 2026-30	R2024	B2025	B2026	B2027	B2028	B2029	B2030
Inngående balanse	77 707	80 649	79 181	76 368	72 199	66 521	61 511
Amortisering KLP	-13 506	-15 738	-16 999	-18 414	-19 891	-19 329	-18 214
Amortisering SPK	-530	-730	-814	-755	-787	-681	-681
Inntektsført premieavvik KLP	15 431	14 292	14 759	14 916	14 978	14 738	14 738
Inntektsført premieavvik SPK	1 547	708	241	84	22	262	262
Utgående balanse	**80 649**	**79 181**	**76 368**	**72 199**	**66 521**	**61 511**	**57 616**
Disp fond ikke bundet til premieavvik	**-15 012**	**-6 578**	**-4 186**	**172**	**6 673**	**15 716**	**15 716**

Ved inngangen av perioden har kommunen ikke full dekning for akkumulert premieavvik, og følgelig er hele disposisjonsfondet "merket" til dette formålet, med en "gjeld" på 15 mill som underdekning. Framskrivningen over viser at det legges opp til positiv utvikling på disposisjonsfondet gjennom hele perioden hvor brytningspunktet for at fondet overstiger forpliktelsen vil komme ila 2027, og deretter bygge "frie disposisjonsfond".

Kommunedirektøren har lagt til grunn en premieavviksinntekt på 15 mill årlig i planperioden, og budsjettert med at hele denne vil avsettes til disposisjonsfond ved årsslutt for å opprettholde full dekning for den fremtidige forpliktelsen de neste 7 årene. Gjennom dette gjør kommune-direktøren økonomiplanen nøytral for denne konstruerte inntekten, og bidrar til at ikke kommunen finansierer sin drift med disse midlene.

Med fremlagt økonomiplan, forutsatt at budsjettrammene for 2025 holdes, vil kommunedirektøren opprettholde et disposisjonsfond som tilfredsstiller målindikatoren på ca 8-10% av samlede driftsinntekter samt 100% dekning av det akkumulerte premieavviket.

Felles avsetninger til lønn og pensjon utgjør Kommunedirektøren andre "fellesområde".

Postene som inngår i dette fellesområdet blir hensyntatt ute sammen med driftssektorene, og ikke sammen med de øvrige postene i Bevilgningsoversikt drift A. Her avsetter kommunedirektøren utgifter som skal overføres driftssektorene etter hvert som utgiftene påløper gjennom året. Disse overføringene gjøres som regel via Tertialrapporteringen.

Oversikten nedenfor viser hvilke avsetninger som gjøres gjennom planperioden på området.

50300 Avsettning lønn og pensjon	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Lønnsoppgjør neste år	8 500 000	9 500 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000
Lønn lærlinger - trekkpliktig	3 115 000	3 277 000	3 425 000	3 425 000	3 425 000	3 425 000
Premieavvik - pensjon	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000
Amort. premieavvik KLP	13 726 000	16 784 000	17 815 000	19 194 000	20 727 000	20 010 000
Sum lønn og sosiale kostander	**10 341 000**	**14 561 000**	**15 240 000**	**16 619 000**	**18 152 000**	**17 435 000**
Aktuarkostnader KLP/SPK	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Kjøp som erstatter tj.prod	**30 000**	**30 000**	**30 000**	**30 000**	**30 000**	**30 000**
Mva.kompensasjon	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Avsetninger tiltak HP/ØP felles	1 250 000	1 500 000	500 000	750 000	500 000	750 000
Overføringsutgifter	**1 255 000**	**1 505 000**	**505 000**	**755 000**	**505 000**	**755 000**
Mva.kompensasjon (innt)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Sum netto avsetninger lønn og pensjon	**11 621 000**	**16 091 000**	**15 770 000**	**17 399 000**	**18 682 000**	**18 215 000**

Avsetningene er krevende å vurdere såpass lang tid i forkant av driftsåret. For økonomiplanen 2026-29 har kommunedirektøren redusert avsetning til lønnsoppgjøret til 9 mill basert på årets oppgjør, og signaler om forventet lønnsvekst i 2026, samt lagt på forventet lønnsvekst på lærlingkompensasjonen.

Inntekter fra premieavvik pensjon for de neste 4 årene er lagt på 15 mill årlig, mens amortiseringskostnadene på tidligere års premieavvik er basert på framskrivning av påløpte forpliktelser ved utgangen av 2024 og budsjettert premieavviksinntekt for 2025-28.

Postene som inngår i avsetninger for sentrale tiltak fra HP/ØP på dette området er følgende:

50300 Avsettning lønn og pensjon	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Felles avsetninger HP/ØP						
Arbeidsmiljøtiltak	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Omstilling og fornying	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Utgifter til valg	0	250 000	0	250 000	0	250 000
Tilskudd Risør By AS	750 000	750 000	0	0	0	0
Sum felles avsetninger		1 500 000	500 000	750 000	500 000	750 000

Den mest vesentlige endringen i avsetningen fra tiltak i HP/ØP er omleggingen av samhandlingen mellom Risør kommune og Risør By AS hvor det årlige aksjonærbidraget kuttes, og kommunedirektøren stiller ressurser gjennom årsverkskapasitet til disposisjon for selskapet fra 2026.

4.2.2 Bærekraft-25, tiltak til handlingsprogram

I fjorårets økonomiplan og handlingsprogramarbeid var prosjektet Bærekraft-et viktig grunnlag for den vedtatte planen kommunedirektøren nå jobber mot. Kommunedirektøren tok i planen for 2025-28 i bruk de fleste verktøyene som ble lagt i verktøykassen og har jobbet med implentering av disse gjennom 2025, og har innarbeidet prosjektet inn i den daglige driften av kommunen.

Tiltakene som ble vedtatt var som følger.

Tiltaksliste prosjekt Bærekraft 2025		2 025	2 026	2 027	2 028	2 029	2 030
Tiltak nr.	Tiltaksnavn	Drift	Drift	Drift	Drift	Drift	Drift
100-1	Annonsering politiske møter	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
100-2	Strømming av politiske møter	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
100-3	Multimaskiner sektor interne tjenester	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
100-4	Kirkelig fellesråd	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
200-1	Ny teknologi , renhold	0	-600 000	-1 200 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
200-2	Oppsigelse av avtale med Lisand AS vedrørende Arbeidsparken	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
200-5	Reduksjon av dagbemanning ved brannstasjonen	-615 000	-1 230 000	-1 230 000	-1 230 000	-1 230 000	-1 230 000
200-6	Fordeling av strømforbruk på den enkelte enhet	-250 000	-300 000	-400 000	-500 000	-500 000	-500 000
300-1	Digitalisering og velferdsteknologi	-500 000	-500 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000
300-2	Oppgaveforskyvning - Tørn	-800 000	-800 000	-1 200 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
300-4	Samlokalisering av legesenter	0	-900 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
400-1	Ressursfordelingsmodell skole	-400 000	-4 000 000	-5 300 000	-8 500 000	-8 500 000	-10 800 000
400-2	Kutte løpende opptak barnehage	-1 500 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000
	Sum tiltak som påvirker budsjettrammene	**-4 755 000**	**-13 220 000**	**-16 220 000**	**-20 520 000**	**-20 520 000**	**-22 820 000**

- Tiltakene for Interne tjenester (grønn) er alle iverksatt og utført.
- Tiltakene for Samfunnsutvikling (rosa) er i stor grad iverksatt og utført, men tiltaket rundt dagkassernering av brannstasjonen får en noe forsinket effekt som følge av at beslutningene tas i Kommunedirektørutvalget i Østre Agder og er besluttet gjennomført med 50% effekt i 2026 og 100% effekt i 2027.
- Tiltakene for Helse & Omsorg (blå) er implementert i drift i 2025 med både digitaliseringen/velferdsteknologi og TØRN er svært vanskelige å måle effekten av. Det samordnede legesenteret i Kragsgate 48 har oppstart i september 2025 og ventes å gi effekt i 2026 og videre.
- Tiltakene for Oppvekst (gult), som var forespeilet størst effekt i planen (15 mill) har ikke vist seg å gi så rask effekt som lagt til grunn. Tiltaket for barnehager ventes å gi en gradvis effekt frem mot 2029 i anslått størrelse, men ikke allerede i 2026. Tiltaket med rammebrev grunnskoler er også iverksatt, men vil ikke gi ventet effekt (10,8 mill) ila perioden. Modellen har vært svært positiv ifht å etablere objektivt rettferdige budsjetter for den enkelte skole, men effekten av utviklingen i elevtall i perioden er umulig å hente ut med dagens bemanningsnormer og skolestruktur.

Prosjekt Bærekraft-25 er avviklet som prosjekt, men er i høyeste grad videreført inn i den daglige driften i sektorene hvor det jobbes kontinuerlig med implementering og gjennomføring av tiltakene.

I tillegg til de pågående tiltakene fra Bærekraft-25 har kommunedirektøren fremmet nye tiltak som er innarbeidet i kommunedirektørens budsjettforslag, samt latt noen tiltak fra prosjektet forbli ubenyttet også i denne omgang.

Oversikt over tiltakene kan vises som følger, hvor tiltakene merket grønt er tatt med, mens øvrige tiltak ikke er hensyntatt.

Tiltaksliste økonomiplan		2 026	2 027	2 028	2 029
Tiltak nr.	Tiltaksnavn	Drift	Drift	Drift	Drift
100-6	Økning i tilskudd til 17 mai komitte	30 000	30 000	30 000	30 000
100-7	Tilskudd til veldedige organisasjoner	50 000	50 000	50 000	50 000
200-3	Redusere driftstilskudd til MF Øisang	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
200-4	Kutt i diverse ikke-lovpålagte tilskudd	-3 750 000	-3 750 000	-3 750 000	-3 750 000
200-7	Vurdering av kulturskolesamarbeidet	0	0	0	0
200-8	Tre inn i NAV Øst i Agder	0	0	0	0
200-9	Omorganisering Næringssjef/Risør By AS	200 000	200 000	200 000	200 000
200-10	Flykting i arbeid	0	0	0	0
200-11	Organisering kulturenheten	-1 055 000	-1 055 000	-1 055 000	-1 055 000
300-5	Serviceverter fra Lisand	0	0	0	0
400-3	Etablering av "stjernegrupper" i Grunnskolen	0	0	0	0
500-2	Organisatoriske tiltak knyttet til administrasjonen	0	0	0	0
500-3	Reduksjon sykefravær	0	0	0	0
500-4	Eiendomsskatt Alt 1	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000
500-4	Eiendomsskatt Alt 2	1 750 000	-2 300 000	-2 300 000	-2 300 000
500-4	Eiendomsskatt Alt 3	1 750 000	-2 284 000	-2 855 000	-3 426 000
500-4	Eiendomsskatt Alt 4	1 750 000	-3 264 000	-4 080 000	-4 896 000
500-4	Eiendomsskatt Taksering	1 750 000	0	0	0
500-5	Kvalitetsheving av Matrikkel	0	0	0	0
500-6	Erstatte leasingbiler med kjøp	0	0	0	0
500-7	Bemanningskontroll og trafikklys	0	0	0	0
500-8	Investeringsstopp	0	0	0	0
500-9	Fra utenforskap til kompetanseløp	0	0	0	0
500-10	Nedbemanning	0	0	0	0
500-11	Omorganisering Næringssjef/Risør By AS	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
	Forventet effekt av ny tiltak 2026-29	**-1 525 000**	**-1 525 000**	**-1 525 000**	**-1 525 000**

Tiltakene er nærmere beskrevet i vedlegg til dokumentet og omtalt under beskrivelsene av hver sektor.

4.2.3 Fordeling av driftsrammer til sektorene

Sektorenes rammer for økonomiplanen 2026-29 tar utgangspunkt i opprinnelig budsjett for 2025 oppjustert for pris og lønnsvekst for å løfte rammene opp til 2026 nivå. Det er anslått en deflator på 3,5%, oppbygd av en lønnsvekst på 3,7% og en prisvekst på 3,3%. Kommunedirektøren har følgelig oppjustert alle lønnskostnader med 3,7% og øvrige driftsutgifter med 3,3%. Driftsinntektene oppjusteres med deflatoren 3,5% der annet ikke er relevant.

Før sektorrammene oppjusteres fra 2025 til 2026 med forventet pris og lønnsvekst korrigerer kommunedirektøren rammene for vedtatte tiltak fra handlingsprogram og økonomiplan 2025-28 og kjente rammejusteringer mellom sektorene. Rammene fra 2025 justeres dermed opp eller ned som følge av disse.

Samlet skulle vedtatte tiltak fra HP/ØP 2025-28 redusert rammene med ca 8,46 mill fra 2025 til 2026 med følgende tiltak med økonomisk effekt:

- Samfunnsutvikling 0,60 mill ny teknologi renhold
- Samfunnsutvikling 0,66 mill dagkassernering brann

- Helse & Omsorg 0,90 mill samlokalisering leger
- Oppvekst 3,60 mill rammebrev grunnskoler
- Oppvekst 2,70 mill opptak barnehager

Videre gjør kommunaldirektøren noen endringer i organisasjonen som medfører til at sektorrammene må korrigeres fra 2025-2026. De vesentlige endringene omhandler:

- Flytting av Helsestasjonen fra Helse & omsorg til Oppvekst 8,21 mill
- Flytting av Barnevernet (BiØ) fra Helse & omsorg til Oppvekst 19,30 mill
- Flytting av Integreringstilskudd flykning fra Samfunnsutvikling til Fellesområdet 44,50 mill

Deflatorjustering av sektorrammene fra 2025-26 gir en beregnet kostnadseffekt på ca 18,8 mill som ble tillagt sektorene og må dekkes innenfor handlingsrommet fra fellesområdene gjennom en deflatorjustering av skatt og rammetilskudd. Teoretisk sett vil framskrivningen av rammer og finansieringen gi et handlingsrom på ca 8,67 mill på den samlede driftsrammene før konsekvensjusteringen av budsjettene påstartes. Prosessen vises i tabellen nedenfor.

Sektor	Regnskap 2024	Oppr. Budsjett 2025	HP/ØP tiltak 2025-28	Ramme-endringer	Deflator 3,5% (RNB-25)	Rammebehov 2026
Interne Tjenester	39 293 000	38 923 000	0	0	1 337 529	40 260 529
Samfunnsutvikling	63 879 000	55 783 000	-1 265 000	44 500 000	1 811 306	100 829 306
Helse og omsorg	269 063 000	276 535 000	-900 000	-27 511 000	9 109 700	257 233 700
Oppvekst	161 912 000	161 520 000	-6 300 000	27 511 000	6 562 461	189 293 461
Felles inntekter og utgifter	-534 148 000	-532 762 000	0	-44 500 000	-19 027 540	-596 289 540
Sum balanse	0	0	-8 465 000	0	-206 544	-8 672 544

Basert på rammebehovet for 2026 og vedtatte tiltak fra HP/ØP 2025-28 vil da sektorammene for 2026-29 bli som følger.

				Økonomiplanperiode 2027-29				
Sektor	Regnskap 2024	Oppr. Budsjett 2025	Rammebehov 2026	HP/ØP tiltak 2027	2027	HP/ØP tiltak 2028	2028	2029
Interne Tjenester	39 293 000	38 923 000	40 260 529	0	40 261 000	0	40 261 000	40 261 000
Samfunnsutvikling	63 879 000	55 783 000	100 829 306	-700 000	100 129 000	-700 000	99 429 000	99 429 000
Helse og omsorg	269 063 000	276 535 000	257 233 700	-1 000 000	256 234 000	-400 000	255 834 000	255 834 000
Oppvekst	161 912 000	161 520 000	189 293 461	-1 300 000	187 993 000	-3 200 000	184 793 000	184 793 000
Felles inntekter og utgifter	-534 148 000	-532 762 000	-596 289 540	0	0	0	0	0
Sum balanse	0	0	-8 672 544	-3 000 000	584 616 000	-4 300 000	580 317 000	580 317 000

Sektorene, og alle driftsenhetene, har gjennom våren og sommeren jobbet med konsekvensjustering av dine driftsbudsjetter for å få etablert et så korrekt og realistisk budsjett for 2026 som mulig. Alle enheter har gjennomgått sine detaljbudsjetter og justert både lønnskostnader, driftskostnader og driftsinntekter med utgangspunkt i regnskap 2024, budsjett 2025, regnskap hittil i år, og vurderinger rundt hvordan driften vil bli inn i budsjettåret 2026.

Den kommunale virksomheten kan være svært uforutsigbar, og følgelig er forutsetningene som legges til grunn ved konsekvensjusteringen avgjørende. De siste driftsårene har vært

svært krevende for Kommunenorge, og også for Risør kommune, med økt press på tjenestene og underfinansiering av kommunene over tid. Budsjettstatus hittil i 2025 viser at det fremdeles er svært krevende å holde seg innenfor budsjettrammene innen enkelte tjenester, og da blir konsekvensjusteringen også utfordrende å angripe i mangel på stabil drift og korrekt budsjettnivå.

Sektorene og driftsenhetene har jobbet med justering av budsjettene til korrekt/nødvendig driftsnivå og samtidig forsøkt å innarbeide de vedtatte tiltakene fra HP/ØP 2025-28 inn i driften. Dette er ikke en enkelt øvelse da forventet effekt fra tiltaket ikke alltid er oppnåelig som følge av endringer i forutsetningene eller øvrig drift.

Etter de første rundene med konsekvensjusteringer ble det konstatert at det ikke var tilstrekkelig virkemidler for å balansere budsjettene, og kommunedirektøren måtte jobbe med ytterligere tiltak og kutt for å legge et budsjett og en økonomiplan i balanse for perioden 2026-29.

Rammene som legges til grunn for kommende økonomiplanperiode 2026-2029 foreslås som følger.

Sektor	Budsjett 2025	Rammebehov 2026	Budsjett 2026	Økonomiplan 2027	2028	2029
Interne Tjenester	38 923 000	40 260 529	40 183 000	40 183 000	40 183 000	40 183 000
Samfunnsutvikling	55 783 000	100 829 306	94 912 000	90 636 000	87 136 000	86 209 000
Helse og omsorg	276 535 000	257 233 700	257 442 000	255 682 000	255 682 000	255 682 000
Oppvekst	161 520 000	189 293 461	200 942 000	198 702 000	197 154 000	194 615 000
Felles inntekter og utgifter	-532 762 000	-596 289 540	-593 479 000	-585 203 000	-580 155 000	-576 689 000
Sum balanse	0	-8 672 544	0	0	0	0

Sektorrammene over vises også gjennom den obligatoriske hovedoversikten Bevilgings-oversikt drift §5,4 2 ledd.

Tallene i oversikten nedenfor avviker noe fra kommunedirektørens sektorrammer, og spesielt innenfor sektor for samfunnsutvikling. Dette skyldes i hovedsak finanstransaksjoner innen VAR området som ikke tas med i denne oversikten.

Bev.oversikt drift §5,4 andre ledd	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Risør kommune						
Driftsinntekter	-174 426 573	-142 974 079	-158 734 000	-158 734 000	-158 734 000	-156 214 000
Driftsutgifter	755 076 107	731 044 489	763 088 000	755 976 000	750 829 000	744 354 000
Netto	580 649 534	588 070 410	604 354 000	597 242 000	592 095 000	588 140 000
Sektor Interne tjenester						
Driftsinntekter	-2 780 327	-2 289 000	-2 074 000	-2 074 000	-2 074 000	-2 074 000
Driftsutgifter	41 178 789	41 652 173	42 947 000	42 947 000	42 947 000	42 947 000
Netto	38 398 462	39 363 173	40 873 000	40 873 000	40 873 000	40 873 000
Sektor Samfunnsutvikling						
Driftsinntekter	-82 317 373	-77 041 000	-82 841 000	-82 841 000	-82 841 000	-82 841 000
Driftsutgifter	184 593 781	164 709 990	164 331 000	160 055 000	156 555 000	155 628 000
Netto	102 276 408	87 668 990	81 490 000	77 214 000	73 714 000	72 787 000
Sektor Helse og omsorg						
Driftsinntekter	-56 563 609	-36 682 000	-44 671 000	-44 671 000	-44 671 000	-44 671 000
Driftsutgifter	329 338 403	314 627 145	303 398 000	301 638 000	301 638 000	301 638 000
Netto	272 774 794	277 945 145	258 727 000	256 967 000	256 967 000	256 967 000
Sektor Oppvekst						
Driftsinntekter	-32 709 019	-26 957 079	-29 143 000	-29 143 000	-29 143 000	-26 623 000
Driftsutgifter	203 025 302	193 794 181	235 835 000	233 195 000	230 287 000	225 228 000
Netto	170 316 283	166 837 102	206 692 000	204 052 000	201 144 000	198 605 000
Felles inntekter, utgifter og avsetning						
Driftsinntekter	-56 245	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Driftsutgifter	-3 060 168	16 261 000	16 577 000	18 141 000	19 402 000	18 913 000
Netto	-3 116 413	16 256 000	16 572 000	18 136 000	19 397 000	18 908 000
Netto driftsrammer sektorene	**580 649 534**	**588 070 410**	**604 354 000**	**597 242 000**	**592 095 000**	**588 140 000**

4.3 Oppsummering handlingsprogram og økonomiplan

Foreslått forslag til handlingsprogram og økonomiplan for 2026-29 fremstår som en krevende og nøkternt plan. Organisasjonen vil fremdeles jobbe med håndtering av tidligere vedtak fra Bærekraft-25 i årene som kommer for å oppnå målene, og samtidig ha et kontinuerlig fokus på effektivisering og omstilling av tjenestene som leveres til våre innbyggere og gjester. Kommunedirektøren mener fremlagt plan er realistisk, og er optimistisk til at organisasjonen sammen kan klare å styre skuta mot de fastsatte målene.

Driftssektorene jobber for å trimme organisasjonen uten at det skal gå vesentlig ut over de kommunale tjenestene som sektorene leverer hver dag, hele året. Dette arbeidet må være en kontinuerlig prosess som har høyt fokus gjennom hele planperioden, og vil kreve tett budsjettoppfølging og virksomhetsstyring fra ledere i alle ledd i organisasjonen.

Kommunens situasjon inn i budsjettperioden er preget av en anstrengt økonomi, en organisasjon med for høyt sykefravær, og et forventningspress fra samfunnet på hvilke tjenester kommunen skal levere ut. Kommunedirektørens forslag til handlingsprogram og økonomiplan skal sikre fortsatt gode tjenester til innbyggere og gjester til kommunen, og samtidig håndtere de løpende utfordringene en kommunal organisasjonen møter i hverdagen. Kommunedirektøren legger til grunn at dette skal være oppnåelig i fremlagt plan, hvor det samtidig søkes å skape et handlingsrom i økonomien som gir oss grunnlag til å foreta nye viktige investeringer for fremtiden.

Kommunens totalbudsjett kan oppsummeres i den obligatoriske hovedoversikten Økonomisk oversikt drift § 5-6 for økonomiplanperioden 2026-29

Økonomisk oversikt drift - § 5-6	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Rammetilskudd	-293 843 700	-317 245 000	-334 224 000	-334 224 000	-334 224 000	-334 224 000
Inntekts- og formuesskatt	-213 917 392	-226 399 000	-239 145 000	-239 145 000	-239 145 000	-239 145 000
Eiendomsskatt	-30 732 497	-31 500 000	-33 100 000	-34 000 000	-34 900 000	-35 800 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-70 749 143	-55 017 000	-48 305 000	-40 797 000	-35 022 000	-32 117 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-82 523 052	-47 882 059	-57 396 000	-57 396 000	-57 396 000	-54 876 000
Brukerbetalinger	-18 507 013	-17 440 020	-17 543 000	-17 543 000	-17 543 000	-17 543 000
Salgs- og leieinntekter	-73 396 508	-77 652 000	-83 795 000	-83 795 000	-83 795 000	-83 795 000
SUM DRIFTSINNTEKTER	-783 669 305	-773 135 079	-813 508 000	-806 900 000	-802 025 000	-797 500 000
Lønnsutgifter	412 656 205	405 171 502	421 320 000	416 155 000	411 787 000	407 713 000
Sosiale utgifter	89 764 855	107 965 849	115 111 000	115 581 000	116 825 000	115 888 000
Kjøp av varer og tjenester	210 899 181	187 833 135	195 279 000	192 464 000	190 816 000	188 907 000
Overføringer og tilskudd til andre	41 755 866	30 074 003	31 378 000	31 776 000	31 401 000	31 846 000
Avskrivninger	37 560 054	37 891 000	38 711 000	38 901 000	38 694 000	38 223 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	792 636 161	768 935 489	801 799 000	794 877 000	789 523 000	782 577 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	**8 966 856**	**-4 199 590**	**-11 709 000**	**-12 023 000**	**-12 502 000**	**-14 923 000**
Renteinntekter	-17 700 081	-13 773 000	-17 719 000	-17 627 000	-17 581 000	-17 557 000
Utbytter	-21 971 733	-18 950 000	-8 825 000	-9 707 000	-10 580 000	-10 580 000
Renteutgifter	41 997 498	36 720 000	41 714 000	41 669 000	41 006 000	40 363 000
Avdrag på lån	28 896 690	29 707 000	31 462 000	31 100 000	30 517 000	30 000 000
NETTO FINANSUTGIFTER	**31 222 374**	**33 704 000**	**46 632 000**	**45 435 000**	**43 362 000**	**42 226 000**
Motpost avskrivninger	-37 560 053	-37 891 000	-38 711 000	-38 901 000	-38 694 000	-38 223 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	**2 629 177**	**-8 386 590**	**-3 788 000**	**-5 489 000**	**-7 834 000**	**-10 920 000**
NDR i % av driftsinntekter	*-0,34 %*	*1,08 %*	*0,47 %*	*0,68 %*	*0,98 %*	*1,37 %*
Avsetninger til bundne driftsfond	23 521 613	19 546 349	21 832 000	21 711 000	21 824 000	22 072 000
Bruk av bundne driftsfond	-20 037 145	-19 278 233	-20 434 000	-20 555 000	-20 442 000	-20 195 000
Avsetninger til disposisjonsfond	12 542 878	24 902 474	20 205 000	23 527 000	27 179 000	29 053 000
Bruk av disposisjonsfond	-18 656 481	-16 784 000	-17 815 000	-19 194 000	-20 727 000	-20 010 000
SUM DISPONERING/DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	**-2 629 135**	**8 386 590**	**3 788 000**	**5 489 000**	**7 834 000**	**10 920 000**

Oversikten viser at de samlede **driftsinntektene** er ventet å øke med ca 40,4 mill (5,22%) fra opprinnelig budsjett 2025 til 2026, og deretter synke gradvis utover planperioden hovedsakelig som følge av færre flyktninger i planperioden og reduksjon i integreringstilskuddet. Kommunedirektøren tilstreber å holde betalingssatser og kommunale avgifter på et lavt, men forsvarlig, nivå og justerer i hovedsak disse med forventet pris og lønnsvekst. Kommunale gebyrer for vann og avløp økes med ca 5% inn i 2026 for å dekke økte kostnader innen selvkosttjenestene og bygge opp forsvarlige selvkostfond fremover. Fra 2026 ser kommunedirektøren at veksten fremover vil kunne legges på pris- og lønnsvekstnivå igjen, men tar forbehold om hvilke store tiltak som eventuelt vil kunne komme når Hovedplan for Vann og Avløp er revidert.

De ordinære **driftskostnadene** ventes å øke med ca 32,9 mill (4,27%) fra opprinnelig budsjett 2025 til 2026, men vil reduseres gradvis gjennom planperioden som effekt av kommunedirektøren forslag til kostnadsreduserende tiltak i handlingsplanen. 70% av kostnadsveksten skyldes økning i lønn og sosiale kostnader og begrunnes med at sektorene har konsekvensjustert sine budsjetter med lønnsveksten, og bemanningen til reelt driftsnivå for å unngå å ta med seg dagens utfordringer inn i 2026. Veksten i lønnskostnader inn i 2026 tilsvarer ca 4%, mens sosiale kostnader øker med ca 6,6% hovedsakelig som følge av pensjon. Videre utover planperioden reduseres lønnskostnadene som følge av forventet aktivitetsendringer og tjenestebehov innen enkelte tjenesteområder.

Kommunedirektøren har fokus på å holde igjen stillinger ved naturlig avgang for å unngå nedbemanningsprosesser. Bemannningsutviklingen viser at det budsjetteres med 531,75 faste årsverk i 2026, et samlet nedtrekk på 0,6 faste årsverk i organisasjon fra opprinnelig

budsjett 2025.

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2022	Årsverk Budsjett 2023	Årsverk Budsjett 2024	Årsverk Budsjett 2025	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26
10 Risør	**49 787**	**50 805**	**52 236**	**53 233**	53 175	-58
100 Sektor kommunedirektør og stab	1 632	1 729	1 640	1 593	1 580	-13
200 Sektor samfunnsutvikling	7 431	8 299	8 227	7 702	7 170	-532
300 Sektor helse og omsorg	24 239	24 912	25 702	27 159	27 003	-156
400 Sektor oppvekst	16 485	15 865	16 667	16 779	17 422	643

De øvrige driftskostnadene øker med ca 8,75 mill som tilsvarer en økning på ca 4% etter konsekvensjusteringene i budsjettprosessen og skal fange opp prisvekst og aktivitetsendringer. Kostnadene reduseres gradvis utover planperioden etter hvert som iverksatte tiltak gir effekt, og forventede aktivitetsendringer og tjenestebehov endres. De mest vesentlige endringene i sektorenes driftsbudsjetter redegjøres for nærmere under beskrivelsen av hver sektor i kap.5.

Brutto driftsresultat viser at kommunens driftskostnader dekkes av de løpende inntektene i budsjettet for 2026, med et positivt avvik på ca 11,7 mill. Fremlagt plan viser at brutto driftsresultat vil holdes stabilt og økte utover planperioden etter hvert som effektene av tiltak og aktivitetsendringer gir effekt. Et positivt driftsresultat viser et tegn på sunn driftsøkonomi hvor løpende utgifter finansieres av løpende inntekter, og at det er midler til også å dekke hele/deler av kommunens netto finansutgifter.

Netto finansutgifter økes med ca 12,9 mill fra budsjett 2025 til 2026, hovedsakelig som følge av reduserte utbytteinntekter fra Å-Energi på 10,1 mill etter flere år med ekstraordinært høye utbytter. Netto rente- og avdragskostnader øker med ca 2,8 mill inn i 2026, men vil reduseres med ca 2,6 mill mot slutten av perioden som følge av en nøktern investeringsplan og forventet renteutviklingen i perioden. Det er en betydelig usikkerhet knyttet til både utbytteinntektene og netto rentekostnad som følge av usikkerheten i energi- og finansmarkedene.

Netto driftsresultat gir uttrykk for kommunens evne til å finansiere sine løpende driftsutgifter med løpende driftsinntekter, og i tillegg til å dekke opp for kommunens kapitalkostnader som følge av investeringer som er lånefinansiert opp gjennom årene. Kommunedirektørens fremlagte økonomiplan legges med positive netto driftsresultater gjennom hele planperioden, og vil gi kommunen et tiltrengt handlingsrom for å møte eventuelle uforutsette utfordringer på vei mot målet om kommunal økonomisk bærekraft.

Kommunedirektøren tilstreber å ikke bruke av disposisjonsfondet til å dekke kostnader som bør dekkes av løpende driftsinntekter, og legger derfor frem en økonomiplan uten en slik finansiering. Det vil si at all budsjettert bruk og avsetninger til og fra disposisjonsfond i planperioden er koblet til permieavvikelementer. Økonomiplanen legger også opp til å avsette alle mindreforbruk gjennom budsjettårene til disposisjonsfond for å videreføre "premieavviknøytral" drift fremover, og bygge disposisjonsfondet opp til en reell buffer for fremtiden.

Utvikling måltall i økonomiplanperioden	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Netto driftsresultat i % av samlede inntekter (mål 1,75%)	-0,34 %	1,08 %	0,47 %	0,68 %	0,98 %	1,37 %
Lånegjeld i % av samlede inntekter (mål 75-85%)	85,67 %	9,36 %	87,66 %	86,21 %	84,80 %	82,63 %
Netto finansutgifter i % av samlede driftsinntekter (mål 3%)	3,98 %	4,36 %	5,73 %	5,63 %	5,41 %	5,29 %
Disposisjonsfond i % av samlede inntekter (mål 8-10%)	8,38 %	9,39 %	8,87 %	8,97 %	9,13 %	9,68 %
Disposisjonsfond i % av akkumlert premieavvik (mål 100%)	81,39 %	91,69 %	94,52 %	100,24 %	110,03 %	125,55 %

Alle de vedtatte **måltallene** vil ha positiv utvikling i planperioden. Resultatene fordrer at de forutsetninger som er lagt til grunn oppnås og at kommunedirektøren klarer å holde de foreslåtte økonomiske rammene. I så fall vil planen danne grunnlag for et handlingsrom i økonomien i enden av planperioden som vil bidra til at den nødvendige investeringen i ny ungdomsskole blir realisert.

5 Budsjett 2026

5.1 Innledning

Kommunelovens §14-1 viser til 3 grunnleggende krav til økonomiforvaltning i kommunene.

- Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid (generasjonsprinsippet)
- Kommuner skal utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnet eller regionens utvikling
- Kommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Ihht Kommunelovens §§ 14-2 til 5 skal kommunestyret innen utgangen av året vedta et bindende budsjett for det kommende kalenderår. Kommunestyrets budsjett er bindende for de underordnede organ. Budsjettet skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel, settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig.
Kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026 er laget med utgangspunkt i følgende grunnlag.

- Prop.102 S - Kommuneproposisjonen 2026
- Vedtatt Handlingsprogram og økonomiplan 2025-28
- Foreslått Handlingsprogram og økonomiplan 2026-29
- Vedtatt opprinnelig budsjett 2025
- Øvrige vedtak som medfører økonomisk konsekvens for budsjett 2026

Kommunedirektøren har videreført de 3 hovedfokusområdene fra tidligere i arbeidet med årets budsjett;

- Sikre fortsatt gode kommunale tjenester
- Klima og Miljø
- Attraktivitet for unge mennesker og barnefamilier

Gitt de forutsetninger budsjettforslaget bygger på, fremmer kommunedirektøren et budsjett for 2026 i balanse og i tråd med Kommuneplanens mål "sammen for et levende og bærekraftig samfunn".

5.2 Bemanning/arbeidsgiverpolitikk

Bemanningsutfordringer
Nesten halvparten (47 %) av kommunens 600 fast ansatte medarbeidere er 50 år og eldre. Mer enn hver sjuende (15 %) av de faste medarbeiderne er 60 år og eldre. Dette skaper et behov for fornying og medfører at det blir viktig både å rekruttere og å beholde medarbeidere i årene framover.

Muligheten til å praktisere lavere aldersgrense enn 72 år er fjernet med virkning fra 1. januar 2026. Det betyr at ingen kan sies opp med alder som begrunnelse før denne alderen (men de kan jobbe lenger). Samtidig har hver tredje av kommunens faste medarbeidere særaldersgrense på 65 år, og en stor del av disse kan velge å gå av med førtidspensjon når de fyller 62 år. Dermed er det i utgangspunktet et «usikkerhetsspenn» på inntil i hvert fall ti år for når den enkelte vil velge å pensjonere seg. Det vanskeliggjør

bemanningsplanleggingen.

Den demografiske utviklingen innebærer en betydelig vekst i antall eldre de neste tiårene. Det utgjør en vesentlig utfordring for kommunens tjenesteproduksjon. Særlig gjelder det antall eldre over 80 år som vil dobles i løpet av de kommende 25 årene. Samtidig er det ventet en liten nedgang i antall barn i barnehage- og skolealder.

Det er stort sett kommunens ansatte som står for tjenesteproduksjonen, og endringer i tjenestebehovet vil få konsekvenser for bemanningsbehov og –sammensetning framover. Kommunedirektøren har etablert et omplasseringsutvalg for å kunne foreta endringer på tvers av sektorer og enheter så smidig som mulig.

Det er allerede i dag vanskelig å rekruttere nok medarbeidere innenfor enkelte yrkesgrupper, og det vil bli enda mer krevende i framtiden når den yrkesaktive andelen av befolkningen går ned. Dette forsterker behovet for å beholde kommunens medarbeidere lengst mulig, og her vil ny pensjonsordning som gjelder for de som er født i 1963 og senere være en viktig motivasjonsfaktor. Får vi medarbeiderne til å bli værende i jobb lenge, blir det viktig å sette dem i stand til å løse også morgendagens oppgaver og utfordringer. Det betyr at kompetanseutvikling og livslang læring blir viktige personalpolitiske virkemidler i årene framover.

Selv om vi tar aldri så godt vare på de medarbeiderne vi allerede har, ser vi altså likevel at rundt halvparten av kommunens medarbeidere vil bli pensjonister i løpet av de to neste tiårene. Skal vi greie å erstatte disse medarbeiderne, må vi gjøre oss attraktive både som bostedskommune og som arbeidssted. Vi må kunne tilby gode og moderne arbeidsplasser, ikke bare til én arbeidstaker i den enkelte familie, men til begge de voksne. I tillegg må vi tilby attraktive oppvekstmiljøer for barna deres.

Omstillingsbehov
Det er ikke realistisk at vi greier å løse morgendagens utfordringer med dagens arbeidsformer og organisering. Behovet for arbeidskraft i kommunal sektor vi øke mer enn nasjonen Norge vil være i stand til å dekke. Dette ble blant annet tydeliggjort i den nasjonale helsepersonellkommisjonens rapport som ble lagt fram for et par år siden.

Behovet for nytenking, fleksibilitet og omstilling er derfor stort framover. Vi må ta i bruk ny teknologi og nye måter å løse oppgavene på. Vi må tenke nytt om profesjonsgrenser og oppgavedeling. Dette er riktignok utviklingstrekk som gjelder nasjonalt, så vi står ikke alene i dette arbeidet. Men vi må gjøre vårt, og godt samarbeid med arbeidstaker-organisasjonene vil være vesentlig. Vår endringsvilje og –kompetanse blir helt avgjørende for å mestre utfordringene de kommende tiårene.

Lærlinger
Kommunen har en viktig samfunnsoppgave ved å tilby læreplasser. Lærlingene vil bli enda viktigere i framtiden siden mangelen på arbeidskraft vil øke.

Kommunestyret har vedtatt et mål om at vi skal ha 25 lærlinger i kommunen til enhver tid, men redusert tilgang på aktuelle lærlinger har gjort det vanskelig å oppnå målet. Det er en samfunnsutfordring som det må jobbes med framover, og Risør kommune må ta sin del av ansvaret for å gjøre situasjonen bedre.

Det arbeides med å gjennomgå mål og strategi for kommunens bruk av lærlinger. Dette arbeidet vil omfatte også mer generelt hvordan kommunen kan få flere unge og personer i utenforskap inn i kvalifiseringsløp innen de kommunale tjenestene. Kommunestyret vil bli orientert om dette arbeidet i løpet av 1.tertial 2026.

Mangfold
Vi ønsker å ivareta mangfoldsbegrepet i vid forstand blant kommunens medarbeidere. Det er viktig for å sikre at kommunen har best mulig kontakt med og forståelse for alle kommunens innbyggere og brukere. Det er også viktig for kommunens interne samhandling og tjenesteproduksjon og ikke minst for kommunens behov for nytenking, fleksibilitet og omstilling.

Når det gjelder kjønnsfordeling, er hver femte (21 %) av kommunens faste medarbeidere menn. Det er vanlig at det er betydelig flere kvinner enn menn i norske kommuner, men det er jo like fullt en kjønnsmessig skjevhet. To tredjedeler (65 %) av kommunens ledere er kvinner.

Satsing på heltid
Den gjennomsnittlige ansettelsesprosenten til kommunens faste medarbeidere er 82 % (85 % i fjor). Spennet er fra 76 % i helse og omsorg (78 % i fjor) til 90 % i skole og barnehage (93 % i fjor).

Vi arbeider for å redusere bruk av ufrivillig deltid. Utfordringen er særlig knyttet til helgebelastningene i helse og omsorg, og det er en utfordring som går igjen i norske kommuner. De sentrale partene har arbeidet aktivt for å tilrettelegge for bruk av årsturnuser som innebærer at alt kjent fravær blir planlagt for 12 måneder av gangen. Det arbeides for å gå over til årsturnuser hos oss, og vi er godt i gang med det arbeidet.

Arbeidsmiljøloven gir muligheter for å avtale lokale ordninger som er mer fleksible enn lovens standardbegrensninger. Slike ordninger har vi allerede, og det er mulig å utvide fleksibiliteten. Samtidig må det gjøres forsvarlighetsvurderinger av de ordningene vi innfører, slik at det her er en balansegang som vi løpende må ivareta i tett samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene.

Sykefravær og nærvær
Sykefraværet i kommunal sektor er generelt høyere enn i privat sektor, og sykefraværet i Risør kommune er høyere enn for kommunal sektor generelt. Målet for medarbeidernes gjennomsnittlige totale sykefravær er på 8,7 %, og de tre seneste årene har det vært på 11,1 %. Nærmere bestemt var det 11,1 %, 11,0 % og 11,0 % for periodene fra september og ut august i henholdsvis 2022/-23, 2023/-24 og 2024/-25.

Det totale sykefraværet i kommunens sektorer for hele perioden (og for de tre 12-månedersperiodene i samme rekkefølge som ovenfor) har vært slik:

- Helse og omsorg (mål 10,0 %): 12,8 % (13,3 %, 12,8 % og 12,3 %)
- Oppvekst (mål 8,1 %): 10,4 % (10,6 %, 10,9 % og 9,6 %)
- Samfunnsutvikling (mål 6,5 %): 8,4 % (7,2 %, 6,5 % og 11,5 %)
- Interne tjenester (mål 4,5 %): 5,3 % (3,7 %, 7,7 % og 4,4 %)

Korttidsfraværet innenfor arbeidsgiverperiodens 16 kalenderdager har vært på rundt en tiendedel (9,8 %) av det samlede sykefraværet, så det er langtidssykefraværet som er dominerende. Korttidsfraværet har variert mellom sektorene i treårs-perioden, fra 7,6 % av det samlede sykefraværet i Sektor helse og omsorg til 25,5 % av det totale sykefraværet i Sektor interne tjenester.

Kartlegging gjennom sykefraværsprosjektet i Risør kommune viste at de aller fleste tilfellene av langtidssykefravær ikke hadde sin hovedårsak i forhold på arbeidsplassen. Kommunedirektøren arbeider fortsatt aktivt for å få lavere sykefravær framover, og Agder Arbeidsmiljø IKS vil utgjøre en viktig støtte i dette arbeidet. Kommunen ble medeier i Agder Arbeidsmiljø fra seneste årsskifte (1. januar 2025), og det er dermed de som nå er kommunens bedriftshelsetjeneste.

Økt nærvær på arbeidsplassen vil ha positiv virkning for den enkelte ansatte, for arbeidsmiljøet, for de kommunale tjenestene og for kommunens økonomi.

Kompetanseutvikling
Kompetanseutvikling og livslang læring blir viktig i årene framover. Den viktigste kompetanseutviklingen skjer gjennom utførelsen av de daglige arbeidsoppgavene der både ledere og medarbeidere skal ha et bevisst forhold til den enkelte medarbeiders utvikling. Kompetansebehov og -utvikling skal være tema i de årlige medarbeider-samtalene.

Kommunen har et eget dataverktøy (Dossier) for å administrere kompetanseutviklingen. Der er vi i ferd med å utnytte mulighetene slik at det blir nyttig i hverdagen til den enkelte medarbeider. Dette verktøyet er koblet sammen med en kursbase for digitale læringsprogrammer i kommunesektoren. Denne kursbasen gjennomgår nå en innholdsmessig og teknisk oppdatering nasjonalt, fra tidligere KS Læring til kommende KS kunnskap. Det vil øke nytten for oss.

5.3 Felles inntekter og utgifter

Hovedoversikten Bevilgningsoversikt drift § 5,4 1 ledd viser kommunens "felles" inntekter og utgifter, og danner grunnlag for rammene som kan tildeles til driftssektorene.

Oversikten viser at kommunen forventer frie inntekter på totalt 654,77 mill i 2026, som er ca 24,6 mill mer enn opprinnelig budsjett 2025, og ca 45,5 mill høyere enn regnskap 2024.

Skatt og rammetilskudd øker med ca 29,7 mill som tilsvarer en vekst på ca 5,4%. Skatt og rammetilskudd er basert på anslagene som ble fremlagt i Kommuneproposisjonen fra mai-juni, og tar ikke inn endringer i de sentrale kriteriedataene som viser hvordan Risør kommunes befolkning er i forhold til resten av landet pr 1/7-25, som igjen har innvirkning på utgiftsutjevningstilskuddet i rammetilskuddet. Det legges til grunn at Risør kommune vil være 8,67% dyrere å drifte enn snittet, som er en reduksjon fra 2025 hvor kostnadsindeksen var 8,75%.

Eiendomsskatteinntekten øker med 1,6 mill som følge foreslått kontorjustering på 10% på

opprinnelig takst på fritidseiendommer fra 2025 til 2026 (ca 0,9 mill) og oppjustering av inntektsgrunnlaget fra 2025 som følge av andre faktorer (ca 0,7 mill).

Reduksjon i andre generelle driftsinntekter på ca 6,7 mill skyldes i hovedsak nedtrekk på integreringstilskuddet som følge av mottak av færre flyktninger i 2025 og foreslått nye i 2026.

"Sum bevilgninger drift, netto" viser at kommunen vil bruke ca 16,3 mill netto mer på driftssektorene i budsjett 2026 enn i opprinnelig budsjett 2025. Veksten ligger i hovedsak i økte lønns- og pensjonskostnader og tilsvarer ca 2,5 mill mindre enn estimert kostnad ved deflatorjustering av 2025 rammene.

Netto finansutgifter øker med ca 12,9 mill fra opprinnelig budsjett 2025, som følge av stor reduksjon i utbytteinntekt fra Å-Energi på ca 10,1 mill, og en økning i netto rente- og avdragskostnader på ca.2,8 mill som følge av kommunens lånegjeld til investeringer.

Bevilgningsoversikt drift § 5,4 1 ledd

Bevilgningsoversikt drift § 5,4 første ledd	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Endring 25-26
Rammetilskudd	-293 843 700	-317 245 000	-334 224 000	-16 979 000
Inntekts- og formuesskatt	-213 917 392	-226 399 000	-239 145 000	-12 746 000
Eiendomsskatt	-30 732 497	-31 500 000	-33 100 000	-1 600 000
Andre generelle driftsinntekter	-70 749 143	-55 017 000	-48 305 000	6 712 000
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	**-609 242 732**	**-630 161 000**	**-654 774 000**	**-24 613 000**
Sum bevilgninger drift, netto	580 649 534	588 070 410	604 354 000	16 283 590
Avskrivinger	37 560 054	37 891 000	38 711 000	820 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	**618 209 588**	**625 961 410**	**643 065 000**	**17 103 590**
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	**8 966 856**	**-4 199 590**	**-11 709 000**	**-7 509 410**
Renteinntekter	-17 700 081	-13 773 000	-17 719 000	-3 946 000
Utbytter	-21 971 733	-18 950 000	-8 825 000	10 125 000
Renteutgifter	41 997 498	36 720 000	41 714 000	4 994 000
Avdrag på lån	28 896 690	29 707 000	31 462 000	1 755 000
NETTO FINANSUTGIFTER	**31 222 374**	**33 704 000**	**46 632 000**	**12 928 000**
Motpost avskrivinger	-37 560 053	-37 891 000	-38 711 000	-820 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	**2 629 177**	**-8 386 590**	**-3 788 000**	**4 598 590**
Avsetninger til bundne driftsfond	23 521 613	19 546 349	21 832 000	2 285 651
Bruk av bundne driftsfond	-20 037 145	-19 278 233	-20 434 000	-1 155 767
Avsetninger til disposisjonsfond	12 542 878	24 902 474	20 205 000	-4 697 474
Bruk av disposisjonsfond	-18 656 481	-16 784 000	-17 815 000	-1 031 000
SUM DISPONERING/ DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	**-2 629 135**	**8 386 590**	**3 788 000**	**-4 598 590**

Bevilgningsoversikt drift § 5,4 1 ledd, viser et positivt netto driftsresultat på ca 3,78 mill i 2026 som indikerer at kommunen skal klare å dekke sine løpende utgifter med løpende inntekter i budsjettåret, som er en grunnleggende forutsetning for en sunn kommune-økonomi. Ihht sentrale måltall bør netto driftsresultat være ca 1,75% av samlede driftsinntekter over tid for å kunne oppnå kommunal økonomisk bærekraft.

5.3.1 Skatt og rammetilskudd

Kommunedirektøren legger i år også frem sitt forslag til handlingsprogram og økonomiplan

tidligere enn de fleste andre for å gi bedre tid til den politiske prosessen. Det innebærer at kommunedirektøren må bruke prognoser fra regjeringens fremlagte Kommuneproposisjon fra før sommeren når inntekter fra skatt og rammetilskudd skal legges til grunn i arbeidet. Det er følgelig en betydelig usikkerhet i disse inntektene, som totalt utgjør ca 70% av kommunens samlede driftsinntekter.

Kommuneproposisjonen for 2026 viste til en forventning om en realvekst i frie inntekter på 4,2-4,9 milliarder til kommunesektoren, hvor kommunene mottar ca 85% av veksten. De anslås en vekst i demografikostnadene på ca 2,9 milliarder, som følgelig skal gi et handlingsrom på ca 1,3- 2 milliarder til kommunesektoren totalt, og dermed 1,1-1,7 milliarder til kommunene. Kommunedirektøren oppfatter anslagene som gode og vurderer at forslaget vil gi kommunen gode rammer for neste års budsjett dersom det ikke skjer vesentlige endringer i forutsetningene frem mot Statsbudsjettet som legges frem medio oktober.

Utviklingen i skatt og rammetilskudd fra regnskap 2024, via Revidert Nasjonalbudsjett (RNB) 2025, til Kommuneproposisjonen for 2026, og endelig forslag fra kommunedirektør for 2026 kan vises som følger.

Skatt og rammetilskudd Budsjett 2026 (tall i hele 1000)	Regnskap 2024	RNB 2025	Komprp 2026	KD forslag 2026
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	204 437	211 351	228 264	228 267
Utgiftsutjevningen	34 062	47 333	50 069	50 069
Overgangsordning - INGAR	-500	-814	-470	-470
Saker særskilt fordeling	4 722	8 251	8 598	8 598
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb	10 125	4 167	4 296	4 296
Ordinært skjønn	600	700	700	700
Koronapandemi - ekstra skjønn fra departementet				
Koronapandemi - tilleggsbevilgn. gjennom innbyggertilskuddet og tabell-C	268			
Stortinget saldering budsjett 2025		1 531		
Tilleggsnummer statsbudsjett (2022 & 2025) og nysaldering 2024	5 344	5 377		
Stortinget opprinnelig saldering budsjett 2018 - 2024	979			
RNB 2018 - 2025 (utenom koronapandemi) m.v.	-231	4 627		
Nysaldering av statsbudsjett 2018 - 2022 (utenom koronapandemi)				
Sum rammetilsk uten inntektsutjevning skatt	**259 805**	**282 522**	**291 457**	**291 460**
Netto inntektsutjevning	34 036	40 706	42 767	42 767
Sum rammetilskudd inklusive inntektsutjevning skatt	**293 841**	**323 228**	**334 224**	**334 227**
Rammetilskudd - endring i %	*10,70*	*9,80*	*3,40*	*3,40*
Skatt på formue og inntekt	**213 917**	**224 978**	**239 145**	**239 145**
Skatteinntekter - endring i %	*-1,30*	*5,17*	*6,30*	*0,00*
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	**507 800**	**548 200**	**573 400**	**573 400**

Oversikten viser at kommunedirektørens forslag til skatt og rammetilskudd for 2025 har en vekst på ca 4,6% fra RNB nivå 2025 som igjen er ca 1% høyere enn anslått deflator for neste år og danner grunnlag for et reelt handlingsrom slik det legges frem.

Innbyggertilskuddet settes som et fast beløp pr innbygger for hele landet. Innbyggertilskuddet er satt til kr.34 176 pr innbygger i 2026, som er en økning på ca 8,6% fra 2025. Innbyggertilskuddet vil dermed utgjøre ca 228,3 mill for Risør kommune.

Innbyggertilskuddet kan bli endret ved fremleggelsen av Statsbudsjettet og ved endring i befolkningen 1/7-25.

Utgiftsutjevningen omfordeler rammetilskuddet fra kommuner som ut fra sin demografi vil være rimeligere enn gjennomsnittskommunen, til kommuner som ut fra sin demografi vil være dyrere enn gjennomsnittskommunen. Risør kommune er beregnet til å være ca 8,67% dyrere å drifte en "normalkommunen" i 2026, og derfor får kommunen overført ca 44,6 mill ekstra i rammetilskudd. I tillegg vil kommunen motta ca 5,4 mill i omfordelingen av midler fra ordningen mellom statlige og private skoler. Totalt har kommunedirektøren lagt til grunn ca 50 mill i utgiftsutjevning i rammetilskuddet for 2026. Endringer i kriteriedata frem mot statsbudsjettet vil påvirke dette tilskuddet.

	HELE LANDET		RISØR			Bruk av folketall 1.7.2025	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts-behovs-indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0 år	0,0024	53 572	40	0,6194	-0,09 %	-70	-470
1-5 år	0,1435	279 750	283	0,8393	-2,31 %	-1 769	-11 881
6-12 år	0,1656	438 027	436	0,8258	-2,89 %	-2 213	-14 861
13-15 år	0,0742	203 959	248	1,0088	0,07 %	50	335
16-22 år	0,0227	463 189	495	0,8866	-0,26 %	-197	-1 326
23-24 år	0,0060	138 264	141	0,8460	-0,09 %	-71	-476
25-66 år	0,1256	3 067 308	3 429	0,9274	-0,91 %	-699	-4 694
67-79 år	0,0652	663 368	1 216	1,5208	3,40 %	2 604	17 489
80-89 år	0,0626	218 471	346	1,3139	1,97 %	1 507	10 122
over 90 år	0,0390	45 833	82	1,4843	1,89 %	1 449	9 729
Basistillegg	0,0216	357	1,0000	2,3239	2,86 %	2 193	14 730
Sone	0,0103	21 656 153	44 293	1,6968	0,72 %	550	3 697
Nabo	0,0103	9 914 412	10 912	0,9131	-0,09 %	-69	-461
Landbrukskriterium	0,0019	1	0,0007	0,5415	-0,09 %	-67	-449
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0081	58 481	90	1,2768	0,22 %	172	1 155
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0157	182 115	229	1,0432	0,07 %	52	349
Dødlighet	0,0437	42 271	56	1,0991	0,43 %	332	2 230
Lavinntekt	0,0158	247 361	255	0,8552	-0,23 %	-175	-1 178
Personer med lav utdanning	0,0147	1 127 992	1 414	1,0400	0,06 %	45	303
Uføre 18-49 år	0,0093	126 206	263	1,7288	0,68 %	520	3 492
Opphopningsindeks ny	0,0065	2 275	2	0,7477	-0,16 %	-126	-845
Aleneboende 30 - 66 år	0,0217	528 137	711	1,1169	0,25 %	195	1 306
PU over 16 år	0,0210	20 819	38	1,5143	1,08 %	828	5 563
Aleneboende 67 år og over	0,0516	305 395	567	1,5403	2,79 %	2 138	14 360
Sysselsatte 25-54 år heltid	0,0253	1 454 765	1 167	0,6655	-0,85 %	-649	-4 359
Pasienter med diagnose innen rus og psykiatri	0,0157	318 426	422	1,0995	0,16 %	120	804
1 Kostnadsindeks	1,0000			***1,08671***	***8,67 %***	6 650	44 664
(Tillegg/trekk kr pr innb.)							
						Alle tall i 1000 kr	
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr						**44 664**	
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler						5 405	
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)						**50 069**	
Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov i kr pr innbygger:						76 698	

INGAR-ordningen er en inntektsgarantiordning som alle kommuner er med å finansiere gjennom et trekk pr innbygger i hele landet. De "innsamlede" midlene brukes igjen til å kompensere kommuner som har en vekst i skatt/rammetilskudd fra et år til det neste som er lavere enn et gitt nivå ved fremleggelse av statsbudsjettet. Trekket på ca 0,5 mill som er

lagt til grunn er basert på anslag fra situasjonen for kommunene våren 2025.

Saker med særskilt fordeling er elementer som behandles særskilt i rammetilskuddet, men som er en del av de frie inntektene. I inntekten på ca 8,6 mill inngår grunnskoletilskuddet (2,33 mill), satsning helsestasjon og skolehelsetjenesten (1,2 mill), kompensasjon for nedvektig av PU-kriteriet (2,67 mill) og kompensasjon for realvekst 2025 (2,38 mill).

Distriktstilskudd Sør Norge ble vesentlig endret ifm revidering av inntektssystemet inn i 2025, hvor Risør kommune tapte ca 6 mill i distriktstilskudd. I 2026 er ordningen videreført på samme nivå og blir kun oppjustert med deflator fra 2025 og justert for innbyggere 1/7.

Skatteinngangen på landsbasis er anslått til 247,43 mrd inkludert naturressursskatt som tilsier en vekst på 6,3% fra 2025 RNB nivå. Det gir en gjennomsnittlig skatt på formue og inntekt pr innbygger på kr.44 173 i budsjett 2026. Skatteanslaget for 2026 for Risør kommune utgjør ca 239,1 mill basert på gjennomsnittlig skatt pr innbygger på kr.35 827, tilsvarende ca 81,1% av landsgjennomsnittet. Regjeringen legger som regel frem nye oppdaterte skatteanslag ifm Statsbudsjettet i oktober som vil gi utslag på skatteinntektene som utgjør omtrent 40% av kommunens skatt og rammetilskudd.

Inntektsutjevningen utjevner det lave skattenivået i kommunen ved at Risør kommune for overført skatteinntekter fra de skattesterke kommunene i landet. Ordningen kompenserer først 64% av forskjellen mellom kommunens innbyggernivå og landssnittet, og deretter 35% av forskjellen mellom kommunens innbyggernivå og 90% av landssnittet. Dette er ventet å gi kommunen ca 42,7 mill i ekstra rammetilskudd, og løfter kommunens skatteinntekter inkl. inntektsutjevning opp til ca 95,6% av landsgjennomsnittet pr innbygger. Ordningen gjør at kommunen er mer sensitiv for svingninger i nasjonal skatteinngang enn lokal skatteinngang.

Totalt legger kommunedirektøren til grunn ca 573,4 mill i samlet skatt og rammetilskudd for 2026, med forbehold om de endringer som kan komme gjennom endringer i regjeringens satsninger inn mot statsbudsjettet som legges frem i oktober, og endringer som kan komme gjennom kriteriedata i utgiftsutjevningen. Ved vesentlige endringer må enten kommunestyret foreslå kutt i kommunedirektørens budsjettforslag, eller kompensere svikt i inntekter gjennom økt bruk av disposisjonsfond. Dersom kommunen tildeles mer inntekter fra statsbudsjettet enn kommunedirektøren har lagt til grunn oppfordres politikerne til å avsette disse midlene til disposisjonsfond.

5.3.2 Pensjonskostnader

Kommunens budsjetterte pensjonskostnader er basert på forutsetninger gitt av våre pensjonsleverandører, KLP og SPK. De siste årene har budsjettprognosene på pensjonskostnader vært svært usikre og blitt vesentlig endret gjennom driftsåret. Mye av årsaken til dette har vært det ustabile verdensbildet som gir utslag på de internasjonale og nasjonale økonomibetingelsene. Samtidig gir økt forventet levealder og kostbare lønnsoppgjør at alle aktive ansatte, tidligere ansatte og pensjonister skal få oppjustert sine lønnsgrunnlag gjennom reguleringspremien. I 2025 ble også ny AFP ordning etablert med en forventning om økte pensjonskostnader for kommunene. Den forventede kostnadsøkningen ble kompensert med 4,1 mrd i revidert nasjonalbudsjett, med en effekt

for Risør kommune på ca 4,2 mill. Regjeringen legger også om forutsetningene for beregning av pensjonskostnadene som skal gi større samvariasjon mellom pensjonspremier og pensjonskostnader. Dette vil på sikt redusere premieavvikene i kommunene.

Arbeidstakers andel av pensjon har stått urørt siden "tidenes morgen" med 2% pensjonstrekk, mens arbeidsgivers andel har økt betydelig over tid og holdt seg høy. Kommunedirektøren budsjetterer med arbeidsgivers andel pensjon på lønn med 18 % i KLP (alle ordninger), og 10 % i SPK, som er 0,5% økning fra 2025 på begge ordninger.

Samlet betalt pensjonspremie i begge selskaper er budsjettert til ca 63,9 mill totalt for kommunen basert på de forutsetninger som ligger til grunn i bestanden og forventet utvikling, som er ca 4,2 mill mer enn budsjettert 2025. Kommunedirektøren legger til grunn at ca 15 mil av pensjonspremien i KLP dekkes gjennom bruk av premiefond. Dette beregnes til å gi et premieavvik på ca 15 mill, og har en positiv likviditetseffekt. Kommunedirektøren vil kunne øke bruken av premiefond gjennom året og således redusere premieavviket ytterligere.

Kommunedirektøren har budsjettert med en premieavviksinntekt på 15 mill i 2026 og budsjettert å avsette hele inntekten til "premieavviksfondet" da denne inntekten skal utgiftsføres/amortiseres igjen de neste 7 årene.

Risør kommune har ved inngangen av 2025 et akkumulert premieavvik i balansen på ca 80,6 mill som skal utgiftsføres fremover ihht gjeldende amortiseringsregler. Det er budsjettert at den akkumulerte forpliktelsen vil øke med ca 15 mill, som igjen reduseres av amortiseringskostnaden på ca 16,5 mill. Forventet akkumulert premieavviksforpliktelse ved inngangen av 2026 vil dermed være ca 79,2 mill, som skal utgiftsføres de neste 7 årene. Amortiseringskostnaden i budsjett 2026 øker med 1,35 mill, til 17,8 mill, og vil øke progressivt de neste årene. Framskrivning av akkumulert premieavvik kan vises som følger for planperioden 2026-29.

Utvikling premieavvik og amortiseringskostnader ØP 2026-30							
	R2024	B2025	B2026	B2027	B2028	B2029	B2030
Inngående balanse	77 707	80 649	79 181	76 368	72 199	66 521	61 511
Amortisering KLP	-13 506	-15 738	-16 999	-18 414	-19 891	-19 329	-18 214
Amortisering SPK	-530	-730	-814	-755	-787	-681	-681
Inntektsført premieavvik KLP	15 431	14 292	14 759	14 916	14 978	14 738	14 738
Inntektsført premieavvik SPK	1 547	708	241	84	22	262	262
Utgående balanse	**80 649**	**79 181**	**76 368**	**72 199**	**66 521**	**61 511**	**57 616**

Risør kommune har som mål å avsette premieavvikinntekter årlig til eget disposisjonsfond "premieavviksfondet". Premieavviksfondet skal dekke fremtidige amortiseringskostnader for å unngå at den økte forpliktelsen skal belaste den "ordinære driften" i kommunen. De siste årenes merforbruk har gjort at det ikke har vært anledning til å avsette premieavviksinntekten til fondet, og fondet har ved inngangen av 2025 en "manko" på ca 15 mill som vil bli gradvis redusert utover planperioden, og gå over til full dekning fra 2027/28.

5.3.3 Finansområdet

Risør kommune har de siste årene hatt fokus på nøkterne investeringsplaner for å gradvis redusere investeringsgjelden. Gjeldsgraden (investeringsgjeldens andel av samlede driftsinntekter) er som et resultat av dette redusert de siste årene betydelig, og var ved utgangen av 2024 på ca 85,67%. Korrigeres gjeldsgraden med ubrukte lånemidler og utlån får vi netto lånegjeld som ligger på ca 83,77% av de samlede driftsinntektene. Sammenlignet med landet, Agder, kommunegruppe 1 og sammenlignbare kommuner kan de siste års utvikling vises i grafen nedenfor.

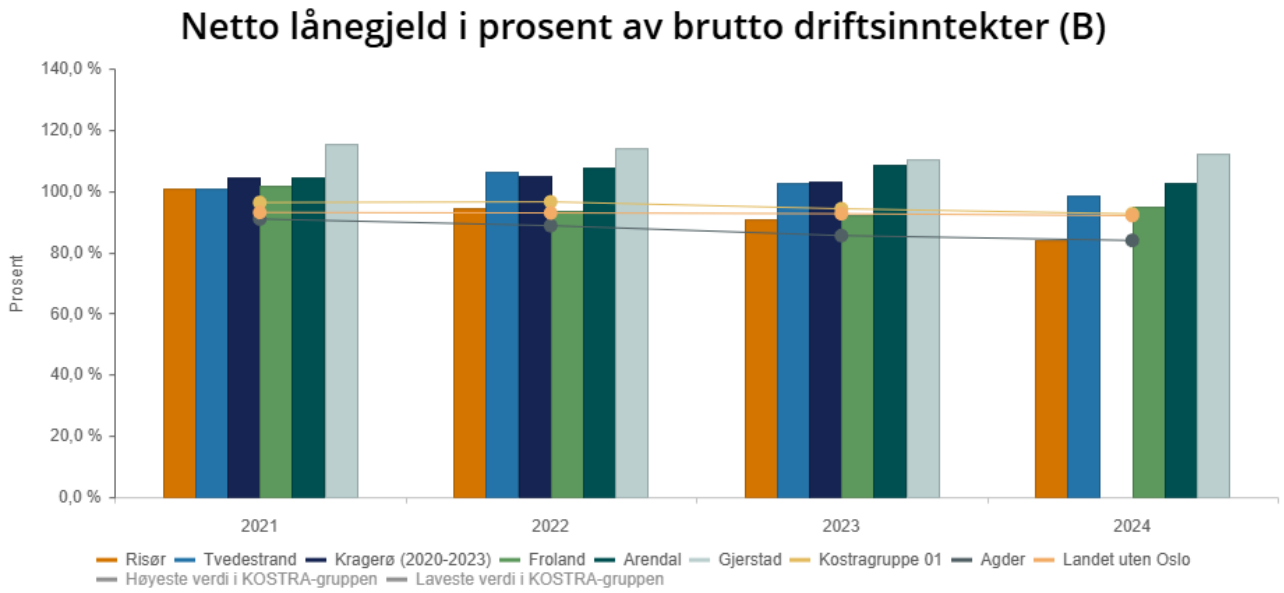

Kommunedirektøren har en aktiv gjeldsforvalting og har over tid sikret en stor del av lånene i fastrenter og rentesikringer for å redusere rentesårbarheten ved rentesvingninger. Rentebindingen utgjør ca 61% av gjeldsporteføljen ved utgangen av 2 tertial 2025, og gir porteføljen en gjennomsnittlig rente på ca 3,84%. 2 av rentesikringene vil utløpe i 2026 og øke snittrentene på porteføljen i noen grad da markedsrentene er økt siden bindingene ble gjort i 2021 og 2024. Det tilstrebes en spredning i rentebindingene for å redusere store svingninger i rentekostnaden.

Kommunen har i tillegg til nevnte rentesikringer, indirekte sikringer gjennom de kalkulatoriske rentene fra selvkostområdene på ca 137 mill av gjelden ved inngangen av 2025, og rente-kompensasjonsordningene gjennom Husbanken knyttet til eldre investeringer i sykehjemsplasser og skolebygg som ikke er hensyntatt i sikringsgraden.

Etter flere år med en styringsrente på 4,5% har Norges Bank nå startet å redusere denne som følge av god utvikling i Norsk økonomi, lav arbeidsledighet, og en synkende inflasjon. Styringsrenten er i september 2025 på 4,0% og signaler om at denne skal gradvis reduseres ytterligere ned mot 3,25-3,5% over tid dersom økonomien og inflasjonen utvikler seg som forventet. Kommunedirektøren legger til grunn renteprognoser fra Norges Bank og Kommunalbanken ved beregning av rentekostnaden på den flytende delen av låneporteføljen som følger:

Renteforventninger fremover	2025	2026
Norges Bank Styringsrente	4,10 %	3,67 %
Norges Bank -påslag pengemarked	0,30 %	0,30 %
Anslag NBR 3 Mnd	4,40 %	3,97 %
Bankenes påslag	0,60 %	0,70 %
Sikkerhetsmargin (høy gjeld)	0,00 %	0,00 %
Budsjettrenter (NB)	**5,00 %**	**4,67 %**

Gjennomsnittlig styringsrente på 4,67 i 2025 vil gi en forventet gjennomsnittlig markedsrente på ca 4,67% som legges til grunn for lån med flytende rente. Det varsles samtidig om usikkerheten i Norges Banks prognoser basert på den ustabile globale situasjonen med tollbarrierer og krig som kan påvirke utviklingen i Norge på kort sikt.

I de obligatoriske hovedoversiktene vil man se at det er budsjettert med rentekostnader på ca 41,7 mill i 2026, som skyldes at denne også tar med rentekostnader som ikke er direkte påvirket av låneporteføljen. Rentekostnaden i oversiktene brytes ned som følger

Renteutgifter budsjett 2026	2025	2026
Renter lån	26 319 000	27 765 000
Rente overkurs	908 000	908 000
Renter Selvkostområdet	6 493 000	7 041 000
Renter startlån	3 000 000	6 000 000
Sum renteutgifter	**36 720 000**	**41 714 000**

Rentekostnadene på selvkostområdene (VAR) i utgangspunktet ingen innvirkning på kommunens resultat da disse håndteres som "selvkostområder" og er budsjettert nøytralt. Renter fra Startlånsordningen har de siste årene hatt en innvirkning på kommunens resultat da disse ikke lenger kan håndteres som "selvkost" i regnskapet. Kommunedirektøren ser derfor at rentekostnaden på innlån fra Husbanken har oversteget renteinntektene på utlån. Dette skjer som følge av at innlånet gjøres til flytende renter, mens flesteparten av utlånene skjer med 3 års rentebinding. Når markedsrentene får en rask kraftig økning som vi så i 2021-2023 får det negativ effekt påfølgende år, men vil utjevne seg igjen når rentene nå går gradvis nedover igjen.

Avdragskostnadene på kommunens gjeld er ventet å øke med ca 1,7 mill fra 2025 til 2026. Avdragskostnaden er budsjettert med 31,46 mill i 2026, men vil kunne bli endret noe som følge både endelig låneopptak i 2025 og av reglene rundt minimumsavdrag som angir minste nivå på avdrag basert på aktiverte anleggsmidler sett opp mot kommunens lånegjeld.

Avdragskostnaden kan vises som følger.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2025	2026
Lånemasse 1/1	**671 337 000**	**723 973 000**
Av dette tilhører VAR	136 958 000	163 964 000
Lånebehov eks.Husbank og VAR	28 920 000	11 440 000
Avdragsbelastn inkl VAR (30 år)	**29 707 000**	**31 462 000**
Avdrag selvkost vann	2 516 000	2 910 000
Avdrag selvkost avløp	3 477 000	3 847 000
Samlet avdrag selvkost	**5 993 000**	**6 757 000**
Rentesats estimert flytende	5,00 %	4,67 %
Rentebelastning inkl. VAR	**25 565 000**	**27 764 365**

Oversikten viser at kommunens gjeld ved inngangen av 2026 anslås å være ca 723,97 mill, avhengig av endelig finansieringsbehov og låneopptak i 2025. Av denne gjelden utgjør ca 164 mill lån på investeringer innenfor selvkostområdene vann og avløp, forutsatt at planlagte investeringer gjennomføres ila 2025. Basert på 30 års nedbetalingstid vil kommunen betale ca 31,46 mill i avdrag, hvorav ca 6,76 mill er avdrag på lån på investeringer på selvkostområdet.

Forventet rentenedgang har også innvirkning på kommunens renteinntekter med stort sett de samme mekanismer koblet mot NIBOR 3 mnd rente, men som følge av forhandlet avtale med hovedbanken Sparebanken Sør har kommunen et marginpåslag på markedsrentene. Ny margin fra juli 2025 er på 0,60%. Kommunedirektøren har videreført anslaget om en gjennomsnittslikviditet på ca 90 mill i 2026.

Innskuddsrenter	2025	2026
Rente snitt(3 mnd NIBOR)	3,82 %	3,97 %
Margin på innskudd	0,45 %	0,60 %
Innskuddsrente	4,27 %	4,57 %
Gjennomsnittlig likviditet	kr 90 000 000	kr 90 000 000
Renteinntekter bank	**kr 3 840 000**	**kr 4 113 000**
Renteinntekter Startlån	3 240 000	6 240 000
Renteinntekter fordringer	200 000	325 000
Kalkulatoriske renter VAR	6 493 000	7 041 000
Sum budsjetterte renteinntekter	13 773 000	17 719 000

Hovedoversiktene viser at det er budsjettert med renteinntekter på 17,72 mill i 2025, hvorav 4,1 mill er knyttet til bankinnskuddene. De øvrige renteinntektene fremkommer i tabellen over, hvor også renteinntekter fra Startlån og selvkostområdet fremkommer. Disse utgjør ca 13,6 mill hvorav ca 7 mill er koblet til kalkulatoriske renter fra selvkostområdet. Kommunedirektøren har økt både rentekostnadene og renteinntektene fra Startlånsordningen fra 2025 til 2026 ihht forventet nivå, og budsjettert disse nøytralt selv om siste år viser at kostnad kan overstige inntektene som nevnt tidligere.

Utbytteinntekter fra Å-Energi

Risør kommune har en eierandel på 0,838% av energiselskapet Å-Energi AS. Avkastningen på kommunens energiaksjer har over lang tid gitt kommunen i gode utbytteinntekter, men det ventes nå en reduksjon i årene som kommer. Selskapet har en

utbyttepolitikk som angir at 70% av IFRS resultatet i selskapet i år 0, skal være grunnlag for utbytteutbetaling i år 2, som gir eierkommunene forutsigbarhet. Utbyttepolitikken åpner også for at selskapet kan utbetale mer enn 70% av selskapets resultat dersom det inntektsføres engangsgevinster i selskapet.

Dette innebærer at det er resultatet fra selskapets virksomhet i 2024 som danner grunnlag for det ordinære utbyttet som utbetales i 2024 til kommunene.

	Utbytte RK
Resultat 2024	1 518 000 000
70% utbyttegrunnlag	1 062 600 000
Aksjonærandel Risør kommune 0,838%	8 904 588
Fratrekk for kostnader til Arbeidsutvalget	80 000
Forventet utbytte utbetalt 2026	**8 824 588**

Selskapets resultat i 2024 ble på ca 1,5 mrd som ihht utbyttepolitikken skal gi Risør kommune ca 8,8 mill i utbytte i 2026, som legges til grunn i kommunedirektørens budsjett.

5.3.4 Statlige finansieringsordninger

Risør kommune er sårbar ifht endringer i statlige finansieringsordninger knyttet til driften av kommunale tjenester da det ofte medfører et behov for å øke opp et tjenesteområde, nedskalere eller avvikle en tjeneste. Tjenestene innebærer som regel også bemanning, og kommunen erfarer at det kan være krevende både å skaffe korrekt bemanning og kompetanse og å avvikle bemanning når behovet reduseres eller faller helt bort. Kommunedirektøren er opptatt av å sikre en god og stabil arbeidsplass, men også av å tilstrebe å ha en fleksibel organisasjon som kan omstilles på kort varsel.

Integreringstilskuddet som er knyttet til kommunens mottak av flyktninger utgjør ca 42 mill i 2025, men er ventet å falle betydelig gjennom planperioden som følge av lavere mottakstall. Ordningen innebærer at kommunen mottar høye tilskudd i år 1 og 2, før tilskuddet faller i år 3-5. Fordelingen er logisk ifht kostnadsstruktur ved mottak og integreringsarbeidet, men utgjør en utfordring dersom kommunen ikke klarer å kvalifisere og integrere ihht forventning.

Finansieringsordningen for **særlig ressurskrevende helse og omsorgstjenester** er en viktig ordning som sikrer at en innbyggergruppe blir ivaretatt på en god måte. Refusjonsordningen er styrt ut fra brukernes behov og vedtak ihht et strengt regelverk fra Helsedepartementet. Ordningen er en toppfinansieringsordning som er strammet inn over flere år, og innebærer at kommunen får refundert 80% av direkte brukerkostnader ut over innslagspunktet. Ordningen har en øvre aldersgrense på 67 år, hvor brukeren etter denne alderen ikke lenger omfattes av ordningen, til tross for at ressursbehovet kan være uendret eller økt.

Distriktspolitiske virkemidler som kommunens distriktstilskudd SørNorge og redusert sats for arbeidsgiveravgift er også sårbare ordninger som kommunen må forholde seg til. Kommunedirektøren forventer at disse ordningen står seg gjennom hele økonomiplanperioden og har ikke gjort endringer på disse. Dersom ordningen med

redusert arbeidsgiveravgiftssats reverseres vil det medføre en kostnadsøkning for kommunen i størrelsesorden 16-18 mill, men vil trolig kompenseres gjennom rammetilskuddet. For næringslivet i kommunen vil konsekvensene trolig bli en betydelig utfordring for dem.

5.3.5 Avsetninger lønn og pensjon

Kommunedirektøren avsetter årlig egne budsjettmidler sentralt for å kompensere driftssektorene for påløpte kostnader for lønn og pensjon, og avsetninger til driftstiltak fra handlingsprogrammet.

I budsjettet for 2026 er det budsjettert med følgende sentrale avsetninger.

50300 Avsettning lønn og pensjon	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Lønnsoppgjør neste år	9 500 000	9 000 000
Lønn lærlinger - trekkpliktig	3 277 000	3 425 000
Premieavvik - pensjon	-15 000 000	-15 000 000
Amort. premieavvik KLP	16 784 000	17 815 000
Sum lønn og sosiale kostander	**14 561 000**	**15 240 000**
Aktuarkostnader KLP/SPK	30 000	30 000
Kjøp som erstatter tj.prod	**30 000**	**30 000**
Mva.kompensasjon	5 000	5 000
Avsetninger tiltak HP/ØP felles	1 500 000	500 000
Overføringsutgifter	**1 505 000**	**505 000**
Mva.kompensasjon (innt)	-5 000	-5 000
Sum netto avsetninger lønn og pensjon	**16 091 000**	**15 770 000**

Lønnsoppgjør
Kommunedirektøren har avsatt 9 mill til neste års lønnsoppgjør. Det er anslått en årslønnsvekst på 3,7 % i 2026 (Kom.Prp), som forventes å oppdateres nærmere mot fremleggelse av Statsbudsjettet i oktober. Det ble i 2025 avsatt 9,5 mill til kompensasjon for lønnsoppgjøret som endte på 4,4%, og kommunedirektøren ser det forsvarlig å redusere avsetningen med 0,5 mill inn i 2026 og resten av planperioden.

Lærlinger og andre kvalifiseringsløp
Det budsjetteres sentralt med en pott på 3,4 mill for å kunne kompensere driftssektorene for påløpte kostnader ved å ta inn lærlinger eller lignende kvalifiseringsløp i sin virksomhet. Sektorene kompenseres for lønnskostnaden, og får selv beholde de eksterne tilskuddene som eventuelt kan komme fra Opplæringskontoret, NAV eller lignende. Avsetningen på 3,4 mill dekker lønn til 15 lærlinger, men kommunedirektøren vil ved behov foreslå å øke bevilgningen dersom etterspørselen etter læreplasser tiltar. Kommunedirektøren har som mål å ta imot inntil 25 læringer, men opplever dessverre lav forespørsel på lærlingkontrakter. Kommunedirektøren jobber med å etablere en strategi for å få flere lærlinger til kommunen, og inkludere alternative kvalifiseringsløp i ordningen for å redusere utenforskap og kvalifisere ressurser inn til de kommunale tjenestene.

Avsetning til felles tiltak fra tidligere vedtak HP/ØP
Kommunedirektøren har videreført faste driftstiltak som budsjetteres sentral og

kompenseres ut til sektorene etter hvert som kostnadene påløper. Formålet med å budsjettere disse tiltakene sentralt er at dersom ikke tiltakene blir gjennomført, eller utgiftene lavere enn anslått, så vil midlene bli stående ubrukt gjennom året, eller kunne foreslås omdisponert gjennom tertialrapporter til kommunestyret.

For budsjettåret 2026 er følgende tiltak foreslått avsatt sentralt.

50300 Avsettning lønn og pensjon	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Felles avsetninger HP/ØP		
Arbeidsmiljøtiltak	300 000	300 000
Omstilling og fornying	200 000	200 000
Utgifter til valg	250 000	0
Tilskudd Risør By AS	750 000	0
Sum felles avsetninger	1 500 000	500 000

Den største endringen er at tilskudd til drift av Risør By AS foreslås fjernet og erstattes av et samarbeid mellom selskapet og Risør kommune om ressursutnyttelse til ledelse av selskapet. Tiltaket omtales nærmere under sektor for Samfunnsutvikling.

I tillegg til de nevnte budsjettposter som også fremkommer i tabellen nedenfor, budsjetteres også pensjonselementene knyttet til inntektsføring og amortisering av premieavvik på dette fellesområdet og kan vises i følgende oversikt. Vurderinger rundt disse elementer omtales i kapittel 5.3.2 pensjon.

5.4 Sektorrammer 2026

Kommunestyret vedtar budsjettene på netto driftsrammer pr sektor. Dette gir kommunedirektøren og kommunalsjefene handlingsrom til å forvalte rammene på best mulig vis, uten å måtte ha kommunestyrets vedtak i når det gjøres mindre vesentlige endringer innad i sektorene.

Budsjettrammene som foreslås vedtatt for sektorene avviker fra de tildelte sektorrammene i budsjettprosessen. Dette skyldes at sektorene i noen tilfeller forventer vesentlige endringer i sitt driftsgrunnlag i form av endring i oppgaver, omorganiseringer eller vesentlige endringer i driftsinntekter eller driftsutgifter. Disse er forsøkt beskrevet under eget kapittel pr sektor.

Kommunedirektøren har også innarbeidet nye foreslåtte tiltak i drift inn i budsjettrammene under hver sektor. De foreslåtte tiltakene er som følger.

Tiltaksliste økonomiplan		2 026
Tiltak nr.	Tiltaksnavn	Drift
100-6	Økning i tilskudd til 17 mai komitte	30 000
100-7	Tilskudd til veldedige organisasjoner	50 000
200-9	Omorganisering Næringssjef/Risør By AS	200 000
200-10	Flykting i arbeid	0
200-11	Organisering kulturenheten	-1 055 000
300-5	Serviceverter fra Lisand	0
400-3	Etablering av "stjernegrupper" i Grunnskolen	0
500-5	Kvalitetsheving av Matrikkel	0
500-7	Bemanningskontroll og trafikklys	0
500-9	Fra utenforskap til kompetanseløp	0
500-11	Omorganisering Næringssjef/Risør By AS	-750 000
	Forventet effekt av ny tiltak 2026	**-1 525 000**

Basert på sektorenes konsekvensjusterte budsjett justert for foreslåtte tiltak i handlingsprogram og økonomiplan 2026-29 med effekt i 2026, foreslår kommunedirektøren følgende netto driftsrammer for sektorene som budsjett 2026.

Sektor	Regnskap 2024	Oppr. Budsjett 2025	HP/ØP tiltak 2025-28	Ramme-endringer	Deflator 3,5% (RNB-25)	Tildelt ramme 2026	Budsjett 2026
Interne Tjenester	39 293 000	38 923 000	0	0	1 337 529	40 260 529	**40 183 000**
Samfunnsutvikling	63 879 000	55 783 000	-1 265 000	44 500 000	1 811 306	100 829 306	**94 912 000**
Helse og omsorg	269 063 000	276 535 000	-900 000	-27 511 000	9 109 700	257 233 700	**257 442 000**
Oppvekst	161 912 000	161 520 000	-6 300 000	27 511 000	6 562 461	189 293 461	**200 942 000**

Foreslåtte sektorrammer skal også vises gjennom de lovpålagte hovedoversiktene Bevilgningsoversikt drift §5,4 1 ledd og 5,4 2 ledd som følger.

Bevilgningsoversikt drift § 5,4 første ledd	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Rammetilskudd	-293 843 700	-317 245 000	-334 224 000
Inntekts- og formuesskatt	-213 917 392	-226 399 000	-239 145 000
Eiendomsskatt	-30 732 497	-31 500 000	-33 100 000
Andre generelle driftsinntekter	-70 749 143	-55 017 000	-48 305 000
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	**-609 242 732**	**-630 161 000**	**-654 774 000**
Sum bevilgninger drift, netto	580 649 534	588 070 410	604 354 000
Avskrivinger	37 560 054	37 891 000	38 711 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	**618 209 588**	**625 961 410**	**643 065 000**
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	**8 966 856**	**-4 199 590**	**-11 709 000**
Renteinntekter	-17 700 081	-13 773 000	-17 719 000
Utbytter	-21 971 733	-18 950 000	-8 825 000
Renteutgifter	41 997 498	36 720 000	41 714 000
Avdrag på lån	28 896 690	29 707 000	31 462 000
NETTO FINANSUTGIFTER	**31 222 374**	**33 704 000**	**46 632 000**
Motpost avskrivinger	-37 560 053	-37 891 000	-38 711 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	**2 629 177**	**-8 386 590**	**-3 788 000**
Avsetninger til bundne driftsfond	23 521 613	19 546 349	21 832 000
Bruk av bundne driftsfond	-20 037 145	-19 278 233	-20 434 000
Avsetninger til disposisjonsfond	12 542 878	24 902 474	20 205 000
Bruk av disposisjonsfond	-18 656 481	-16 784 000	-17 815 000
SUM DISPONERING/ DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	**-2 629 135**	**8 386 590**	**3 788 000**

Bevilgningsoversikt drift 5,4 2 ledd bryter deretter ned "sum bevilgninger drift, netto" fra Bevilgningsoversikt drift 5,4 1 ledd på sektornivå som følger.

Bev.oversikt drift §5,4 andre ledd	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Risør kommune			
Netto	580 649 534	588 070 410	604 354 000
Sektor Interne tjenester			
Netto	38 398 462	39 363 173	40 873 000
Sektor Samfunnsutvikling			
Netto	102 276 408	87 668 990	81 490 000
Sektor Helse og omsorg			
Netto	272 774 794	277 945 145	258 727 000
Sektor Oppvekst			
Netto	170 316 283	166 837 102	206 692 000
Felles inntekter, utgifter og avsetning			
Netto	-3 116 413	16 256 000	16 572 000
Netto driftsrammer sektorene	**580 649 534**	**588 070 410**	**604 354 000**

Driftsrammene i Bevilgningsoversikt drift 5,4 1 og 2 ledd avviker på netto driftsrammer i sammenlignet med kommunedirektørens sektorrammer som følge av at bestemte statlige tilskudd holdes utenfor og inngår i kommunens andre generelle driftsinntekter i hovedoversiktene.

I de påfølgende kapitler vil kommunedirektøren ta for seg hver sektor og beskrive de mest vesentlige momentene som er lagt til grunn for budsjettrammen og driften i 2026.

5.4.1 Interne tjenester

Sektor for Interne tjenester utgjør kommunens sentraladministrasjon og inkluderer kommunedirektøren og politisk aktivitet.

Sektoren har ansvar for alle funksjoner innen HR/personal, publikumstjenesten, dokumentsenter, kommunikasjon, økonomi, regnskap, lønn, innfordring, politisk sekretariat, IKT, Startlånsordningen mm, og jobber tett sammen med ledere og ansatte i hele organisasjonen.

Sektor Interne tjenester består av følgende enheter med tilhørende budsjettrammer:

Netto driftsrammer pr sektor og ansvar	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Endring %
100 Sektor Interne tjenester	**39 293 859**	**38 923 173**	**40 183 000**	**3,2 %**
10100 Kommunedirektørens ledergruppe	3 529 165	3 115 937	3 244 000	4,1 %
10200 Kommunedirektørens ledergruppe - Felles	7 380 626	7 541 000	19 294 000	155,9 %
10400 Kommunedirektøren politisk	4 864 589	4 777 222	5 024 000	5,2 %
10500 IKT	10 782 061	11 551 000	0	-100,0 %
10600 Stab organisasjonsutvikling	8 314 349	9 075 507	9 430 000	3,9 %
10800 Stab økonomi	4 423 069	2 862 507	3 191 000	11,5 %

Store deler av sektorens budsjettrammer på ca 40,8 millioner er bundet opp i faste kostnader som knyttes til hele den kommunale organisasjonen, men føres sentralt i administrasjonen. Eksempler på dette er blant annet;

- Diverse felles kommunale kontingenter som KS/OU/FOU/OFA/Tono/Gramo/kopinor mm utgjør ca 1,32 mill
- IKT-kostnader og drift av IKT Agder, felles datasystemer, internett og telefoni, datautstyr, og lisenser til ansatte og brukere utgjør ca 11,55 mill
- Leasing av administrasjonsbil ID3 kr.72 000
- Aust-Agder arkivet 0,87 mill
- Felles jusnettverk kr.392 000 (25% stilling)
- Felles personvernombud (ØA) kr.80 000
- Bedriftshelsetjenesten Agder Arbeidsmiljø IKS 0,79 mill
- Beredskapstjenester kr.75 000
- Felles ansvarsforsikring kr.135 000
- Politisk styring utgjør ca 3,5 mill
- Kontrollutvalg og revisjon utgjør ca 1,5 mill
- Tilskudd til kirkelig fellesråd ca 5,82 mill

Totalt utgjør disse systemer og oppgaver nesten 65% av sektorens driftsramme og begrenser handlingsrommet for endringer uten at det går på bekostning av tjenester som ytes på vegne av resten av organisasjonen.

KOSTRA-/Effektivitets-analyser viser at kommunen har høyere administrasjonskostnader

og utgifter til tilskudd til kirkelig virksomhet sammenlignet med landsgjennomsnittet og beregnet "normert behov" for kommunen. Kommunedirektøren jobber kontinuerlig med å redusere administrasjonskostnader, og har redusert merforbruket fra 2022 på +7,1 mill til 2024 på +3,5 mill. Effekten er som følge av kostnadsreduksjoner, men også bevisstgjøring av KOSTRA bruken i organisasjonen.

Også kostnadene til kirkelig virksomhet har hatt en positiv utvikling fra tidligere år og viser ved utgangen av 2024 et "merforbruk" på 1,2 mill (2023 + 2,0 mill). Den positive utviklingen kan henføres til nøkterne bevilgninger til Kirkelig fellesråd og tilhørende innstramminger i driften av deres virksomhet.

Tallene fra 2024 kan vises som nedenfor.

Analyse mer-Mindreforbruk aktuelle KOSTRA-funksjoner mot landet						
		Netto driftsutgifter 2024 (kr.pr innb)		Mer-/mindreutgifter 2024 (mill kr.) sammenlignet med		
Område/funksjon	Utgiftsbehov	Risør	Landsgj.snitt	Landsgj.snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"
Administrasjon og Styring	**104,81 %**	**6 542**	**5 753**	**5,4**	**3,5**	**4,2**
100 Politisk styring		516	421	0,6	0,5	0,6
110 Kontroll og revisjon		197	112	0,6	0,5	0,6
120 Administrasjon		4 844	4 244	4,1	2,7	3,2
121 Eiendomsforvaltning		547	467	0,5	0,4	0,4
130 Administrasjonslokaler		439	508	-0,5	-0,6	-0,6
Kirke		**860**	**684**	**1,2**		**0,9**
390 Den norske kirke		614	579	0,2		0,0
393 Gravplasser og krematorie		245	105	1,0		0,9

Interne tjenester har gjennom 2025 redusert kostnadene til annonsering av politiske møter, strømming av politiske møter/utvalg og utgifter til multimaskiner ihht vedtatte tiltak fra Bærekraft-25. Det jobbes også med å redusere kostnader rundt logistikken med postgang og porto i administrasjonen. I fremlagt økonomiplan er det kun lagt inn 2 nye små tiltak med begrenset økonomisk effekt, men viktige i seg selv.

Tiltaksliste økonomiplan		2 026	2 027	2 028	2 029
Tiltak nr.	Tiltaksnavn	Drift	Drift	Drift	Drift
100-6	Økning i tilskudd til 17 mai komitte	30 000	30 000	30 000	30 000
100-7	Tilskudd til veldedige organisasjoner	50 000	50 000	50 000	50 000

Kontrollutvalget har direkte innstillingsrett til kommunestyret, hvilket innebærer at budsjettforslaget skal gå direkte til kommunestyret for behandling, uten at kommunedirektøren kan foreslå endringer i dette. Foreslått budsjett for 2026 på kr.1.520.000 viser en kostnadsreduksjon på ca 2,75% fra 2025, og ligger vedlagt saksfremlegget. Kostnader til Sørlandet kommunerevisjon IKS utgjør ca 1,14 mill av kostnadene, mens sekretariatet (Vetaks IKS) utgjør 0,2 mill.

Kommunedirektøren foreslår en videreføring av tilskuddet til Kirkelig fellesråd i Risør med kompensasjon for forventet lønnsvekst for 2025 på kr.150 000. Totalt er det avsatt kr.5 897 000, inkludert tjenesteyting på kr.82 000 for 2026. I tillegg vil Kirkelig fellesråd bli kompensert for effekten av lønnsoppgjøret for 2026 når dette foreligger til høsten.

Driftsrapport

Budsjettrammen kan vises i driftsrapporten, hvor sektorens budsjett deles opp på hovedpostnivå:

Driftsrapport hovedpost pr sektor	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Endring 25-26
Sektor Interne tjenester				
Lønn og sosiale utg	16 490 430	16 181 673	17 213 000	1 031 327
Kjøp inngår i tj prod	3 299 687	3 898 000	3 647 000	-251 000
Kjøp erstatter tj prod	14 655 349	14 692 500	15 082 000	389 500
Overføringer fra komm	6 733 323	6 880 000	7 005 000	125 000
Finansutgifter	6 867 796	3 000 000	6 000 000	3 000 000
Salgsinntekter	-260 017	-280 000	-280 000	0
Refusjoner	-2 520 310	-2 009 000	-1 794 000	215 000
Finansinntekter	-5 972 399	-3 440 000	-6 690 000	-3 250 000
Sum	**39 293 859**	**38 923 173**	**40 183 000**	**1 259 827**

Fremlagt budsjett for 2026 legger til grunn videreføring av dagens driftsnivå. Lønnskostnadene øker med ca 6,37% som følge av økt lønn/godtgjørelse politisk aktivitet, samt budsjettert overtid på administrative oppgaver. Denne overtidslønnen dekkes opp av forventede økte inntekter. De øvrige driftsutgiftene ligger omtrent uendret og tar inn økningen i tilskuddet til Kirkelig fellesråd.

Økte finanskostnader og inntekter på 3 mill er koblet til en oppjustering av budsjett mot regnskap innenfor Startlånsordningen og har ingen resultateffekt.

Det boligsosiale tilskuddet til etablering og tilpasning av boliger opprettholdes med kr.200.000 årlig og finansieres med bundne driftsfond.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader.

Lønn hovedpost pr sektor	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Endring 25-26
Sektor Interne tjenester				
Fast lønn	10 424 841	10 602 238	11 082 000	479 762
Vikarlønn	246 526	64 876	0	-64 876
Ekstrahjelp	294 910	0	0	0
Overtid	285 043	50 000	250 000	200 000
Annen lønn	29 710	0	20 000	20 000
Folkevalgte	1 918 091	1 932 685	2 101 000	168 315
Skyss og kost	74 211	91 000	96 000	5 000
SUM LØNNSUTG	13 273 332	12 740 799	13 549 000	808 201
Pensjon og aga	3 291 309	3 531 874	3 760 000	228 126
SUM BRT LØNNSUTG	16 564 641	16 272 673	17 309 000	1 036 327
Lønnsrefusjoner	-571 045	-100 000	0	100 000
SUM NTO LØNNSUTG	15 993 596	16 172 673	17 309 000	1 136 327

Sektorens lønnskostnader består i hovedsak faste lønninger og godtgjørelse til folkevalgte og økningen fra 2025 til 2026 består av forventet lønnsvekst. Budsjettert overtid er koblet til politiske kveldsmøter og ekstra belastning på økonomifunksjoner.

Ved sykdom erstattes normalt ikke ressurser da alle stillinger krever særlig fagkompetanse og kjennskap til kommunens interne systemer.

Årsverksutvikling

Sektor interne tjenester er budsjettert med 15,8 årsverk inn i 2026, hvorav 1,2 årsverk er politisk ledelse med ordfører og varaordfører, og 2,3 årsverk frikjøp av hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2024	Endring 2023-24	Årsverk Budsjett 2025	Endring 2024-25	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26
100 Sektor Interne tjenester	**1 640**	**-89**	**1 593**	**-47**	1 580	**-13**
10100 Kommunedirektørens ledergruppe	200	-8	200	0	200	0
10400 Kommunedirektøren politisk	120	5	120	0	120	0
10600 Stab organisasjonsutvikling	920	23	860	-60	860	0
10700 Stab fellestjenester	0	0	0	0	0	0
10800 Stab økonomi	400	-109	413	13	400	-13

Som tabellen over viser er det ingen endring i bemanningen fra 2025-26 utover et vikariat ifm barselpermisjon som utgår på økonomi. Det er heller ikke planlagt noen endringer utover planperioden da sektoren allerede er stramt bemannet, og særling innen HR og økonomi.

Sektoren er bemannet ut fra at det er omtrent ett årsverk pr fagfelt med stor bredde i oppgaver innad i stillingene, som innebærer en sårbarhet for tjenestene som leveres. Mange av de ulike fagområdene jobber derfor tett sammen med tilsvarende fagfelt i Østre agder-samarbeidet, som til en viss grad kan være en "beredskaps-funksjon" for tjenesten.

Det er høyt fokus på digitalisering av tjenester og gevinstrealisering ved endringer. Erfaringer viser at gevinster oftest kommer ut i form av redusert digital sårbarhet og økt kvalitet på tjenesten, ikke i redusert ressursbehov eller kostnader. Interne tjenester samhandler tett med forvaltningsmiljøet i IKT-Agder og deltar i faggrupper og utvalg knyttet til drift og utvikling av IKT-systemene i kommunen.

5.4.2 Sektor for Samfunnsutvikling

Sektor for Samfunnsutvikling er sektoren med størst spekter av tjenester i organisasjonen, og består av følgende driftsenheter.

Netto driftsrammer pr sektor og ansvar	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
200 Sektor Samfunnsutvikling	**63 879 063**	**55 783 106**	**94 912 000**
20100 Samfunnsutvikling leder	6 348 653	7 472 431	6 216 000
21100 Plan og byggesak	4 017 988	2 870 404	3 003 000
22100 Eiendom forvaltning	7 247 241	9 518 055	7 840 000
22200 Eiendom vaktmestertjenester	5 600 078	5 918 640	6 323 000
22300 Eiendom renhold	11 676 835	11 012 052	11 145 000
22400 Eiendom tekniske tjenester	17 111 116	12 673 345	11 988 000
22500 Risør Biovarmeanlegg	715 149	628 000	0
23100 Vann og Avløp - Selvkostområder	574 978	0	0
24100 Kultur leder	6 259 719	6 475 244	5 310 000
24200 Kultur Risørhuset	648 475	849 805	653 000
24300 Risør bibliotek	1 987 368	1 941 821	2 029 000
24400 Risør kino	1 075 427	788 451	552 000
26100 NAV - sosial	15 957 756	15 061 993	15 495 000
26200 NAV - flyktning	-15 341 720	-19 427 135	24 358 000

Sektorens netto driftsramme øker med ca 39,1 mill fra 2025 til 2026 og gir et misvisende bilde av endringen. Dette skyldes i hovedsak at kommunedirektøren har løftet integreringstilskuddet på 44,5 mill ut av sektorens ramme, og over til fellesområdet. Ser man på den enkelt enhets netto driftsrammer kan man se at disse i stor grad er videreført eller redusert. De enkelte enheters mest vesentlige endringene er som følger:

Samfunnsutvikling leder viderefører i utgangspunktet dagens drift inn i 2026 til tross for reduksjon i rammene på ca 1,2 mill og et nedtrekk på ca 0,5 årsverk ungdomsmiljøarbeider (0,5 årsverk som ble redusert høsten 2024, men for sent til å redusere årsverk i budsjettet for 2025). De øvrige reduksjonene skyldes i stor grad at ekstrabevilgninger til utredninger på kjempesteinsmyra (1,2 mill) og Moland Øst (0,3 mill) fra 2025 tas ut av budsjettet i nytt år. Det er videreført 3 frivillighetssentraler, hvorav en driftes av private. Kommunedirektøren foreslår som tiltak i handlingsprogrammet å slå sammen frivillighet, kunst og kultur, og idrett under en ledelse fra 2026. Det foreslås også som tiltak å avvikle tilskuddet til Risør By AS, og erstatte dette med ressursinnsats og kompetanse fra næringssjefen, for å bidra til å videreutvikle samarbeidet med besøksnæringene og destinasjonsutvikling.

Enhet for Plan og byggesak viderefører virksomheten omtrent på samme nivå som i 2025, men ansetter ikke vikar deler av året ifm permisjon som gir refusjonsinntekter. Kostnader til fallvilt er økt de siste årene, og det er lagt inn et budsjett på ca 56 000 i 2026. Inntektsbudsjettet er videreført på omtrent samme nivå som 2025 og det legges ikke opp til vesentlige endringer i gebyr regulativet for tjenestene. Deler av tjenestene som ligger i enheten kan håndteres under regler for selvkost. Det jobbes med en kartlegging for å vurdere om selvkost skal implementeres.

Enhet for Eiendom er delt inn i 4 avdelinger hvor **Eiendomsforvaltning** legger opp til en videreføring av driftsnivået men har redusert energikostnadene med ca 2 mill etter prognoser fra strømleverandør og forventet effekt av redusert el.avgift i 2026. Vedlikeholdsbudsjettet for kommunale bygg holdes uendret på ca 6,5 mill inkludert 1 mill til branntiltak. Leieinntekter fra utleie av eiendomsmassen økes med ca 0,5 mill tilsvarende konsumprisindeks ihht avtaler. **Avdeling for vaktmestertjenester** videreføres på samme nivå som 2025 med forventet lønnsvekst og uten bemanningsendringer, mens **avdeling for renhold** reduserer bemanningen med ytterligere ca 2,6 årsverk inn i 2026 gjennom naturlig avgang og oppfølging av vedtak fra Bærekraft-25, med bruk av robotisering av tjenestene i enkelte tjenestebygg. **Avdeling for Tekniske tjenester** videreføres omtrent på dagens nivå, men har redusert bemanningen med 0,92 årsverk, hvorav 0,75 innen parkeringstjenesten. Inntekter fra havn økes med ca 60' gjennom en økning i inntekter fra gjestehavn på 5%, og parkeringsinntektene justeres opp med indeksregulering tilsvarende ca 68'. Kostnadene til det interkommunale brannvesenet (ØABV) reduseres med ca 0,4 mill som en effekt av bærekraft-25 tiltaket "Redusert dagkassernering brannstasjonen". Samarbeidet gjør en endring i betalingsmodellen som fjerner ROS-justeringen fordelt over 2 år, og er ventet å gi full effekt fra 2027.

Behovet for vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen som eiendom forvalter er stort, og kan vises i vedlagt arbeidsbok med spesifikasjon pr bygg. Kommunedirektøren har lagt inn fast 3,0 mill til oppgraderinger av kommunale bygg i investeringsbudsjettet hvor eiendom foretar prioritering av hvor behovet er størst og hvilke tiltak som må prioriteres.

Eiendomsenheten har også ansvar for kommunens **Biovarmeanlegg** i Sirisvei. I 2025 er avtalen med Agder fylkeskommune reforhandlet og det forventes av eksternt og internt salg av energi fra sentralen vil dekke opp for energi- og driftskostnadene ved denne i 2026.

Enhet for Kultur er også delt opp i 4 avdelinger hvor **kultur leder** reduseres med ca 1,1 mil som følge av omorganisering av kultursjef stillingen. Fra 2026 foreslår kommunedirektøren å slå sammen frivilligheten, kunst, kultur og idrett under en leder. Øvrige kulturtilskudd holdes uendret. På **Risørhuset kultur** videreføres også dagens drift, mens det reduseres noe på utgifter til vedlikeholdskostnadene fra 2025. På **Risør biblioteket** opprettholdes driften på omtrent samme nivå justert for pris og lønnsvekst, mens **Risør Kino** kuttes med 0,4 årsverk og reduserer utgifter til analog annonsering av kinotilbudet. Det budsjetteres samtidig med en kostnad på 0,4 mill til digitale skjermer utenfor og inne på Risørhuset, som vil markedsføre all aktivitet på huset digitalt. Tiltaket finansieres med et tilskudd fra fylket på kr. 151 000,-.

Enhet for NAV-tjenestene er delt i to avdelinger hvor **NAV-sosial** viderefører sine budsjettrammer justert for pris og lønnsvekst. Utgifter til deltakere i Kvalifiseringsprogrammet økes med 0,3 mill pga flere deltakere i ordningen, mens forventede utgifter til økonomisk sosialhjelp holdes på omtrent samme nivå som i 2025. **NAV-flyktning** øker budsjettrammen med ca 43,8 mill fra 2025 til 2026 som en konsekvens av at all inntekt fra introduksjonsordningen (44,5 mill i 2025) flyttes til fellesområdene. Det er lagt opp til mottak av 25 nye flyktninger i 2026 og utover perioden, som gjør at enheten reduserer sin bemanning med 0,5 årsverk inn i 2026 i tillegg til at 1 årsverk leies ut til NAV-stat. Det legges opp til videre nedbemanning utover perioden som

følge av færre flytninger i 5 års perioden. Tolkekostnadene har økt vesentlig siste årene og økes dermed med 0,5 mill inn i 2026, og gjelder hele organisasjonens tolkeutgifter. Utgifter til Introduksjonsordningen og kvalifiseringsprogrammet videreføres med ca 10 mill inn i 2026, og budsjetterte kostnader til økonomisk sosialhjelp økes med 0,5 mill fra 2025 nivå for å møte utgiftsnivået.

Kommunedirektøren har lagt inn 3 nye driftstiltak i tiltaksplanen, i tillegg til pågående tiltak fra Bærekraft-25, som påvirker sektorens budsjett for 2026

Tiltaksliste økonomiplan		2 026
Tiltak nr.	Tiltaksnavn	Drift
200-9	Omorganisering Næringssjef/Risør By AS	200 000
200-10	Flykting i arbeid	0
200-11	Organisering kulturenheten	-1 055 000

Selvkostområdene, Feier-, Vann- og Avløpstjenestene, ligger i en egen enhet under sektor for Samfunnsutvikling, men har ingen netto driftsramme da inntekter og utgifter skal balanseres mot bundne driftsfond (selvkostfond) ved årsslutt. Kommunedirektøren har fokus på at de kommunale gebyrene skal holdes stabile og på et moderat nivå over tid, og har i stor grad klart dette. Følgende utvikling legges til grunn for gebyrene i 2026. (budsjetter fra RTA foreligger ikke pr dd)

Kommunale avgifter 2025-26	Endring-%	Ny sats 2026
Abonnement vann	4,98 %	1 940,00
Forbruk vann pr m3	5,00 %	9,45
Leie vannmåler	0,00 %	400,00
Tilkobl.avg Vann og avløp pr tj	0,00 %	10 000,00
Abonnement Avløp	5,00 %	2 898,00
Forbruk avløp pr m3	5,19 %	20,25
Renovasjon normalabonnement	0,00 %	3 830,00
Slamgebyr	0,00 %	1 200,00
Feier/tilsyn pr pipe	0,00 %	350,00

I tillegg til foreslått økning i gebyrene i 2026, beregnes det at gebyrene vil kunne holdes stabilt med pris- og lønnsvekst utover planperioden, avhengig av hvilket investeringsnivå det legges opp til utover det som ligger i denne planen.

Som følge av merkostnader på avløpsområdet i perioden 2022 til 2024 er hele selvkostfondet brukt opp. Kommunens fellesområde har måttet finansiere merforbruket på ca 4,9 som må "tilbakebetales" før et selvkostfond blir tilgjengelig på avløp. Avhengig av at selvkostområdene holder seg innenfor budsjett i 2025 vil oppbyggingen av dette fondet starte i 2027, og vokse raskt utover planperioden. Framskrivning i utviklingen i selvkostfondene fra utgangen av 2022 til utgangen av 2029 fremkommer i tabellen nedenfor, og forutsetter at budsjettrammene holdes og at gebyrene omtrent som nevnt ovenfor.

Fondskonto	Feier 25100003	Vann 25100007	Avløp 25100008
31.12.2022	125 007	4 613 677	-579 519
Endring R-2023	-34 336	-2 489 399	-3 750 368
Endring R-2024	-47 206	1 542 170	-574 979
Endring B-2025	6 869	95 000	1 383 003
Endring B-2026	1 000	-729 000	2 765 000
Endring B-2027	1 000	-858 000	2 652 000
Endring B-2028	1 000	-653 000	2 673 000
Endring B-2029	1 000	-146 000	2 661 000
31.12.2029	54 334	1 375 448	7 229 137

Kommunedirektøren har ikke fått oversendt budsjetter fra renovasjonsselskapet RTA og kan ikke ta høyde for endringer i renovasjonsgebyrene uten dette. Tabellen nedenfor inneholder derfor uendrede gebyrer fra 2025.

	RISØR 2026			RISØR 2025	
	Eks.mva	Inkl.mva		Eks.mva	Inkl.mva
Vann - bruksareal = 140m2	3 792,20	4 361,03		3 612,00	4 515,00
Vann - ab.avg.	*1 940,00*			*1 848,00*	
Vann - forbruksavg.	*9,45*			*9,00*	
Avløp - bruksareal = 140 m2	6 867,00	7 897,05		6 533,00	8 166,25
Avløp - ab.avg.	*2 898,00*			*2 760,00*	
Avløp - forbruksavg.	*20,25*			*19,25*	
Renovasjonsavgift	3 830,00	4 404,50		3 830,00	4 787,50
Feieavgift	350,00	402,50		350,00	437,50
Slamgebyr	1 200,00	1 380,00		1 200,00	1 500,00
Årsavg.(min.avg.) bolig	**14 839,20**	**17 065,08**		**14 325,00**	**17 906,25**
Pr. termin (6 terminer)	**2 473,20**	**2 844,18**		**2 387,50**	**2 984,38**
Det er tatt utgangspunkt i en bolig med bruksareal på 140 m2 og et forbruk på 1,4 m3 pr m2					

Samlet sett vil de kommunale avgiftene for en "normalbolig" utgjøre ca 17.065 pr år inkl. mva. Selv med 5% økning i gebyrene vil det allikevel bli ca kr.125,- mindre å betale i 2026 som følge av redusert mva-sats (25%-15%) på gebyrene fra 1/7-2025.

Driftsrapport

Budsjettrammen for 2026 kan vises gjennom driftsrapporten hvor sektorens budsjett deles opp på hovedpostnivå.

Driftsrapport hovedpost pr sektor	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sektor Samfunnsutvikling			
Lønn og sosiale utg	79 248 738	74 600 875	75 130 000
Kjøp inngår i tj prod	55 272 801	52 010 115	50 064 000
Kjøp erstatter tj prod	22 066 021	19 169 000	19 209 000
Overføringer fra komm	27 764 110	18 710 000	19 718 000
Finansutgifter	33 161 549	32 597 349	35 841 000
Salgsinntekter	-68 874 333	-73 315 000	-77 505 000
Refusjoner	-12 086 152	-3 561 000	-5 075 000
Overføringer til komm	-53 904 688	-46 195 000	-2 558 000
Finansinntekter	-18 768 983	-18 233 233	-19 912 000
Sum	**63 879 063**	**55 783 106**	**94 912 000**

Fremlagt budsjett for 2026 viser at sektorrammen reduseres med ca 0,7 mill fra 2025 når det korrigeres for omleggingen av integreringstilskuddet. Rammeendringen tar inn forventet pris og lønnsvekst i konsekvensjusteringen, men reduseres som følge av endringer i enhetenes drift ved å holde tilbake ledige stillinger, tiltak fra Bærekraft-25, og nye forslag til tiltak som nevnt over.

Reduksjonen i "kjøp som inngår i tj.prod" skyldes at det i 2025 var budsjettert med 1,5 mill til utredninger knyttet til næringsarealer Moland, og reguleringsplan for Kjempesteinsmyra. Reduksjonen i "overføringer til kommunen" begrunnes med at integreringstilskuddet på 44,5 mill fra 2025 flyttet ut av Samfunnsutvikling og over på Fellesområdene.

Kommunedirektøren legger til grunn mottak av 25 flyktninger årlig gjennom hele planperioden. Kommunedirektøren har tilstrebet å tilpasse effekten av redusert antall flyktninger i 5 års perioden har på tjenestene utover økonomiplanen.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader.

Lønn hovedpost pr sektor	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sektor Samfunnsutvikling			
Fast lønn	36 956 645	39 208 889	39 182 000
Vikarlønn	3 154 586	602 012	715 000
Ekstrahjelp	1 462 293	685 146	849 000
Overtid	749 586	788 620	745 000
Annen lønn	815 636	386 080	403 000
Løn renhold	7 283 136	7 199 460	7 229 000
Kvalifisering og introduk stønad	15 545 313	11 280 000	11 150 000
Skyss og kost	48 614	89 000	80 000
SUM LØNNSUTG	66 015 809	60 239 207	60 353 000
Pensjon og aga	13 281 543	14 450 668	14 857 000
SUM BRT LØNNSUTG	79 297 352	74 689 875	75 210 000
Lønnsrefusjoner	-2 435 544	-592 000	-1 236 000
SUM NTO LØNNSUTG	76 861 808	74 097 875	73 974 000

Som oversikten viser videreføres lønnskostnadene i sektoren fra 2025 til 2026 på omtrent samme nivå, som innebærer at forventet lønnsvekst dekkes opp med nedtrekk på bemanning fast ansatte. Utgifter til kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsprogrammet opprettholdes på om trent samme nivå justert for forventet aktivitetsendring i 2026.

Årsverksutvikling

Bemanningen i sektoren reduseres med 5,32 årsverk totalt fra kommunedirektørens forslag til budsjett 2025 til fremlagt budsjett 2026, hvor endringene kan vises på enhetsnivå som nedenfor.

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2024	Endring 2023-24	Årsverk Budsjett 2025	Endring 2024-25	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26
200 Sektor Samfunnsutvikling	**8 227**	**-72**	**7 702**	**-525**	7 170	**-532**
20100 Samfunnsutvikling leder	475	-25	500	25	450	-50
21100 Plan og byggesak	800	4	750	-50	750	0
22100 Eiendom forvaltning	200	0	195	-5	195	0
22200 Eiendom vaktmestertjenester	700	0	700	0	700	0
22300 Eiendom renhold	1 841	0	1 621	-220	1 358	-263
22400 Eiendom tekniske tjenester	872	-60	837	-35	745	-92
23100 Vann og Avløp - Selvkostområder	1 100	0	1 100	0	1 157	57
24100 Kultur leder	100	0	100	0	0	-100
24200 Kultur Risørhuset	100	0	93	-7	100	7
24300 Risør bibliotek	192	-51	150	-42	150	0
24400 Risør kino	177	0	127	-50	85	-42
24500 Kultur frivillighetssentralen	0	0	0	0		0
26100 NAV - sosial	640	0	600	-40	600	0
26200 NAV - flyktning	1 030	60	929	-101	880	-49

Som tabellen viser har sektoren redusert med ca 11,3 årsverk fra opprinnelig budsjett 2023, hvor de største nedtrekkene er tatt innen enhet for eiendom, og i særlig grad renhold. All reduksjon i bemanning er løst ved naturlig avgang.

Bemanningsendringene i sektorens enheter er beskrevet under hver enhets beskrivelse av budsjett 2026 overfor, og utredes derfor ikke nærmere her.

5.4.3 Sektor for Helse og omsorg

Sektor for helse og omsorg er kommunens største tjenesteområde, både i budsjettrammer og i antall ansatte, og består av følgende driftsenheter.

300 Sektor Helse og omsorg	269 062 938	276 535 145	257 442 000
30100 Helse og omsorg - leder	2 892 037	3 156 127	4 268 000
30200 HO- Innovasjon og saksbehandling	0	0	5 722 000
31100 Habilitering - leder	734 421	708 374	5 247 000
31200 Habilitering - Linken	8 601 982	9 192 393	7 049 000
31300 Habilitering - Orreveien	13 423 153	14 635 638	15 674 000
31400 Habilitering - Sandnes ressursenter	38 764 636	37 575 131	0
31500 Habilitering - Tyriveien	11 698 402	12 510 753	10 937 000
32200 Hjemmetjenester	62 750 634	58 969 721	62 950 000
33100 Helse - leder	849 830	1 283 514	0
33200 Helse barnevern	19 531 317	19 300 000	0
33300 Helse helsetjenester	13 500 067	13 680 821	10 543 000
33400 Risør helsestasjon	7 277 115	8 211 460	0
33500 Søndeled legekontor	2 590 687	2 185 530	0
33700 Solsiden legesenter	2 495 443	3 007 532	0
33800 Risør legesenter	0	0	4 606 000
32300 Institusjon	59 327 211	64 324 814	65 449 000
34100 Institusjon - leder	1 205 737	1 238 837	1 283 000
34200 Institusjon kjøkken og vaskeri	7 212 365	7 450 045	7 728 000
32400 Psykisk helse	16 207 901	19 104 455	17 494 000
36100 Sandnes ressurssenter	0	0	38 492 000

Oversikten viser at sektorens netto budsjettrammer reduseres med ca 19,1 mill fra opprinnelig budsjett 2025 til 2026, hvor reduksjonen i hovedsak begrunnes i at ansvar for Barnevern og Helsestasjon overføres til sektor for Oppvekst fra 2026. Samlet effekt av flyttingen utgjør ca 27,5 mill i ramme endring. Justert for flytting innebærer det en netto økning av sektorens ramme med ca 8,43 mill, tilsvarende ca 3,4%. Sektorens rammer er også forsøkt justert til rett nivå etter at legetjenesten ble samlet på ett legesenter fra september 2025, og første driftsåret vil vise om forventet effekt av tiltaket vil inntreffe. Driftsenhetene har gjennom konsekvensjustering av budsjettene forsøkt å ta inn avvik fra inneværende år, og for å møte det økte behovet i spesielt hjemmetjenestene og institusjon. Dette er en krevende oppgave da tjenestebehovet varierer stort ifht både de samlede tjenestene, men også individers midlertidige eller permanente behov.
De mest vesentlige endringene omtales pr enhet som følger.

Helse og omsorg leder øker driftsrammen med ca 1,1 som følge av at kuttiltak på 1 mill i 2025 som nå er lagt ut på driftsenhetene, og generell konsekvensjustering av felles utgifter for sektoren. 1 årsverk er også overført til ny enhet for innovasjon og saksbehandling, og det er ventet en økning i utgifter til lisenser, forsikringer, og leasing av biler til tjenestene.

H&O - innovasjon og saksbehandling er en ny enhet innen sektoren som ble opprettet i februar 2025 hvor målet har vært å samle kompetansen og styrke fokuset på

innovasjonsarbeid og saksbehandlingen innen tjenestene i sektoren. Enheten er bemannet med ca 5,7 årsverk som er hentet fra andre enheter i sektoren som jobber med samme oppgaver og dermed styrker fagmiljøet rundt utviklingsarbeid og tjeneste-leveransen.

Habilitering leder får en rammeøkning på ca 4,5 mill inn i 2026 som følge av refusjonsinntekter fra særlig ressurskrevende tjenester (7,5 mill) i habiliteringsenhetene flyttes over til nye Sandnes ressurssenter fra 2026, og at enheten overfører 4 årsverk fagutviklere og saksbehandlere over til andre avdelinger og til ny enhet for innovasjon og saksbehandling. Enheten øker årsverkene til BPA (Brukerstyrt Personlig Assistanse) fra1,22 til 2,45 årsverk for å dekke etterspurt behov.

Linken arbeidssenter reduserer sin drift inn i 2026, med et nedtrekk i driftsrammene på ca 2,1 mill ved å redusere med 3 årsverk på lønn. Enhetens utgifter til VTA-plasser (varig tilrettelagt arbeid) videreføres på samme nivå, mens utgifter til støttekontakter redusere noe som følge av lavere etterspørsel.

Orreveien ressurssenter viderefører sin drift fra 2025 og en økning i driftsrammene på ca 1 mill. Økt tjenestebehov blant beboerne gjør at bemanningen må styrkes med 1 årsverk

Tyriveien ressurssenter videreføres sin drift inn i 2026, men reduserer bemanningen med ca 1,6 årsverk som følge av endringer i tjenestebehovet. Tyriveien leverer døgntjenester til eget bofellesskap, og punkt-tjenester til Tyribo bofellesskap og andre tjenestemottakere i området som bor hjemme.

Sandnes ressurssenter har omorganisert sin virksomhet i 2025, og hele ressurssenteret er trukket ut av "Habiliteringstjenesten" og lagt som egen enhet med ny enhetsleder og to nye avdelingsledere. Dette begrunnes blant annet i resultatene fra forvaltningsrevisjonsrapporten fra 2024 som indikerte at en større omlegging måtte på plass for å sikre god drift. Enheten har samtidig jobbet med turnus tilpasninger for å håndtere bemannings utfordringene og sykefraværet i enheten. Enheten leverer tjenester til de mest ressurskrevende brukerne og pålegges gjennom dette å sikre rett bemanning og kompetanse til etterspurt behov. Enheten øker sin bemanning med ca 7,1 årsverk for å dekke opp for turnusendringer og økt tjenestebehov inn i 2026, men hvor en stor del av kostnadsøkningen ventes dekket gjennom økte refusjonsinntekter fra ordningen med Særlig ressurskrevende tjenester.

Hjemmetjenestene opplever et økende behov for mer ressurser for å dekke opp for økt tjenestebehov og mer ressurskrevende pasienter. Enhetens budsjettrammer er økt med ca. 4 mill som følge av konsekvensjustering av dagens drift inn i budsjett 2026, gjennom økt bemanningen med ca 4,5 årsverk fra budsjett 2025. Enheten jobber i tett samarbeid med innetjenestene på Frydenborgsenteret og korttidsavdelingen hvor det tilstrebes å utnytte tilgjengelige ressurser på best mulig måte for å unngå merkostnader til vikarer og overtid. Enheten har over tid hatt utfordringer sykefravær og med å skaffe kvalifisert bemanning ved, og forsøker nå med tilrettelegging av turnusordninger samtidig som det jobbes med oppgaveforskyvninger gjennom TØRN-prosjektet, og utvidet bruk av velferdsteknologi.

Institusjonsdriften på Frydenborgsenteret er delt opp i 2 avdelinger med sykehjemsdrift og kjøkken og vaskeri. Enhetens samlede budsjettramme øker med ca 1,44 mill fra 2025 til 2026 og viderefører driften med uendret bemanning. Sykehjemmet har stort sett fullt belegg og driftes i tett samarbeid med hjemmetjenestene for å utnytte ressursene på best mulig måte og unngå merkostnader. Enheten har lagt om turnus til årsturnus for å prøve å møte ansattes behov og redusere sykefraværet, samtidig som det jobbes med oppgaveforskyvninger gjennom TØRN-prosjektet og utvidet bruk av velferdsteknologi.

Psykisk helse viderefører sin virksomhet inn i 2026 med en reduksjon i rammen på ca 1,6 mill fra 2025. Enheten reduseres med ca 1,6 årsverk, hovedsakelig som følge av overføring av ressurser til ny enhet for Innovasjon og saksbehandling, reduksjon på 0,5 årsverk enhetsleder ifm deling av ansvar med nye Sandnes, og utvidelse av 0,5 årsverk til Erfaringsmedarbeider. Enheten vil i 2026 ha 2 årsverk i prosjektet rundt Erfaringsmedarbeider som i all hovedsak er finansiert med tilskuddsmidler. Psykisk helse har også valgt å videre føre FACT-samarbeidet med sykehuset og de øvrige kommunene inn i kommende periode, som har innebærer en liten økning i kommunens andel.

Enhet for Helse har store omlegginger i sin virksomhet inn i 2026. Enheten har redusert et årsverk på ledernivå ved naturlig avgang, og omorganiserer oppfølgingen av ansvarene innad i sektoren. Ansvaret for barnevernsamarbeidet (BiØ) og helsestasjonstjenesten overføres til Sektor fra oppvekst med en tilhørende rammejustering på ca 27,5 mill og overføring av totalt 8,8 årsverk.

Enheten har også ansvar for kommunens legetjenester, og har fra 2026 slått sammen 3 legekontor til 1 ved etableringen av Risør legesenter i Kragsgt 48, som ble ferdigstilt i september. Sammenslåingen innebar en virksomhetsoverdragelse av Kragsgt Legesenter AS hvor det ble overført hjelpepersonell til det kommunale legesenteret. 1 privat lege sluttet og det er ansatt en kommunal lege som erstatning. Totalt øker bemanningen i legetjenesten med 1,2 årsverk fra budsjett 2025. Basert på de forutsetninger som er lagt til grunn for ny drift av Risør legesenter forventer kommunedirektøren en budsjettreduksjon på ca 3 mill fra 2025 til 2026. Enhetens utgifter til basistilskudd leger, driftstilskudd fysioterapeuter, interkommunal legevakt, pasientskadeerstatning og pasienter i andre kommuner videreføres omtrent på samme nivå som i 2025.

Kommunedirektøren har over flere år ønsket å skjerme sektoren som allerede har et stort press på tjenestene og et forventet økt tjenestebehov i årene som kommer fremover som følge av demografiutviklingen. Økonomiplanen inneholder tiltak med mål om å bedre ressurssituasjonen på kort og lang sikt gjennom økt bruk av velferdsteknologi, lærlinger og andre i kvalifiseringsløp, og oppgaveforskyvning mellom profesjonene i helsetjenestene.

Driftsrapport

Sektorens budsjettrammer for 2026 kan vises gjennom driftsrapporten hvor budsjettet deles opp på hovedpostnivå

Driftsrapport hovedpost pr sektor	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sektor Helse og omsorg			
Lønn og sosiale utg	264 030 075	260 062 645	268 030 000
Kjøp inngår i tj prod	19 338 419	15 398 500	16 614 000
Kjøp erstatter tj prod	42 643 927	37 530 000	16 999 000
Overføringer fra komm	3 325 982	1 636 000	1 755 000
Finansutgifter	1 010 772	0	0
Salgsinntekter	-17 615 103	-16 898 000	-19 780 000
Refusjoner	-38 789 102	-19 784 000	-24 891 000
Overføringer til komm	-4 752 404	-400 000	-1 100 000
Finansinntekter	-129 628	-1 010 000	-185 000
Sum	**269 062 938**	**276 535 145**	**257 442 000**

Oversikten viser at sektorens største kostnader ligger på lønnsområdet med samlede lønnsutgifter på ca 268 mill, tilsvarende ca 88% av totale driftskostnader. Lønnskostnadene (ekskl. sykepengerefusjon) øker med ca 7,97 mill tilsvarende ca 3% fra 2025.

Reduksjonen på ca 20 mill i "kjøp som erstatter tj.prod" skyldes at utgifter til Barnevernet i Øst (19,3 mill) flyttes ut av sektoren fra 2026 og legges over på sektor for Oppvekst. Økningen i salgsinntekter på ca 2,8 mill henføres til samlokalisert legesenter i Kragsgata 48, og økning i antall kommunale leger i senteret. Økte refusjonsinntekter skyldes ca 2,6 mill i økte refusjoner knyttet til samlokalisert legesenter (Helfo), og ca 2,1 mill i økte refusjoner knyttet til Særlig ressurskrevende tjenester innen habilitering og hjemmetjenester.

Endringene i "overføringer til kommune" og finansinntekter er koblet til tilskudd og fondsfinanseringer av erfaringskonsulenter i Psykisk helse og rus.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten netto lønnskostnader

Lønn hovedpost pr sektor	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sektor Helse og omsorg			
Fast lønn	163 955 005	170 938 979	173 281 000
Vikarlønn	30 158 430	21 372 690	23 640 000
Ekstrahjelp	7 187 654	4 807 379	5 480 000
Overtid	7 282 204	1 840 000	1 900 000
Annen lønn	4 809 544	1 914 346	2 501 000
Skyss og kost	471 409	370 000	269 000
SUM LØNNSUTG	213 864 246	201 243 394	207 071 000
Pensjon og aga	50 637 238	59 189 251	61 228 000
SUM BRT LØNNSUTG	264 501 484	260 432 645	268 299 000
Lønnsrefusjoner	-18 473 052	-5 405 000	-5 949 000
SUM NTO LØNNSUTG	246 028 432	255 027 645	262 350 000

Oversikten viser en økning i netto lønnsutgifter på ca 2,87% fra 2025 som er lavere enn forventet lønnsvekst og innebærer at sektoren ikke videreføres fra 2025 nivå. Den største veksten i lønnskostnader ligger i kostnader til vikar og ekstrahjelp som begrunnes i høyt sykefravær, økt tjenestebehov og flere brukere som følge av befolkningsutviklingen.

De største virksomhetene i sektoren leverer heldøgnstjenester og er avhengig av vikarer for å levere gode tjenester. Sektoren har fokus på å legge gode turnuser for de ansatte og redusere uønsket deltidsstillinger og vikarer så langt det er mulig. Sektoren har i 2025 lagt om turnuser til døgnturnus og årsturnus på flere steder for å sørge for kompetanse, tilpasse driften og møte de ansattes behov i så stor grad som mulig, med mål om å redusere vikarbruk å sykefravær.

Årsverksutvikling

Årsverk-oversikten viser faste stillinger i sektoren, fordelt på de enkelte enheter

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2024	Endring 2023-24	Årsverk Budsjett 2025	Endring 2024-25	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26
300 Sektor Helse og omsorg	**25 702**	**790**	**27 159**	**1 457**	27 003	**-156**
30100 Helse og omsorg - leder	420	0	440	20	340	-100
30200 HO- Innovasjon og saksbehandling	0	0	0	0	572	572
31100 Habilitering - leder	769	-100	622	-147	345	-277
31200 Habilitering - Linken	800	35	800	0	500	-300
31300 Habilitering - Orreveien	1 300	100	1 525	225	1 625	100
31400 Habilitering - Sandnes ressursenter	4 000	-400	4 130	130	0	-4 130
31500 Habilitering - Tyriveien	1 300	400	1 263	-37	1 100	-163
32200 Hjemmetjenester	6 207	380	6 695	488	7 144	449
33100 Helse - leder	100	0	100	0	0	-100
33300 Helse helsetjenester	280	0	270	-10	80	-190
33400 Risør helsestasjon	874	54	895	21	0	-895
33500 Søndeled legekontor	265	77	215	-50	0	-215
33700 Solsiden legesenter	412	0	427	15	0	-427
33800 Risør legesenter	0	0	0	0	860	860
32300 Institusjon	6 148	310	6 720	572	6 720	0
34100 Institusjon - leder	100	0	100	0	100	0
34200 Institusjon kjøkken og vaskeri	695	0	755	60	755	0
32400 Psykisk helse	2 032	-66	2 202	170	2 022	-180
36100 Sandnes ressurssenter	0		0	0	4 840	4 840

Oversikten viser en samlet reduksjon i faste stillinger på ca 1,56 årsverk fra opprinnelig budsjett 2025, hvor de mest sentrale endringene er omtalt tidligere under hver enhet.

Sektoren har fokus på å bruke rett bemanning, med rett kompetanse, på rett sted. Gjennom "TØRN-arbeidet" vil sektoren jobbe for å en større fleksibilitet i bemannings-ressursene ved å tilrettelegge for oppgaveforskyvinger mellom profesjonen. I 2026 vil sektoren også ta inn VTA-ressurser (varig tilrettelagt arbeid) inn på sykehjemmet for å utføre oppgaver som ikke fagpersonell behøver å utføre, og dermed frigjør ressurser til andre oppgaver. Sektoren jobber også med utviklingen i bruk av velferdsteknologi i tjenestene, og har opprettet en ny enhet for Innovasjon og saksbehandling i 2025. Sektoren har høyt fokus på å ta inn både ordinære lærlinger i tjenesten, men også andre kompetanseløp som kan kvalifisere flere personer inn i helse og omsorgssektoren for å møte fremtidens behov.

5.4.4 Sektor for Oppvekst

Sektor for oppvekst er en ren oppvekstsektor som ivaretar kommunens barn og unge gjennom hele opplæringsforløpet fra barnehage til de er ferdig med grunnskolen, herunder også skolefritidsordingen og den interkommunale PP-tjenesten. Voksne som har rett på opplæring, får dette via voksenopplæringen VIRK. Fra 2026 kompletteres sektoren ved at de også får ansvar for Barnevernstjenesten og helsestasjon med skolehelsetjenesten.

Sektoren består av følgende driftsenheter.

Netto driftsrammer pr sektor og ansvar	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
400 Sektor Oppvekst	**161 911 840**	**161 520 102**	**200 942 000**
40100 Oppvekst- leder	45 041 922	39 432 425	68 032 000
40300 Oppvekst - Helsestasjon	0	0	8 090 000
41100 Risør barneskole - grunnskole	35 622 674	37 271 385	38 507 000
41200 Risør barneskole SFO	3 280 034	3 662 183	4 286 000
42100 Hope oppvekstsenter - grunnskole	5 417 696	5 998 765	6 696 000
42200 Hope oppvekstsenter - SFO	136 539	408 651	642 000
42300 Hope oppvekstsenter - barnehage	4 302 113	4 563 210	4 102 000
43100 Søndeled barneskole - grunnskole	13 598 439	12 480 461	11 378 000
43200 Søndeled barneskole - SFO	728 567	984 565	416 000
44100 Risør ungdomskole - grunnskole	26 963 995	27 672 450	28 666 000
45100 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	2 993 372	3 203 000	3 015 000
46100 Fargeskrinet barnehage	8 043 383	7 926 639	8 037 000
47100 Trollstua barnehage	9 774 699	10 678 726	10 642 000
25300 Voksenopplæringen (VIRK)	6 008 407	7 237 642	8 433 000

Sektorens samlede netto driftsramme for 2026 øker med ca 39,4 mill fra opprinnelig budsjett 2025 hvor overføringen av barnevernet og helsestasjonen utgjør ca 27,4 mill, og resterende 12 mill i stor grad er lønnsvekst og aktivitetsendringer som følge av konsekvensjusteringen fra 2025.

Sektor for Oppvekst har gjennom 2025 fulgt opp vedtatte tiltak fra Bærekraft-25 med endring i løpende opptak i barnehager, og innføringen av rammebrev i grunnskolen. Gjennom året ser sektoren at tiltaket inn mot barnehagene ikke vil gi forventet innsparingseffekt så raskt som anslått. Tiltaket forventes å få gradvis effekt utover planperiode, og oppnå den økonomiske innsparingen først i 2029 med ca 4 mill basert på de forutsetninger som legges til grunn.

Tiltaket med rammebrev i grunnskolene har vært svært positivt for å finne en objektiv og rettferdig fordeling av budsjettrammene mellom grunnskolene. Det var anslått en økonomisk innsparing i grunnskolen på ca 11 mill i tiltaket frem mot 2028, men kommunedirektøren ser nå at dette trolig ikke er oppnåelig med den skolestruktur kommunen har i dag. Reduksjonen i elevmassen vil komme, men sprer seg utover 10 klassetrinn og 4 skoler. Med bemanningsnormene som er i grunnskolene i dag kan ikke årsverkene reduseres i samme grad som reduksjonen i elevmassen. Framskriving av elevutviklingen kan vises som følger.

Utvikling barn i Oppvekst	25/26	26/27	27/28	28/29
Barnehager*	268	254	247	224
Barnekole	431	415	399	401
Ungdomsskole	209	209	200	209
Totalt barn i alder 1-15 år	908	878	846	834
* gitt tilgang 0-åringer på 45 pr år		-30	-62	-74
Utvikling pr skole basert på at barn fra bhg går over i "sin lokale skole"				
Hope skole	37	36	31	31
Søndeled skole	81	74	73	74
Risør barneskole	313	306	296	297
Totalt barneskolene	431	416	400	402

Sektoren opplever en betydelig økning i barn og elever som har behov for ekstra oppfølging i hverdagen, samtidig med endringene i barn og unge. Det vil ikke være mulig å dekke opp for det forventede ressursbehovet innenfor barnehagene og skolenes budsjettrammer som legges gjennom rammebrevmodellen. Det jobbes nå med etablering av en egen "stjernegruppe" i grunnskolen som skal styrke laget rundt de elevene som trenger det mest.

Nedenfor kommenteres vesentlige endringer i de enkelte enheter i sektoren.

Oppvekst leder øker budsjettrammene med 28,6 mill fra opprinnelig budsjett 2025 som i stor grad skyldes at utgifter til det interkommunale barnevernet er lagt inn i enheten fra 2026 med 19,3 mil. Tilskudd til private barnehager øker med 8,1 mill til 35,1 mill fra opprinnelig budsjett 2025, som skyldes for lavt budsjettert i 2025 ifht antall barn, og en økning i tilskuddssatsene. Sektoren budsjetterer også utgifter til kommunens barn som går på skole i andre kommuner som er ventet å utgjøre ca 3 mill i 2026 (+0,8 mill), mens elevskyss-kostnadene til AKT og Øysangfergen forventes videreført på samme nivå.

Sektoren har samlet spesialpedagoger til et "spesialpedagogisk team" som skal ivareta barn i barnehagene som trenger ekstra støtte, og "teamet" forsterkes i 2026 med ca 1,5 årsverk for å dekke det økende behovet. Totalt økes budsjettet til "førskoletiltak" med ca 1,3 mill inn i 2026.

Oppvekst leder har knapp kapasitet merkantilt og inn mot både skolefaglig og barnehagefaglig rådgivning, og kommunedirektøren vil vurdere om det bør styrkes noe utover planperioden.

Oppvekst helsestasjon består av 8,5 årsverk med en budsjettramme på ca 8,1 mill og er overført fra Helse & omsorg fra 2026. Ifm overføringen har enheten redusert 0,3 årsverk som følge av redusert behov og nedgangen i mottak av flyktninger. Helsestasjonens drift videreføres omtrent som tidligere, men inngår fra 2026 i resten av "laget rundt barnet".

Risør barneskole og SFO videreforer dagens driftsrammer med en økning på ca 1,8 mill fra 2025 til 2026, som tilsvarer omtrent lønnsveksten.

Barneskolen har økt bemanningen med ca 0,4 årsverk, og viderefører sin drift på omtrent samme nivå. Skolen har omtrent 313 elever, og opplever en økning i barn med behov for ekstra oppfølgning i hverdagen. Det vil bli etablert en "stjernegruppe" på skolen ila 2026, og det vil bli foretatt enkle bygningsmessige endringer for å tilrettelegge for dette.
SFO øker sin bemanning med 0,2 årsverk som følge av flere barn. Dette medfører økte lønnskostnader samtidig som inntektene reduseres med ca 0,2 mill som følge av gratis kjernetid i SFO.

Hope oppvekstsenter viderefører i stor grad budsjettrammene fra 2025 justert for pris og lønnsvekst, men som følge av endringer i barnas behov overføres ressurser fra barnehage til skole og SFO i 2026, samt at oppvekstsenteret samlet bemanner opp med ca 0,3 årsverk, som i stor grad finansieres av økt refusjon og tilskudd. Skolen har omtrent 37 elver i skolen og 20 barn i barnehagen og forventer lite endringer inn i høsten 2026.

Søndeled barneskole og SFO får redusert sine driftsrammer med ca 1,67 mill fra 2025 til 2026 som følge av forventet aktivitetsendring på skolen. Totalt reduseres skole og SFO med ca 2,47 årsverk.

Skolen reduseres med ca 1,1 mill og 1,64 årsverk fra 2025 og driftsrammene for 2026 er ihht prinsippet for rammebrev i skolen. Skolen har omtrent 81 elever og forventer en reduksjon mot høsten som er hensyntatt i rammene. SFO reduseres med ca 0,57 mill og 0,83 årsverk for å tilpasse budsjettet til forventet behov.

Risør ungdomsskole har en økning i budsjettrammene på 1 mill fra opprinnelig budsjett 2026, og viderefører dermed sine driftsrammer på omtrent samme nivå som i 2025 justert for lønnsvekst. Skolen har 209 elever og venter et stabilt elevgrunnlag utover planperioden. Ungdomsskolens bygningsmasse er slitt og trenger oppgradering eller fornyelse. Kommunedirektøren ønsker å skape handlingsrom slik at dette kan realiseres innen 2030. Kommunedirektøren foreslår å utrede flere alternative løsninger til mulighetsstudiet som ble lagt frem i 2024, og avsetter 2 mill til et prosjekt for å finne den beste løsningen for lærere og elever ved skolen.

Voksenopplæringen VIRK viderefører sin drift i 2026 på omtrent samme nivå som i 2025, men med en vekst i rammene på ca 1,2 mill, tilsvarende ca 16%. Bemanningen reduseres med 1,15 årsverk for å tilpasse driften til forventet behov med mottak av færre flytninger, men forventer en større svikt i inntektene som finansierer driften. Totalt forventes en svikt i inntekter på ca 1,73 mill, og skolen klarer ikke dekke opp for inntektssvikten innenfor egne rammer. Det er ca 180 elever ved skolen og det forventes en reduksjon fremover da skolen også har gjesteelever fra Gjerstad og Vegårshei, og dermed får ekstra effekt av reduksjonen i mottak av nye flyktninger til landet. Skolen leverer også voksenopplæring til voksne som ikke er flyktninger ihht rettigheter.

Fargeskrinet barnehage viderefører sine budsjettrammer på omtrent samme nivå som i 2025. Driften av barnehagene er justert for pris og lønnsvekst, men som følge av en reduksjon på ca 0,76 årsverk for å tilpasse aktivitetsnivået, opprettholdes driftsrammene med en liten økning på ca 0,1 mill. Barnehagen har ca 41 barn høsten-25 og forventet oppholdsbetaling er redusert med ca 0,3 mill som følge av reduserte makssatser og moderasjonsordninger for betaling i barnehage.

Trollstua barnehage viderefører sin aktivitet på samme nivå som i 2025. Driften av barnehagene er justert for pris og lønnsvekst, men som følge av en reduksjon på ca 0,68 årsverk er budsjettrammen videreført. Nedbemanningen begrunnes med tilpasning av årsverk ifht behov. Barnehagen har ca 58 barn høsten-25, og forventet oppholdsbetaling er redusert med ca 0,25 mill som følge av reduserte makssatser og moderasjonsordninger for betaling i barnehage.

Det interkommunale samarbeidet PPT budsjetterer med en utvidelse av samarbeidet til også å inkludere Åmli kommune fra 2026. Åmli har søkt samarbeidet om inntreden, men saken er ikke endelig behandlet i alle kommuner ved etablering av budsjettet. Dersom det blir endring vil kommunedirektøren måtte budsjettregulere samarbeidet ila året for å justere forventet betaling fra samarbeidskommunene. Det planlegges med en økning i bemanningen på 1 årsverk for å ta imot Åmli kommune, men forventer en liten kostnadsreduksjon som følge av at det blir flere kommuner å dele de faste utgiftene på. Risør kommunes andel av samarbeidet utgjør ca 28,38% etter utvidelse av samarbeidet, som innebærer en kostnadsbelastning på ca 3,0 mill for 2026.

Kommunedirektørens legger opp til endringer i betalingssatser for kost i barnehager og skolefritidsordningen for å møte prisveksten på mat den senere tiden, og vil ellers følge de statlige føringene som legges til grunn for oppholdsbetaling i barnehage og skolefritidsordningen.

Driftsrapport

Sektorens budsjettrammer for 2026 kan vises gjennom driftsrapporten hvor budsjettet deles opp på hovedpostnivå

Driftsrapport hovedpost pr sektor	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sektor Oppvekst			
Lønn og sosiale utg	146 006 329	146 919 158	159 954 000
Kjøp inngår i tj prod	12 207 471	11 933 020	11 910 000
Kjøp erstatter tj prod	41 915 155	33 819 000	62 423 000
Overføringer fra komm	2 896 347	1 123 003	1 548 000
Finansutgifter	1 651 338	0	0
Salgsinntekter	-5 154 068	-4 599 020	-3 773 000
Refusjoner	-27 397 229	-22 358 059	-24 425 000
Overføringer til komm	-9 579 448	-5 317 000	-6 448 000
Finansinntekter	-634 055	0	-247 000
Sum	**161 911 840**	**161 520 102**	**200 942 000**

Rapporten viser at sektorens budsjettrammer øker med ca 39,4 mill fra opprinnelig budsjett 2025 til foreslått budsjett 2026, som utgjør en økning på ca 24,4%. Den store veksten henføres til overtakelse av barnevernet og helsestasjonen, samt stor økning i budsjett for tilskudd til private barnehager. Det er gjort en grundig gjennomgang av bemanningen i alle enhetene, sett opp mot bemanningsnormer og behov, og fremlagt budsjett skal følgelig være realistisk ut fra de forutsetninger som legges til grunn.

Veksten i lønnskostnader på ca 8,9% begrunnes i endringer i bemanning som følge av overtakelse av helsestasjonen med sine 8,5 årsverk.

Veksten i "kjøp av tjenester som erstatter tj.prod" begrunnes med stor budsjettøkning i tilskudd til private bhg (8,1 mill), overtakelse av det interkommunale barnevernsamarbeidet (19,3 mill).

Reduksjonen i inntekter kan i stor grad henføres til nye makssatser for opphold i barnehager, og utvidet ordning for gratis kjernetid i skolefritidsordningen.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader

Lønn hovedpost pr sektor	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sektor Oppvekst			
Fast lønn	100 816 585	110 001 900	121 101 000
Vikarlønn	11 667 477	6 350 056	5 063 000
Ekstrahjelp	4 041 390	428 146	444 000
Overtid	1 848 176	928 000	678 000
Annen lønn	891 228	201 000	217 000
Skyss og kost	237 962	262 000	419 000
SUM LØNNSUTG	119 502 818	118 171 102	127 922 000
Pensjon og aga	26 741 473	29 010 056	32 451 000
SUM BRT LØNNSUTG	146 244 291	147 181 158	160 373 000
Lønnsrefusjoner	-9 030 347	-4 010 000	-4 393 000
SUM NTO LØNNSUTG	137 213 944	143 171 158	155 980 000

Oversikten viser en økningen i netto lønnskostnader på ca 12,8 mill fra opprinnelig budsjett 2025. Økningen skyldes i hovedsak overtakelse av helsestasjonen med ca 8 mill, og lønnsvekst på enhetene justert for bemanningsendringer.

Sektoren har høye vikarkostnader som følge av sykefravær og permisjoner, men jobber godt med sykefraværsoppfølgingen og forventer en reduksjon i kostnadene fra 2025 til 2026.

Årsverksutvikling

Årsverks-oversikten viser utviklingen i faste stillinger i sektoren, fordelt på de enkelte enheter.

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2024	Endring 2023-24	Årsverk Budsjett 2025	Endring 2024-25	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26
400 Sektor Oppvekst	**16 667**	**802**	**16 779**	**112**	17 422	**643**
40100 Oppvekst - leder	380	-40	890	510	995	105
40300 Oppvekst - Helsestasjon	0	0	0	0	850	850
41100 Risør barneskole - grunnskole	4 092	369	4 184	92	4 224	40
41200 Risør barneskole SFO	521	50	600	79	620	20
42100 Hope oppvekstsenter - grunnskole	585	0	610	25	689	79
42200 Hope oppvekstsenter - SFO	35	0	60	25	90	30
42300 Hope oppvekstsenter - barnehage	750	170	620	-130	540	-80
43100 Søndeled barneskole - grunnskole	1 573	-12	1 415	-158	1 251	-164
43200 Søndeled barneskole - SFO	169	20	169	0	86	-83
44100 Risør ungdomskole - grunnskole	3 232	66	3 223	-9	3 228	5
45100 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	890	-21	900	10	1 000	100
46100 Fargeskrinet barnehage	1 240	-40	1 078	-162	1 002	-76
47100 Trollstua barnehage	1 620	50	1 480	-140	1 412	-68
25300 Voksenopplæringen (VIRK)	1 580	190	1 550	-30	1 435	-115

Som oversikten viser økes bemanningen samlet for sektoren med ca 6,43 årsverk sammenlignet med opprinnelig budsjett 2025. Veksten inneholder en økning i bemanningen som følge av overtakelse av helsestasjonen fra Helse & omsorg med 8,5 årsverk, og oppbemanning som følge av inntreden av Åmli kommune i PPT-samarbeidet. Justeres økningen for disse viser sektoren en reduksjon i bemanningen på ca 3 årsverk. Alle bemanningsreduksjoner skjer gjennom naturlig avgang.

Store deler av sektorens enheter styres gjennom statlige bemanningsnormer i både barnehager og grunnskoler, som setter en nedre grense for bemanning og kompetanse i virksomhetene. Det er gjort en fullstendig gjennomgang av alle enhetene med fokus på at budsjettene skal tilfredsstille disse normene. Det er kommunedirektørens oppfatning at sektorens grunnskoler og barnehager skal være tilstrekkelig bemannet til å fortsatt kunne gode tjenester til barn, unge og voksne i året som kommer.

5.5 Investeringsbudsjett 2026

Investeringsbudsjettet for 2026 er første året i investeringsplanen for 2026-29 og kan spesifiseres pr prosjekt med finansiering som vist nedenfor.

Investeringbudsjett 2026	2 026				
	MVA-komp	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån
Biler og utstyr (arb.bok 3)	25 %	1 400	-280	0	-1 120
Hovedplan vann og avløp	0 %	8 600	0	0	-8 600
Oppgradering kommunale veier (arb.bok 2)	25 %	2 900	-580	0	-2 320
Standardheving kommunale bygg (Vedlegg	25 %	3 000	-600	0	-2 400
Energitiltak kommunale bygg	DIV	1 000	-200	0	-800
Friluftsområder (arb.bok X)	25 %	1 125	-225	-900	0
Nærmiljø-, trafikksikkerhet (arb.bok 4)	25 %	1 550	-310	0	-1 240
Egenkapitalinnskudd KLP	0 %	2 000	0	-2 000	0
Startlånsordningen Husbanken	0 %	30 000	0	0	-30 000
Velferdsteknologi/ Medisinsk utstyr	25 %	500	-100	0	-400
Oppgradering Digitale kartgrunnlag	25 %	150	-30	0	-120
Robotosering renholdstjenester	25 %	500	-100	0	-400
Frydendal kirke - Tilskudd maling	0 %	800	0	0	-800
Ny ungdomsskole m/parkeringsløsning	25 %	2 000	0	-2 000	0
Enkel oppgradering av svømmehallen	25 %	3 000	-750	-2 250	0
Tilpasning av bolig Sandnes Ressursenter	25 %	5 000	-1 000	-1 600	-2 400
Padel bane nr.2 på Kjempesteinsmyra	25 %	1 250	-250	-1 000	0
Sum investeringer		**64 775**	**-4 425**	**-9 750**	**-50 600**

Totalt skal det investeres for brutto 64,78 mill i 2026, og inneholder ingen nye store investeringstiltak. De fleste tiltakene er mindre prosjekter hvor mange av dem allerede ligger inne med løpende tiltak ihht handlingsplaner som rulleres årlig.

Av nye tiltak kan følgende nevnes:

- Tilskudd til innvendig maling i Frydendal kirke (0,8 mill). Prosjektet har vært spilt inn tidligere fra Kirkevergen, men ble forskjøvet ifm oppgraderingen av kirkespiret og utvendig maling. Midlene er investeringstilskudd og prosjektet gjennomføres i regi av Risør kirkelig fellesråd. Tilskuddet lånefinansieres.
- Ny ungdomsskole med/parkeringsløsning (2,0 mill). Prosjektet vil gjøre nye vurderinger rund hvilke alternativer som finnes for å oppgradere eller bygge ny ungdomsskole da mulighetsstudiet fra 2024 anses for å bli for kostbart til å igangsette slik det er fremlagt ifht kommunens driftsøkonomi. Målet er å kunne legge frem nye gode alternativer for løsninger til kommunestyret ila 2026. Prosjektet finansieres av ubundne investeringsfond fra salg av eiendom.
- Enkel oppgradering av svømmehallen (3,0 mill). Prosjektet vil sørge for nødvendige oppgraderinger teknisk og noe kosmetisk i svømmehall og garderober, og har som mål å sikre en god og funksjonell svømmehall i mange år til. Prosjektet finansieres med ubundne investeringsfond.
- Tilpasning av bolig Sandnes Ressurssenter (5,0 mill). Prosjektet innebærer vesentlig oppgradering og ombygging av utleiebolig på Sandnes ressurssenter for å møte lovkrav i tjenestene som leveres. Prosjektet vil utløse omsorgsboligtilskudd fra

Husbanken som inngår i finansieringen.

- Padeltennisbane Kjempesteinsmyra (1,25 mill). Prosjektet innebærer bygging av bane nr 2 etter at bane 1 ferdigstilles ila 2025. Tiltaket er innspill fra idretten, og finansieres med mva-kompensasjon, gaver og spillemidler.

Det største tiltaket er utlånsrammen til Startlånsordningen med 30 mill som ikke direkte vil belaste kommunens drift fremover, og i tillegg er det ca 8,6 mill som skal belastes selvkostområdene. Korrigert for disse blir det ca 11,44 mill av lånefinansieringen som vil ha innvirkning på kapitalkostnadene i årene som kommer. Finansiering kan vises som nedenfor.

Finansiering investeringsbudsjett (beløp i hele 1000)	2 026
Sum investeringskostnad brutto	**64 775**
Sum finansiering MVA-kompensasjon	-4 425
Sum finansiering tilskudd/salg/fond	-9 750
Sum finansierings låneopptak	**-50 600**
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	39 160
Sum Lånebehov Ekskl.VAR og Husbank	**-11 440**

Budsjettet finansieres med 9,75 mill i andre finansieringsinntekter, hvor 6,25 mill er bruk av investeringsfond og 3,5 mill er tilskudd/spillemidler/gaver fra eksterne aktører. Finansieringen av foreslått budsjett innebærer en lånefinansieringsgrad på ca 78%, men hvor hovedposten i investeringskostnadene er lån til utlån gjennom Startlånsordningen.

Vedleggene til handlingsprogrammet gir en forklaring til de enkelte investeringsprosjektene i budsjettet og omtales derfor ikke nærmere her.

Hovedoversikten "Bevilgningsoversikt investering § 5-5 1 ledd" fremstiller investeringsbudsjett 2026 ihht lovpålagt oppstilling, sammen med regnskap 2024, opprinnelig budsjett 2025, og revidert budsjett etter 1 tertial som følger.

Bev.oversikt investering ihht §5-5 1 ledd	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Rev.bud 2025	Budsjett 2026
Investeringer i varige driftsmidler	16 712 965	32 020 000	88 860 000	31 975 000
Tilskudd til andres investeringer	1 050 000	0	5 000 000	800 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 835 970	2 000 000	3 950 000	2 000 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	**21 598 935**	**34 020 000**	**97 810 000**	**34 775 000**
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 025 628	-4 205 000	-5 683 000	-4 425 000
Tilskudd fra andre	-1 064 128	-895 000	-2 863 000	-3 500 000
Salg av varige driftsmidler	-2 654 664	-11 000 000	-13 800 000	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Bruk av lån	-14 804 406	-25 920 000	-84 944 000	-20 600 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	**-20 548 826**	**-42 020 000**	**-107 290 000**	**-28 525 000**
Videreutlån	21 022 134	30 000 000	42 328 000	30 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-21 022 134	-30 000 000	-42 328 000	-30 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	7 131 619	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-4 698 644	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Netto utgifter videreutlån	**2 432 975**	**0**	**0**	**0**
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 432 975	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	958 859	10 000 000	11 780 000	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-2 008 968	-2 000 000	-2 300 000	-6 250 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**-3 483 084**	**8 000 000**	**9 480 000**	**-6 250 000**

Kommunedirektøren har ved prioritering av investeringsplanen for 2026-29 og herunder investeringsbudsjettet for 2026 videreført fokuset på forsiktighet og nødvendighet rundt investeringer som er foreslått. Fokuset er viktig for å videreføre en positiv gjeldutvikling og unngå at ikke kapitalkostnadene øker mer enn nødvendig i årene som kommer.

Nærmere vurderinger rundt investeringene og effekten på kommunens fremtidige driftsrammer kan sees i kapittel 4,1 Investeringsplan 2026-29.

6 Folkehelse og levekår

Utenforskap – Hva ser vi og hva gjør vi?

Risør er et mangfoldig samfunn, med mennesker i risiko for å oppleve ulike former for utenforskap. Våre innbyggere skal føle seg trygge på at vi som samfunn vil legge til rette for at alle kan finne tilhørighet og oppleve aksept for den de er. Gjennom mål og strategier i blant annet kommuneplanens samfunnsdel og i andre underliggende temaplaner vil Risør markere seg som en by og kommune som anerkjenner det positive bidraget mangfold gir. (Kommuneplanens samfunnsdel kapittel 5) Folkehelse og levekår)

I dette kapittelet som handler om folkehelse og levekår, har vi satt fokus på utenforskap. Vi ønsker å få frem hvordan vi som kommune jobber sammen om tidlig innsats og forebygging, samt hvilke tilbud vi har til innbyggerne i vår kommune.

Hva ser vi?

- Lavest andel sysselsatte i fylket
- Høyere andel med psykiske symptomer/lidelser
- Høyere andel i husholdninger med vedvarende lavinntekt

Hva gjør vi? Innsats som fremmer mestring, aktivitet og deltakelse

- Gode tjenester i barnehage, skole og kultursektoren til alle
- Senter for frivillighet (SEFF) mobiliserer innbyggernes ressurser og binder mennesker sammen.
- SEFF samarbeider med ung psykisk helse for å være med på å skape en trygg, sosiale møteplass. SEFF samhandler også med VIRK og flyktningetjenesten.
- Arbeid med Oppvekstreformen og BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats) for å identifisere og finne tilgjengelige tiltak for å møte behov
- Sikre overgangene (hjem-barnehage-barneskole-ungdomsskole- videregående-*utdanning*-arbeid) og hindre oppfølgingsbrudd
- Arealplanlegging for bomiljø med nærhet til natur og friluftsområder og som bidrar til inkluderende miljøer som fremmer trivsel og gode møtepunkter
-

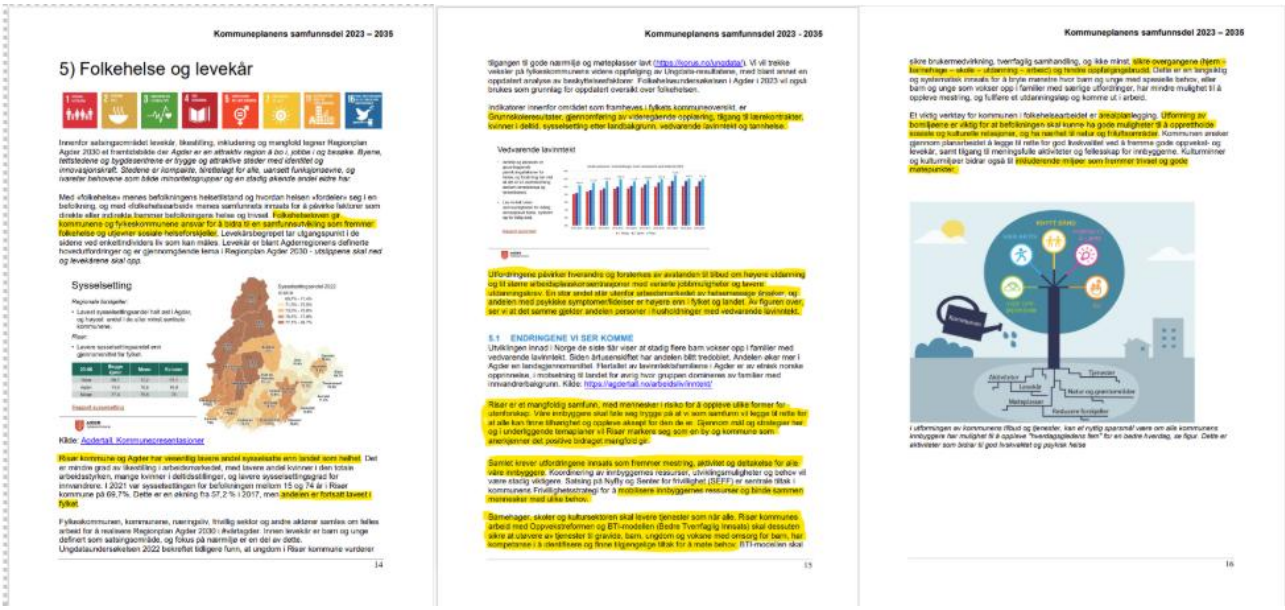

Tiltak (med tilskudd og drahjelp gjennom statlige satsinger)

Frivillighet/Kultur	Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	Barnehage/skole	Interne tjenester - HR
SEFF – Senter for frivillighet	Veiledning på foreldremøter i bhg	Inkluderende praksis i barnehager og skoler (TSO)	Inkluderende Arbeidsliv
Møtesteder/anlegg for kultur og idrett	Overvekt	Språkplan -	Oppfølging av langtidssykemeldte
Aktivitetstilbud	Psykologisk førstehjelp i skolen	Program for foreldresamarbeid	Samarbeid med fastlegene
Støtte til lag og foreninger	Forsterket skolehelsetjeneste	Sikre overganger	Arbeidsgiverpolitikk - lærlinger
Utlånssentral, fritidskasse og Ung Aktiv	Kvinnehelse/jordmor	Intensiv opplæring	
Samfunnsutvikling/plan/næring	**Psykisk helse**	Robust ungdom/Robuste barn	**Interne tjenester - Økonomi**
Sosial boligpolitikk	UngTeam	Ungdomslos	Startlån
		Motherhood	
Stimulere til arbeidsplassutvikling	8-ukern og Fredagsen på SEFF	Miljøteam, psykisk helse	
	Vill vekst	BTI-modellen	
NAV	**Pleie og omsorg**	**Barneverntjenesten**	
Bo-trivsel med miljøvaktmester	Leve hele livet	Hjelpetiltak i hjemmet	
UngTeam	Livsgledehjem	Fosterhjem	
	Velferdsteknologi		
	Aldersvennlige lokalsamfunn		

Flere av tiltakene skjer i samarbeid mellom flere tjenester

I kommunens Folkehelseoversikt er Utenforskap én av tre definerte hovedutfordringer. Her omtales tema som også henger sammen med de øvrige to hovedutfordringene Demografi og Levevaner som utløsende og opprettholdende faktorer

- Sosial ulikhet og den sosiale gradienten
- Boligsosial planlegging
- Barn som lever i husholdninger med lav inntekt
- Ungt utenforskap
- Ensomhet
- Vold og overgrep
- Psykiske plager og lidelser
- Tilgang til treffsteder og trivsel på skolen
- Kultur og fritid

Hvordan møter kommunen utfordringer med utenforskap?
Eksempler på eksisterende folkehelsearbeid;

- Oppvekstplan
- Plan for sosial kompetanse i Risørskolen
- Plan for godt skolemiljø
- Handlingsplan mot vold og trusler i Risørskolen
- Handlingsplan for skolenærvær
- Frivillighetsstrategi og frivilligsentraler med mobilisering av frivillige
- Robust Ungdom – 8. trinn 2023/24, deretter gradvis til alle trinn på ungdomsskolen er med. Barneskolene er i ferd med å implementere Robuste barn, først på de laveste trinnene.
- Støtte fra NAV til én fritidsaktivitet per person i lavinntektsfamilier. I tillegg er Ung Aktiv vedtatt og skal igangsettes. Målet er vår 2026.
- Fritidskassa for barn 6-19 år som av ulike grunner ikke deltar på faste ukentlige fritidsaktiviteter
- Fri bruk av kommunens haller/baner for lag og foreninger
- Gratis bruk av Risørhuset for lag- og foreninger med barne- og ungdomsaktiviteter
- Program for foreldresamarbeid i skolen
- BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats)

Eksempler på mulig forsterking av innsatsen;

- Foreldrestøttende tiltak
- Ung Aktiv
- Alkohol- og næringspolitikk som sikrer alkoholfrie soner og flere gode møteplasser for personer med svak økonomi
- Psykisk helsetilbud på flere trinn i Innsatstrappa, for innbyggere i alle aldre
- Team for psykisk helse og miljø for barn og unge
- Ungdomslos

7 Klimabudsjett 2026-29

7.1 Innledning/sammendrag

Utfordringene med å nå klimamålene er ikke blitt mindre. Mange av de enkle tiltakene er gjennomført og for å komme videre kreves det i de fleste tilfellene mere dyptgripende endringer henholdsvis større investeringer og prioriteringer.

Et av de viktigste tiltakene er effektiv arealbruk. Arbeidet med kommuneplanens arealdel ble startet i 2024 og skal følge opp målene og arealstrategiene som ble vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel i april 2024. Arealregnskap og klimagassregnskap vil bli brukt som verktøy for å synliggjøre sammenhengene mellom arealforvaltning, klima og natur.

I Risør kommunes Miljøplan, vedtatt i februar 2024, ligger det et ambisiøst mål om å kutte utslippene med 50 % frem mot 2030 sammenliknet med 2017 nivå.

Kommunen har to roller knyttet til å få ned klimagassutslipp. Vi skal både kutte utslipp i egen drift, samt tilrettelegge for at innbyggere og næringsliv kan ta gode valg. Miljødirektoratet har beregnet at de totale klimagassutslippene fra Risør kommune som helhet var 21 702 tonn CO2 ekvivalenter (CO2 e) i 2023, og klimaregnskapet for Risør kommune viser at vi som virksomhet slapp ut 2 393 tonn CO2 e samme år. I 2024 slapp kommunen som virksomhet ut 2 116 tonn CO2 e.

7.2 Klimamål for kommunen

I 2021 vedtok Norge å redusere klimagassutslippene med 55 % innen 2030 sammenlignet med 1990. Risør kommune har tidligere vedtatt å følge Regionplan Agder sitt mål om 45 % reduksjon av klimagassutslipp innen 2030, sammenlignet med 2017. I Miljøplanen settes nytt klimamål til 50% reduksjon innen 2030, sammenlignet med 2017. I 2017 var utslippet i hele Risør kommune 26 062 tonn CO2 e. Målet er utslipp i 2030 på 13 031 tonn CO2 e.

Risør kommunes klimamål er å redusere klimagassutslippene i Risør med 50 % innen 2030, sammenlignet med utslippstallene fra 2017.

7.3 Status klimagassutslipp

I 2023 hadde vi utslipp på 21 702 tonn CO2 e. For å nå målene i 2030 betyr det en utslippsreduksjon på ca. 40% fra dagens nivå. Dette er veldig utfordrende siden mange av de enkle tiltakene er godt på vei som elektrifisering av biler og energi effektiviseringstiltak. Utfordringen er å finne gode løsninger som samtidig er kostnadseffektive.

Tallene fra 2023 er de siste oppdaterte, 2024 tall forventes i begynnelsen av 2026. Kilde er Miljødirektoratet.

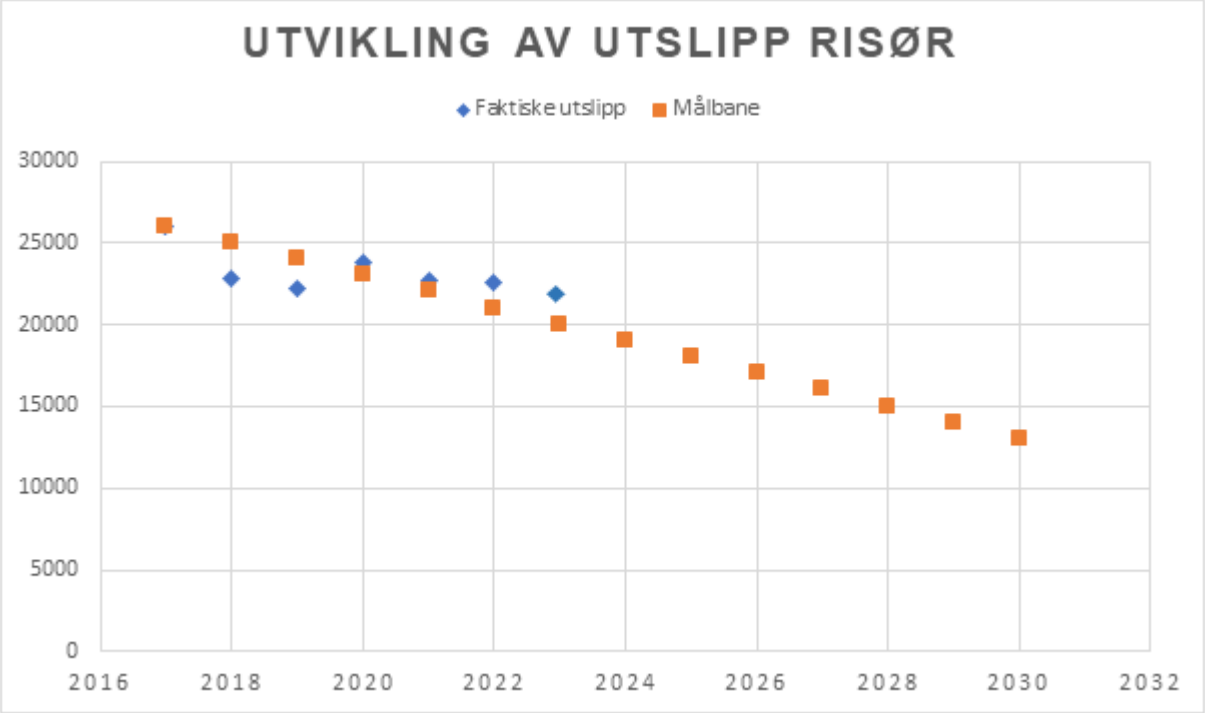

Kilde: Miljøplan for Risør kommune (geografisk omr) 2024-2030. Kilde: Miljødir.

De blå prikkene viser faktiske utslipp beregnet hvert år fram til 2023. De oransje boksene viser målsettingen om 50 % reduksjon innen 2030, og utviklingen vi må se for at målene skal nås.

For å nå 2030 målene, må vi redusere med ca. 40% fra 2023 nivået, dette tilsvarer ca. 6% per år, noe som vi ikke har fått til hittil. I all hovedsak dreier dette seg om en voldsom reduksjon i utslipp fra transport.

Klimaregnskapet viser at kommunens egne største utslippskilder er bygg (nybygg og reparasjon og vedlikehold av bygg), varekjøp (maskiner, datautstyr, reparasjon og vedlikehold utstyr mm.) og energibruk (elektrisitetsforbruk). På fjerdeplass kommer direkte utslipp, som er utslipp fra fyring med pellets (fjernvarmeanlegget), og bensin- og dieselforbruk fra egne kjøretøy og anleggsmaskiner.

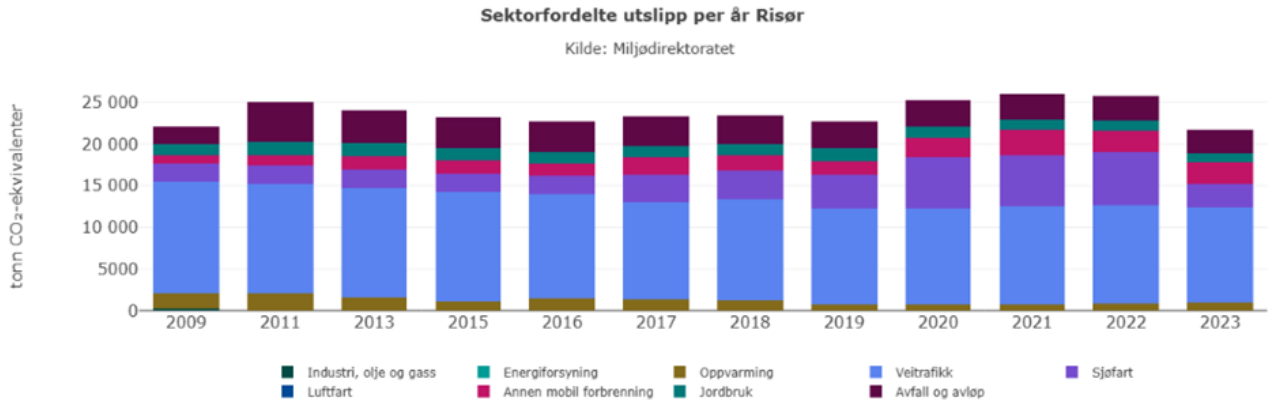

Utslipp av klimagasser i Risør kommune (geografisk omr) siden 2009. Kilde: Miljødir.

Klimagassutslippene i Risør varierer fra år til år, men det har vært en total reduksjon i utslipp fra 2017 til 2023 på 1 658 tonn CO2 e, fra totalt 23 360 tonn til 21 702 tonn (det siste året hvor vi har tall fra). Den største prosentnedgangen har vi på oppvarming (-30%), selv om denne totalt sett er relativ liten. Annen mobil forbrenning (primært bygg og anlegg og annen nærings transport) har hatt en stor økning (18%).

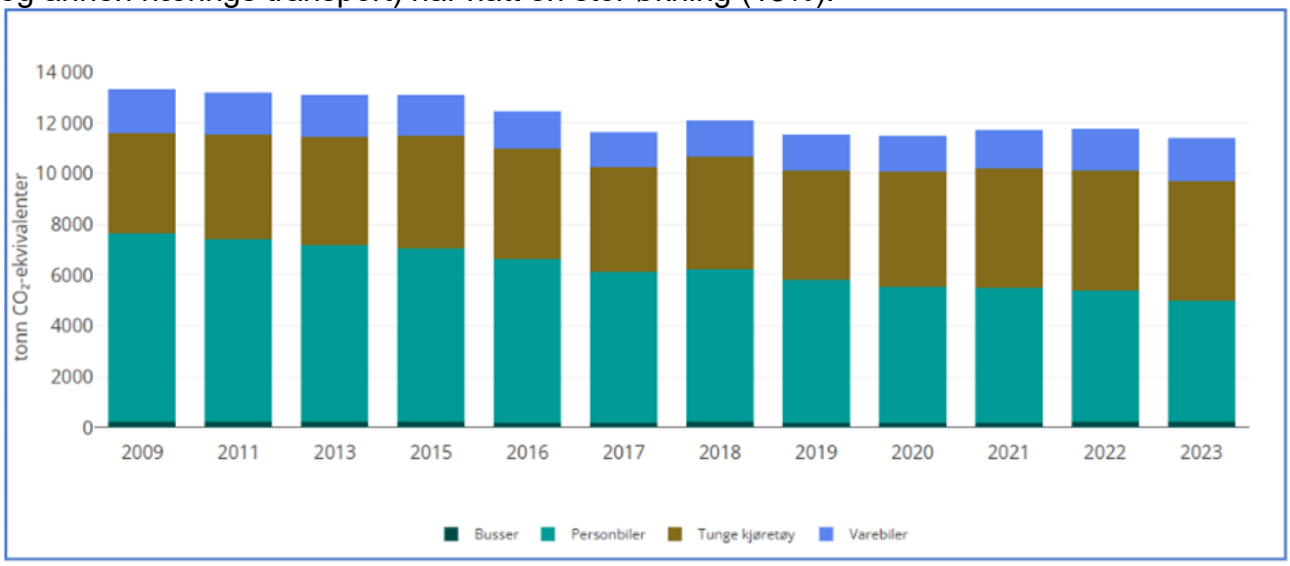

Utslipp fra veitrafikk, Risør Kommune (geografisk omr). Kilde: Miljødir.

Vi ser at utslipp fra personbiltrafikken har en tydelig synkende trend. Her gir den økende elektrifiseringen et tydelig utslag. Utfordringen ligger på varetransporten, og da særlig på tungtransporten. Her forventes elektrifiseringen å øke kraftig de neste årene. Men, veitrafikk omfanget forblir den største utfordringen for å få ned utslippene.

Sjøfart har en nedgang på 12 % i perioden 2017-2023, men med veldig høye tall under Corona årene. Om den sterke nedgangen fra Corona årene fortsetter, må vi avvente inntil vi får 2024 og 2025 tallene. Siden graden av elektrifisering i skipstrafikken er nærmest ikke-eksisterende, vil en nedgang her kun skyldes færre anløp. Dette står i da i konflikt med ønsket om å øke besøksattraktiviteten til kommunen.

Den desidert største utfordringen er innen transport. Dette er en sektor som kommune generelt har en relativ liten påvirkning på. Tiltak som å tiltrekke flere besøkende og fastboende vil jo gjerne tilsi en økning i utslipp.

Status klimagassutslipp fra kommunens egen virksomhet

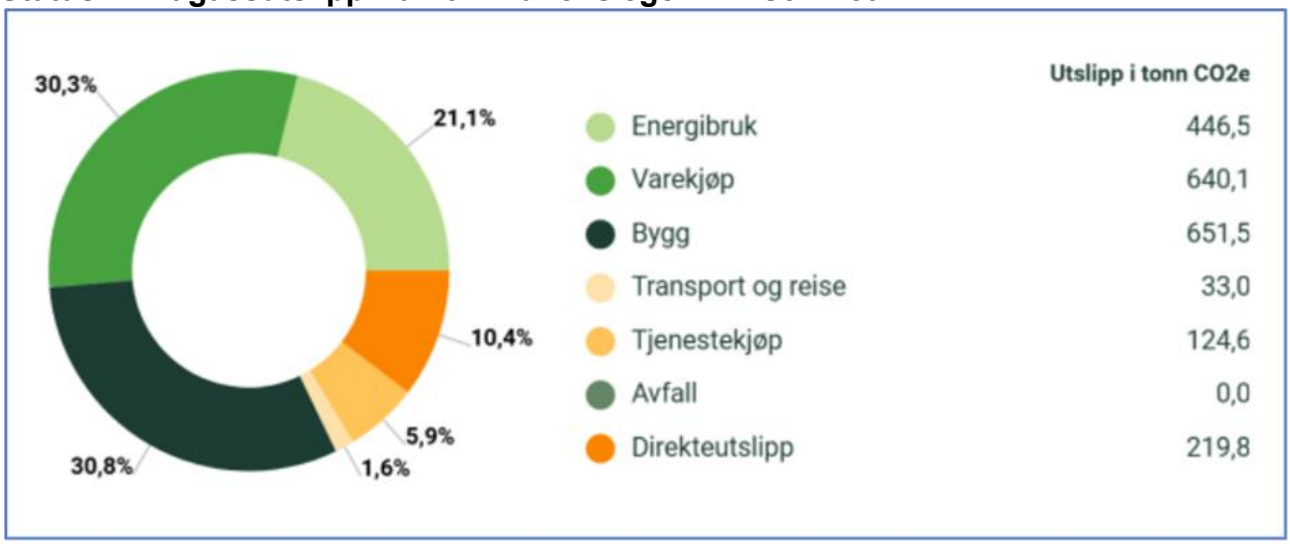

Figur viser utslipp fra Risør Kommunes virksomhet fordelt på hovedkategoriene i klimaregnskapet for 2024.

Risør Kommunes egen virksomhet har utslipp tilsvarende 2 116 tonn CO2. Dette er ca. 10% av totale utslipp i hele Risør Kommune (geografisk område). De største investeringene for å redusere egne utslipp er gjort i bygg (i tillegg til elektrifisering av kjøretøy), dette viser tabellen under:

Aktive energitiltak Risør Kommune 2021 til 2025											
Bygg Navn	Bygge forskrift	Nybygg / Eksisterende	Type energitiltak	Planlagt Installert KW	Årlig Reduksjon i KWh	Årlig Produksjon KWh	Årlig kg besparelse i CO2 ekvivalenter	Faktor: Strøm pris inkl Linjeleie	Estimert Kr spart i kjøp av energi pr år basert på faktor pris	Satt i drift	
Frydenborg Senteret	Pluss Hus	Nybygg	Solceller	110		83 000	1 585	1,6	132 800	2022	
Tjenna Senter Omsorgsboliger	Passivhus	Nybygg og Eksisterende	Grunnvarme / vannbåren	30		125 000	2 388	1,6	200 000	2023	
Tyriveien Bofellesskap	Passivhus	Nybygg	Grunnvarme / vannbåren	15		62 500	1 194	1,6	100 000	2023	
Søndeled Skole og Kirke	Tech 17	Eksisterende	Grunnvarme / vannbåren	80		330 000	6 303	1,6	528 000	2023	
Søndeled Skole	Tech 17	Eksisterende	Solceller	94		78 510	1 500	1,6	125 616	Na	Ferdig prosjektert og anbud, men Ikke bestilt krever ny bevilgning.
Risør Hallen	Na	Eksisterende	Grunnvarme / vannbåren	44		183 000	3 495	1,6	292 800	2024	
Risørhallen	Na	Eksisterende	Solceller	42		35 081	670	1,6	56 130	2024	
Hope Skole	Na	Eksisterende	Solceller	21		19 000	363	1,6	30 400	2024	
Skiftet veilys til LED ca 800 stk	Na	Eksisterende	LED		187 500		2 231	1,4	262 500	2025	Prosjektet er nesten ferdig gjenstår ca 50 lamper
Sum					187 500	916 091	17 497		1 465 746		
Nb liste tar ikke med seg passive tiltak som, etter isolering / skiftning av dører vinduer / senkning av temperaturer / utskifting til LED lys osv.											

Her ser vi at det produseres årlig 916 091 kWh elektrisitet, og det spares gjennom tiltak som LED lys 187 500 kWh. Den årlige CO2 e innsparingen er på 17,5 tonn. Disse tallene gjelder for Risør Kommunes egen virksomhet.

Vesentlige energieffektiviserende tiltak for Risør kommunes egen virksomhet er:

- Solceller
- Varmepumper
- Vannbåren grunnvarme

- Isolering av bygg

Den samlede investeringen er på kr 2 200 000,- fordelt over 3 år.

7.4 Prioriteringer i planperioden

Miljøplanen er en plan for både klima, natur og miljø. Miljøplanen inneholder hovedmål og tiltak innenfor syv tema. I klimabudsjettet for 2026-29 blir tiltakene fra Miljøplanen nærmere beskrevet.

Miljøplanen er delt inn i syv tema, med et hovedmål for hvert tema:

Tema	Mål – Risør kommune skal:
Bygg og anlegg	Effektivisere buken av egne bygg, redusere energibruk, øke kompetansen blant utbyggere og være en klima- og miljøbevisst byggherre for egne prosjekter.
Innkjøp	Bruke innkjøp som et sentralt verktøy for å nå kommunens klimamål. Gjennom klare retningslinjer og krav skal den enkelte bestiller og behovstaker enkelt ta grønne valg.
Transport	Gjennom målrettede transporttiltak, bidra til en betydelig reduksjon av klimagassutslipp.
Arealplanlegging	Gjennom arealplanlegging, som legger vekt på fortetting og grønnstruktur, bidra til å redusere klimagassutslippene og unngå nedbygging av natur.
Bærekraftig verdiskaping og sirkulærøkonomi	Være en kommune som setter fokus på bærekraftig verdiskaping, grønne forretningsideer, gjenbruk og som fremmer mulighetene for etableringer og utvikling av næringsliv med en sterk miljøvennlig profil.
Mat-, jord-, skog- og havbruk	Legge til rette for at produseres nok mat på en effektiv og bærekraftig måte med lavt naturinngrep, og som gir lavest mulig utslipp av klimagasser i kommunen.
Naturmangfold	Sette naturmangfoldet på den politiske dagsorden og bevare naturen og landskapet på en måte som gjør at kommende generasjoner får like stor nytte og glede av det som vi gjør i dag.

Mange tiltak har en ganske indirekte påvirkning på utslipp, men har en positiv påvirkning av miljøet. Vi har valgt å ta dem med for å vise omfanget av tiltak som kreves.

Klimabudsjettet for 2026-29 viser oss at vi med dagens virkemidler har store utfordringer for å nå de målsettingene vi har satt. Det er krevende å finne de tiltakene som vi både er ansvarlig for å gjennomføre og som har ønskede resultater.

Bygg og anlegg

Hovedmål: Effektivisere bruken av egne bygg, redusere energibruk, øke kompetansen blant utbyggere og være en klima- og miljøbevisst byggherre for egne prosjekter.

Oppvarming utgjør ikke mer enn 4% av de totale utslippene i Risør kommune, men strømbruk til bygg står for en stor del av kommuneorganisasjonens utslipp. Siden 2021 er det gjennomført store energibesparende tiltak ved kommunale bygg. Aktive energitiltak fører til en reduksjon av 187 500 kWh samt en produksjon på 916 091 kWh, noe som gir

en årlig besparelse på 17,497 tonn CO2 e. Dette tilsvarer ca. 0,1% av hele kommunens utslipp (21 702 tonn CO2 e), og ca. 1% av kommunens virksomhets egne utslipp. Passive tiltak som etterisolering, nye vinduer o.l. er ikke tatt med i denne fremstillingen.

Annen mobil forbrenning er stort sett knyttet til anleggsvirksomhet. For egen drift jobbes det løpende med optimalisering av egen maskinpark, og de kravene vi stiller som innkjøper (også av tjenester).

Grunnlaget for gode klimatiltak for bygg og anlegg legges i spesifikasjonsfasen. For å sikre en god gjennomføring må alle involverte (primært innen Eiendom og teknisk tj) gjennomgå kursing og oppfølging av avtalestrukturer og utforming av bl.a. spesifikasjoner som sikrer gode klima-løsninger. For å støtte prosessen rundt innkjøp vurderes det å etablere et innkjøpsteam som overordnet vurderer og utfordrer vurderingskriterier knyttet til klima.

Risør kommune har et stort utslipp fra kategorien «avfall og avløp», dette utgjør ca. 13% av totale utslipp. Avfall og avløp inkluderer klimagassutslipp fra utslippskildene avfallsdeponigass, biologisk behandling av avfall, samt utslipp fra avløp. Den store mengden utslipp kan forklares med at vi har et interkommunalt renovasjonsanlegg i kommunen, RTA, samt at vi som hyttekommune får relativt store mengder avfall sammenlignet med andre kommuner med sammenliknbare innbyggertall.

For å effektivisere avfallshåndteringen og forbedre sorteringsmulighetene, forbereder RTA moderne nedgravde løsninger for både næring og private husholdninger med plassering i Risør sentrum. Dette sørger for at kommunen bedre kan oppfylle sorteringskrav.

Kommunen drifter fire renseanlegg; Randvik, Bossvika, Røed og Søndeled. Det jobbes løpende med å sikre en effektiv renseprosess, selv om dette i de fleste tilfellene ikke har en direkte innflytelse på CO2 utslipp. For å sikre en god avløpsløsning også for fritidsbåter, vurderes det også her å etablere en septik løsning.

Innkjøp

Hovedmål: Bruke innkjøp som et sentralt verktøy for å nå kommunens klimamål. Gjennom klare retningslinjer og krav skal den enkelte bestiller og behovstaker enkelt ta grønne valg.

Gjennom 2025 har det blitt jobbet med Risørs økonomireglement. Kommunens innkjøpsreglement er en del av dette dokumentet, og det var tenkt at kommunens også skulle lage en innkjøpsstrategi som en del av dette. Her ble det gjort mange vurderinger, før det administrativt ble besluttet at et innkjøpsreglement er tilstrekkelig for våre innkjøp, eventuelt at vi også utformer et administrativt reglement for innkjøp. I tillegg er det ønskelig å etablere en liten gruppe, et innkjøpsteam i administrasjonen, som får i oppgave å være tettest på kommunens innkjøp, og også fungere som en kompetansegruppe for andre som mer sporadisk må gjennomføre innkjøp.

En vesentlig forutsetning for å utnytte mulighetene i innkjøpsprosessen, er å øke kompetansen hos innkjøperne og beslutningstagerne. For å oppnå klimamål, og en mere effektiv drift, må langsiktige effekter veies opp mot kortsiktige investeringsbeslutninger hhv. innsparinger. Dette forblir en utfordring. For å støtte gjennomføring av en effektiv innkjøpsprosess, skal et innkjøps team bestående av representanter for alle fagområder, etableres.

Transport
Hovedmål: Gjennom målrettede transporttiltak, bidra til en betydelig reduksjon av klimagassutslipp.

Veitrafikk er den største utslippskilden i Risør kommune, og transport både til og fra jobb, kommunens kjøretøy og tjenestereiser er en vesentlig utslippsfaktor for Risør kommune som virksomhet. De viktigste grepene kommunen kan gjøre for å redusere utslipp fra veitransport er innenfor areal- og transportplanlegging, tiltak som stimulerer til økt bruk av gange, sykkel og kollektiv og tilrettelegge for lading og elektrifisering av bilparken.

Klimabudsjettet inneholder flere tiltak for egen virksomhet innenfor temaet transport, det vesentligste er utskifting av biler i hjemmesykepleien til el-biler og elektrifisering av bilparken i enhet for eiendom og teknisk. Prisen på elbiler har steget, særlig har kostnaden for biler med 4 hjuls trekk vært høye. En ny OFA avtale er nå på plass som gjør kjøp av biler i 2026 økonomisk gjennomførbart (særlig biler med 4 hjuls trekk som kreves utenfor sentrum).

Sjøfart inkluderer all sjøfart i kommunen, det vil si at utslipp fra både innenriks, utenriks og gjennomfartstrafikk. Her er vårt viktigste virkemiddel å fortsatt tilrettelegge for elektrifisering av småbåter og landstrøm for større båter, eksempelvis på Dampskipskaia. Ved oppgraderingen av Dampskipskaia vil det bli tilrettelagt for landstrøm kabler. Disse tiltakene er foreløpig ikke lønnsomme. Elektrifisering av fiskerihavna er vurdert, men brukerne har ikke tilrettelagt for bruk av landstrøm foreløpig.

Ved alle infrastrukturtiltak, bør det sikres tilstrekkelig kapasitet i ledningsnettet for fremtidig kapasitetsbehov.

Arealplanlegging
Hovedmål: Gjennom arealplanlegging, som legger vekt på fortetting og grønnstruktur, bidra til å redusere klimagassutslippene og unngå nedbygging av natur.

Revisjon av kommuneplanens arealdel pågår. Arealplanlegging er det viktigste verktøyet kommunen har for å kunne styre utviklingen i kommunen i ønsket retning. Kommunen vil blant annet gjennomføre en planvask av både kommuneplanens arealdel og av eldre reguleringsplaner for å bidra til at en kommer nærmere å nå blant annet klima- og miljømålene. Forslag til ny kommuneplanens arealdel forventes lagt ut på høring første kvartal 2026.

Bærekraftig verdiskaping og sirkulærøkonomi
Hovedmål: Være en kommune som setter fokus på bærekraftig verdiskaping, grønne forretningsideer, gjenbruk og som fremmer mulighetene for etableringer og utvikling av næringsliv med en sterk miljøvennlig profil.

Bærekraftig verdiskapning og utvikling av sirkulære verdikjeder krever kompetanse og kapital. En forutsetning for gjennomføringen er tilstrekkelig og god infrastruktur, bl.a. strøm og bredbåndtilgang. Kommunen har ingen direkte økonomiske incentiver for å støtte denne utviklingen, bortsett fra bruk av innkjøpsmakten til kommunen.

Kommunen skal blant annet støtte og motivere næringslivet i utviklingen av bærekraftig

verdiskaping og grønne forretningsideer; eksisterende næringsklynger og nettverk som er de som STN+, Pågang, Innotre m.fl. er de som har best forutsetninger til å støtte dette arbeidet.

Kommunen er sertifisert som Miljøfyrtårn og tiltakene følges opp løpende. Tiltakene baseres på statusrapporten for 2024, disse blir gjennomgått i vårt interne Klimatoppmøte for å sikre at vårt fokus er riktig.

RTA er en viktig aktør for å støtte gjennomføringen av sirkulære verdikjeder, effektive sorteringsløsninger mm. Som eier må vi jobbe aktivt for å utvikle RTA og etablere samarbeidsformer regionalt som bidrar til at vi kan målene.

Mat-, jord-, skog- og havbruk
Hovedmål: Legge til rette for at det produseres nok mat på en effektiv og bærekraftig måte med lavt naturinngrep, og som gir lavest mulig utslipp av klimagasser i kommunen.

Landbruk er en relativ liten næring i Risør kommune, men står for 5 % av de totale klimagassutslippene i kommunen. Hovedutfordringen for landbruket her i Risør er manglende drift som fører til gjengroing. For å kunne nå målet i Miljøplanen om å kunne produsere lokal mat på en bærekraftig måte, er det viktig at bøndene benytter de statlige virkemidlene og at kommunen tilrettelegger for dette ved å informere om miljøvirkemidlene vedtatt i Jordbruksoppgjøret (SMIL, RMP, PT og gjødselbruk.). Kommunen må også sørge for å få, og å utveksle, informasjon med jordbrukets interesse- og fagorganisasjoner for å se miljøarbeidet i et større perspektiv.

Kommunen har fått innvilget kr 200 000 fra Landbruksdirektoratet for å utarbeide lokal jordvernstrategi sammen med Gjerstad i løpet av 2026. Strategien vil ha fokus både på nedbygging og gjengroing av jordbruksareal og en tiltaksdel som omfatter tiltak for å motvirke dette. Jordbruksarealet vårt ligger svært spredt så både grunneiere og aktive bønder må trekkes med i dette arbeidet, kommunen kan ikke løse utfordringene alene.

Når det gjelder å legge til rette for en bærekraftig akvakultur- og fiskerinæring, så er det særlig arealplanlegging, kunnskapsinnhenting og formidling som vil være de viktigste elementene for kommunens bidrag. Klimabudsjettet har ingen konkrete tiltak utover arealplanlegging.

Naturmangfold
Hovedmål: Sette naturmangfoldet på den politiske dagsorden og bevare naturen og landskapet på en måte som gjør at kommende generasjoner får like stor nytte og glede av det som vi gjør i dag.

Bevaring av naturmangfold har en egenverdi i tillegg til at en intakt natur vil bidra til en balanse mellom klimagassutslipp og klimagassopptak. Skog, myr og algevekst i havet er de viktigste kildene til opptak av karbon og produsenter av oksygen. Naturtypekartlegging er gjennomført i 2025 og naturmangfoldplanen er foreløpig satt på vent inntil resultatene fra naturtypekartleggingen blir ferdigstilt. Naturmangfoldplanen vil romme de viktigste tiltakene for ivaretakelse av naturmangfold.

I tillegg har kommunen konkrete tiltak for sjøørretbekker gjennom deltakelse i det

interkommunale prosjektet «Sjøørret Sørlandet», og vi gjennomfører skjøtsel av truede naturtyper (kystlynghei og slåttemark) ved bruk av tilskuddsmidler fra Statsforvalter.

SOS Skagerak prosjektet har en viktig rolle i å støtte utviklingen av et godt havmiljø og Risør tilstreber her å ta en ledende rolle.

7.5 Klimatiltak

Tabellene nedenfor er delt opp med en oversikt over tiltak som gir direkte og indirekte utslippsreduksjon. Hvor direkte utslipp er kilder som fører til utslipp av klimagasser, f.eks. forbrenning av fossile energibærere. De fleste tiltakene er rettet mot indirekte utslipp, som varekjøp, avfallsreduksjon, energieffektivisering av bygg osv.

Siste del av tabellen er andre aktiviteter og verktøy som understøtter utslippsreduksjoner.

De fleste av tiltakene er ikke effektberegnet i dette klimabudsjettet. Vi har effektberegnet energieffektivisering i egne bygg, installasjon av solceller og utbytting av fossilbiler med e-biler. Det er kun tiltakene som er angitt med en kostnad, som er lagt inn i kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026-2029. Øvrige tiltak gjennomføres som del av kommunens ordinære drift eller gjennom prosjekter med tilskudd utenfra.

Tabell direkte utslipp											
		Kostnader				ekvivalenter				Ansvar	Beskrivelse
Nr.	Tiltak	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029		
Bygg og anlegg:											
1	Økt grad av gjenbruk av utstyr og materialer i egne byggeprosjekter og i egen drift	X	X	X	X	X	X	X	X	KUL	Etablere en innkjøpsrutine
2	Gjenbruk/brukt kjøp av kontorutstyr og innredning	X	X	X	X	X	X	X	X	KUL	Etablere en innkjøpsrutine
Innkjøp:											
3	Klimafordelaktige krav til ekstern maskinpark som drifter kommunale veier		X	X	X	X	X	X	X	ETT	Styres gjennom kontraktsspesifikasjoner
Transport:											
4	Øke andelen av utslippsfrie egne maskiner	X	X	X	X	X	X	X	X	ETT	Kontinuerlig fokus: konkretisere hva vi planlegger
5	Utskifting av biler fra fossil til elektrisk	X	X	X	X	45	50	50	50	KUL	Ingen elbil innkjøp i 2025 grunnet kostnader
6	Klimavennlige tjenestereiser	X	X	X	X	X	X	X	X	Alle	Retningslinjer vedtatt 2016
7	Tilrettelegging for sykkelparkering ved kommunale bygg	X				X	X	X	X	KTM	Ikke overbygg, enkle parkeringsløsninger. Ingen start i 2025 (?)
Sum		0	0	0	0	45	50	50	50		

Tabell indirekte utslipp											
		Kostnader				CO2 ekvivalenter				Ansvar	Beskrivelse
	Tiltak	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029		
Bygg og anlegg:											
8	Installasjon av solceller på kommunale bygg	600 000	600 000	1 000 000	1 200 000					ETT	
9	Energieffektivisering i egne bygg	400 000		2 200 000	2 000 000	20	22	26	?	ETT	Isolering, varmepumper, vannbåren grunnvarme, vinduer, måle forbruk
10	LED lys på alle veier og bygg	X				2	2	2	2	ETT	70-80% red. av forbruk
11	Salg av egne bygg som ikke brukes	x	x	x	x					KL	Salg av egne bygg vedtatt og igangsatt
12	Fokus på eget strømforbruk									KUL	Alle enhetsledere som driver tjenester i kommunale bygg blir ansvarliggjort sitt eget strømforbruk
13	Gjennomgang av leiekontrakter									ETT	Alle leietakere skal betale egen strøm
Innkjøp:											
14	Implementering og oppfølging av delmål Innkjøp	X	X	X	X					Innkjøps-team	Sikre oppfylling av (strenge) miljøkrav i alle kontrakter, inkl. asfalt, bygg osv. Fokus på livsløpskostnader
Transport:											
15	Tilrettelegge for el-bil lading i sentrum	X	X	X	X	X	X			KTM	Koordinere med Kople, evt. bygge ut fordelingsnettet og transformator kapasitet
Bærekraftig verdiskapning:											
16	Innføre effektive avfalls sorteringsløsninger med RTA	X	X			X	X			ETT	Tekniske løsninger for nedgravde løsninger
17	Avfallsredusert drift av kommunale bygg	X	X	X	X					KUL	Redusere antall dunker med 50%
	Sum	1 000 000	600 000	3 200 000	3 200 000	22	24	13	2		

Tabell andre aktiviteter og verktøy som understøtter utslippsreduksjoner											
		Kostnader				CO2 ekvivalenter				Ansvar	Beskrivelse
	Tiltak	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029		
Bærekraftig verdiskapning:											
18	Klima og miljøbevisst organisasjon									KTM	Workshops/ledermøter/div. info og inspirasjon på Solsia
19	Rapportering på klimagassutslipp i prosjekter.	X	X	X	X					KUL	
20	Grønn verdiskapning / omstilling av næringsliv	X	X	X	X					KTM	Indirekte tiltak, gjennom STN+ o.l. /Bør også kombineres med gjennomføringen av strengere kontraktskrav (se oppfølging av innkjøpsstrategi)
21	Medlemskap i Klimapartner	X	X	X	X					KTM	Vi er medlem. Må følges opp
Arealplanlegging/Mat jord											
22	Arealregnskap	X	X	X	X					Samf	
23	Planvask i kommuneplanens arealdel og gamle reguleringsplaner	X	X	X	X					PBE	
	Sum										

8 Handlingsprogram 2026-2029 - Tiltaksplan

8.1 Vedlegg 1 Tiltaksplan Drift og Investering 2026-29

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2026-29	Beskrivelse	2 025		2 026		2 027		2 028		2 029	
	Interne Tjenester		**I**	**D**								
100-1	Annonsering politiske møter	Annonsering lun på kommunens hjemmeside og digitale flater		-40		-40		-40		-40		-40
100-2	Strømming av politiske møter	Kun strømming av kommunestyret. -		-60		-60		-60		-60		-60
100-3	Multimaskiner sektor interne tjenester	Redusere antall printere		-50		-50		-50		-50		-50
100-4	Kirkelig fellesråd	Tilskuddet økes i tillegg til lønnsveks		60		60		60		60		60
100-5	Tilskudd til veldedige organisasjoner	Kommunedirektøren foreslår å øke tilskuddet som tidligere er gitt til Frelsesarmeen med kr.50.000 årlig til kr.100 000, og samtidig gjøre om til en søknadsbasert ordning som åpner for at andre veldedige organisasjoner.				50		50		50		50
100-6	Økning i tilskudd til 17 mai komitte	17. mai komittene mottar tilskudd fra kommunen årlig til arrangering av feiring i Risør, Søndeled og Hope. Kommunedirektøren forelår å øke tilskuddet fra kr.60 000 til kr.90 000 årlig og gjøre ordningen om til en søknadsbasert ordning.				30		30		30		30
	Samfunnsutvikling		**I**	**D**								
200-1	Ny teknologi , renhold	Innføre vaskeroboter medmål om å effektivisere bemanningen i kommunale formålsbygg	500	0	500	-600	500	-1 200	500	-1 800	500	-1 800
200-2	Oppsigelse av avtale med Lisand AS vedrørende Arbeidsparken	Nav etablere lignende tilbud i egen regi.		-600		-600		-600		-600		-600
200-3	Handlingsplan for kommunale kaier og havn	Prioritering av investeringer og utbedringer av havneanlegg. I 2025 - Dampskipsbrygga, Solsiden Pir 3 og 4, Steinvika Pir 2	3 000		0		1 700		3 000		1 500	
200-4	Handlingsplan for nærmiljø og trafikksikkerhet	Prioritering av tiltak for nærmiljø og trafikksikkerhet. Det tilstrebes å delfinansiere tiltak med eksterne tilskudd.	950		1 550		250		100		0	
200-5	Reduksjon av dagbemanning ved brannstasjonen	Østre-agder samarbeidet har blitt enige om ny betalingsordning for brannsamarbeidet, hvor ØABV styrer bemanningen ute i kommunene etter brannfaglige vurderinger (ROS). ROS justeringen tas ut av betalingsordningen og effekten fordeles over 2026 og 2027.		-615		-1 230		-1 230		-1 230		-1 230
200-6	Fordeling av strømforbuk på den enkelte enhet	Større fokus på den enkelte enhets strømforbruk		-250		-300		-400		-500		-500
200-7	Utbygging Rønningsåsen	Tiltaket er gjennomført i henhold til politiske vedtak. Tiltaket innebærer salg løpende gjennom planperioden, hvor salgsinntektene går til finansiering av andre investeringsprosjekter. Fremfor å selge eneltstående tomter til privatpersoner vil det nå fremmes en sak for å selge større utbyggingsområder til utbyggere. Sannsynligvis må også prisene nedjusteres noe	-1 000									
200-8	Oppgradering av kartgrunnlag	Kommunen er forpliktet til å ha et oppdatert kartgrunnlag og er med i et Geovekst-samarbeid med Statens Kartverket og de andre kommunene på Agder. Det settes av kr. 150 hvert år til dette arbeidet.	150		150		150					
200-9	Handlingsplan for vann og avløp	Prioritering av tiltak fra hovedplane VA. Planen er fra 2013 og skal rulleres i perioden	8 000		8 600		4 500		4 500		4 500	
200-10	Handlingsplan for biler, maskiner og annet utstyr	Innkjøp og utskiftningsplan for biler og utstyr til bruk i Enhet for eiendom og tekniske tjenester. El-biler prioriteres der det er mulig.	2 000		1 400		2 500		5 000		0	
200-11	Handlingsplan for standardheving kommunale bygg	Prioritering av tiltak i planperioden, i henhold til vedlikeholds- og oppgraderingsbehov, samt enøk-tiltak i kommunale bygg. Driftsutgiftene er innarbeidet i enhetens budsjett.	3 000		3 000		3 000		3 000		3 000	
200-12	Enkel oppgadering av svømmehall	Det foretas enkle oppgraderinger av teknisk og kosmetisk art på dagens svømmebasseng i Idrettsbygget.			3 000							
200-13	Ny ungdomsskole m/trafikkavviklingsløsning på Kjempesteinsmyra	Det igangsettes en kartlegging av alternative løsninger for oppgradering eller bygging av ny undomsskole med trafikkavviklingsløsning. Kommunedirektøren legger frem flere alternativer for kommunestyret i HP/ØP 2027-30			2 000							
200-14	Handlingsplan for tiltak for friluftsliv	Prioritering av tiltak fra forvaltningsplan for statlig sikrede friluftsområder. Det søkes tilskuddsmidler der det er mulig.	1 120		1 125		4 500		0		0	
200-15	Handlinsplan for kommunale veier	Vedlegg 4 - Tiltak for oppgradering av kommunale veier.	3 000		2 900		200		300		0	

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2026-29	Beskrivelse	2 025		2 026		2 027		2 028		2 029	
200-16	Utredning av selvkostprinsipp i Plan og bygg	Plan- og bygningsloven gir kommunene hjemmel til å pålegge gebyrer ved plan- og byggesaksbehandling. Gebyr på plan- og byggesaksområdet hører inn under det såkalte selvkostprinsippet. Det vil si at gebyret ikke kan være høyere enn de «nødvendige kostnadene» kommunen har med behandling av slike saker. Selvkostprinsippet gjelder for et tjenesteområde samlet, og det er ikke lagt opp til at kommunene skal ha oversikt over de faktiske kostnadene i hver enkelt sak. Kommunene utarbeider selvkostkalkyler i forkant av budsjettåret, og bruker disse i utarbeidelse av et gebyrregulativ. Gebyrregulativet vedtas årlig ved forskrift og inneholder gebyrsatser for kommende år										
200-17	Bolig områder	Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede mulighetene for å utvikle boligfelter på strekningen Bossvik-Akland for bl.a. å tiltrekke oss barnefamilier spesielt hvor jobbmarkedet ligger utenfor kommunen, men også andre i etableringsfase som trenger bolig. Det må legges til rette for en miks av eneboliger og utleieboliger. Kommunedirektøren har konsekvensjustert innspill til kommuneplanens arealdel, og temaet boligbehov vil bli fulgt opp i arbeidet med Helhetlig boligplan										
200-18	Omorganisering Næringssjef/Risør By AS	Tilskuddet til Risør By AS avvikles. Kostnader til videre kommuneavtale med Visit Sørlandet dekkes av kommunen.				200		200		200		200
200-19	Flykting i arbeid	Prosjekt "Flyktninger i jobb" gjennom kommunens egne tjenester, spesielt innen helse og omsorg. Arbeid med prosjektbeskrivelse pågår og ønskes implementert ila 2026										
200-20	Organisering kulturenheten	Kultursjefsrollen bemannes ved å å slå sammen ansvaret for kultur og frivillighet. Effekt innsparing 1 årsverk				-1 055		-1 055		-1 055		-1 055
200-21	Energitiltak i kommunale bygg	Energitiltak på kommunale bygg som forventes å gi en positiv klimaeffekt og vil redusere strømkostnadene fremover. Tiltakene vises i vedlagt arbeidsbok for standardheving kommunale bygg			1 000		600		600			
200-22	Tilpasning av bolig Sandnes Ressurssenter	Tiltaket må gjennomføres for å sikre forsvarlig drift ved ressurssenteret og følgelig dekke lovkravene. Tiltaket innebærer en større oppgradering av bolig for bruker og ansatte.			5 000							
200-23	Padeltennisbane nr.2 på Kjempesteinsmyra	Bane nr 1 ferdigstilles i 2025, og bane nr.2 søkes ferdigstilt ila 1 halvår 2026. Tiltaket er omsøkt i samarbeid med Risør Fotballklubb som bidrar med finansiering gjennom en gave til Risør kommune som hovedfinansiering. Risør Fotballklubb vil inngå en driftsavtale om banene, og ha ansvar for drift og vedlikehold av disse.			1 250							
200-24	Minnelund Sandnes kirkegård	Søkand fra Kirkevergen om at kommunens siste kirkegård også skal få etablert en minnelund. Minnelund er allerede etablert i Risør, Frydendal og Søndeled kirkegårder							500			
	Helse og omsorg		**I**	**D**	**I**	**D**	**I**	**D**	**I**	**D**	**I**	**D**
300-1	Digitalisering og velferdsteknologi	Øke innføring av velferdsteknplogi i helse og omsorg - trygghets og varlinsggsysterm, kameratilsyn m.v. Avtale om velferdsteknologi er inngått via OFA. Tidsperspektiv sees i sammenheng med årlige kostnader. Satsing på velferdsteknologi vil styrke de samlede helse- og omsorgstjenestene, inkludert habiliteringstjenesten. Inngår i en felles satsing sammen med alle kommunene i Agder og der Agder i denne sammenhengen har plassert seg i toppen i Norge.	500	-500	500	-500	500	-500	500	-800	500	-800
300-2	Oppgaveforskyvning - Tørn	Risør kommune deltar i prosjekt som gjennomgår bl. annet oppgavefordeling mellom arbeisgrupper innfor helse				-800		-800		-1 200		-1 600
300-3	Serviceverter fra Lisand	Ta i bruk VTA-plasser inn i helsetjenestene. Tiltaket vil avhjelpe dagens personal med daglig grunnleggende arbeidsoppgaver og frigjøre tid til annet. Tiltaket vil også ha en positiv sosial effekt på både VTA-plassene og pasientene. Forsøkes i første omgang ut på Frydenborgsenteret										
300-4	Nytt legesenter	Kommunedirektøren foreslår å bygge et samlokalisert legesenter i den gamle korttidsavdelingen på Frydenborgsenteret. Kommunestyret vedtok våren 2024, at det også skulle sees nærmere på Tjenngt 9 (Nav-bygget) som et alternativ. KD har fulgt opp dette, og vil legge frem en egen sak på dette, hvor en løsning på Kragsgata legesenter vil være et aktuelt alternativ.	9 000			-900		-1 200		-1 200		-1 200

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2026-29	Beskrivelse	2 025		2 026		2 027		2 028		2 029	
	Oppvekst		I	D	I	D	I	D	I	D	I	D
400-1	Ressursfordelingsmodell skole	Ved å sikre et bedre system for fordeling av ressurser mellom skolene, vil det være potensiale besparelser i sektoren		-400		-4 000		-5 300		-8 500		-8 500
400-2	Kutte løpende opptak i barnahage	Mer forutsigbar bemanning i barnehagene, som følge av redusert mulighet for fortløpende opptak i barnehage.		-1 500		-4 200		-4 200		-4 200		-4 200
400-3	Etablering av "stjernegrupper" i Grunnskolen	Vi ser en økning i antall barn med "spekter-diagonoser" i Risør kommune. Disse barna trenger tett oppfølging i barnehagen nå. Disse barna vil trenge tett oppfølging når de kommer til skolen. Omfang elever som trenger alternativ/tilpasset skolearena vil være inntil 6-8 barn. Avdelingen trenger noe ombygging og må stå klar innen mai 2026. Bemanning antas å være en til en for disse barna. En må se denne økningen i årsverk i sammenheng med elelvtallsutvikling. Budsjettplanperioden forsøker å ta høyde for dette. Av denne grunn kan man ikke ta ned bemanningen ved Risør barneskole slik en hadde forventet i tiltaket om rammebrev.										
ref.nr	**Felles for hele organisasjonen**		I	D	I	D	I	D	I	D	I	D
500-1	Egenkapitalinnskudd KLP	Som medeier i pensjonsselskapet KLP, må kommunen bidra med et obligatorisk egenkapitalinnskudd. Finansieres fra ubundne investeringsfond.	2 000		2 000		2 000		2 000		2 000	
500-2	Startlånsordningen Husbanken	Risør kommune låner midler av Husbanken og videreformidler lån til kommunens innbyggere med langvarige økonomiske utfordringer knyttet til etablering av egen bolig. Ordningen er behovsprøvd. Tiltaket har i utg.pkt ingen direkte økonomisk effekt på kommunens gjeld eller driftsutgifter. Tiltaket er viktig ifht kommunens boligsosiale arbeid.	30 000		30 000		30 000		30 000		30 000	
500-3	Arbeidsmiljøtiltak	Det avsettes årlig kr. 300.000 til arbeidsmiljøtiltak for organisasjonen i en omstillingsfase. Midlene kan brukes til kompetanseheving og tiltak som sikrer et godt arbeidsmiljø for ansatte i organisasjonen. kr.100.000 av midlene disponeres av Arbeidsmiljøutvalget til Inspirasjonsdagen		300		300		300		300		300
500-4	Omstilling og fornying	Midelene brukes i hele organisasjonen til tiltak som har til formål å omstille, fornye og effektivisere. Kommunedirektørens ledergruppe forvalter denne potten		200		200		200		200		200
500-5	Utgifter til valg	Det avholdes valg hvert annet år som påfører kommunen ekstra utgifter ifm gjennomføring. Det avsettes kr.250.000 hvert annet år i planperioden.		250		0		250		0		250
500-6	Tilskudd Risør By AS	Tilskuddet til Risør By AS avvikles og erstattes med ressursinnsats og kompetanse fra kommunens næringssjef		750		0		0		0		0
500-7	Tilskudd Kirkelig fellesråd - investering Frydendal Kirke	Frydendal kirke har behov for oppgradering av maling innvendig. Risør kommune eier ikke kirkene, men kan yte investeringstilskudd til Fellesrådet som utfører investeringen.			800							
500-8	Kommunesamarbeid	Risør kommune deltar aktivt i dialog med våre nabokommuner om mulige samarbeid. Dette gjøres som en del av Østre Agder samarbeidet . Kommunesammenslåing er ikke del av samarbeidsdiskusjonen, men Risør kommune vil holde muligheten åpen for videre med dialog om dette med nabokommunene										
500-9	Fra utenforskap til kompetanseløp	Iverksette tverrsektorielt prosjekt i samarbeid med NAV om å få inn uttnyttede ressurser inn i kommunale oppgaver. Etablere et prosjekthvor det i første ogang sees på oppgaver i H&O og Oppvekst med behov for ufaglært ressurser som kan gå på topp i tjenestene. (hjemmesykepleien/institusjon/SFO/BHG/byggdrift)										
500-10	Bemanningskontroll og trafikklys	Fortsatt holde igjen på alle stillinger ved naturlig avgang og stram styring på vikarbruk ved fravær										
500-11	Kvalitetsheving av Matrikkel	Prosjektet må revitaliseres for å få oppdaterte tall som grunnlag for kommunale avgifter og eiendomsskatt										

8.2 Vedlegg 2 Arbeidsbøker med tiltaksplaner 2026-29

Arbeidsbøker 2026-2029

Fra og med 2025 har vi valgt å synliggjøre noen av kommunens arbeidsplaner som vedlegg til budsjettdokumentet. Vedleggene er sånn sett ikke en del av budsjettet, men en oversikt over planlagt arbeid som følger budsjettetåret.

Det betyr at det politiske nivået får en detaljert oversikt over hvilke prioriteringer ved inngangen til et nytt år.
Her er det store og små tiltak, hvor det er gjort en faglig vurderinger av behov i forhold til kommunens tjenester.

Så er det samtidig slik at arbeidslistene er gjenstand for prioriteringer hele året. Nye behov dukker opp som det er nødvendig å håndtere. Det kan være investeringer som må omprioriteres i forhold til kjøp av biler og maskiner, hvis biler elle maskiner blir ødelagt. Det kan være ulike tjenestebehov som endrer seg i bygg hvor kommunen har ulike tjenester til sine brukere, det være seg behov som oppstår i institusjoner eller ved skoler / barnehager.

Arbeidsplanen vi har valgt å legge frem er:
1 Oversikt over vedlikeholds- og investeringsbehov ved kommunale bygg 2026 - 2029
2 Tiltaksplan kommunale veier 2026-2029
3 Innkjøp av bilder, maskiner og utstyr 2026-2029
4 Nærmiljø og trafikksikkerhetstiltak 2026 - 2029
5 Tiltaksplan investeringer og utbedringer av kommunens havneanlegg 2026 - 2029
6 Tiltaksplan for friluftsområder 2026-2029

Arbeidsbok 1. Vedlikehods- og oppgraderingsbehov i kommunale bygg
(Innspill - nye tiltak Drift / Innspill - nye tiltak Investering) OBS! Dette er bare en plan (behov),
*for reell bevilgning se Driftsbudsjett 2026/Eiendomsforvaltning/konto 123000+125000 og Investeringsbudsjett 2026.

Bygg / Tjeneste	SUM:		Pr.
	Drift	Inv. (pr. 2050)	
SUM:	**22 810 000**	**20 900 000**	
Prioritering 1 - "2026"	**8 550 000**	**2 550 000**	
Prioritering 2 - "2027"	**3 280 000**	**2 950 000**	
Prioritering 3 - "2028"	**3 450 000**	**6 900 000**	
Prioritering 4 - "2029"	**7 530 000**	**6 300 000**	
"5" - ENØK/Strømsparing "2026"	**0**	**2 200 000**	
Eiendomsforvaltning / 1210	**1 200 000**	**0**	
Oppgradere kommunale tilfluktsrom iht tilbud	700 000		1
Optimalisering av energimåling	200 000		1
Oppgradering og utskifting av låssystemer/innbrudsalarmer (fysisk og data) samkjøring til ett system, autobooking.	300 000		1
Skoler / 2221	**4 835 000**	**5 050 000**	
Risør barneskole			
Ny strømtilførsel	1 000 000		4
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)	300 000		4
Montere vegger for lagring av El-sykler på Idrettsbygget	40 000		4
Blokk 3 kjeller - Bytte vinduer i kjeller ca 5 stk (Enøk)	60 000		4
Blokk 2, 9 vinduer 1 etg.	270 000		2
Hope Barneskole			
Ventilasjonsanlegg - Gymsal + SD-anlegg		1 500 000	2
Nytt belegg - Kontorbygg.	100 000		2
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)		300 000	4
Drenering og overvannshåndtering ved garderobene	100 000		1
Nye fotballmål med vegg		300 000	1
Frittstående utebod		150 000	1
Risør Ungdomsskole			
Nytt låssystem og magnetkortlåser	210 000		4
Oppussing blokk 6	600 000		3
Oppussing blokk 7	500 000		3
Oppussing blokk 8	500 000		3
Oppussing blokk 9	500 000		4
Oppussing blokk 10	500 000		4
Åpne mellom blokkene (2 dører - ønske fra renhold)		200 000	4
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)		300 000	4
Varmtvann til alle klasserom Blokk 6,7,8 og 9		100 000	3
Bytte El-tavle i Motorbygget	50 000		4
Bytte el..tavle i 1 etg. blokk 10	70 000		3
Solceller 600m2/60kW (Fjordkraftkalkulator)		1 200 000	4
Søndeled skole			
Koble 2 dører til Bewator	35 000		4
Solceller 30kW 500m2		600 000	5
Montere 2 varmepumper i gymsal og programmere om ventilasjon		400 000	1
Barnehager /2211	**70 000**	**0**	
Fargeskrinet			
Utbedre gjerdet	70 000		1
Utleieboliger - omsorgsleiligheter / 2650	**3 230 000**	**2 200 000**	
Orreveien 1/3			
Solavskjerming vaktrom	50 000		4
Ombygging av kjøkkenet og flerbuksrom	250 000		3
Slå sammen 4 rom til to rekker (dette er veldig preliminært tall)		1 200 000	3
Vaskes og males	100 000		1
Sirisvei 16			
Bytte til nytt låssystem	40 000		1
Dueveien 12 A-D			
Oppgradering bad, kjøkken m.m.		150 000	1
Gåsestien 8			
Maling	50 000		1
Sandnes Ressurssenter			
Basebygg. - Solavskjerming			
Hus 1 og 2 - Vaskes og males	380 000		3
Hus 3 - Vaskes og males	270 000		2
Søppelskur. Sette opp skur til søppeldunker		300 000	4
Hus 4 -Vaskes og males	200 000		3

Hus 4 - Utvidelse (separat inv. prosjekt)			
Hus 5 -Vaskes og males	300 000		3
Reparere platting nede ved sjøen	150 000		1
Gjerde 90 m	70 000		4
Sandnes R, Heimen			
Nytt kjøkken, toalett og oppussing i fellesarealer	400 000		4
Ombygging av hovedtavle	200 000		4
Oppussing av leiligheter	350 000		4
Rekkehus Sandnes 2 leil østre bygg			
En leilighet må pusses opp	300 000		1
Riggen 16B			
Bytte takpapp	120 000		1
Risørveien 911			
Bygge om bad, kjøkkenet, utelys, utekran		550 000	1
Institusjoner m/boliger / 2610	**4 115 000**	**600 000**	
Frydenborgsentret			
Problemer med akustikken på stort møterom til hjemmesykepleien	40 000		4
Kjøkken - plater over vask o.l. iht vernerunde	15 000		4
Knager og hyller iht vernerunde	10 000		4
Bygge om kjøkken på korttidsavdelingen iht vernerunde	200 000		4
Avtreksvifte i hjelpemiddellager iht vernerunde	50 000		3
Lydisolering på hjemmetjenesten iht vernerunde	30 000		2
Vaskes og males	1 500 000		1
Sanering av kloakkum ved avd. 5			
Nytt kjøleaggreggat på søppelrommet	70 000		1
Bytte kjølemaskiner i fm fryser / kjølerom	500 000		1
Sikre redningsrommet i heissjakten iht Heiskontrollen	50 000		1
Bytte taket på hele Fr. senteret	1 500 000		4
Tjennasenteret			
Takkoverbygg raste ned pga snøen i januar 2025	150 000		1
Senter for frivillighet (SEFF) Sykehusgata 7			
Sykehusgata 7 Koble til vannbåren varme		200 000	5
SEFF (Dører, ventilasjon)		400 000	1
Næringsbygg / 3253	**1 890 000**	**1 650 000**	
Tjenngt.9 (NAV)			
Montere flere snøfangere	70 000		2
Diverse lydtiltak i fm NAV, se QM+ melding	100 000		1
Solceller 200m2/30kW (Fjordkraftkalkulator)		600 000	5
Elektriske dørpumper til tannlegen	50 000		1
Rådhuset			
Oppussing Innvendig.	750 000		1
Oppgradering/reparasjon av stoler og bord. - delvis utført	100 000		1
Demontere og sette istand utvendig hovedtrapp.	100 000		1
Ombyging av ventilasjonsanlegg i Storsalen		700 000	2
Restaurere vinduer 4-6 stk	70 000		1
Bytte vent. anlegget i 1 etg. og få inn på Datavaktmesteren		200 000	2
Linkenbygget			
Lyddemping	100 000		1
Datavaktmesteren på ventilasjon og panelovner			1
Oppussing i 2 etg (ca. 250 m2), møbler må tas separat?	300 000		4
Underetasjen - Ny HC rampe, døråpner		150 000	2
Underetasjen - ombygging av det lille kjøkkenhjørnet	50 000		2
Lindgrov låven			
Vaskes og males	200 000		4
Servicebygget			
Idrettsbygg / 3810, 3811	**1 450 000**	**200 000**	
Idrettsbygget			
Oppussing (Skifte råttent kledning o.l.)	200 000		1
Risørhallen			
Skillevegger i dusjene	150 000		1
Utskifting av himlinger	400 000		3
Nye rømningsdører (enøktiltak)	400 000		2
Utskifting av fast inventar	200 000		1
Montere vannradiatorer nede		200 000	5
Bytte belegg på styrkerommet og møbler i foajeen	100 000		1

Kulturbygg / 3860	**2 820 000**	**7 000 000**	
Risørhuset			
Maling av storsal - males svart	200 000		2
Hundeparkering		100 000	2
Reparasjon av adkomst fra Skolegata (asfaltering?)	100 000		1
Heis til innlast av konsertutstyr og teaterrekvesita		2 000 000	4
Skolegt.1 (Skansen)			
Bytte 2 inngangsdører	200 000		1
Prestegt.15 (Risør kunstpark)			
Ny el. tavle/ombygging av tavlerommet		300 000	2
Bytte vannpumper	50 000		1
Solceller på taket 150m2/20kW (Fjordkraftkalkulator)		400 000	3
Varmepumpe med varmebrønner (50'kr,-/kW x 40kW - uten etterisol.)		2 000 000	4
Nytt vannbårenvarme i bygget (eller bare termostatene)		1 000 000	3
Balansert ventilasjon må vurderes for å tilfredstille dagens krav		1 200 000	3
Etterisolering og nye vinduer (reparere eks. vinduer vurderes ist.)	200 000		3
Risøya (Motorbåtforening)			
Nye vinduer	650 000		1
Branntårnet			
Bytte eller renovere vinduene 12 stk.	240 000		2
Musikkens hus			
Males	240 000		1
Gardsjordet			
Rive boden	100 000		1
Nytt tak 50%	240 000		1
Randvikveien 1			
Bytte tak	600 000		1
Administrasjonsbygg / 1300	**3 200 000**	**4 200 000**	
Kommunehuset			
Solskjerming		150 000	1
Nytt kjøkken, Kirkevergen		450 000	1
Reparere takrenner og nedløp	50 000		1
Lyddemping i korridoren 2 etg og Kastellet	150 000		2
Ny ventilasjon	1 500 000		4
Montere SD anlegg for varmen i bygget, regulering, kjøling (Miljøfyrtårn)	1 500 000		2
Solceller 250m2/ 30kW (Fjordkraftkalkulator)		600 000	5
Brannstasjon/Verksted			
Koble til fjernvarme		3 000 000	3

Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv

§ 2-3. *Vedlikehold og påkostninger på varige driftsmidler*

Utgifter til vedlikehold av varige driftsmidler regnes som utgifter til drift. Utgifter til vesentlige og varige påkostninger regnes som utgifter til investeringer i anleggsmidler.

Utgiftene må være knyttet til anskaffelse av eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk, og som er av vesentlig verdi feks

- 3 år varig eie og 100 000 er vesentlig verdi.
- Påkostning på eksisterende varige driftsmidler, som er av varig og vesentlig verdi.

Driftsmidler som er til varig eie eller bruk, kalles varige driftsmidler. Det er er fysiske eiendeler som fast eiendom, maskiner, inventar og transportmidler. Driftsmidler er «varige» hvis de skal vare mer enn 3 år, og har en verdi på over 30 000 kroner.

Arbeidsbok 2 - Tiltaksplan oppgradering kommunale veier 2026 - 2029

Med oppgradering av kommunale veier menes større tiltak som endrer veiens funksjon eller vedlikeholdsbehov.

Veinavn	Nåværende standard	Belastning / trafikktetthet	Utbedringer bærelag	Antatt brutto kostnad	Årstall
Åmlandsveien fra kryss avkjørsel Åsvikveien og videre til Åmland	Grus/asfalt	5 husstander, Skognæring	Skiftes. Nytt toppdekke asfalt	2 000 000	2026
Sundsveien	Utbedring			300 000	2026
Reasfaltering av boligområder og sentrum	Mindre asfalteringsjobber i boligområder, typisk utvidet asfaltering på arealer som ikke direkte er dekket gjennom VA-arbeider.			300 000	2026
Veioppgraderinger ifm VA-arbeider.	Prioritering følger gjennomføringsplanen for vann- og avløpsprosjekter.			200 000	2026
Åkvågveien	Trass i at denne veien nylig (ferdig 2015) er oppgradert, er det tegn som tyder på at enkelte punkter må forsterkes.			100 000	2026
Auslandsveien	Grus	4 husstander. Skognæring.	Delvis skiftes	200 000	2027
Sandkleiva	Grus, minimal	Svært liten	Breddeutvidelse og nytt topplag	300 000	2028

Arbeidsbok 3 - Innkjøp av biler og utstyr til avd for tekniske tjenester 2026 - 2029

Bil/maskintype	Utskiftiningsår	Beløp	Totalt
Snøfres til Lundberg hjullaster (frontmontert)	2026	300 000	
Rammestyrt hjullaster (type Avant)	2026	500 000	
Bil til VA vannverk 4-hjulstrekk elektrisk	2026	600 000	1 400 000
Hjullaster	2027	2 500 000	2 500 000
Ny feiemaskin, elektrisk	2028	5 000 000	5 000 000

Arbeidsbok 4 - Nærmiljø- og trafikksikkerhetstiltak 2026 - 2029

Sted/lokalitet	Tiltak	Årstall	Beløp
Nærmiljø			
Ulike nærmiljøtiltak	Ulike tiltak basert på styrende dokumenter og innspill fra publikum	2026	150 000
Oppgradering renovasjonspunkt fergeleie Øisang		2026	500 000
Ballbinge Kjempesteinsmyra	Utskifting av dekke i ballbingen, finansieres eksternt	2026	0
Sikkerhetsgjennomgang Festningsanlegg Urheia. Fylle løpegraver og sikre mot fall, sikringsgjerder.	Personskade ved fall fra bru over løpegrav våren 2024.	2027	100 000
Stien fra Solsiden opp til Risørflekken	Oppgradering/overhaling	2028	100 000
Trafikksikkerhet			
TS-tiltak i boligfelt	På bakgrunn av karlegging lages en prioriteirng av TS-tiltak i boligfelt. Kontinuerling arbeid. Tiltak kan komme fra Trafikksikkerhetsutvalget.	2026	300 000
Bom ungdomsskolen	Trafikksikkerhet	2026	300 000
Digital parkeringsregistrering og betaling på Tjenna	Økte betalingsinnekter	2026	300 000
Oppgradering av trafikksikkerhet ift Trafikksikkerhets komite/plan		2027	150 000

Tiltak under vurdering			
Caspersens vei	Forsterket belysning av fotgjengeroverganger Caspersens vei		
Rødsveien, fartshumper ved campingplassen	Rødsveien, fartshumper ved campingplassen		
Grønningveien, Rydding av skog ved fortauet, utover miminmumskrav til kantrydding langs veien.	Grønningveien, Rydding av skog ved fortauet, utover miminmumskrav til kantrydding langs veien.		
Belysning av parkeringsplasser i boligområder.	Belysning av parkeringsplasser i boligområder.		
Myrheia, gatebelysning	Myrheia, gatebelysning		
Grønningveien 4, Fartshumper og forlengelse av fortau	Grønningveien 4, Fartshumper og forlengelse av fortau		
Åkvågveien ved Åkvåg, fartsreduksjon/fartsgrense	Åkvågveien ved Åkvåg, fartsreduksjon/fartsgrense		
Hødnebøkilen belysning av vei og parkeringsplass	Hødnebøkilen belysning av vei og parkeringsplass		
Fotgjengeroverganger i Ørneveien ved Oterlia I/II	Fotgjengeroverganger i Ørneveien ved Oterlia I/II		
Lekeplass Måkeveien	Det er et intitiativ fra velforening til å oppgradere lekeplassen til fordums prakt. Det er anmodet om at kommunen kan oppgradere eller skifte ut gjerde.		
Holdnings/ opplysningsarbeid i skolene	Holdnings/ opplysningsarbeid i skolene		
Hasseltoppen	Oppgradering og drift av området		
Aktiv dialog med vegadminstrasjon Fylkesveier (SVV og Agder Fylkeskommune)	Aktiv dialog med vegadminstrasjon Fylkesveier (SVV og Agder		
Gjerde lekeplass Leideren	Velforeninga har bedt om nytt gjerde. Se sak 24/1794		

Arbeidsbok 5 - Tiltaksplan investeringer og utbedringer av havneanlegg.

Tiltak	År	Beløp inkl. mva
Steinvika pir 3	2027	1 000 000
Fortøyningsplass Skjærgårdstjenestebåten	2027	200 000
Slipp og kaifront Hødnebøkilen oppgradering	2027	500 000
Nytt bryggeanlegg i Buvika, utsetting/godsbrygge lengst sør. Bryggefronten sklir ut.	2028	2 000 000
Kloakkmottak for fritidsbåter	2028	1 000 000
Ny pir v/Tollboden med lademuligheter for fritidsbåter	2029	1 500 000

Tiltak under vurdering

Havnestrømanlegg på Dampskipskaia. Må utredes behov, og bruk.

Arbeidsbok 6 - Tiltak for friluftsområder 2026-2029

Sted	Tiltak	Kostnad	Årstall
Linpon	Oppgradering av nedslitt bryggeanlegg	200 000	2026
Randvik	Restaurere den gamle steinbrygga til Amandus	500 000	2026
Flisvika - Randvik	Kyststi	30 000 000	2026
Mindalen	Fornye badebrygge i Mindalen	425 000	2026
Sum tiltak i 2026		**1 125 000**	
Karolina	Opparbeide oppholdsareal for uu ved badeplass	300 000	2027
Saltbuholmen	Brygge for ilandstigning og renovasjon	200 000	2027
Stangholmen	Badestrand og molo ved småbåthavn	4 000 000	2027
Sum tiltak i 2027		**4 500 000**	

Kommunedirektøren søker 100 % tilskudd til støtte i alle prosjekter, vurderer tiltak ut fra egne ressurser og tilsagn.
Ihht planstrategien skal forvaltningsplan for friluftsområder rulleres i 2026